הארץ

130 אג' שנה נ"ה יום ו' כ"ח באדר א' תשל"ג 2 במרס 1973 V. 55 / 16,405 / MARCH 2 1973

שגריר ארה"ב בסודן נחטף ע"י ספטמבר השחור — במסיבה

עמו נחטפו גם נציגי ירדן, סעודיה ובלגיה * דורשים שיחרור סירהאן, אנשי באדר־מיינהוף, מחבלים בירדן ומחבלות בישראל

ביירות, 1 (אי. פי., יו. פי. ע"ר). קבוצת חברי ספטמבר השחור תפסה הערב חבורת דיפלומטים זרים בחרטום, ביניהם כמה שגרירים, הדרשה את שיחרורם, תוך 24 שעות, של סירחאן סירחאן, רוצחו של הסנאטור רוברט קנדי, מנהיגי כנופיית באדר־מיינהוף במערב־גרמניה ו־16 מחבלים שנעצרו בירדן בחודש שעבר. תביעות החוטפים שודרו ברדיו סודן.

בשידור לא נאמר מה יעשו החוטפים אם דרישותיהם לא יתקבלו. מספר החטופים לא ידוע, עוד נאמר בשידור. כי בין החטופים השגריר האמריקאי בחרטום, קליאו נואל, [illegible] סעודיה בסודן, [illegible] ונציגיהם של ירדן ובלגיה. הדיפלומטים נחטפו בעת שהיו בקבלת־פנים בשגרירות סעודיה בחרטום.

דובר הסטייט־דיפרטמנט, צ'ארלס ברי, הודיע הערב בוואשינגטון, כי החוטפים השתלטו על שגרירות סעודיה בזמן שנערכה שם קבלת־פנים. כבר ברי הודיע עוד, כי נודע לו שכמה בין החטופים שוחררו, אך לא ידוע מי. הסטייט־דיפרטמנט מקיים קשר מתמיד עם השגרירות האמריקאית בחרטום, שאנשיה נמצאים בקשר עם ממשלת סודן.

כתב הבי. בי. סי. בחרטום מסר בערב, כי ממשלת סודן [illegible].

עובדי השגרירות האמריקאית בחרטום, שלא היו במסיבה, הם שמסרו את הידיעה הראשונה על תפיסת הדיפלומטים.

בשעה מאוחרת נמסר, כי המחבלים דורשים גם היתר את שחרור אבו־דאוד, מנהיג המחבלים העצור בירדן.

החוטפים דורשים גם את שיחרורן של כל הערביות העצורות בבתי־הכלא הישראליים, ושיחרור 50 עצורים ערביים הנמצאים בבתי־כלא בירדן.

1 אחר חצות

שגרירי בריטניה צרפת ובריה"מ נמלטו מהשגרירות בטיפוס על החומה

חארטום, 1 (ע"צ). — סמוך ל־1 אחר חצות נמסר מסודן, כי שגרירי בריטניה, צרפת ובריה"מ, שנכחו במסיבה בה נחטפו הדיפלומטים ע"י אנשי ספטמבר השחור, נמלטו מידי החוטפים ע"י טיפוס על החומה החיצונית את בית השגרירות הסעודית בחארטום.

ביירות, 1 (ע"ר רויטר) — נשיא סודן, אל־נומיירי, קיים היום ישיבת חירום של ממשלתו לדיון בתפיסת הדיפלומטים בשגרירות הסעודית בחארטום.

הנשיא [illegible]. סוכנות הידיעות הסודנית מסרה, כי נציגי ממשלת סודן התקשרו עם מספר [illegible] של המחבלים והציעו להם [illegible] החיים — הן של בני־הערובה והן של המחבלים שביצעו את המעשה.

הסכם השלום לוייטנאם נחתם בראשי תיבות * ערבות למניעת הפרתו

יימשך שיחרור שבויי המלחמה האמריקאים

פאריס, 1 (אי. פי., יו. פי., ע"ר, ע"צ). המעצמות הגדולות והמדינות חתמו היום בראשי תיבות על הסכם הערובה לשלום קבע בוייטנאם. ההסכם מבטיח ערבויות בתמיכת ארה"ב, בריה"מ וסין, למניעת התלקחות חדשה בוייטנאם.

בצאתו מאולם הועידה, בה נערכה הישיבה שעה אחת, היה שר החוץ האמריקאי מרוצה מהדרך בה התנהלה הועידה ואמר: „הצעדים טובים". מר רוג'רס אמר, כי אינו דואג עוד ביחס לעתיד שבויי המלחמה האמריקאים. גם עמיתו הסובייטי אנדריי גרומיקו הביע שביעות־רצון בצאתו מן הישיבה.

[illegible] שההסכם ייחתם ביום ו' (היום) ע"י שרי־החוץ של המדינות שהשתתפו בועידה. המיסמך קובע [illegible] בכינוס הועידה ע"י בקשת ארה"ב

(הסוף בעמוד 2, טור 7)

נסתיימו שיחות גנרל עלי במוסקבה * חוזר היום לקהיר

סגן ראש ממשלת מצרים נועד עם וינוגרדוב

מוסקבה, 1 (ע"צ). שיחות שר־המלחמה המצרי, גנראל אחמד איסמעיל עלי, עם המנהיגים הסובייטיים, נסתיימו, — נמסר במקור מצרי.

גנראל עלי שהגיע למוסקבה ביום ב' חוזר ביום ו' (היום) לקהיר, נפגש לשיחה שנמשכה 4 שעות עם לאוניד ברז'נייב. שיחה זו הוארה כ„ידידותית ביותר" ע"י מקור מצרי.

אותו מקור אמר, כי בשיחות נדונו המצב במזה"ת ובעיות מדיניות וצבאיות המעסיקות את שתי המדינות.

[illegible]

ראשי הצבא הסובייטי קיבלו את השר המצרי במסיבה רבה, [illegible] לכבודו.

חאתם נועד עם וינוגרדוב

קהיר, 1 (ע"צ). עבדל קאדר חאתם, סגן ראש הממשלה המצרית הממונה על ההסברה, נפגש היום עם ולאדימיר וינוגרדוב, שגריר בריה"מ בקהיר.

„מצרים לא מתכוונת לצאת למלחמה בקרוב"

ואשינגטון, 1 (עצמאי). הנשיא סאדאת הבהיר לעם המצרי, כי הוא עושה עתה מאמצים דיפלומטיים להגיע להסדר שלום עם ישראל וכי מצרים איננה מתכוננת בזמן הקרוב לצאת למלחמה בישראל, — כותב היום „ואשינגטון פוסט".

כתב העתון בקהיר מציין, כי הנשיא המצרי אינו מדגיש כוונות אלה בנאומיו הפומביים, אלא בפגישות עם קבוצות בעלות השפעה בחברה המצרית.

סאדאת — הפגישה עם נציגי הסטודנטים

(ע"ר). נשיא מצרים ייפגש בקרוב עם הסטודנטים באוניברסיטאות קהיר, כדי לדון עמהם על המצב במזה"ת ועל מהומות הסטודנטים האחרונות, מוסר היום „אל־אהרם".

המפד"ל תפרוש מהממשלה אם יוחלט לסגת בגדה

הצעת פשרה, אך בנוסח אולטימטיבי נתקבלה בוועידה בעניין יהודה ושומרון

סגן ראש הממשלה, יגאל אלון ושר־הביטחון משה דיין, בועידת המפד"ל (צילום: מ. פרידין)

מאת דן כספי
סופר „הארץ"

החלטה מדינית שפירושה הכרזה על פרישת המפד"ל מן הממשלה אם תחליט הממשלה על תכנית השלום שבה הסכם לוויתורים טריטוריאליים ביהודה ובשומרון, נתקבלה אתמול פה אחד בועידת המפד"ל. צירי הועידה קיבלו את ההחלטה תוך תשואות סוערות.

בהחלטה נאמר, כי הועידה מחליטה לאשר מחדש את שלושת עקרונות היסוד אשר יכוונו את נציגי ישראל במו"מ לשלום: זכותנו ההיסטורית על הארץ [illegible], השאיפה לשלום בר־קיימא, הבטחת גבולות ביטחון למדינה. בחלק העיקרי של ההחלטה נאמר, כי „לא תוכל המפד"ל להיות שותפה לאחריות בממשלה אם תוגש ע"י הממשלה תכנית שלום שיהיה בה כי־בום ויתור על חלקים מארץ־ישראל — נחלת אבותינו".

לגבי הנוסח האולטימטיבי, היתה זו הצעת־פשרה שנתקבלה לאחר ישיבה מרתונית של יום שלם בועדה המדינית של הוועידה. הצעה זו נתקבלה לאחר שנתברר שהכוחות בוועדה המדינית בעד ונגד הצעה קיצונית יותר היו שקולים. בהצעה קיצונית יותר תמכו סיעות הצעירים ובשלבים מאוחרים יותר גם ח"כ יצחק רפאל. נגדה התייצבו השרים יוסף בורג וזרח ורהפטיג. את הצעת־הפשרה, הדומה [illegible] הצעה ראשונית של הצעירים, הציע השר מיכאל חזני והיא נתקבלה עם תיקון של הצעירים.

לאחר קבלת ההחלטות המדיניות הכריז יו"ר הועדה המדינית, כי אלה הן „החלטות אופרטיביות" שהמפד"ל תצטרך לפעול לפיהן בתקופת של 4 שנים הבאות. בהחלטה המדינית נאמר גם, כי המפד"ל קוראת לממשלה לפעול ללא דיחוי ליישוב שטחי א"י המשוחררים באוכלוסיה יהודית ע"י התנחלות והתיישבות חקלאית כפרית ועירונית רחבת־ממדים, כולל הקמת ערים יהודיות חדשות [illegible] ותיקים ועולים חדשים. הוועידה קוראה לממשלה לפעול לשילוב מלא של כלכלת כל השטחים בכלכלתה של ישראל.

בידיעות קודמות נמסר:

הצעת־הפשרה נתקבלה לאחר שנתברר שהכוחות בוועדה המדינית ב־

(הסוף בעמוד ב, טור 2)

המפד"ל לא תצטרף לממשלה הבאה אם לא יתוקן החוק מיהו יהודי

מאת דן כספי
סופר „הארץ"

ועידת המפד"ל קיבלה אתמול אחר־חצות בהצבעה דרמטית הצעה שלא תצטרף לממשלה הבאה אם לא תתחייב הממשלה מראש לתקן את חוק השבות בחלקו המגדיר מיהו יהודי. כוונת לתיקון החוק שיקבע, כי יהודי הוא מי שנולד לאם יהודיה או התגייר לפי ההלכה.

החלטה זו נתקבלה חרף התנגדות של הקיבוץ הדתי שאליו הצטרפו כל שרי המפד"ל וסיעת למפנה (הגדולה בסיעות המפד"ל) בשלמותה. ההחלטה נתקבלה ב־282 קולות נגד 168.

קדמה לה הצבעה על ההצעה לפצל לכינון מערך עם מפלגות דתיות אחרות, בה הכריע הרוב נגד מערך כזה. הצבעה זאת גרמה למהומה כמעט באולם הועידה ולתגרות ידיים חוזרות־ונישנות בין הצירים.

טאייואן דחתה קריאת פקינג לפתוח בשיחות

צ'אנג קאי־שק: משטרו של מאו צפוי להתמוטטות

פקינג, 1 (ע"ר רע"צ) מנהיגי סין קראו היום לראשי השילטון הלאומי בטאייואן לפתוח בשיחות גלויות או חשאיות לשם איחודה מחדש של סין. אולם, סין הלאומנית דחתה כיום את הקריאה.

ההצעה הוגשה ללאומנים ע"י [illegible], כי שהיה המפקד הצבאי מטעם הלאומנים של פקינג, שעבר לצד הקומוניסטים והעביר את העיר לידיהם ללא־קרב ב־1949.

בקריאה נכללה גם אזהרה למנהיגי טייואן לבל ישתפו פעולה עם בריה"מ, אם כי שם בריה"מ לא הוזכר במפורש.

הנשיא צ'אנג קאי שק, הכריז היום בטייואן, כי ייתכן „שינוי פתאומי בסין „וכתוצאה מכך יתמוטט משטרו של מאו טסה־טונג".

ידיעות מקמפאלה:

גוברת ההתנגדות למשטרו של אמין

מאת ארתור כהן
סופר „הארץ" בשווייץ

בזל, 1 (מיוחד ל„הארץ"), באוגנדה גוברת והולכת במהירות ההתנגדות למשטרו של אמין, ושוב אין להוציא מכלל אפשרות התקוממות נגדו, — מוסרות ידיעות שהגיעו לכאן מקמפאלה.

מישאל פור"י — מיוחד ל„הארץ"

8 חודשים לפני הבחירות: התאוששות־מה למערך * נסיגה קלה לגח"ל

גח"ל טרם התאוששה כנראה מרישומו של המשבר הפנימי שפקד אותה ומספר הקולות שהיו ניתנים לה, לוא נערכו הבחירות כיום, נמוך בכדי מנדט עד שניים ממספר הקולות שניתנו לה במישאל הקודם בינואר. לעומת זאת חלה עליה קלה במספר מצביעי המערך אשר היו נותנים לו כיום 54 מנדטים לעומת 53 במישאל הקודם, — זאת התמונה המתקבלת ממישאל דעת־הקהל הכל־ארצית של מכון פור"י — מחקרי דעת הקהל לישראל בע"מ שנערך לפי הזמנת „הארץ".

תוצאות המישאל, המבוסס על ראיונות אישיים עם כ־1200 (חתך) מדגם של כלל בעלי זכות הבחירה באוכלוסיה היהודית, מצביע על חלוקת המנדטים הבאה:

	כיום	המישאל הקודם	כנסת שביעית
מערך	54	53	56
גח"ל	27־28	29	26
מפד"ל	11־12	11־12	12
אגו"י־פאג"י	5	6	6
לי"צ	5־6	5־6	4
מרכז חפשי	2	1־2	2
ר"מ	2	4־1	3
מק"י	0	1־2	1
העוה"ז	1	1־2	2
רק"ח, מיעוטים והאחרים	10־13	7־12	7
	120	120	120

בהתאם לממצאים כתבור, כי לגח"ל היו ניתנים עתה בין 27 ל־28 מנדטים והם כמנדט אחד או שניים יותר משיש לגח"ל בכנסת השביעית, אבל פחות מכפי שהובטחו לגח"ל במישאלים קודמים בהם הגיע עד 34 מנדטים.

לעומת זאת נראה כיום מצבו של המערך טוב יותר מאשר לפני 6 שבועות כאשר הובטחו לו 54 מנדטים לעומת 53 מנדטים במישאל הקודם. עם זאת עדיין נראה לפי המישאל הנוכחי שהמערך יפסיד 2 מנדטים מבין 56 המנדטים שיש לו בכנסת השביעית.

המפלגות הדתיות שומרות פחות או יותר על כוחן, אם כי משתמעת ירידה של מנדט לאגו"י־פאג"י ואולי אף ירידה במנדט למפד"ל.

לי"צ מבטיחים למשוך יותר קולות מאשר בכנסת השביעית ועשויים לזכות במנדט אחד או שניים יותר מארבעה המנדטים שיש להם עכשיו בכנסת.

למרכז החפשי מובטחים כרגע 2 מנדטים בצד שבמישאל הקודם נראה היה שיפסידו מנדט אחד.

הרשימה הממלכתית מראה אף היא סימני התאוששות והיא עלתה ממנדט אחד במישאל הקודם לשני מנדטים במישאל הנוכחי, אם כי גם ממצאי מישאל זה מראים על הפסד של מחצית כוחה, מ־4 מנדטים ל־2 מנדטים.

מק"י לא זכתה הפעם במספר קולות שיבטיחו לה אפילו מנדט אחד. העולם הזה יגיע כנראה למנדט אחד לפי ממצאי המישאל הנוכחי.

עורך המחקר, ד"ר רפאל גיל, מדגיש, כי נתונים אלה, כמו כל נתו־

(הסוף בעמוד 2, טור 6)

ניכסון הבטיח לג. מאיר המשך הסיוע הצבאי והכלכלי לישראל

ראש הממשלה, הגב' גולדה מאיר, משוחחת עם הנשיא ניכסון בבית־הלבן בפגישתם אתמול.
(צילום רדיו של אי. פי.)

הבית־הלבן מזהיר מפני ציפייה לפתרון מהיר במזרח־התיכון

ואשינגטון, 1 (ע"ר ואי. פי.). הנשיא ניכסון הבטיח היום לראש ממשלת ישראל, גב' גולדה מאיר, את המשך תמיכתה הצבאית והכלכלית של ארה"ב.

(ראה מאמר ראשי בעמ' 13)

דובר הבית־הלבן, רונאלד זיגלר, אמר אחר הפגישה בת שעה וחצי שקיימו הנשיא וראש הממשלה בבית־הלבן: „במזה"ת היתה תקופה ארוכה של עימות ואין אנו צריכים לצפות להתרחשויות דרמטיות". הוא אמר, שהנשיא הבטיח לראש הממשלה את המשך [illegible] ארה"ב [illegible] בקשר עם המדינות השונות במזה"ת. אך אין הוא יכול להתנבא מה יהיה הצעד הבא [illegible]. [illegible] רב בין עמדות ישראל הערבים.

(הסוף בעמוד ב, טור 5)

גב' מאיר לעתונאים הישראליים בוושינגטון:

יש לנו ידיד גדול בבית־הלבן

מאת [illegible]
סופר „הארץ" בוואשינגטון

ואשינגטון, 1 (מיוחד ל„הארץ"). ראש הממשלה הגב' גולדה מאיר, נפגשה הערב עם עתונאים ישראליים כאן ואמרה להם, לסיכום שיחתה עם הנשיא ניכסון: „אין ויכוח בין ישראל לארה"ב — לא בבית הלבן ולא בסטייט־דיפרטמנט". שיחותינו (עם הנשיא) היו ידידותיות ויסודיות. יש לנו ידיד גדול בבית־הלבן".

פקידים ישראליים אמרו, כי ישראל לא נתבקשה [illegible] לא היה שום שינוי בעמדה, אלא רק שינוי בנימה.

ייתכן שברז'נייב יקדים ביקורו בארה"ב

מאת אליהו זהבי
סופר „הארץ" בפרנקפורט

פרנקפורט, 1 (מיוחד ל„הארץ"). [illegible]

בריסל, 1 (עצמאי). [illegible] סגן נשיא ועדת השוק [illegible] יצא היום לישראל לביקור רשמי של 5 ימים.

כתב אי.בי.סי. מביירות:

קדאפי לקה בעצביו

מאת מיכאל [illegible]
מיוחד ל„הארץ"

[illegible] לוב, [illegible] קדאפי, לקה בעצביו ושרוי בדיכאון לאחר הפלת המטוס הלובי. מסיבה זאת אינו מופיע בציבור ולכן גם לא הצהיר כל הצהרה על הקרית המטוס.

ידיעה זאת מסרה אמש רשת השידור האמריקאית אי. בי. סי. מפי כתבה בביירות ג'ין קיילי. הכתב מסר, שקיבל את הידיעה מאנשים שהגיעו מלוב לביירות ואשר אמרו לו, כי בעיקבות הדיכאון בו שקע קדאפי [illegible] מן החיים הציבוריים.

כן מסר הכתב על הזעם הגובר בלוב נגד מצרים בעיקבות טיפולה בפרשת המטוס. לדבריו עוררה פרשה זו, בנוסף להפגנות סוערות, ספק בקרב מנהיגי לוב אם יש לבצע את האיחוד עם מצרים שעליו הוסכם בשיחות בין סאדאת לקדאפי.

בורסות המטבע באירופה יהיו סגורות היום

בעקבות התגברות זרימת הדולרים לגרמניה

מאת ארתור כהן
סופר „הארץ" בשווייץ

בזל, 1 (מיוחד ל„הארץ"). בורסות המטבע בגרמניה המערבית יהיו סגורות ביום ו' (היום), בעיקבות זרימת הדולרים הגדולה ביותר שנרשמה במשך יום אחד לגרמניה המערבית.

גם שוקי המטבע של בריטניה, צרפת, בלגיה, הולנד ודנמארק, יהיו סגורים ביום ו' (היום), — מוסרת סוכנות רויטר.

בלונדון נמסר, כי הבנקים המסחריים יוכלו עם זאת לספק את צרכי הלקוחות במטבע חוץ ולעשות עיסקות עם בנקים מחו"ל.

אחר־הצהרים נתקבלה בשווייץ אינפורמציה מהימנה מבון, לפיה הוחלט שם לא לייסף את המארק, אלא לקבוע לו שער נייד, יחד עם ניידות מטבעות אחרות במערב אירופה.

בידיעות קודמות נמסר:

הבנק המרכזי של גרמניה המערבית הודיע, כי הספסרות בדולרים יצאה מכל שליטה. נמסר שלדעת הקאנצלר בראנדט עלולה ספסרות זו [illegible] על הכלכלה באירופה, ובפרט בגרמניה המערבית.

במשך [illegible] היום בשוקי המטבע באירופה הבנק המרכזי של גרמניה המערבית נאלץ לרכוש במשך היום סכום שיא של יותר מ־3 ביליארד דולר, כדי למנוע ירידת ערך הדולר אל מתחת לנקודה התחתית הנמוכה ביותר שלו.

גם הבנקים המרכזיים של בלגיה והולנד נאלצו לרכוש דולרים. נציגי ממשלות במערב אירופה עוסקים בינתיים בנוסחה שתאפשר עליית ערכי המטבעות של ארצות השוק לעומת הדולר.

ידיעה מארצות השוק המשותף [illegible]

(הסוף בעמוד ב, טור 9)

*** מזג האוויר**

מעונן חלקית עד בהיר בצפון הארץ. ייתכן גשם מקומי. בשבת: מעונן חלקית עד מעונן עם אפשרות לגשם. הטמפרטורות החזויות להיום: ירושלים 6 עד 14 מעלות, ת"א 8 עד 19, חיפה 10 עד 17, אילת 12 עד 24, רמת הגולן 4 עד 12, באר־שבע 7 עד 20 [illegible] 13 עד 27 מעלות.

חוסיין במרוקו

ראבאט, 1 (ע"צ). חוסיין, מלך ירדן, הגיע היום לפאס, שם נתקבל ע"י מלך מרוקו, חסאן השני.

חוסיין אמר היום, כי הוא אופטימי ביחס לתוצאות ביקורו בארה"ב. הוא אינו סבור שבקרוב יימצא פתרון לבעיה המזה"ת, אך לדעתו „אם נפעל בתבונה, נחזק את עמדתנו".

בגליון זה 28 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 56 עמודים

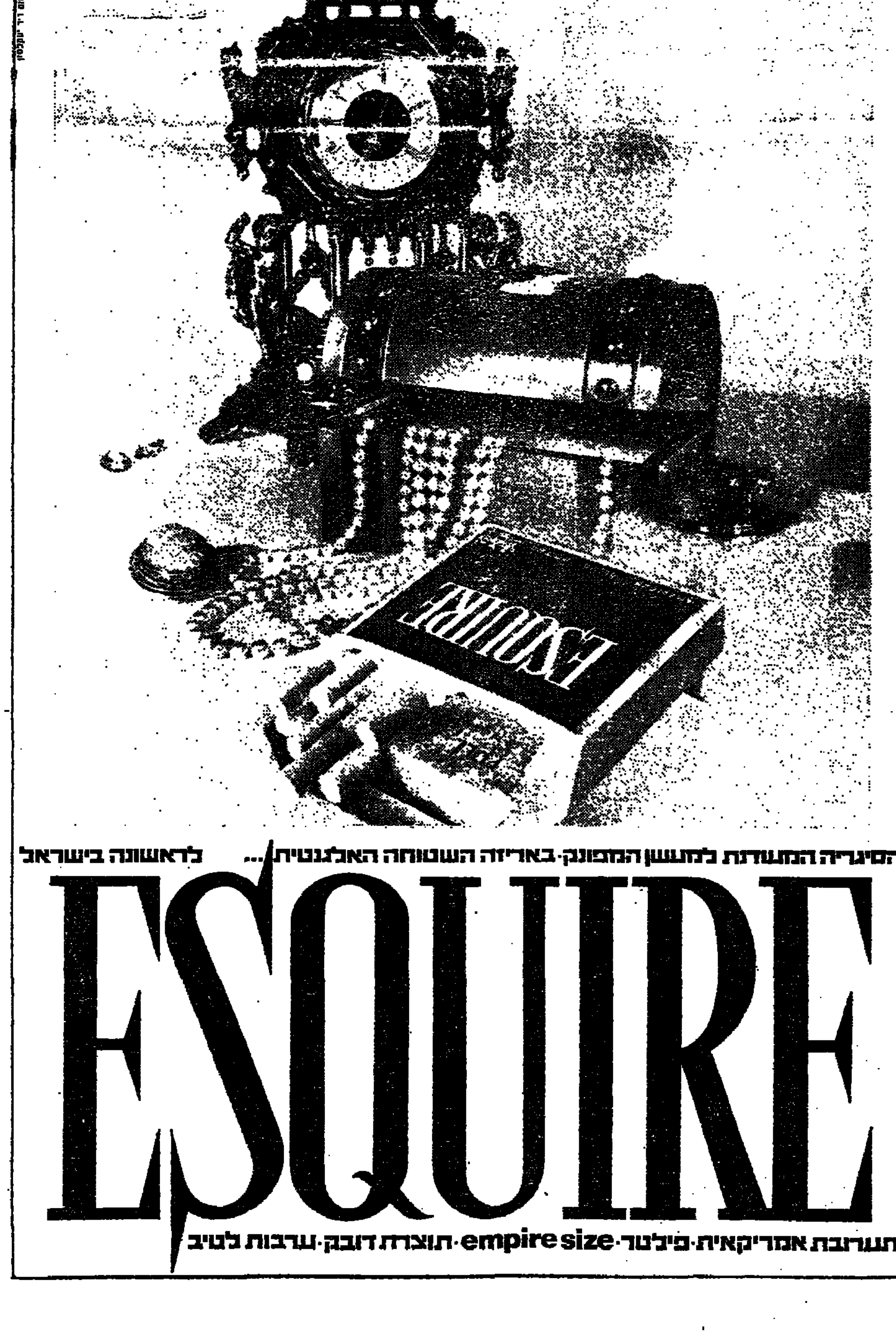

مكان من الاصل

مكنز من الأهل

התפוצצויות במשטרת הבטחון בדמשק והתנגשויות דמים בעיר חלב

מאת כתבי „הארץ" לענינים ערביים

התסיסה בסוריה נגד משטר הבעת' — מחריפה. עתוני ביירות דיווחו אתמול, כי שתי פצצות התפוצצו בבניין משטרת הביטחון בדמשק וגרמו לנזקים. מהומות פרצו אור ליום אתמול בעיר חלב בין תומכי האחים המוסלמים וחברי מפלגת הבעת' השלטת. שניים מחברי הבעת' נהרגו.

עם החרפת התסיסה, שהחלה עוד בשבוע שעבר, הפרו אתמול אמצעי התקשורת הסוריים את שתיקתם. רדיו דמשק ועתון „אל־בעת'" קראו למש־

רדיו דמשק והעתונות הסורית הפרו שתיקתם וקראו לפעולה נמרצת נגד „הפעילות הריאקציונית החשודה"

טר לפעול בצורה נמרצת נגד „הפעילות הריאקציונית החשודה שמטרתה להחליש את החזית הפנימית הסורית ולחסל את הישגי משטר המהפכה". „אל בעת'" מזהיר מן הסכנה שבפעילות הכוחות „האנטי מהפכניים" ומציין, כי „המהפכה תשגה אם תנסה לפתח טיח על הניגודים בינה לבין הכוחות הריאקציוניים האנטי־מהפכניים".

ראש הבעת' ביקר בדמשק

עתוני ביירות מסרו אתמול, כי ראש ממשלת לוב, עבד אל־סלאם ג'אלוד, ביקר בחשאי בדמשק ביום ב' כדי לדחות את האשמה כאילו עומדת לוב מאחורי הפעילות נגד משטר הבעת'.

מתוך קריאות אמצעי התקשורת הסוריים מתברר, כי המפגינים בדמשק השמיעו סיסמאות נגד השתתפות סוריה בפדרציה המשולשת. הנשיא אסד מוסיף לקבל בלשכתו משלחות של ראשי האיגודים המקצועיים, ההתאחדויות [illegible] והמורים, המביעות תמיכתן במשטר הבעת'.

עתוני ביירות מזהים שכרוזים אשר הופצו ע"י „הועד לאבטחת זכויות העם הסורי", נשלחו לכמה נציגויות דיפלומטיות בביירות. בכרוז נאמר, כי „העם הסורי מושפל, שבוי ומנוצל". הכרוז מגנה את מפלגת הבעת' „שסללה את זכויות ההמונים לטובת מיעוט של פוליטיקאים אופורטוניסטים". הכרוז מגנה גם את „העדה העלאוית שהשתלטה על המדינה, על הצבא ועל כל המוסדות, בעוד שעדה זו מהווה רק 10% מכלל האוכלוסיה". הכרוז תובע הנהגת שיטה חדשה של בחירות שלא תאפשר למיעוט להשתלט על הרוב; החזרתם לשורות הצבא של כל הקצינים שהודחו ואשר לא נמצאו אשמים. הכרוז תובע גם איחוד המשרה הבכירה במדינה ע"י בן העדה הסונית, המייצגת את רוב העם הסורי.

ועדת החקירה הצרפתית רוצה להיפגש עם הוד

עיינו בחומר ונועדו עם ראש מינהל התעופה האזרחית

שלושה אנשי התעופה הצרפתים שהגיעו אור ליום ה' לארץ כדי לקבל פרטים על פרשת המטוס הלובי שהופל. (צילום: ע. קרן)

(ע). ועדת החקירה הצרפתית שבאה לחקור בפרשת הפלת המטוס הלובי במדבר סיני בשבוע שעבר, בילתה את יומה הראשון בישראל בליכוד החומר ובקבלת חומר רקע.

3 חברי המשלחת — המהנדס הראשי של רשות־התעופה האזרחית של צרפת, אהנו גיאבה, פקח טיסה ברשות התעופה האזרחית הצרפתית, ז'אן קלוד באק, וקברניט של איר פראנס, אנדרה ג'ילי, הגיעו לישראל ביום ד' בערב. אתמול נפגשו עם שגריר צרפת, פרנסיס הירה, שמסר להם סקירה כללית על הבקרה. אח"כ בילו כמה שעות בקריאת חומר ההודעות הרשמיות שפורסמו ע"י ישראל בעקבות האסון, בו ניספו 106 מבין 113 נוסעי המטוס.

לאחר־מכן נפגשו עם ראש מינהל התעופה האזרחית של ישראל, יהודה רבין, והביעו את בקשתם להיפגש עם מפקד חיל־האוויר, אלוף מרדכי הוד.

כזכור, הבטיחה ישראל לסייע בכל האפשר לכל גוף מוסמך שיבקש לחקור את האסון והבטיחה להעמיד לרשותם את כל החומר שנמצא בידה על נפילת המטוס.

אנשי המשלחת מצרפת התכוונו תחילה לשהות בארץ 5 ימים אך עתה מתברר שישהו רק 3 ימים. כל פגישות־התיאום שלהם נעשות ע"י היועץ המשפטי לממשלה, מאיר שמגר.

נמסר, כי חיל־האוויר יעמיד ביום ו' (הבוקר) לרשות אנשי המשלחת הליקופטר שיטוס מת"א למקום התרסקות המטוס הלובי. נראה שישהו במקום עד הערב.

לכתב עתיים נודע, כי אנשי המשלחת אמרו שיש להם עניין לבדוק כמה מימצאים שבידי השילטונות הישראליים, מאחר שבתקריית המטוס היה מעורב קברניט צרפתי של איר פראנס. כן ציינו, כי מהנדס־הטיס והנווט מאנשי הצוות היו צרפתים.

המפד"ל תפרוש

(סוף מעמוד 1)

עד ונגד הצעה קיצונית יותר שקרלים. בהצעות קיצוניות — בהבדלי ניסוח — תמכו סיעת הצעירים וח"כ יוסף בורג וזרח והפטיג. את הצעה הכשרה, שגם היא קיצונית, העלה השר והפטיג והיא נתקבלה עם הי־קן של הצעירים.

בשעת מסירת הידיעה, סמוך לחצות, לא הוגשו עדיין לוועידה הצעות־החלטה של ועדת הדת והרבנות שגם בהן נוסח אולטימטיבי על אי הצטרפות המפד"ל לממשלה אם לא תסכים מראש לתקן את חוק מיהו יהודי לפי ההלכה. גם להצעה זו קיימת התנגדות חריפה של חלק ניכר של הוועידה ובראשו השר בורג.

הסערה הראשונה פרצה בוועידה בשעות הערב — סביב להצעות אלה — כאשר הזמין יו"ר הנשיאות, ח"כ יצחק רפאל, את יו"ר ועדת דת ורבנות לקרוא את הצעות ועדתו. באולם נשמעו קריאות התנגדות להבאת הצעות לפני שאושרו ע"י הוועדה המתאבדת. פרצה מהומה וחלק מן הצירים עלו על הבמה. ח"כ רפאל נסוג מעמדתו הראשונה וההצעות הוחזרו לוועדה.

בראנדט לאיסמעיל: הנסיבות נוחות עתה להסדר במזה"ת

על הצדדים לחסל המשבר בינם לבין עצמם

מאת צ'ארלס ריצ'י
כתב „הארץ" בגרמניה

בון, 1 (מיוחד ל„הארץ"). קנצלר גרמניה המערבית, וילי בראנדט, נפגש היום כאן עם חאפז איסמעיל, יועצו של הנשיא סאדאת, ואמר לו, כי בון מצויינת ביותר בהקדם הסדר צודק במזה"ת וכי את המשבר באיזור צריכים לפתור בראש־וראשונה הצדדים בינם לבין עצמם.

מר בראנדט ציין, כי הנסיבות הנוכחיות נוחות להשגת הסדר שלום וכי ממשלתו אינה מעוניינת בתפקיד התיווך, אך היתה רוצה לסייע להכשרת התנאים להתקדמות לקראת הסדר בהחזרות. עוד אמר, כי בון מעוניינת לשמור על נייטרליות מדוקדקת במזה"ת, ללא משוא־פנים.

מזכיר המדינה במשרד־החוץ בבון, פאול פראנק, אמר אתמול בפגישה עם עתונאים לפני בואו של איסמעיל, כי מדיניות ארצו במזה"ת מבוססת על שלושה יסודות:

* יחסי גרמניה—ישראל שבגלל העבר מהווים יחסים מיוחדים.
* יחסי גרמניה עם מדינות־ערב שאותם מעוניינת בון להרחיב.
* נייטרליות במזה"ת.

מר פראנק הדגיש את חשיבות הנפט בעתיד. לבון דרושים מדי שנה 120 מיליון טונות נפט, וב־1980 תגיע דרישה זו ל־220 מיליון טונות. אותה עת תהיה אירופה זקוקה ל־1,100 מיליון טונות בשנה. בון תלויה עתה ב־85% מאספקת הנפט שלה בלוב, ומצב זה איננו רצוי, — אמר. לפי הנחתו תגביר איראן את אספקת הנפט בעתיד לארצו.

היום הגיע לבון שר־החוץ הטוניסי, מוחמד מסמודי, לשיחות עם נציגי משרד־החוץ.

נושא המזה"ת יועלה בשיחות שמקיימים ביום ו' (היום) ובשבת ראשי ממשלות גרמניה המערבית ובריטניה.

שיפור קל במצבו של טייס המישנה

מאת סופר „הארץ" בירושלים

שיפור קל נוסף חל אמש במצבו של טייס המישנה הלובי, יונס אל־מהדי, המאושפז ביחידה לטיפול נמרץ בביה"ח „הדסה" בירושלים.

מנהל היחידה, ד"ר שמאי קוטב, מסר אמש בשיחה עם סופר „הארץ", כי השיפור מתבטא בעיקר בחימצון טוב יותר של הדם, אך עם זאת קיים עדיין חשש לחייו.

ד"ר קוטב הביע את תקוותו, כי השיפור האיטי יימשך. עם זאת ציין: „אי אפשר להיות יותר מדי אופטימיים בשלב זה".

סופר הארץ מציין, כי הטייס סובל מסיבוכים הנובעים מפגיעה ריאתית קשה שנגרמה כנראה מחומר כימי שנשם בעת התרסקות המטוס.

צומצמה ועדת השרים לפיצויים לקרבנות המטוס

מאת סופרו המדיני של „הארץ"

ועדת השרים שהיתה צריכה לדון במתן תשלומים למשפחות קרבנות המטוס הלובי מנתה שבעה שרים. אך שלשום — לאחר שיקול דעת מחודש — נכח שר־המשפטים, יעקב שמשון שפירא, לצמצם את הרכבה.

נראה, כי בתחילה היתה כוונה למנות לוועדה את השרים פנחס ספיר, שמעון פרס, שפירא, ישראל גלילי, ויקטור שם־טוב, זרח והפטיג (שהפלה בממשלה את ההצעה לתשלום) ומשה קול. בהוגש לכך לא היה צורך גם בהבאת העניין לדיון נוסף בממשלה.

בעקבות צימצום הרכב הוועדה ל־3 שרים בלבד — ספיר, פרס ושפירא — יידון העניין בתחילת השבוע. לא מן הנמנע, כי לשרים יהיו השגות בעניין זה. כמה שרים סברו, כי יש לצמצם על ההרכב המקורי של הוועדה.

ישראל הביעה צער על החלטת הגינוי של אירגון האו"ם לתעופה. בירושלים נאמר אתמול, כי ישראל ממתינה לדיוני מועצת האירגון שתתכנס בשבוע הבא בקנדה.

מטעם ישראל ישתתף כמשקיף בדיונים הקונסול הכללי במונטריאול, דוד אפרתי.

אייבי נתן בניקוסיה

מאת אלכס קונסטנטינידס
סופר „הארץ" בקפריסין

ניקוסיה, 1 (מיוחד ל„הארץ"). אניית השלום של אייבי נתן הפליגה מפורטוגל ופניה לקפריסין.

אייבי נתן הגיע אמש לניקוסיה כדי למצוא כאן משרד לצרכי הפעלת אניית־השידור, שעליה יודיע ביום ו' (היום) במסיבת עתונאים כאן.

הונולולו, 1 (יופ"יע). קטטות פרצו אתמול בין חיילים כושיים ולבנים בספינת צבא ארה"ב באוקינוס השקט.

ניכסון הבטיח לגולדה מאיר

ריצ'רד ניכסון — גולדה מאיר — פרופ' קיסינג'ר — יצחק רבין

(סוף מעמוד 1)

על תוכן הדיונים לא נמסר רשמית, אך סבורים שהם דנו בסיכויי השלום באזור וצרכי הנשק של ישראל. דובר הבית־הלבן אמר, כי מר ניכסון הביע את דעתו שהפגישה עם הגב' מאיר היתה קונסטרוקטיבית ביותר. אשר לנשק אמר הדובר, שאין הוא יכול לדון בפומבי על עניני אספקת נשק לישראל. ביחס לשמועות על פגישה בין הגב' מאיר למלך חוסיין, אמר מר זיגלר, שהמלך חוסיין לא ראה איש בבית הלבן.

בסיום הודעתו אמר דובר הבית־הלבן, כי לא היה מייעץ לצפות לתוצאות מיידיות מסידרת פגישותיו של מר ניכסון בשבועות האחרונים בענין הסיכסוך המזרח־תיכוני, אך הנשיא מקווה שהאיזור יתקדם לקראת פיתרון וכי תימשך הפסקת האש.

במועדון העתונות

צ'ארלס פאגיוזאסי, סופר „הארץ" בוואשינגטון, מטלגרף: ישראל חזקה היא הערובה הטובה ביותר לא רק לביטחון עמה של ישראל אלא גם לשלום במזה"ת, — הכריזה הערב גב' מאיר בפני קהל רב של עתונאים שנאסף במועדון העתונות הלאומית בוואשינגטון, זמן קצר לאחר שהגב' מאיר קיימה את פגישתה עם הנשיא ניכסון, שנמשכה יותר משעה.

בדברה ללא נוסח מוכן של הדברים, פתחה גב' מאיר את דבריה בהביעה צער רב על היעדר שלום במזה"ת אח"כ חזרה על כוונתה של ישראל לשאת ולתת „ביושר וברצינות".

ראש הממשלה הסבירה, כי שכניה של ישראל אינם פותחים באש, הואיל ויודעים הם שישראל חזקה. אילו נחלשה ישראל, היתה האש מתחדשת. הגב' מאיר הדגישה, שישראל צריכה שיהיו לה גבולות חדשים ובני־הגנה.

מכל שאלות העתונאים היתה תשובתה הסבירה לאסון המטוס הלובי הארוכה המפורטת ביותר. היא הביעה „צער עמוק ביותר מצד כל הישראלים" על אובדן חיים של בני־אדם חפים מפשע. אחרי כן הסבירה את הרקע: נסיונה של ישראל עם הטרור והחטיפות. כן ציטטה אותה רות של טרוריסטים בין שנות בדבר תכנית חבלה דרמטית ביותר של ספטמבר השחור בישראל, כפי הנראה באמצעות מטוס טעון חומרי נפץ. את האסון הגדירה ראש הממשלה כ„שורת מישגים טרגיים" וטענה, כי אין זה מן הצדק להגיב מר כאילו ישראל חיכתה להזדמנות [illegible]

[illegible] דבר מסוג כזה לא יקרה עוד לעולם".

בתגובה על ידיעות שנתפרסמו הבוקר בדבר נכונות סאדאת לצעדי שלום רציניים, הביעה הגב' מאיר את התקווה שהצהרה זו תהיה משום התחלה חדשה. „אם מצרים רוצה במו"מ, ישראל מקדמת זו בברכה. זו עשויה להיות ההתחלה מחודשת". היא חזרה על הדברים שאמרה בנמל־התעופה בבואה לארה"ב, כי ישראל מקדמת בברכה כל מי שיוכל לסייע לצדדים לשבת יחדיו וכל עוד שום מעצמה מן החוץ אינה מודליטה על גורל המזה"ת.

כשנשאלה על שמועות בדבר פגישה עם המלך חוסיין, הכחישה ראש הממשלה את הדבר והזכירה באוזני כות רבה ידיעות שהתפרסמו בעתונות על פגישות שקיימה כביכול עם פקידים סובייטיים בעת שהותה בפינלנד.

בקשר לביקור הגב' מאיר מתהלכות בקרב הדיפלומטים שתי שמועות. האחת שישראל הציעה לניכסון נסיגה חלקית מתעלת סואץ והשנייה להביא לכך שארה"ב תיזום מו"מ בין מצרים לישראל. שמועה שנייה, שהביקור יכשיר את הדרך לשלום, קודם כל עם חוסיין. למרות ההכחשות הנמרצות עדיין מאמינים משקיפים רבים שהוחלפו מחשבות בצורה זו או אחרת על פגישה בין חוסיין לגב' מאיר.

„נראה כיצד יתנהג רבין"

הנשיא ניכסון הגדיר את יצחק רבין כ„שגריר גדול", ושאל את גולדה איזו משרה היא מכינה לו כאשר ישוב הביתה. „אנו נראה כיצד יתנהג כשיחזור הביתה", — השיבה גולדה לאחר רגע של היסוס.

שיחה זו התקיימה לפני הפגישה הרשמית בין ראש הממשלה לנשיא. הדברים נאמרו בעיקר למען העתונאים הצלמים שהיו במשרדו של הנשיא. כן נכחו השגריר מר רבין, השגריר המיועד שמחה דיניץ ויועצו של הנשיא, פרופ' קיסינג'ר.

השיחה הזולה כאשר הנשיא סיפר לאורחים על „הבעייה הקשה" שהיתה לו לקראת סעודת־הערב שנערכה לכבוד גב' מאיר: „אנו זוכים בבואה ידידים חדשים, אך גם באלף אורחים — אנשים לה רבים רוצים לבוא לסעודה". [illegible]

— אמר ניכסון לרבין, ואז סיפר על פגישתו הראשונה עמו. היה זה לאחר מלחמת ששת הימים, ופעם נוספת נפגשו אחרי הבחירות ב־1968 במלון מייפלאואר בוואשינגטון. לאחר שיחה זו לוחץ הנשיא את ידיהם של העתונאים הישראליים.

פגישה חמישית

היום היתה זו הפגישה החמישית בין נשיא ארה"ב לראש ממשלת ישראל, וזו פגישה ללא ויכוחים על הנושאים הבסיסיים בענין המזה"ת: סואץ, החלטת מועצת־הביטחון 242, תפקיד המעצמות הגדולות ועניני נשק. יתכן שאחד מנושאי הדיונים הוא הסכם הסחר בין ארה"ב לברית המועצות שלדעת מקורות בקונגרס יובא לאישור בתחילת מרס. תיקון ג'קסון לחוק זה, שנוסחו שוב מופץ, הוא המיכשול הרציני ביותר לשיפור ביחסי הסחר בין שתי המעצמות. יש סימנים שבעניין זה פועל הממשל האמריקאי בשני מישורים: האחד לשכנע את הרוסים בדרכי הדיפלומטיה השקטה לנהוג בצורה נוחה יותר ביהודים הרוצים לעלות לישראל. והשני — לשכנע את תומכי התיקון של הסנאטור ג'קסון, כי לתיקון זה עלולות להיות השלכות שלא ארה"ב ולא ישראל מעוניינות בהן. הקשרים ההדוקים בין ארה"ב לישראל והיחסים המצויינים בין ה־

ראש הממשלה, הגב' מאיר, בפגישתה ביום ד' עם שר־ההגנה האמריקאי, אליוט ריצ'ארדסון. (צילום רדיו של אי. פי.)

נשיא ניכסון לגב' מאיר מעידים, כי ייתכן שעניין יהדות בריה"מ יעלה בשיחות שמנהלת כאן ראש הממשלה השבוע.

לא תתפרסם הודעה על הנשק

(אי. פי). פקידי רשות אמריקאית אישרו הערב, כי ישראל ביקשה מארה"ב מישלוחי נשק ומטוסים מוגברים, — כתב העתון „איוונינג סטאר ניוז", המופיע בוואשינגטון.

העתון מציין כי הגב' מאיר מבקשת מן האמריקאים עוד 30 מטוסי פאנטום ו־30 מטוסי סקייהוק לאחר שהסתיימו המישלוחים הנוכחיים. בדצמבר 1971 הסכים ניכסון לספק לישראל 48 מטוסי פאנטום ו־80 סקייהוק עד יוני 1974. לדעת העתון יש חשש שהפלת המטוס הלובי משפיעה לרעה, ולפיכך לא תתפרסם הודעה על הסיוע הצבאי אפילו אם יושג הסכם על כך.

העתון מוסר עוד, כי ישראל מבקשת מארה"ב גם מטוסים מדגם „קוברה" ומערכות טילים סקסיים, מכמה סוגים: טילי קרקע־קרקע מדגם לאנס, המצויידים בראש־נפץ ביוחד לטווח של 32 עד 48 קילומטר; טילי אוויר־קרקע מאווריק, שהם מודייקים להפליא לפגיעה בטנקים ולפיצוץ בונקרים, פצצות סמארט המונחים ע"י קרני לייזר, שהוכיחו את יעילותם בווייטנאם.

הפגישה עם ריצ'ארדסון

(עסט"א, ע"פ ואי. פי). אתמול קיימה [illegible] שעות עם מ"מ שר־החוץ האמריקאי [illegible] שהשיחות נסבו על בעיות שיש בהן עניין משותף לשתי המדינות. מאוחר יותר נפגשה עם שר־ההגנה האמריקאי, אליוט ריצ'ארדסון בפנטגון.

דובר שגרירות ישראל בוואשינגטון שם אתמול קץ לשמועות ולניחושים בדבר אפשרות שהגב' מאיר קיימה פגישה עם מלך ירדן בוואשינגטון. הדובר אמר, כי לא היתה כל פגישה ולא היה שום מגע בין ראש הממשלה למלך.

כ־2500 איש, שכל אחד מהם ישלם כ־1300 דולר ומעלה, ישתתפו בסעודה ערב מטעם מפעל הבונדס שייערך במוצ"ש במאיימי־ביץ' לכבוד ראש הממשלה.

אבא אבן יבקר החודש באוסטריה

(ל.ע.ט.). שר החוץ אבא אבן, יבקר ביקור רשמי באוסטריה במחצית הראשונה של החודש, לפי הזמנת שר החוץ האוסטרי, ד"ר רודולף קירכשלגר.

שומאן נפגש עם גרומיקו

פאריס, 1 (ע"צ). שר החוץ הצרפתי, מוריס שומאן, קיבל אתמול אחה"צ לשיחה את עמיתו הסובייטי אנדריי גרומיקו.

נודע, כי בשיחה דנו השנים בעיקר על המצב במזה"ת ובבעיות ביטחון אירופה.

משלחת פלשתינאית בפקינג

הונג קונג, 1 (צ"ר). משלחת בת עשרה חברים, המייצגת את המחבלים הפלשתינאיים ובראשה אבו־מאהר, הגיעה היום לפקינג לביקור ידידותי.

נתפסו ימאים שערקו מאניה ישראלית

מאת סופר „הארץ" בחיפה

שני עולים מבריה"מ, המשרתים באניה הישראלית קשת, שניסו בימים אלה לערוק מן האניה בנמל ניו־אורלינס בארה"ב, נתפסו ע"י אנשי בולשת אמריקאים והוחזרו לאניה.

שני ימאים ישראלים שערקו מן האניה מרים בנמל לה־האוור, נתפסו אף הם והוחזרו ארצה בדרך האוויר.

הסכם השלום

(סוף מעמוד 1)

ומפוד־וויייטנאם או לפי דרישת המשתתפים האחרים.

על ההסכם הבין־לאומי יחתמו ארבע המדינות שלחמו בווייטנאם — ארה"ב, צפון ווייטנאם, דרום ווייטנאם, והווייטקונג, והחברות הקבועות של מועצת־הביטחון (בריה"מ, סין, צרפת ובריטניה) ו־4 מדינות הפיקוח על הפסקת־האש: קנדה, פולין, הונגריה ואינדונזיה. הנציג ה־13 — מזכיר האו"ם — לא יחתום על ההסכם, אך יהיה נוכח בעת החתימה.

בסעיפו הראשון של ההסכם מאשרים הצדדים את הסכמי פאריס מ־27 בינואר ובסעיף אחר מתחייבים הם לכבד הסכם זה. הצדדים קובעים גם שבמקרה של הפרת ההסכם אפשר לכנס את הוועידה מחדש.

בוואשינגטון הודיע היום הפיקוד האמריקאי, כי צפון ווייטנאם מסרה לארה"ב רשימת 106 שבויי מלחמה אמריקאים שיוחזרו עוד בסוף שבוע זה. עדיין לא נמסרה רשימת השבויים האמריקאים שצריכים להשתחרר משבי הוויטקונג.

700 ניספו בסערה בבנגלה־דש

דאקה, 1 (יופ"יע). שתי סירות מנוע ובהן כ־700 אנשים ירדו למצולות בסערה שפקדה היום את בנגלה־דש.

בון, 1 (ע"צ). קאנצלר גרמניה המערבית [illegible] בראנדט יערוך ביקור רשמי ביוגוסלביה מה־16 עד ה־19 באפריל.

מחסור במזון בבריה"מ

תושבי אזורים חקלאיים ליד מוסקבה באים לבירה לקנות מיצרכי מזון

מוסקבה, 1 (יופ"יע). מחסור במזון החל להיות מורגש בכמה אזורים של בריה"מ, — מסרו היום מקורות דיפלומטיים.

נראה שקיים מחסור חמור בבשר ובתפוחי־אדמה באיזורים חקלאיים ליד מוסקבה, באיזור הוולגה ועוד. בחודשיים האחרונים נתקבלו ידיעות על קיצוב בכמה מקומות בדרום בריה"מ.

„פראבדה" כתב בתחילת השבוע „כי אספקת המזון היא בשפע בכל חלקי המדינה". דיפלומטים סבורים, שפירסום זה נועד כנראה למנוע אגירת מזון.

בריה"מ סבלה ב־1972 מיבול גרוע ביותר במאה השנים האחרונות, בעיקר בגלל תנאי מזג אוויר לא־נוחים. על כן נאלצה לרכוש תבואות ב־1.8 מיליארד דולר בחו"ל, בעיקר מארה"ב. השילטונות דאגו לכך שלא יהיה מחסור במזון בערים כגון מוסקבה ולנינגראד, שם יבחינו בתופעה גם תושבים זרים. אך באחרונה החלו אנשים מאיזורים חקלאיים מסביב למוסקבה לבוא לבירה כדי לרכוש מזון, שאינו בנמצא בכפרים ובעיירות באיזור.

החלה החלפת פנקסי חבר

(יופ"יע). פנקסי החבר של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית — הנערכת עתה זו לראשונה מזה 20 שנה, החלה היום כאשר ליאוניד ברז'נייב השתתף בטקס בו הוצא פנקס חבר ראשון למייסד המפלגה לנין.

על החלפת פנקסי החבר החליטה הוועידה ה־24 של המפלגה באפריל 1971, כדי להוציא משורות המפלגה, המונה 15 מיליון חברים, את אלה ש„אינם ראויים". מצפים, כי החלפת פנקסי החבר תימשך כשנתיים.

זכו בפיס

בסך — 150,000 ל"י זכו המספרים: 378784; 484986.

בסך — 50,000 ל"י זכה המספר: 598448.

בסך — 12,500 ל"י זכו המספרים: 640486; 723962.

בסך — 6,250 ל"י זכו המספרים: 009751; 081379; 165919; 406798.

בסך — 600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־10768; 10993; 13146; 17179; 50438; 73376; 75121; 78487; 91188; 99110.

בסך — 250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־01080; 01646; 02366; 09029; 14942; 15597; 18707; 27524; 30013; 35578; 43535; 43689; 46890; 49287; 52117; 55339; 61857; 68395; 68652; 75819; 81022; 88342; 91583; 95337; 96412.

בסך — 100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־1398; 1635; 3778; 6207; 8113; 9139; 9631.

בסך — 50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0473; 0502; 0675; 0943; 1416; 1494; 1516; 1521; 1712; 2019; 2094; 2187; 2531; 2585; 3055; 3055; 3338; 3536; 4369; 4461; 4642; 4782; 5135; 5290; 5912; 6136; 6309; 6816; 6863; 7100; 7911; 8097; 8218; 8541; 8575; 8625; 8676; 8742; 9184.

בסך — 4 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־1.

בסך — 1,250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 036973; 117243; 128653; 204191; 234581; 268234; 281822; 333424; 343233; 343243; 347014; 368727; 582716; 642552; 644555; 90117; [illegible]; 734625; 786011; 404567; 456809.

הקונצ'רטות הברנדנבורגיים של באך בפילהרמונית

אנוש בקונצרט
מאת נתן מישורי

ציפיתי לביצועים אחרים כאלה שבשמעו אמש בהופעה הראשונה של הקונצרט. לא שציפיתי לפירוש אחד וקבלתי פירוש שני. אדרבא, במוסיקאי גדול כלוקאס פוס תיכוהי שיפרש פירושים שיאירו את היצירה באור חדש. פירושים כסוג זה לא יבואו לפועל בקונצ'רטות הברנדנבורגיים מס' 2 ומס' 6 שנכללו בחלק זה. גם כשניסה לוקאס פוס לבצע את פסקאות ה„פיאנו" (בברנדנבורגי מס' 6 חלק א') בדרך מיוחדת, לא היו הנגנים מוכנים לביצוע פירוש זה, ועוד. ביצוע הברנדנבורגי השני קם או נופל במכוח החצוצרן. חצוצרן מצויין כבן הסר רה אינו חייב שבתחום שליטתו יהיה קונצ'רט זה שבו עליו לנגן בחצוצרה מיוחדת וקטנה. אך ללא חצוצרן המסוגל לבצע תפקיד זה, אין לבצע את היצירה הנכשלת או בכר רה שכל מאתן כבודן בכך. הרביעי [illegible] החזרבים היהודיים היו הנגינה הנקיה והצליל היפה של [illegible] (כנור), [illegible] (אבוב) וכן של [illegible] הסולנים סטייבנברג וישראלי.

אחרי כבוא זה שהשרה רוח עכורה, היתה הפתעה מהולת בעליזתו המקורית של ביצוע הקונצ'רטו הברנדנבורגי מס' 5. כאן נתבררו בדיוק מה הם גוני הצליל, הדינמיקה והפיסוק שבעזרתם מפרש הפסנתרן המנצח לוקאס פוס את באך בצורה החודרת לכל תג ותג. הפסנתרן פוס הכנר אורי פיאנקה, והחלילן אורי שהם ועמם כל הנגנים הגיעו לביצוע מופתי, מרגש, המבריק הן בחשיבה המוסיקלית והן בביצוע הטכני. עתה שוב מצפה אני בסקרנות לביצוע הקונצ'רטות הברנדנבורגיים מס' 1, 3 ו־4 בתוכנית הקרובה.

8 חודשים

(סוף מעמוד 1)

בי מיכאל' הבחירות, נכונים רק לשבוע המחקר, שנערך בשבוע השני של פברואר.

בהתאם למימצאים נוספים של מיכאל' פורי, מתברר גם שרק 9.6% בכלל בעלי זכות הבחירה סבורים שלא יצביעו בבחירות הבאות בעד אותה מפלגה כבבחירות הקודמות, ורק 7.9 אחוזים אמרו, כי עדיין לא החליטו היום בעד מי יצביעו.

שרי־הפנים של פולין וצ'כוסלובקיה ניספו במטוס

במטוס אנטונוב הרוסי נהרגו 15 הנוסעים

וארשה, 1 (יופ"יע, ע"ר רד"צ). מטוס צבאי פולני, שבו נסעו שרי־הפנים של פולין וצ'כוסלובקיה, התרסק אמש בצפון־מערב פולין וכל נוסעיו, ביניהם שרי־הפנים של פולין וצ'כוסלובקיה, נהרגו.

המטוס מדגם אנטונוב 24, שהיה בטיסה מיוחדת, נפל שעה קלה לפני שדה־התעופה, כשניסה לנחות.

סוכנות הידיעות הפולנית מסרה, כי שר־הפנים הפולני, וויצ'סלב אוז'ייפקה, ושר הפנים הצ'כוסלובקי, ראדקו קאסקה, היו בין 15 הנוסעים.

בין ההרוגים — צוות המטוס ופקיד בכיר של המפלגה הקומוניסטית הצ'כוסלובקית, מיכאל קודזי. המטוס הצבאי התרסק זמן־מה לפני הצות, שעה שעמד לנחות בשדה־התעופה גולניוב, במרחק 30 קילומטר משצ'צין.

המטוס עלה בלהבות מיד לאחר שנגע בקרקע וכל הנוסעים מצאו את מותם בלהבות. נמסר, כי הראות היתה טובה יחסית בשעת האסון.

השר אוז'ייפקה הוא בשקורו כנהיג המפלגה השלטת בפולין, אדוארד גירק.

שני השרים שנהרגו היו מאי־עבודת כפתח (במדינות קומוניסטיות נושא שר־הפנים באחריות ליחידות המשטרה והוא גם אחראי לביטחון המדינה). דיפלומטים מערביים אומרים, כי שניהם נחשבו לכהונים.

ראש ממשלת פולין מינה ועדה מיוחדת, שתבדוק מה גרם לאסון.

טיטו: אנו מנסים להשפיע על הערבים שינהלו מו"מ לשלום

מילאנו, 1 (אי. פי.). נשיא יוגוסלביה, המרשל טיטו, אמר, כי יוגוסלביה וכמה מדינות קומוניסטיות אחרות מנסות להשפיע על מדינות־ערב לשאת ולתת על הסכם שלום עם ישראל. אך ישראל חייבת, לדעתו, לסגת מן השטחים שכבשה.

הדברים נאמרו ע"י טיטו בראיון לשבועון האיטלקי „אפוקה", המופיע במילנו.

טיטו ציין בראיון, כי המדינות הקומוניסטיות הזרות והשונות באוזני הערבים שאי־אפשר להטיל את ישראל לים. „רק קבוצה קטנה של מדינות עדיין סבורה שיש להשמיד את ישראל, וזה בלתי־אפשרי, פתרון של שלום באמצעות כוח אינו להימצא. אולם, לא יתכן שישראל תקבל פרס על תוקפנותה בצורת סיפוח אדמות ערביות. זה יהיה צדק גדול למדינות־ערב. אסור לשום מדינה לסייע לישראל לקבל פרס זה", — אמר טיטו לעתון האיטלקי.

המוסכים מאיימים בהשבתה — מיום ב'

בפרשת גרירת המכוניות

מאת סופר „הארץ"

המועצה הארצית של איגוד המוסכים החליטה אמש להשבית את כל המוסכים בארץ החל מיום ב' כתגובה על אי היענות המשטרה לבטל את מסירת עבודת הגרירה של מכוניות לאחר תאונה לחברת מגור.

עם זאת החולט לשלוח שוב תזכיר לשר המשטרה ולבקשו לבדוק מחדש את הנושא. (ראה ידיעה קודמת בעמ' 12).

קאראדון: ישראל לא תיסוג ללא ביטחון

לונדון, 1 (עסט"א). במאמר ב„טיימס" כותב לורד קאראדון, שאין הוא מצפה שישראל תוותר על שעל אדמה אחד ללא ביטחון שיבוא רק כתוצאה מהסדר מוסכם.

הלורד קאראדון כותב על ביקורו בגדה המערבית: „ביקורי הגדה בא להראות שלא רק גבולות בין ערבים וישראלים חשובים, אלא גם היחסים ביניהם. אין זה הישג קטן ויש לשבח קודם כל את אלה שפעלו למען גיבוש יחסים אלה, ביניהם במיוחד את טדי קולק".

קאראדון אומר, כי הערבים שואפים לראות בסיום הכיבוש. הם דורשים להחליט על עתידם, אך ההתפתחות החדשה היא, שעתה רואים הם סיכוי לדו־קיום ישראלי־ערבי בעתיד. לדעת הלורד עשוי דו־קיום זה [illegible] רים בעובדה שאין לראות גבולות כחומות מפרידות בין הצדדים.

בורסות המטבע

(סוף מעמוד 1)

תיד השלום עבור הנפט לא בדולרים, הגבירה את הדאגה בגלל המשבר החדש הנוכחי, 16 יום בלבד לאחר פיחות הדולר.

בטוקיו הגיע היום ערך הפראנק השוויצרי העייר עד כדי 3,10 פראנק לדולר — וזהו למעשה ירידה של 18% בערך הדולר.

נמסר, כי הבנק המרכזי של שווייץ מצפה לייסוף משותף של כל המטבעות האירופיים או לייסוף המארק הגרמני בעתיד הקרוב.

בברן הוכחשה ידיעה, כי שווייץ החליטה לייסף את הפראנק.

ממשלת בון נקטה באחרונה בכל אמצעים נואשים כדי להימנע מייסוף המארק הגרמני או מיפוסו לפני תום הבחירות בצרפת. נמסר שקיימת הסכמה חשאית בין ארצות השוק לייצב את מטבעותיהן, אך צרפת הרדיצה שתקיים הסכמה זו רק לאחר הבחירות.

מומחים בשווייץ סבורים, שערך המארק הגרמני יגיע ל־2,75 מארק לדולר לאחר שיוחלט על ייסוף.

חוגים פיננסיים בשווייץ אמרו לסופר „הארץ", כי אי האמון הכללי כלפי הדולר עלול להניע את בון להחליט על ייסוף נוסף של המארק [illegible]

שער הזהב הגיע הבוקר בלונדון ל־87—89 דולר לאונקיה.

בצער רב הננו מודיעים על פטירתו של יקירנו

ד"ר עו"ד סטנלי (שרגא) רוזינג

ההלויה תצא היום, יום ששי כ"ח אדר א' תשל"ג 2.3.73 בשעה 12.30 בצהרים מבית ההלויות העירוני רח' דפנה 5, תל־אביב לבית העלמין בחולון.

המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים על פטירת
אמנו וסבתנו היקרה

אהובה רויטר ז"ל

ההלויה תצא היום יום ששי כ"ח אדר א' תשל"ג 2.3.73 בשעה 11.00 לפנה"צ מבית ההלויות סנהדריה בירושלים לבית העלמין בגבעת שאול. התחבורה תצא בשעה 10.30 מבית המנהלה ירושלים קרית משה בלוק 2.

המתאבלים: שושנה רויטר
פנינה ויצחק גלעדי
והנכדים

אנו אבלים על פטירתה של

ד"ר גרטרודה נוימן

דיירי הבית, סעדיה הגאון 18 ירושלים

אנו משתתפים באבלו של

אליהו יחזקאל

על מות

אחיו ז"ל

הנהלת ליאו גולדברג בע"מ
וצוות העובדים

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה לחקלאות ברחובות
משתתפת בצערו של

ד"ר אהוד יונגוירט

בפטירת

אמו

הידעת כי
עובדי התעשיה האוירית
נהנים מהנחה ניכרת
מדמי המנוי
פנה עוד היום
לשרות אשראי לעובד
הארץ

המדור לידיעת הארץ בתנועת המושבים
מתכבד להודיע על
הטיולים הבאים

1. טיול לסיני בן 3 ימים משולב ב־2 טיסות בתאריכים: 9—8—7 במרץ 1973.
במסלול: טיסה לאילת ומשם באוטובוס לפיורד, נביעות, דהב, שרם א־שייח, א־טור, אבו־רודס — לינה. עליה להר סיני וחזרה בטיסה לת"א.

2. טיול לסיני בן 3 ימים משולב ב־2 טיסות בתאריכים: 11—10—9 במרץ 1973.
במסלול: טיסה לסנטה־קתרינה, עליה להר סיני, ירידה ולינה. ואדי פיראן, נוה פיראן, אבו רודס — לינה. א־טור, שארם־א־שייח, דהב, נועיבה, הפיורד, אילת וחזרה בטיסה לת"א.

המחיר בהרשמה — 270 ל"י ליחיד
לקבוצות מאורגנות מחירים מיוחדים

פרטים נוספים והרשמה — במדור לידיעת הארץ בתנועת המושבים, רח' לאונרדו דה וינצ'י 19 ת"א, טלפון 258473

המפלגה הליברלית
פעולות
ראה עמוד 28

בכל יום ששי
בנוסף השבועי
של הארץ

חידון סמלים

פרס ראשון:
מכונית
פיג'ו 304
דגם 1973
כולל מסים

פרס שני:
מערכת
סטריאופונית
TANDBERG
+
ELAC

ריהוט לסלון, מזגן־אויר, טיסות לחו"ל, שעונים, טלויזיה, תנורי חימום ובישול, מדיח־כלים, מכונת כביסה, מכונת תפירה, קולט אדים, שואב־אבק, מצלמות

ועוד שפע פרסים יקרי־ערך

הארץ

יום שישי, כ"ח באדר א' תשל"ג
2 במארס 1973

בתל־אביב: המערכת וההנהלה מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311. מח' המודעות רח' מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 613574, 623311. מח' הפצה ומנויים מזא"ה 75, טל' 623311, ת. ד. 233, מס' מיקוד: 63000.

ירושלים: רח' ההסתדרות 2 טל' 224245-6, ת. ד. 273
חיפה: רחוב מרקוני 20 טלפון 661166-3, ת. ד. 5259

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ. דפוס הארץ מזא"ה 56 תל אביב
העורך: גרשום שוקן. האחראי: גדעון סאמט.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.

HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel - P.O.B. 233, Tel. 623311

דלתות הדיפלומטיה פתוחות

בבטוי הוא כי תקוות לבנו רתוקה עתה לפגישת ראש הממשלה ב הנשיא ניכסון: רוכז הסמכויות בהתאם לחוקת ארה"ב ומהנהגה פקיד בידי הנשיא את יכולת ההכרעה בכל אשר נוגע ליחסי־חוץ של המדינה ולא מן הנמנע כי הנשיא יפעיל גם בתחום זה. ב זאת ביותר לשער כי האווירה הידידותית בה התקבלה גב' מאיר לשום בטקסי דיפרסמנט ובפנטאגון משקפת את הרגשת הכרים, גבי הברים הפקידים הבכירים כי גב' מאיר, כראש ממשלה של דינה ידידותית, ראויה לכך שסיעותיה, דעותיה והצעותיה־תביעותיה — הן בתחום המדיני המובהק הן בתחום הרכש והסיוע הכספי — ייבדקו מתוך רצון לבוא לקראתה.

בימים האחרונים התהדקו יחסי ארה"ב־ישראל במידה כזו, יש מקום לדבר על כך ש"יחס מיוחד" בקשרי הקשר את שתי המדינות. עם זאת הבהיר לנו האופן בו התקבלו המלך חוסיין וכך אנוור אסמעיל בוואשינגטון, כי ארה"ב אינה מתכוונת לזנוח את חסיה עם ירדן ומצרים. כך סיסקו הצהיר בראיון טלוויזיוני לפני כמה ימים כי "המצב של לא־מלחמה ולא־שלום באזור אינו בהכרח את ענייננו" (של ארה"ב). וכמה פעמים הדגיש כי לפי דעתו "דלתות הדיפלומאטיה פתוחות".

קשה להאמין כי התבטאות חוזרת זו של עוזר של התזוז אינה עולה בקנה אחד עם הלך רוחו של הנשיא. המסקנה המתבקשת מכך מקיפלת בתוכה מטום הפצרה — לא רק כלפי מדינות ערב אלא גם כלפי ישראל.

פעילות מסוג חדש

הגילויים שפורסמו ב"הארץ" בשבועות האחרונים על תהליכי התארגנות בפשיעה בחיפה מדאיגים בעיקר משתי בחינות. המימצאים הצביעו על קשרים תמוהים בין אנשי המימסד המקומי לבין אישי העולם התחתון הידוע כעבריין אלים — דבר המצריך כשלעצמו בדיקה קפדנית של המשטרה ומוסדות חוק אחרים והסקת מסקנות ללא פשרות. והדבר השני — הקורה בחיפה מוסיף נקודה חמורה נוספת לתמונה הכללית שקשה להגדירה אחרת מאשר כזהל ישראלי של פשע מאורגן.

„הארץ" התריע לא פעם בעבר על התפתחות תופעה מסוכנת זאת, ומשך השנתיים האחרונות חזר ופירסם מימצאים על התארגנות הפשיעה במקומות שונים ובתחומים שונים בארץ. המוסדות המוסמכים לכך — או הגיבו בוויכוח סמאנטי על משמעות הגדרתו של פשע מאורגן, בהסתמכם על המודל הידוע מעבר לים.

נכון כי במשטרת ישראל חלו לאחרונה תמורות — או לפחות חילופי גברי של הנהורות — בכיוון של לחימה נמרצת יותר נגד כל סוגי הפשיעה. העובדה כי בזמן פירסום הכתבות בסידרה האמורה נערכו מעצרים של אנשים שנזכרו בה — צריכה לעודד גם היא.

אך נראה כי הבעיה היא רחבה יותר מאשר פעילותו של גבורין זה או אחר. המדובר בתופעה שמלחמה נגדה מצריכה אמצעים נוספים על אלה העומדים לרשות המשטרה והמשפיעים על אופן פעולתה. נראה כי על מוסדות החוק והכנסת בתוכם להתארגן לצורך זה לפעילות בקנה מידה נרחב, לפי שהתארגנו בעשור האחרון מוסדות החוק בארצות הברית ללוחמה נגד נגע הפשע המאורגן.

מאז פירסם היועץ המשפטי לממשלה את מסקנותיו בנושא הפשע המאורגן בישראל עברו יותר משנה ובתקופה זו התגלו פרטים חדשים. בתשובה על שאילתה בכנסת השיב בזמנו שר המשטרה כי יתכן ויהיה צורך בבדיקה נוספת של הנושא על ידי היועץ המשפטי. יש לקוות כי לא יתוקן זמן רב מדי עד שנשמע על עריכת בדיקה כזו ועל תוצאותיה.

מטפלים בדעת הקהל

נסיונות להחדרת מידע לא בדוק לאמצעי התקשורת

מאת שבתי טבת

שתי ידיעות שהופיעו לאחרונה בעתונים ובאמצעי התקשורת בישראל, ובחלק כאלה של העולם, יש בהן להדליק נורית אזהרה כאות אזהרה לכך שאישים וגופים ממלכתיים בישראל אינם נקיים מלחושו החשיפה "לטפל" בדעת־הקהל דרך אמצעי־התקשורת: כינן ל"ם (לוחמה־פסיכולוגית) המכוונת לא רק כלפי האויב, אלא גם כלפי פנים, כאמצעי־מגן נגד ביקורת ציבורית.

הידיעה האחת פורסמה ביום ה', 22 בפברואר, לכתרת המלחמה של המטוס הלובי בסיני, ועיקר תוכנה היה שקיימת אפשרות כי מחבלים השתלטו עליו, "בסטרה להסיטו מעל כעורך צה"ל בסיני ולפוצצו שם". הידיעה האחרת הגלה על הציבור ביום ב', 26 בפברואר, ואמרה — בלשון "דבר", למשל — שלקברניט הצרפתי של אותו מטוס "לא היה רשיון לבואינג". שתי הידיעות הופרכו מכל וכל שעות מעטות לאחר שיצאו לאור.

בטרם נעמוד על המשמעות הנדרשת כשני ה"ברווזים" האלה, נסקור תחילה את העובדות.

כפיתה על המקיפים

הסיפור על המטוס שמחבלים השתלטו עליו הופץ על־ידי סוכנות עתי"ם. סימן האפיון החשוב הראשון שלו הוא דרך קבלתו. אנשים שמורתם אינה ידועה לסוכנות עתי"ם טלפנו מבאר־שבע ביום האסון — יום ד', 21 בפברואר — למשרד של פלד־מו בצהרי הארץ חולה, ב־6.30 אחה"צ בערך, והעבירו בטלפון את המידע שקיבל למשרד עתי"ם בלוד. לכתב היה כל. עליו היה מקובל במקור הזהיר. היום של המעביר את הידיעה בטלפון למשרד המרכזי של עתי"ם בשעה 7.10 בערב.

לאחר שהידיעה עובדה במערכת עתי"ם ובמגזרה הצבאית היא נוקבה לשידור ב־10.15 בערב ושודרה לכל מנויי עתי"ם. שעתיים לאחר מכן, התיבה השנייה של הידיעה היא במסקנה המתבקשת כמבה — שהאחריות על הוספת המטוס על עוסקי טוסלה על המחבלים שלא נשמעו להוראות המוזה של טייס חיל־האוויר.

הידיעה הגיעה למערכת עתי"ם לאחר הודעתו הראשונה של דובר צה"ל, שיצאה לאור באותו יום ב־5.45 אחה"צ. העובדה שההודעה המוסמכת של דובר צה"ל לא דוחה מיד את הידיעה שהעביר חיים כל באותו יותר, ולא ביטלה אותה כליל מתוך עדיין בפרט המבוקש שלושה שעות אחר־כך, אפשר להסבירה אולי בפרסומה ומתבקשת מתוכן הודעת דובר צה"ל. בה דובר אך ורק על ירי של המטוס הלובי — כעשב רחב לפני — ולא נאמר בה בפירוש עבור עליו הייתה אזהרה ויריות בשטח הקצר שנועד לאלצו לנחות. במערכת עתי"ם יכלו לחשוב, כי אכן סיבת התרסקותו של המטוס אינה יריותו אלא התנהגות המחבלים, שסירבו להישמע להוראות חיל־האוויר.

מי שרצה יכל למצוא בהודעת דובר צה"ל משין רמז שמבוסס העיסק בחלל מאותאוש לא מתגלה. ה"ברווז" הפורח איפוא לתוך חלל, כאשר הגורמים האחראים על הודעות מוסמכות מוסמות על האסון, באם לספר לציבור את האמת במלואה או לימתה במקצת, בבהור, כאשר ראשון למתן כזהה לעצמם להגיע לכלל החלטה, מתקן הצלי פתחים כשיר לביכה הארץ, לבבת הליפה.

סוכנות עתי"ם, על אף שהפיצה את הסיפור, הגיעה בו מעצם צדדות את הסתייגותה המביעה אותה בגירסה כ"לא אומתה על־ידי מקור רשמי". אבל שלושה סימנים מעידים כך קאת בעלי זכיות היהודים על הסיפור הזה יש לחפש בקרב אנשי צבא. סימן ראשון לכך הוא המנגנון המובהק של עתי"ם — כתב־שירותכו שלה הם עתונים ישראלים, להם קיימת הסוכנות — והל מטבית, כמי שהזהירים בהידיעה ד

ז'ק בורדיס

בודקים אותן היטב אצל גורמים מוסמכים. אין להעלות על הדעת שהיה של מצע את הסיפור מהאצבע, כמו שאומרים. את הסיפור קבע הכתב כמי שהיה מקובל עליו כמקור בקיא וברי־סמכא.

הסימן השני הוא בנסיבות ששודרו מיד לאחר האסון. בישבה הראשונה נבנעה כל גישה מכתבי העתונים והיותר הציבור אל מקום האסון ואל בית־החולים אליו הוטסו הפצועים. מבעת הרכבית נגרה עליהם ועל־ידי כך יוחד כל המידע הראשוני רק לאנשי־צבא. ואכן, סוכנות עתי"ם כתבה בידיעה, "אותם מקורות לא־רשמיים הסיפור, שגירסה זו מבאה סימוכין אצל אחד מבצעי המטוס".

הוכר בהירות המבוכה

ובכן, לספר לכתב עתי"ם בלוד מה אומרים פצועי־המטוס, שהם ספורות לאחר האסון, באמצעות המתווך היושב בברכו הארץ, יכולים היו רק אנשי־צבא או מי שקרוב להם מאד. מכל מקום, כי מטרתן שהאחד מפצועי המטוס אמר שמחבלים השתלטו על המטוס וסירבו להישמע להוראות הנחיתה של חיל האוויר, כעיד על עצמו שהיה בסיני, בסמוך לאחר האסון או לפצועים, עוד בטרם הועברו לבאר־שבע, או כהיה בבאר־שבע שיש לו בקורת דיווח ישירים מקום המפשה.

מהו העבירה שבבות עתי"ם סיפור משין המחיניות רבות שלה? משום שהיא רוצה עצמה כאמן המקבל ידיעות ומעביר אותן לכביים והמשום שהוה לה בחוץ בכתב שלה ובמדדיעים שלו. אולם אין ספק שהיתה פוסלת את הסיפור לוא בעת שערכה, עיבדה ביקבת, אותו לשידור היתה מתקבלת הודעה מוסמכת של דובר צה"ל על כך שהמטוס נוחת, כפי ש־הגביר לכתבו — יום ה', 22 בפברואר.

אשר המהירות המבוכה שבמיפיע אתרי עצה — איך אפשר לספר את האמת על הצד היותר יפה שלה — הם שהספיקו ל"ברווז" היה, כלום "שהלי" אותו מייחד במבחון אצל כהב צדדים בלהו? כלום עלה בדעת מישהו לבלו לאחר שפרח — אולי — כאשר הבים הגיע לבנשדות כמו־ימים?

זאת לא נדע. אבל אין ספק שעיכוב ידיעה, ניתוק איזור, הנבר בפני כתבים היכנסות מתרחשות בזירות והד הפצת הודעות לא מדויקות — יהיו משקם ויהיו לאילוץ נחיתה — הם כה שבקרא "טיפול", או בסקן לכך, בדעת־הקהל.

במבוכה שהשתררה לאחר האסון דומה כי מתחילה מן הסתם התגוששה בין אלה ביקשו לדחות לציבור את האמת לאלה שרצו לדרך קלה להיחלצות מהמבוכה על־ידי הפצת חריה ספקות. למזלנו הטוב גברה בסופו של דבר הנטיה הראשונה. כך נותר אותו "ברווז" כזכר עצוב, אבל עם זאת מעורר הרהור, לנטיה כמוכנה "לטפל" בדעת־הקהל.

הודעה ללא ייחוס

את הידיעה על כך שהטייס הצרפתי ז'ק בורדיס לא היה מוסמך להטיס באואינג 727 סיפק לעתונאים ולאמצעי התקשורת גוף מרכזי ומוסמך שהוצאתה את פרסום הידיעה באיצון ממנו ובאיסור לייחסה לו. אולם, סימנים מובהקים אחדים מעידים על זהותו.

הידיעה שיצאה לאור בחצות־ליל הופצה באמצעות לשכת העתונות הממשלתית. יותר על כן, עובדי לשכת העתונות הממשלתית טרחו להעיר כתבים ב־6 בבוקר, יום ב', 26 בפברואר, את כתבי העתונות הזרה בישראל, ולספר להם בטלפון על כך שקיבלה הידיעה כזאת.

תוכנה של ההודעה יוצר רושם ברור שמקורה בצבא. שכן היא מדברת ב"בדיקה" שבערכו בשטח התרסקותו של המטוס הלובי שבאמצעיתן נבצא רשיון־הטיס של הקברניט ז'ק בורדיס, כמנו מתברר שלא הסכך להטיס באואינג 727. הרי כל אחד יודע שאת הבדיקות ערך הצבא, שלאחר האסון לא הורשו לגשת כי שאינם אנשי־צבא. וכי הצבא ריכז בידיו את כל העדויות המסמכים הקשורים באסון.

יותר על כן, כתבים שהעריכו ארזה הודעה עלומת־קום ידעו היטב כי הגוף שהוציא אותה לאור, לא ידעו לספר כי היו פקפוקים באם לפרסמה. אולם ההכרעה נפלה לחיוב מתוך התקווה להשפיע על כנס הטייסים הבין־לאומי שבערך ביום ג', 27 בפברואר, בלונדון ולהקל על נציגי ישראל המשתתפים בו. ואכן, "ידיעות אחרונות" כאותו יום אמר כך בכותרת גדולה בעמודו הראשון.

מי שמבקש לדעת את זהותו של הגוף המוסמך שהוציא לאור את ההודעה וביקש להישאר בעילום־שם, לא יתקשה ביותר. לא רק הגבכן על ההודעה ואמצעי־ההפצה שלה מעידים עליו, אלא גם העובדה שבעתונים אחדים היא נמסרה על־ידי כתביהם הצבאיים. לאלה יש זיקה מיוחדת להוברות במערכת.

הפרסומת היחידה הסבירה מההודעה על היכצאו של רשיון־הטיס של בורדיס הנבות הוא שלא היה מוסמך להטיס באואינג 727. זו היתה הכותרת של רוב העתונים ושל הרווח בשידורי־ישראל. אולם, עצות אחדות לאחר פירסום הידיעה, קיימה בזיגות איר־פראנס בישראל מסיבת עתונאים והציגה קבל עם ועדה את הרשיון המסמיך את בורדיס לכלי שהטיס בסיני. זה הגיע אליה עב תפציו האחרים מהמכון לרפואה משפטית, אליו הוצברו על־ידי הצבא.

כן, אפילו המובדות כשלעצמן היו נכונות, הוכח גם הסיפור השני — שבורדיס לא היה רשאי להטיס בואינג — כ"ברווז" סוג א'. לכאורה אין דמיון ולא צד שווה בין שני ה"ברווזים". אולם, איך אפשר להמביר את הפיזור, היעדר שיקול־דעת וגישה אחראית, שלא על רקע בו קיימת נטיה להאמין שאת הרכבת הכבודה של דעת־הקהל אפשר להנוע כהמסילה באמצעות מקלות קטנים?

המשחק בדעת הקהל

מה שבולט בשני המקרים היא האיוולת, זו הגבורה עדיין שאוצרות גדולים אפשר להשיג על־ידי כיסות זעירה. מי שאישר לפרסם את ההודעה על רשיון־הטיס הלא־מספיק הלך כנראה אחרי הרהורי ליבו וחשב שהעולם הגדול מלא גנבים, וכי חברה כמו איר־פראנס מתוך שיקולים של קמצנות תמשיך טייס לכלי שאינו מורשה לו, מבמאליות המתמידה קודם כל את בעליה. וכך אנו עדים מתוך סאות השטויות הגדולות עושים דווקא אלה המחשיבים עצמם לפקחים ביותר.

פוליסת ביטוח כבר פצות וסכות אין לאיש. לכן אין אנו חייבים לעסוק בכמות הנזיין בעסקי עולם של בעלי ה"רעיון" להוזפו ולפרסם הודעה שמשמעותה שהטייס בורדיס הוא האחראי בעצם לאסון, משום שלא אומן דיו להטיס באואינג. מה שחייב לעורר בנו דאגה היא התופעה שאנשים וגופים מוסמכים, שבידיהם מרוכזים כלי־השפעה והפצה, מרשים לעצמם לשחק בדעת הקהל. במקרה הראשון על־ידי יצירת רקע מוזה ל"ברווזים" ממינים שונים או ל"שהילות" מכוונות, ובמקרה השני באמצעות הפצה של ידיעה בלתי־בדוקה ושאינה כוהרת לימוס.

האמון שהציבור רוחש לצה"ל, יותר מאשר לגופים ממלכתיים אחרים, הוא נכס יקר שיש לשמור עליו מכל משמר. אל לאיש לנסות לפרוט לפרוטות קטנות ולבזבז בנסיונות להציל יוקרה של אישיות כלשהי, יהא כבודה כאשר יהא, ואף לא של גוף כזה או אחר.

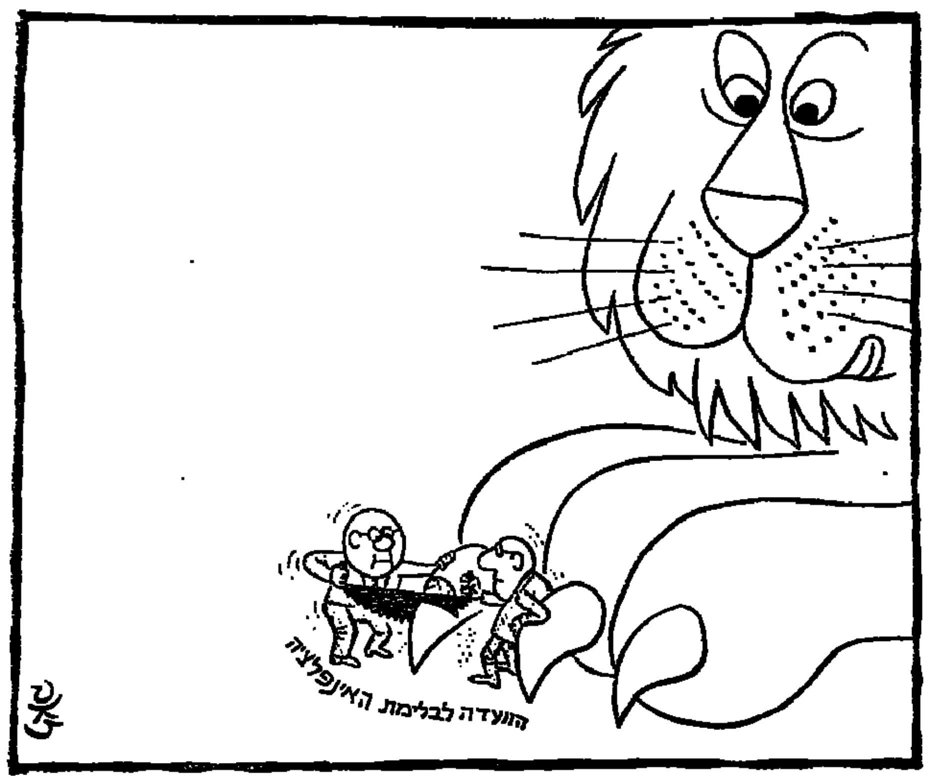

הצבר של שנות ה־70 (א')

שאלות אישיות להלוטין

מעין הקדמה לדיון בדמותו של דור המדינה

מאת אמנון רובינשטיין

לפני כשנה הצליתי, אגב אורחא, בשיחה עם עורך "הארץ", מר גרשום שוקן, רעיון שהבזיק במוחי בדבר סדרה עתונאית שתכליתה לבדוק את מצבו של הצבר — זה בן התבגרות של היישוב העברי — בימינו. מר שוקן נתפס לרעיון והחל מדרבן אותי, פעם בפעם, להתחיל בכתיבה ואילו אני, מצידי, ניסיתי לדחות את המשימה ולהשכיח מלבו את הרעיון שנפלט משפתי בעת חולשת דעת.

המזימה כמעט ועלתה בידי עד שבאה פרשת אודי אדיב וחבריו והעלתה מחדש את נושא הצבר הישראלי. למעשה לא הפרשה עצמה חשובה לענייננו. הקבוצה השמאלית הקיצונית אליה השתייך אודי אדיב אינה אפיינית, לדעתי, לשום תהליך בקרב ילידי הארץ. מדובר בקבוצה קטנה, חסרת תוחלת ותמיכה כלשהי. אשר מבחינת כוחה — המספרי והאידיאי — שווה לאפס. אך התגובה העתונאית הציבורית שבאה בעקבות פרשת אדיב — תגובה שהולידה התקפות חוליות והסטריות בקרב עתונאים שכמעט כולם אינם ילידי הארץ — הפלתה לדיון חדש את העניין בצבר של ימינו.

לפתע החלו נשמעים קולות המתריעים בפני התערערות האמונה בקרב צברים וקולות ברמה החלו זועקים למען יותר "חינוך לערכים", יותר "תודעה יהודית", יותר "ציונות" וכיוצא באלה. ילידי הארץ הואשמו בכך שהם לוקחים את ישראל כדבר המובן מאליו ואינם מבינים את הצורך להגן ולסוכך עליה בפני אויביה.

בעת ובעונה אחת, נשמעו גם קולות אחרים: קולות של אכזבה קשה ואפילו ייאוש — קולות של בני הארץ שגדלו מתוך תקווה לטוב או משבגרו והביטו סביבם, מצאו אכזבה תוהכיה.

*

חששותי וספקותי לגבי טיפול בנושא זה נובעים מנסיבות אישיות. אני עצמי יליד הארץ וגדלתי, כמו בני דורי, הוך ידיעה ברורה שהיותי צבר מקנה לי מעמד מיוחד שלא היה להורי ולזקני. מכהייתי נשאל על־ידי זרים למקום הולדתי הייתי עונה בגאווה "בתל־אביב, כמובן". ולמילים אלה היה טעם מיוחד שאת מתיקותו חש אני עדיין בפי.

עבורי, כמו עבור חברי, מעבדני כילידי הארץ נסך בנו גוון של אצולה, רגש של נסיכים ובני מלכים. אנו היינו דור ראשון לגאולה, ילדים צברים שלא ידעו אנטישמיות מהי, שעברית היתה שפתנו וכל שפה אחרת נלמדת בקושי ובאי־רצון. אנו היינו ילדי הפלא, אנו היינו היפוכו המוחלט של הילד הגלותי, זה ששכן כצבר להרי חורף; אנו היינו שורפים ותצפיים ומשוחררים והוא היה לבן וחיוור מפחד. אנו היינו כדברי המשורר יעקב כהן:

הננו אשר הננו, צברים
יצורים פשוטים
בני שמש ורוחים.
לא מקסם צבעים
וריח
ירק רך, רענן,
עמות.
צברים.
לנו הן פראי שלנו
והזיו,
וצורות מושכות כל עין
שפע רב,
אך יפהפיה יש בנו:
המבין יבין אותנו
ויאהב

„הארץ" 4.11.46

ואכן, כל מי שסבב אותנו הבין אותנו ואהב אותנו: מורים, כתבנים והורים, עבורם אנו היינו התגלמות הקוות — הבה נשתמש במליצה ללא בושה — בת אלפיים שנה. רק בהדרגה התחלתי להבין כי עובדת היותי צבר אינה מקנה לי, בעיני עצמי, שום הילה, שום יתרון, שום עליונות, וכי עובדת לידתי כאן היא מקרה גיאוגרפי שאינו מקנה לי לא זכות ולא חובה.

*

קשה לו לאדם לצאת מתוך עורו ולהתיר את הקורים הסמויים שאחרים כזן סביבו. במשך שנים רבות בדלתי — שוב, כמו רבים מחברי (כולם צברים) — בתודעה צברית. תודעה זו כללה לא רק גאווה עצמית וביטול היהודי האחר, אלא גם פילוסופיה פוליטית, על פיה חלק ניכר מבעוקותיה של החברה הישראלית נובע מכך שבני הארץ נדחקו לקרן זווית ולא מצאו מקום המתאים בהנהגה התרבותית והפוליטית של ישראל.

את תחילת דרכי העתונאית עשיתי בסדרה של מאמרים שתבעו כוח לצעירים, והעובדה כי דברי הקפיצו הטצידו רבים מ"הזקנים" רק חיזקה אותי בדעותי. היום אני עדיין מאמין בעיקר — דהיינו כי חייבים לבוא חילופי משמרות תכופים — אך איני צופה עוד לישועות ונחמות כתוצאה מחילופים אלה. קשה לאדם — ולעתונאי כל שכן — לחזור בו מדברים שאמר. אין זה קל להתאכזב. קשה שבעתיים אכזבה גלויה, בפני קוראים אלמוניים.

*

אך בכך לא תמו הקשיים. משהתחלתי לחפש חומר מחקרי על הצבר, הופתעתי לראות כה דל היבול. מתוך שפע המחקרים החברתיים בהם עוסקות האוניברסיטות הישראליות, רק עבודות בודדות נוגעות לנושא חיוני זה ולא כולן משמעותיות. ייתכן וגם בכך יש משמעות מסויימת: חוסר הרצון להתבונן פנימה ולבדוק את מהותו של התרבות האנושי של החברה הישראלית בולט בכל אשר תפנה.

כך או כך, היעדר החומר המחקרי חייבני להסתמך על רשמים וידיעה אישיים, על שיחות עם ישראלים: מורים, קציני צה"ל, תלמידי בתי ספר, סטודנטים, מכרים וחברים, פסיכולוגים וסוציולוגים וסתם בני נוער.

*

אך לא משום כך קשתה עלי כתיבה זו. מי שכותב על הצבר הישראלי חייב לכתוב גם ובעיקר על הדור הנוכחי, על אלה שנולדו עם הקמת המדינה ואחריה. אף שבעיני רבים ממנהיגינו נראים בני דורי כצעירים חסרי סבלנות, הרי בעיני חייבי הגיוס של ימינו אני וסכמותי זקנים ומיושנים. במדינה שבה סבים לנכדים נחשבים ל"דור צעיר", המונח עצמו איבד את משמעותו. אך מכירוני שלי עדיין טריים הימים בהם ראיתי בני ארבעים כזקנים — "רגל אחת בקבר" בלשוננו הצברית האפיינית — ומשום כך חששתי פן ראייתי שלי את הדור של "שמונה עשרה פלוס" תהיה מעוותת.

כדי להגן על עצמי בפני טעויות אופטיות של גיל, ביקשתי את עזרתם של סטודנטים בפקולטה למשפטים בתל־אביב. נעזרתי בהם בשיחות ובדיונים ובאמצעותם ניסיתי לעמוד על טעויות אפשריות שלי בהערכת הלכי־רוח נוכחיים. נעזרתי גם בעמירם גניגר, צבר בן 25, תלמיד התואר הראשון בפקולטה, שעזר לי בהתנדבות, נפגש עמי עם בני נוער ובדק את הערכותי האישיות שלי.

*

ולבסוף: ההכרח לעשות הכללות ניצב בפני כמלוא קשייו. צברים, כמו בני אדם, הם יצורים אינדיבידואליים וכל נסיון למצוא הווי אופי משותפים ביניהם עושה, כרגיל, אי צדק. אך אין לך הכללה מסוכנת יותר מזו האומרת שאסור לעשות הכללות. בלעדי ההכללה, אינך יכול לכתוב על ענייני חברה. עם זאת, ראוי לזכור כי מעבר לכל נסיונות ההכללה, ניצבים בני אדם, שונים ומגוונים, שלגביהם אין החיפוש אחר מכנה משותף בעל משמעות.

פשע מאורגן בישראל:

הקשר החיפאי והארצי

מאת רן כסלו

בימים אלה קיבלה משטרת חיפה מידע על מכות קצות שספג אחד מאנשי העולם התחתון המקומי, הקשור לעסקי הברחות בקנה מידה גדול ולעסקים אחרים מסוג זה. האיש עצמו לא התלונן במשטרה, אך חוקרי חיפה פתחו בחקירה ללא תלונה — כמצבה בלתי שכיח וראוי לשבח.

יתכן כי הסיבה לחקירה ללא תלונה היתה בסברה אותה הגלה לפני כשבוע אחד הקצינים הבכירים במחוז הצפון של המשטרה: מכות הרצח שספג איש העולם התחתון האמור (יוסף בנקלטו) היו קשורות בצורה כלשהי לסידרת המאמרים מאת אבי ולנסיין על תופעת הפשע המאורגן בחיפה, שפורסמה בשבועות האחרונים ב"הארץ".

סברה של קצין משטרה בכיר אחר — הפעם ממרחב חיפה — מקשרת את המקרה עם ביקורו — אותו זמן — בחיפה של אדם ששמו הוזכר בהרחבה בסידרה אחרת שפורסמה קודם לכן על אותו נושא, בקשר למקומות אחרים בארץ. בוסי (בוסתנאי) סוזה, בן למשפחת סוזה השולטת בהימורים בתל־אביב ובדרום, "מלך אילת" האיש שלאחרונה הרבה להופיע דווקא בירושלים ושגם שמו התקשר לעסקים מפוקפקים למדי. המשטרה חוקרת את המקרה הדבאה בין השאר בקשר עם ביקור זה.

יתכן כמובן ששלושת האירועים האלה — פירסום הסידרה, מכות ליוסף בנקלטו והופעתו־המאורה של בוסי בעיר הכרמל — הם מקרים נפרדים. אולם הרושם הוא. כי האינטגרציה של אנשי המשטרה בצפון היא מוצדקת. צירוף מקרים זה יהווה אם כך הוכחה נוספת כי אין לראות את המתרחש בעולם הפשיעה החיפאי כפרק נפרד וחסר קשר ישיר לתופעות מסוג זה במקומות אחרים בארץ.

עיקבי פשע מאורגן

מי שעקב אחרי הסידרה של אבי ולנסיין ("פשע מאורגן בישראל: הקשר החיפאי", "הארץ" 9.2, 12.2, 14.2, 16.2, 19.2 ו־21.2) קשה שלא יהיה מודאג מהיקף ההברחות המתנהלות דרך הנמל החיפאי בשני הכיוונים: הברחת סמים מאורגנת ומנוהלת בתשואות רבה מחיפה לחו"ל, והברחת סחורות במיליוני לירות — מאירופה ארצה — המתנהלת כמעט בגלוי, תחת אפם של שלטונות המכס והמשטרה.

אך יותר מאשר ההברחות עצמן מדאיגות השיטות בהם מגיעות הכמויות העצומות של "דברי יבאים" ארצה. זו כבר אינה מכה של הברחות אינדיווידואליות המקיפה מספר גדול של אנשי צוותי האוניות, שעליהן דובר לא פעם גם בעבר. אלה הן הברחות מאורגנות היטב, המרוכזות בידיהם של מספר מצומצם של סוחרים, ואולי אף בידיו של בוס כרבו אחד.

בחלק מן הציבור, ואפילו במשטרה עצמה, קיים יחס סלחני להברחות, כבעת כבו ל"סידורים" העוקפים את תקנות מס ההכנסה. אזרחים טובים ושומרי חוק בדרך כלל, ניסו לא פעם — בחזרם מטיול לחו"ל — להבריח מבלי לשלם מכס כמה קופסאות סיגריות, בקבוק קוניאק צרפתי או טרנזיסטור קטן.

אלא שהעבירות הקטנות האלה מקבלות צביון אחר לחלוטין כאשר הן הופכות לתרושת, להספקה סדירה ומרוכזת, המחזיקה סחורה במיליוני לירות בחודש לרשת של חנויות ודוכנים בחיפה ובכל הערים הגדולות בארץ. סוג זה של הברחות הופך לעסק — כמו כל עסק בתחומי הפשע המאורגן — המלווה תופעות חמורות לא פחות: אלימות ושחיתות להבטחת קיומו של העסק.

כל האלמנטים האלה התגלו בחקירה אותה ערך בחיפה סופר "הארץ" לענייני משטרה. האיש העומד בראש רשת ההברחות — ומובן מאליו שהוא אינו פועל לבד, אלא שכוחו מבוסס על קבוצה גדולה של מבריחים בשכר, רוכלים ו"חיילים" מסוגים אחרים — הצליח לבסס את מעמדו תודות לכוח אליו אותו הפעיל לא פעם, בדרך כלל מבלי שיועמד לדין. גרוע מזה: היסוד העיקרי של כוחו הם קשריו הטובים של אותו איש, עבריין מועד, בעל רשימה ארוכה של הרשעות קודמות, עם אנשים חשובים למדי בצמרת האדמיניסטרטיבית של עיר הכרמל.

אלה הם האלמנטים הברורים של אותו פשע מאורגן, שלקיומו מתכחשים בה נמרצות האחראים של החוק והסדר במדינה, בטענות פורמאליות הלקוחות מעולם המושגים האמריקאי. אלא שהדוגמה החיפאית כוללת אף כמה מרכיבי הנוסחה הזרה של פשע מאורגן.

הדרך לפיסגה

גם דרכו של האיש שלפי ממצאי החקירה שולט בעיסקות — דוד (סוינגה) רוזיס — אופיינית לאותו תחום מפחיד ומעורר התנגדות של פשע מאורגן בהגדרתו הכבעס־קלאסית.

הוא התחיל את הקריירה שלו כעבריין קטן. לאחר שריצה עונשי מאסר שונים, התבסס ועבר לעסקים מסוג יותר מסובך: הברחות ואירגון רשת למכירת הסחורה המוברחת.

את הקשרים בצמרת, הדרושים להבטחת הצלחה פעילותו, השיג — כמקובל במקרים אלה במקומות אחרים בעולם — דרך עזרה למפלגה השלטת ולבוסים המקומיים. הוא היה פעיל במערכות הבחירות של אבא חושי וקיבל את תמורתו ברשיונות למיככר "דברי יבאים". קשריו הטובים למעלה ביססו את מעמדו בסביבה בה הוא חי — בעיקר בקרב בני עדתו. עמדה זו נתנה לו אפשרות שוב להגיש שרותים לראשי השלטון המקומי והמשטרה בשעת המבחן הגדולה — במאורעות ואדי סאליב. שרותים אלה שוב חיזקו את מעמדו בתוך סביבתו — וכן הלאה במעגל קסמים שהמעביר את כוחו בהתגבר.

אחד הדברים המבהילים ביותר — מקשה לבטא לו דוגמה בהיסטוריה המשפטית של ישראל — היה אותו משפט בו נאשם סוינגה ברצח יכאי, אשר הסתיים בעונש של שנה מאסר אחת בלבד. אין ספק שבית המשפט פעל במקרה זה לפי חומר הראיות שהובא בפניו. אך קיימים ספקות רבים מאד אם חומר הראיות נוצל במלואו על ידי התביעה. שלא לדבר על מסכת הלחצים שהפעיל סוינגה עצמו ואנשיו על העדה המרכזית במשפט, כדי שתשנה את עדותה.

כל זה בנה את כוחו העובדי של סוינגה — מלך הנמל ומלכה של העיר התחתית. עיסקי ההברחות שלו הלכו וגדלו ויחד עמם הלכה וגדלה רשת המכירה הנמצאת בשליטתו — בחיפה ובתל־אביב. הוא עבר אף לשלב גבוה יותר בתהליך האופייני של פשע מאורגן: הלבנת הון, אותו צבר בהברחות מסיבויות. סוינגה השתלט על חיי הלילה בעיר הנמל — שוב בשיטות של אלימות, לחץ וניצול קשרים.

אין זה סיפורו האישי של עבריין אחד בלבד. סוינגה אינו פועל לבד, אלא עומד בראש רשת שלמה. הוא מסמל את התפתחותה של רשת זו, ההולכת ומתגבשת מבחינה כלכלית, חובקת בזרועותיה את חיפה ומלשת מפגה גם לערים אחרות.

נקודות במפה ארצית

אם היתה תופעה זו מוגבלת לחיפה בלבד, היה הדבר מדאיג במידה מספקת כדי לעורר את הציבור ואת המוסדות המוסמכים לפעולות־נגד נמרצת. אלא שהתמונה גדולה הרבה יותר. חיפה היא רק נקודה אחת במפת הפשיעה הכלל־ארצית ובהתפתחות תופעת הפשע המאורגן בארץ.

על התארגנות הפשע לפי אותם דפוסים של פשע מאורגן בתל־אביב נכתב כבר הרבה. מאז פורסמו המאמרים הראשונים בנושא זה — לפני קרוב לשנתיים — חלו תמורות חמורות בהתארגנות הפשע בעריה הגדולות של ישראל, נפתח תהליך — בקנה מידה גדול — של השקעת הון שיסודו בפשע בעסקים חוקיים מסוג מכובד כמו בתיה או בתי מלון. נקשרו אף קשרים של ראשי הפשע המאורגן התל־אביבי עם מרכזי הפשיעה באירופה ובעולם כולו.

תל־אביב וחיפה אינן נקודות בודדות ונפרדות בהתפתחות מדאיגה זו. על מקומה של אילת ברשת ההברחות הגדולה, הכוללת את הברחות הבינלאומיות של סמים "כבדים", כמו אופיום והרואין, נכתב כבר בעבר. אך קיימים גם אירגונים מקומיים קטנים במקומות שונים בארץ, המבוססים על "הבוסים" המקומיים, המבססים את שלטונם בעיסקי "פרוטקשן", זנות וסמים.

קיימת אינפורמציה על התבססותם של אנשי "הכנופיה הצרפתית" בדימונה ובאשדוד. לפני מספר חודשים בהשקה רשת כזאת בעיירה הקטנה בית־דגן. יש סימנים ברורים לקיום תופעות אלה בחדרה ובטבריה. ידיעות מדאיגות מגיעות מירושלים על התארגנות ההימורים והשליטה בבתי־לילה בבירה.

בינתיים פועל כל אחד מאירגונים אלה לחוד, בלי קשר ברור ובולט לעין בין כל הכנופיות. אך הכנופיות האלה — יותר מכל שבצבאותן — אינן פועלות בחלל ריק. טיב הקשרים עצמם מכוונים את הקשרים מבחוץ למקומות מוגדרים והמעבר לגבולות פעולתה של כנופיה זו או אחרת. אילת היא באפשר של דבר סניף של תל־אביב בעסקי הברחות, זנות וסמים. הסחורות המוברחות דרך חיפה מגיעות במידה רבה לתל־אביב ולירושלים. סחר בסמים בבית דגן או בעיירות אחרות אינו מנוהל ללא קשר עם הכנופיה המרכזית — כנופית הכרם. כשמפלה כנופית המוטו בתל־אביב, היא נעזרה — כדי להפעיל לחצים על שותקים ממקומות שונים — בבוסים של אותם המקומות (למשל בבוס של כנופית חדרה).

כל זה מעיד על תהליך של צבורליזציה, ועלול להסתיים באחד הימים בהתארגנות ארצית שתפליק את האירגונים המקומיים.

להודות ולפעול

על תופעות אלה הוזרו והתריעו מאמרים רבים וקטעי אינפורמציה שלוקטו לתמונה ההופכת למאיימת ומדאיגה יותר ויותר. העיסוק בנושא זה לא נעשה כדי ללבות יצרים או — כפי שטענה היה לעתים למשטרה — להתגורות בה. הוא נועד להתריע על תופעה שנמצאת אמנם בראשית ההתפתחות, אך מעמיקה והולכת מדי שנה.

התשובה המקובלת על כך, עד כה, היתה כי פשע מאורגן הוא תופעה מסויימת, עליה חלים כללים מסויימים, אשר קיימת בצורתה האמיתית רק בארה"ב. טענה זאת מוכרת: גם בארה"ב הוכחש קיומו של פשע מאורגן משך תקופה ארוכה עד שלפני כ־20 שנה באה המציאות וטפחה על פני המכחישים.

פשע מאורגן יכול ללבוש צורות שונות במקומות שונים ואפילו בישראל, במתכונתו הנוכחית, אינו חייב להיות זהה לפשע המאורגן האמריקאי כדי שאפשר יהיה להכיר ולהודות בקיומו.

נראה כי בדיון על התפתחותו של פשע מאורגן בישראל נלכדו המשטרה והיועץ המשפטי לממשלה בעמדת הכחשה שוויתור עליה עלול להראות בעיניהם כאובדן פרסטיז'ה לאחר שנים של ההתייצבות כאמוריה. בינתיים ממשיך הנזק להיגרם, שורשיהן של תופעות הפשע המאורגן מעמיקים ומה שאפשר להילחם נגדו כיום בהתקפה חזיתית יהיה קשה הרבה יותר לעקור בהולך הזמן.

טובת הציבור דורשת שמשחק ההכחשות הפורמאליות בפרשת הפשע המאורגן בישראל יסתיים. אז תוכל להתחיל המלחמה בסוג מסוכן זה של פשיעה במהבכבה הראויה לו.

כשאתה עומד לקנות דירה,
אתה בודאי בודק
את איכות הבניה.

האם בדקת פעם
את איכות הסביבה?

אחד מארבעים וארבעה אתרי בניה
ב־13 ערים - יתאים בודאי גם לך!

לוד: שד' דוד המלך, פינת שלמה המלך ● בת־ים: רוטשילד 34, טל. 865395 ● חולון: שנקר 47, טל. 845264 ● כפר־סבא: ויצמן 22, טל. 924010 ● רעננה: ראה הרצליה טל. 937578 וכפר־סבא טל. 924010 ● אשדוד: רוגוזין 4, טל. 055-25861 ● פתח־תקוה: ראה בני־ברק טל. 786191/2 ● ירושלים: שמאי 6, טל. 02-227935 ● תל־אביב: אבן־גבירול 148, טל. 447545 ● בני־ברק: ז'בוטינסקי 23 (פינת רח' רבי עקיבא), טל. 786191/2 ● רמת־גן: ראה בני־ברק טל. 786191/2 ● הרצליה: סוקולוב 58, טל. 937578 ● ראשון־לציון: רוטשילד 50, טל. 947043 ● פאן לון בתל־אביב: גניא, פרישמן 10, טל. 240224, 240225

פאן־לון

עידן־יועצים לפרסום
סטודיו פאפו

هكذا من الاصل

هكذا من الاهل

מפתח הנפט בידי ארה"ב

הערבים ינסו להפעיל לחץ למטרות סחטנות פוליטית

מאת אליהו סלפטר

מיניסטר הנפט של ערב הסעו־דית איים בימים האחרונים ב„מל־חמת נפט" נגד המדינות התעשי־יתיות אם יתאגדו באיגוד צרכנים שיוכל לצעוד מול ארגון המדי־נות המפיקות (אופיק).

היתה זאת הגזמה חריפה מאד בפיו של איש כשייך זאקי יאמני אשר מצטיין, בדרך כלל, בדיבורים חלקלקים על כנינות, הבנה ושותפות אינטרסים בין היצרנים והצרכנים של נפט. כותר איפוא לחשוב שהי־ידיעות על מגמת התאגדות מדינות המערב ויפאן, בעידוד גובר מצד ארה"ב, כדי לעמוד מול התחמנות של מדינות הנפט, מדאיגה מאד את ארצות ערב העשירות. שכן יודע הנציג הסעודי יותר מכל איש אחר, כי חלק לא מבוטל של החרדה הנו־כחית נובע לא רק מהעליה התלו־לה בצריכת הנפט במערב. אלא מן הנסיון של הארצות המפיקות לנצל ליווצרות שוק מוכרים כדי להשיג מהמערב ויתורים, כלכליים ואולי פוליטיים, ללא כל יחס לשינוי שחל באזון ההצע והביקוש.

תפקיד חברות הנפט

חברות הנפט, שידעו להפיק תו־ספת רווחים גדולה משיווק הדלק, רואות עתה תועלת אפשרית גם בהתארגנות נגדית של המדינות הצ־רכניות. הן יכולות לקוות שתמ־צאנה בתוך — אם לא לשון המא־זניים — בכל עימות בין אופיק לאירגון הצורכים. זה מסביר אולי את הקולות הזהירים, אותם מש־מיעים באחרונה כמה מראשי חברות הנפט האמריקאיות בזכות התארגנות המדינות הצורכות.

הקמת ארגון המדינות הצורכות היא אחד משורה של אמצעים אותם יזום — או לפחות עליהם חושב — המערב, כדי לקדם או לפחות לצמ־צם ולקצר תקופת משבר הנפט הצפוי בשנים הקרובות. האמצעים בהם מדובר נוגעים (או צפויים) בשלושה מישורים: הטכני, האר־גוני והמדיני.

* במישור הטכני יש לצפות ל־מאמצים גדולים הן להגדלת התפו־קה הן להגבלת גידול הצריכה.

מצד אחד מדובר בפיתוח שדות נפט קיימים והחברות המיפושים לג־לוי שדות חדשים ביבשה ובקרקעית הים בקרבת היבשות, בעיקר באמ־ריקה הצפונית והדרומית, מערב אי־רופה ובים הצפוני, וגם באזורים אחרים מחוץ למזרח התיכון. יהיה צורך להשקיע סכומי ענק בהרחבת צי המיכליות ובבניית נמלי נפט חדשים, שיהיו מסוגלים לקלוט את מיכליות הענק החדשות. יש לצפות לפעילות־מחקר מאומצת בתחום פי־תוח וניצול מקורות אנרגיה אלטר־נטיביים הן בדלק פחמני הן במקורות כוח לא־פחמניים.

מצד שני יעשו בוודאי צעדים לשם חסכון בדלק. בשלושה ניתן להשיג מטרה זו: א. צימצום הבזי־בוזים העצומים בשימוש באנרגיה, כגון קירור וחימום מופרז, מכו־ניות גדולות מדי וכדי האופייניים בייחוד לארה"ב; ב. המגמת שיפור ניצולת האנרגיה משריפת הדלק; ג. סידורים להקטנת הצריכה, למשל מעבר לתחבורה ציבורית במקום ר־בי מכוניות פרטיות וכדומה.

* בתחום הארגוני צפויים שי־נויים, בעיקר בארה"ב, הן לאבטחה בפני משברים פתאומיים הן להכרת הגבלות היצור החוקיות שהונהגו בתקופת עודפי דלק בשוק העולמי.

פקידים אמריקאיים מדברים עתה על הצורך לחייב חברות נפט להגדיל במידה ניכרת את כמות המלאי שהן מחזיקות במאגרים בארה"ב. בשוק האירופי המשותף התגבשה החלטה לקיים מלאי לחצי שנה, במקום ל־90 יום, בממוצע.

בוואשינגטון דנים בהקלת ההגב־לות על שיעורי הניצול של מעיינות הנפט והקלות בחוקים נגד הקאר־טלים (כדי לאפשר התארגנות חברות השיווק נגד המפיקים) וגם בהורדת ההגבלות הקיימות על יבוא נפט מחו"ל.

שלושת הגדולים

* בשטח הפוליטי, הצעד החשוב ביותר הוא, כאמור, התארגנות המ־דינות הצורכות, כדי להתגונן ב־חזית אחת מפני הפלצות המחירים והגבלות אספקה מצד המדינות המ־פיקות. התארגנות כזאת תוכל גם לפעול לעירעור החזית האחידה של אופיק ולניצול ניגודי האינטרסים שבין המדינות החברות בארגון המ־פיקים.

יתכן שהדרך להתארגנות לחזית אחידה מול אופיק תהיה בגיבוש הסדרים של תיאום לשעת חרום בין שלושת גושי הצרכנים העיקריים: ארה"ב, מערב אירופה ויפאן. שלוש־תם הבהירו שהם ערים לסכנה הפו־ליטית הטמונה בהתחרות ביניהם על הנפט המזרח תיכוני ואין כיום נאום רשמי מערבי המדבר על משבר הנפט, בלי להזכיר את ההכרח למנוע עימות בתחום הדלק בין וואשינג־טון, בריסל וטוקיו.

המפתח להצלחת המאמצים בכל המישורים נמצא בידי ארה"ב. בה, וכמעט רק בה, תלויה מידת המהי־רות בה ישים העולם המערבי קץ לדיבורים על משבר נפט. בה יהיה תלוי גם המחיר שיהיה על המדינות הצורכות לשלם למדינות המפיקות בתקופת המעבר, עד למציאת אל־טרנטיבה לתלות המערבית בנפט ה־מזרח תיכוני. ראשית, מפני שארה"ב המעוניינת העיקרית בהרגעת השוק, היא צורכת כיום כשליש מכל הנפט המופק בעולם והיא שתלותה בנפט מיובא תגדל בצורה התלולה ביותר, יחסית בשנים הקרובות. מכאן שה־תמורה המתחוללת עתה במאזן אס־פקת האנרגיה תורגש במשק הא־מריקאי — ובמאזן התשלומים של ארה"ב — באופן חמור יותר מאשר בשני גושי הצרכנים האחרים.

אך האינטרס העיקרי הוא מ־דיני: ארה"ב היא היחידה בשי־לוש מעצמות־העל שלא תהיה עוד מסוגלת לספק את צרכי הדלק שלה ממקורותיה היא ו־תהיה תלויה באספקה ממקו־רות שאינן בשליטתה. זה מצב חדש בהיסטוריה ושום מעצמה על לא תשלים עמו זמן רב בלי לוותר על מעמדה.

ניכסון מודאג

על החומרה בה רואה הנשיא ניכסון את הבעיה מעידה החלטתו בחודש ינואר להעביר את הטיפול במשבר הנפט לבית הלבן, שם תעסוק בה ועדה המורכבת מד"ר קיסינג'ר, יו"ר של הנשיא (המייעץ את הנשיא בענייני המדיני־בטחוני), מר ג'ון ארליכמן הממונה על ענייני מדיניות הפנים בבית הלבן (המייצג בוועדה את האספקטים של ההפקה המקומית, שעדיין מספקת ותמשיך לספק את רוב הצריכה), וג'ורג' שולץ, מי־ניסטר האוצר (שייצג, כמובן, את השיקולים הכלכליים).

מדריכה את הוועדה מסקנת הנשיא ניכסון: כי התלות הגו־ברת בנפט מיבוא מהווה איום לטווח ארוך לבטחון הלאומי של ארה"ב.

משקיפים רואים בהקמת הועדה בבית הלבן ובהרכבה סימן לירידת משקלם של מיניסטריון הפנים ומי־ניסטריון החוץ בקביעת מדיניות הנפט האמריקאית. מיניסטריון הפ־נים נחשב כדוברן של החברות המ־פיקות נפט בתוך ארה"ב, ומיניס־טריון החוץ נחשב כבעל אוזן קש־בת בייחוד לאינטרסים של חברות הנפט הפועלות במזרח התיכון. מע־תה ירוכזו כל הדיוניות המתמלצות בעניני אנרגיה מכל משרדי הממשלה בידי הוועדה. אחד מעוזריו של קי־סינג'ר יקבל את כל החומר ממי־ניסטריון החוץ והפנטגון, וקיסינ־ג'ר עצמו ירכז את כל החומר בנושא זה מטעם המועצה לבטחון הלאומי של ארה"ב.

תכנית לעשר שנים

ועדת השלושה תגבש בוודאי את הנוסח הסופי של „דו"ח על האנרגיה" שהנשיא מכין להגשה לקונגרס ובו צפויה תוכנית לעשר שנים לחיסול התלות האמריקאית ביבוא נפט. על ציבור פרטי התוכנית שוקדת עתה קבוצת מומחים. אם כי לא ידוע עדיין דבר על המלצותיהם. הדעות וההשקפות על הנושא של רבים מהם מוכרות מהרצאות ופרסומים בזמן ה־אחרון. לפיכך מעריכים משקיפים כי בתוכניות עליה יכריז הנשיא יהיו לפחות ארבעה מרכיבים:

* קביעת מדיניות דלק אחידה בקו מנחה לכל הפעולות הממשל־תיות בתחום זה, במקום המגמות המסורות הסותרות לעתים לפיהן פו־עלות עתה הרשויות הממלכתיות השונות.

* הצעת חקיקה, פרסום תקנות ומדיניות מחירים שמטרתם להגביל את כמות הנפט המגיעה אל הצרכן האמריקאי ולהגביר את יעילות ה־שימוש באנרגיה.

* תקציבים פדראליים והקלות מ־סים כדי להחיש את המחקר הממ־שלתי והפרטי לפיתוח מקורות אנר־גיה מלבד נפט — במהירים שלא יחייבו מהפכה במשקל היחסי של גורמי היצור במשק האמריקאי.

* עידוד שיתוף־הפעולה בין אר־צות הברית, אירופה ויפאן למען מדיניות אנרגיה משותפת, המכוונת ליצור מחדש תחרות בין המדינות המפיקות נפט ולמנוע העלאת מחי־רים נוספות מצידן.

ההתעוררות המבוהלת של אמרי־קה לנושא הנפט הביאה לשתי תו־צאות מקבילות: להבנת ההכרח לנ־קוט בצעדים דחופים לחיסול התלות במקורות אנרגיה חיצוניים, ולמבט שני, פחות מבוהל, על מימדיו וחומ־רתו האמיתית של המשבר. אין רבים שיטילו ספק ביכולתה של ארה"ב להשתחרר מהתלות, אם תוליכם לע־שות מאמץ עליון בכיוון זה.

מצפים שהנשיא ניכסון אכן יכריז על שנות השבעים כעל „העשור לפ־תרון בעית האנרגיה".

בשנים שיעברו עד למציאת הפי־תרון ינסו בוודאי הערבים להפעיל את [illegible] אשר הבעלות על אוצרות הנפט מעניקה להם, למטרות סחטנות פוליטית.

משימת המדיניות הישראלית ב־נושא זה חייבת להיות טריפת קלפי־הם והמעטת לחצם ככל האפשר.

(מאמר אחרון בסידרה על משבר הנפט העולמי)

השנאה המושרשת

מאת עודד זראי

אין ספק שתקרית המטוס הלובי הוספה כמעט מגילויי השנאה התהו־מית שעודה מקננת בליבם של חלק ניכר משכנינו, לא רק כלפי עצם קיומה של מדינת ישראל והתנועה הציונית אלא גם כלפי היהודי ב־אשר הוא יהודי. למרבה הצער מסת־לים גילויים אלא את המציאות ל־אמיתה. לעתים נדמה כי מציאות זו הולכת ונעלמת, ורבדי השנאה הטבועים מזה כ־50 שנה בליבם של בני־יהודה מפנים את מקומם לני־צנים של השלמה, דו־קיום ובמשמ של דבר אף פתיחות דף חדש של חיים בשותפים. אולם תקרית טרא־גית וכאובה כמו זו של נפילת ה־מטוס הלובי — שנגרמה לא במעט בשל נסיבות ששכנינו יזמו אותן — מגלה לפתע עד כמה עדיין מוש־רשים אותם רבדי שנאה עיוורת ש־אנו מנסים להתעלם מהם בכוח רצו־ננו הכן לשלום.

נראה כי על אף האחדות בגילויי השנאה והרצון הנקמה — חושפת פרשת המטוס, בעקיפין, את ניגודי האינטרסים וחוסר האימון בין המש־טרים הערביים. יש להניח שקיים יסוד סביר לידיעות על זעמם של הלובים כלפי המצרים אשר „לא נקפו" אצבע כדי לסייע למטוס ה־לובי. הקריאות האנטי־מצריות ב־מסע הלוויה בבנגזאי והקיפה בין המשלחות המצרית בעיר, הם ביטוי סמלי לרגש העוינות של הלובים כלפי שכניהם המתנשאים והשתל־טנים מעמק הנילוס.

נקמה ראוותנית

אין ספק שקדאפי רוצה בפעולת נקמה ראוותנית נגד ישראל, אולם רצון זה עומד ביחס הפוך ליכולתו ה־מוגבלת מאד ולנטייתו הבלתי־מוצ־לחים (עד כה) מצד ארגוני החב־לה מאידך. לעומת זאת אין רצונו זה של קדאפי חופף את האינטרסים המצריים בשלב זה (הדגש על ה־שלב). קהיר מעריכה כי פעולה ראוותנית נגד ישראל עלולה לגרום לסיבוך באזור, להחלשת האפקט ה־תעמולתי של פרשת המטוס, ולהכ־שלת המיתקפה הדיפלומאטית המצ־רית בעולם.

לא רק פרשת המטוס הלובי מעיי־בה על היחסים הבין־ערביים שאף אם הם נראים שקטים מעל פני ה־שטח — הם ממשיכים להיות מתו־חים במציאות. משטר הבעת' ה־סורי בראשות הגנרל אסד שוב מאשים את השותף הלובי לפדרציה המשולשת בעידוד האלמנטים התנ־גדים בסוריה. עתון בירותי „אל־יום" המסתמך על מקורות סו־רים רשמיים מוסר, כי קדאפי תרם 13 מיליון לירות סוריות למימון פעילותם של החוגים הדתיים האנ־טי־בעתיסטים בסוריה.

עתון בירותי אחר „ל'אוריון לה ז'ור" ציין, כי דמשק עמדה לגלות ברבים את חלקה של לוב בתתירה נגד משטר הבעת' (כולל היוזמה לנסיון ההפיכה בראשות הקולונל ברימוס חסן אל־ביראח) אך בלחץ קהיר הרצה לשמור על שלמות ה־פדרציה המשולשת נמנע הדבר ב־רגע האחרון.

מעולם לא שררה חיבה מיוחדת בין קדאפי המוסלמי המאמין (לפי דרכו המיוחדת) לבין משטר הבעת' בסוריה ובעיראק. אולם אין להניח שבלעדי הסיוע והעידוד מצידו (לפי טענת הסורים) לא היו ראשי הדת המוסלמית בדמשק, בחומס ובחמה נוקטים באותה מידה מנסיונות ה־בעת' לגבל את משמנם ולדחוק ל־קרן זווית את הערכים הדתיים ה־מקובלים לא רק בסוריה אלא בכל רחבי העולם הערבי המוסלמי ב־אחד.

מאז עליית הבעת' לשלטון בסוריה במארס 1963 לא הונהגה חוקת יסוד קבועה למדינה. בסוף ינואר השנה אישרה מועצת העם הסורית את ה־חוקה שהושלמה בגל משטר ה־מתון של הגנראל העלאווי אסד. 90 (מתוך 101) נציגי מועצת העם אישרו את החוקה בעוד ש־11 ה־נותרים נעדרו. משאל העם לאישור סופי של חוקת הקבע למדינה עמד להיערך ב־8 במארס הקרוב (אור ל־אתמול נמסר על דחיית המועד).

החוקה החדשה לא קבעה שהאיס־לאם הוא דת המדינה בניגוד לנה־נהוג במצרים, לוב ובמדינות ער־ביות אחרות (להוציא את לבנון). כמו כן לא קבעה החוקה שחוקי ה־מדינה אינם צריכים להיות בניגוד לערכים למורשת ולהלכה המוסלמית. לעומת זאת הגבילה החוקה בסעיף רש את חופש הפולחן הדתי. בסעיף 35 צוין, כי חופש הטקסים הדתיים יהיה, כל עוד לא „יפגע הדבר ב־משטר". סעיפים אחרים בחוקה ישנם בהם כדי לתת גושפנקה חוקית לשלטונות טוטאליות מצד הבעת' על המדינה והחברה הסורית. כך למשל קובע סעיף 8 כי „מפלגת הבעת' היא המפלגה השלטת בחברה ובמדינה". סעיף אחר קבע שהנשיא נבחר על־ידי מועמדים שיוצעו על־ידי הבעת' בלבד.

הערכים נהרסים

ימים אחדים לאחר אישור החוקה על־ידי מועצת העם — המוגדרת כ־עין סניף של מפלגת הבעת' ב־רט — פירסמו חכמי הדת בסוריה בראשות חסן חבנקה מדמשק ואל־נבהאני מחלב גילוי דעת בו הוד־יעו, כי „זו הפעם הראשונה. מאז 14 דורות בהם היתה סוריה תפארת העולם כולו בתרבותה המוסלמית ו־מופת של העולם המוסלמי — הול־כים ונהרסים הערכים המורשת ה־מוסלמית". הם דרשו לשנות את ה־חוקה באופן „שיענה על תקוות 95% של המוני המוסלמית בעולם הערבי".

וחכמי הדת הסוריים וזעמם לא רק בשל כוונות הבעת' לכפות על המדי־נה אופי חילוני תוך כדי פגיעה ב־ערכים הקדושים של האיסלם, אלא גם בשל העובדה שסוריה נשלטת עתה על־ידי בני המיעוט העלאווי המונה 600 אלף נפש מתוך אוכלו־סיה של 6.2 מיליון. לכך יש להו־סיף את אכזבתם של חוגים רבים בסוריה ממשטרו של אסד ומהפ־פיה התקוות שתלו בו.

על רקע מכלול הבעיות הפנימיות ובראש ובראשונה נושא החוקה, איר־עו ההתנגשויות של הימים האחרו־נים בחומס, בחמה, בחלב ובדמשק. יש לזכור שלמפלגת הבעת' הסו־רית אין בסיס ציבורי רחב. הדבר הוכח בבחירות למועצות המינהל ה־מקומי שבמארס אשתקד. בדמשק נב־חרו רק 8 נציגי הבעת' מתוך 90 מקומות במועצה העירונית. בחלב הביסה רשימה ימנית הנתמכת על־ידי חוגים ימניים את מומלצי ה־בעת'. גם בחומס ניצחו מומלצי ה־ימין האנשים המוסלמים שזכו בכל המושבים למועצה העירונית.

נסיונו של אסד להרגיע את ה־רוחות וללכת לקראת ראשי הדת לא עלו יפה. אסד הוסיף ל־156 סעיפי החוקה סעיף נוסף, 157, ש־קבע כי דת נשיא המדינה תהיה האיסלם. סעיף זה לא שיכך את זעמם של המפגינים שהעלו באש את סניפי מפלגת הבעת' בחמה. אסד החליט להפעיל יד קשה ושיגר את אחיו, הקולונל ריפעת אסד, לדכא את המהומות. כוחות הבטחון פתחו באש לצבר המפגינים ועתוני בירות מסרו על עשרות הרוגים ופצועים בערים השונות בנוסף למעצרים נר־חבים כולל המנהיג הדתי מדמשק אל־שמא.

אין ספק כי מאורעות הימים ה־אחרונים מבטאים את חוסר האהדה של ההמונים כלפי משטר הבעת' הנשען על צמרת הצבא המורכ־בת כוללת קצינים עלאווים ואחרים ה־נאמנים לנשיא אסד. לפיכך אין ל־הניח שמהומות אלה אמנם מסכנות את המשטר כל עוד לא יגרמו ל־תסיסה מקבילה בשורות הצבא.

אנרכיה ברשות השידור (י"ג)

רמה של חלטוריסטים

בגלל אבטלה רבה ברדיו מעסיקים בלתי־מקצועיים מבחוץ

מאת יאיר קוטלר

מיכסות העבודה ברדיו (קצת יותר משש שעות ביום לעורכי תכניות ולעתונאים) נקבעו על פי הסכם עם אגודת העתונאים, אך במשטר הע־בודה הקיים ברשות השידור אין מי שיפקח הלכה למעשה גם על מינ־כוס זה. יותר ויותר חלטוריסטים נוגסים מתקציבה הגרעוני של ר־שות השידור, התוצאה בכל שנה ב־בין אבטלת עובדים. איכות התכניות, המופקות באמצעות עובדים מן ה־חוץ תמורת שוברי תשלום, יורדת ל־שפל מדאיג. לזאת בוודאי חלק ב־ירידה התלולה באהדה לתכניות הרדיו.

ועדת מיכסות עבודה ברדיו מצ־אה, כי אחת הבעיות היסודיות ב־קביעת הנורמה נובעת „מתרומה ה־מקצועית של כמה עורכים". הוע־דה הגיעה גם למסקנה שחלק גדול

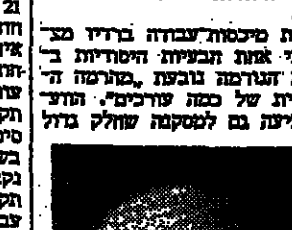

עוגניה שמחוני

מעבודתו של העורך בשירות השי־דור מוגנה בעזרה המינהלית ובסי־דורים האדמיניסטראטיביים העומ־דים לרשותו.

מה הם סדרי העבודה ברדיו ה־ישראלי? ובכן, השגת קו לשיחת טלפון — מדגישה הוועדה — היא בבחינת בעיה נצחית... מתבזבז זמן עבודה יקר שאין להמעיט מהביאו בחשבון בקביעת מיכסות העבודה. העזרה הניתנת לעורכים בשטח ה־מזכירות היא ברוב המקרים כה מינימלית (מימצאי הוועדה) עד כי רוב עבודות המזכירות מוטלת על העורכים עצמם. גם עובדה זאת מובאת בחשבון במיכסות העבודה.

זה לא הכל. ועדת מיכסות העבו־דה בראשות עוגניה שמחוני (הכוב־לת בעצמה רב זמנה) מצאה „קו־שי מיוחד" בקביעת מיכסות עבודה ברדיו. „שאינו בהיר, אולי, למי ש־אינו עוסק בעבודת־עריכה ונובע ישירות מהרגלי החיים בארץ..." קובעת הוועדה: קביעה אינה קבי־עה. הבטחה להשתתף בתכנית — סיכוייה להתבטל ביום השידור... מ־סירת הודעה אינה מבטחת, וכו'... כל אלה מוסיפים בעיות המתבטאות בתוספת זמן לתכניות מכל סוג ה־מותנה במשתתפים מן החוץ..."

מנהלת המחלקה לכוח אדם ב־רשות השידור הגב' מרים רוטשילד הודיעה בדצמבר 1971 למנהלי ה־חטיבות והמחלקות ברדיו להטיל על עורכים ואחרים, שאינם ממלאים את שעות העבודה השבועיות שנקבעו במיכסות (רבים עובדים 4 ימים, כ־נהוג בטלוויזיה), עבודה נוספת עד למילוי 40 השעות — אך ללא הג־מול. בשום מקרה — מזהירה הגב' רוטשילד — אין לאשר לעובד עבודה של שעות נוספות, או עבודה־יתירה, אם אינו ממלא את מיכסת השעות השבועיות — אך אין כל שיקפיד על מימוש הנחיה זאת.

עורכים בתקן ועוברים

במחלקת ההסברה ברדיו, בהנ־הלת הגב' אסתר ברזל, מועסקים 21 עורכים, מהם 10 עובדים על פי חוזים ושוברי־תשלום. עורכת אחר־אית אחת בתקן (הגב' עוגניה שמ־חוני) אינה עובדת בכלל. עוד שני עורכי־תכניות, אף הם משובצים ב־תקן כקבועים, עובדים בתפוקה מכ־סימלית של 50%, כלומר 20 שעות בשבוע במקום 40 — המיכסה ש־נקבעה. אמנם השבעה הנותרים ב־תקן עובדים יותר מ־50% ממיכסת עבודתם, אך בשום פנים אין מגי־עים ל־100%. אולי משיגים 70%.

להכנת דוקומנטרית ברדיו של כ־60 דקות שידור נקבעה מיכסת עבודה של... 24 יום. כלומר, הכנת תכנית תעודית אחת לשעת שידור נמשכת חודש תמים — 24 יום, ה־מיכסה שנקבעה, פלוס שבתות. מ־חיר הפקתה של התכנית נאמד בכ־1000 עד 1200 ל"י בחודש ברוטו מינימום — השכר החודשי הממוצע המשולם לעתונאי חסר וותק, או ל־עורך תכנית תעודית, לא כולל הט־בות ותנאים סוציאליים.

על אף מיכסות העבודה הליבר־ליות לא מגלים העובדים חריצות מיוחדת. הצלות הלא־איכפתיות שלטת. מסיבה זאת נאלץ הרדיו ל־העסיק חלטוריסטים כדי למלא מש־בצות־שידור. התמורה המשולמת באמצעות שוברי־תשלום (ש.ת.) מ־גוחכת, עומדת ביחס ישיר לאיכות המופקת.

למשל: חלטוריסט מקבל מ־80 ל"י מינימום עד 270 ל"י מכסימום, אך לרוב כ־180 ל"י, תמורת הכנה לשידור של תכנית תעודית הנמשכת שעה — לעומת משכורת חודשית מלאה פלוס התנאים הסוציאליים ו־ההטבות הנילוות המשולמת לעובד תקן בשביל הכנת תכנית זהה. ה־הפרש בשכר משקף גם את הפער באיכות.

החלטוריסטים נאלצים להפיק הכ־נות בסיטונות ברמה ירודה כדי לצבור לעצמם משכורת חודשית. לדוגמא: חלטוריסט, המועסק על פי חוזה קבלני או ש.ת., יפיק בחודש אחד (1) תכנית תעודית של 50־55 דקות שידור (22 ימי עבודה לעובד רדיו המשובץ בתקן). (2) ארבע תכניות־מלל פלוס מוסיקה דרושה (ששה ימי עבודה לעובד בתקן). (3) השתתפות בתכנית שבועית ב־טלוויזיה (לעובד תקן: 4 ימי עבו־דה). (4) שני פריטים למבזקון (ל־איש תקן: שני ימי עבודה).

במלים אחרות: תפוקתו החודשית של החלטוריסט שלנו מסתכמת ב... 34 ימי עבודה נטו, המוקצבים ב־מיכסות העבודה לעובד המשובץ ב־תקן...

האנרכיה הפוקדים את רשות השי־דור כבר שנים, כודבש בכל תחום. הטכנאים מהווים קבוצת־לחץ שאי־נה מתירה לעורכים (להוציא את מחלקת החדשות) לצאת לשטח ל־ביצוע משימות, לרבות הקלטות. ב־גפם. אין צורך בטכנאי־מלווה. כגה גם שיש מחסור כרוני בטכנאים, אך אלה — החוששים לעירעור מע־מדם ואבדן השפעתם — אינם מתי־רים לעתונאים ולעורכים ל„פלוש" לתחומם. לעובדי מחלקת החדשות מרשים הטכנאים להקליט בעצמם, אך רק במכשיר יפאני זעיר (סוני). אך אוסרים עליהם את השימוש ב־ציוד ההקלטה המקצועי — הנאגרה. התוצאה: איכות ירודה של הקל־טות, וזימון אישים לשיחות־אולפן

עמוס גורדון

(בזבוז כפול של משאבים — איבוד שעות עבודה של המרואיין, וניצול עובדי האולפן ללא צורך כאשר אפשר היה לראיין במשרדו של ה־מרואיין או בשטח), או ראיונות־בזק דרך הטלפון — כל זאת כדי לעקוף את האיסורים שהטילו הטכנאים על העתונאים והעורכים.

רוב עורכי התחקירים או התכניות הדוקומנטריות עוקפים בסתר את ההגבלות שהטילו עליהם הטכנאים, חותכים בסתר סרטים, עורכים ומ־בשלים בעצמם כאשר ההוראות מ־חייבות עריכה באולפן באמצעות טכנאי מוסמך. למה כך? ובכן, ש־עות העבודה לטכנאים באולפן אינן ריאליות. בעידן זה של להיטים ו־אמצעי־תקשורת חדישים ומסחררים במהירותם, יש להזמין ברדיו ה־ישראלי טכנאי על ציוד להקלטה שבוע מראש ואף יותר אחרת אי־אפשר לצאת לעבודה. אין אילתו־רים ואין גמישות.

לא מונעים כפילויות

כבר חמש שנים ויותר פועלת טל־וויזיה בישראל, אך מנהלי רשות השידור, העסוקים יום ולילה בהל־חמות־יתצלים ובכיבוי־דליקות, לא מצליחים למנוע כפילויות, תכניות זהות המשודרות ברדיו ובטלוויזיה, לרוב בהפרש של ימים, אך לעתים גם בעת ובעונה אחת, ממש באו־תם ימים ושעות. מראיינים מבוק־שים, לרוב שרים או פקידי ממשלה בכירים, [illegible] ב־שבוע על ידי עובדי הרדיו והטל־וויזיה להקלטת [illegible]

נים כועסים, במשרדים של המנה־לים: אין סדר אצלכם... כבר ש־מה היום מהרדיו, מהטלוויזיה, מגל הקל, מגלי צה"ל...

לפני כמה ימים שהתה בישראל משלחת נכבדה מהשוק האירופי ה־משותף. נערכו דיונים עם שרים ופקידים בכירים. רשות השידור גילתה ענין מיוחד בסיקור השיחות שלא היו בו הרבה חדשות מרעישות. העניקה כיסוי כפול ומכופל, שיגרה לישיבות חוליות־כיסוי מן הרדיו ומן הטלוויזיה בעת ובעונה אחת. המפיק הצוער גיורא גורד רתח מכעס, ביזבוז מנקר עיניים כאשר רק כמה ימים קודם לכן הופיעה משלחת מטעם הנהלת רשות השידור בפני שר החינוך יגאל אלון אצל שר האוצר פינחס ספיר, תבעה תוספת תקציב מוגדל וכיסוי גרעונות כבדים.

*

הטלוויזיה טובעת בגרעונות. אך גם הרדיו אינו מפגר בתחום זה. לשנת הכספים 1972/73, המסתיימת בסוף מארס 1973, אושר לרדיו תק־ציב כולל של 15,819,000 ל"י. אך בפועל יוצאו 18,003,000 ל"י, אין סעיף שאין בו חריגה.

היחידה	התקציב שאושר ל"י	ההוצאה בפועל ל"י
ביצוע	2,070,000	2,127,000
חדשות	3,430,000	4,128,000
אומר	1,730,000	2,019,000
בידור	1,455,000	1,502,000
מוסיקה	538,000	[illegible]
התזמורת	1,512,000	[illegible]
לחו"ל ולצלים	2,288,000	[illegible]
ערבית	2,796,000	[illegible]

בולט במיוחד הגרעון בחטיבת ה־חדשות וענייני היום בגלל ניהול רש־לן, ביזבוזים, כפילויות.

מנהל החטיבה עמוס גורדון הודה בשיחה אתי: היום מסוגל כתב ש־לנו בחו"ל לקבל כמה שיחות טל־פון ביום מכל מפיק תכנית של ענייני היום, או מרכז המערכת... יש להג־ביר את הפיקוח על כתבי חו"ל ישר לירושלים, לרכז התקשורת אתם. חזיתי גרעון של 100 אלף ל"י ב־חטיבת החדשות, אך בינתיים הנהגנו ארבעה ימי עבודה בשבוע — והס העבודה המוראל... הגרעון גדל, יגיע לכרבע מיליון ל"י בגלל שעות נוספות והמוראל ירוד...

מנהל מחלקת החדשות יצחק גר־לן, שהשתתף בשיחה שניהלתי עם עמוס גורדון, הוסיף: מה שמעסיק את עובדי החדשות בתל־אביב הוא פיתה, סטייק וקוקה קולה... הם רק רוצים לאכול... הם כשתלנים... ה־אם זאת רמת עבודה?

קשה לקבל תשובה עניינית לשא־לה למה מחזיקה רשות השידור, ש־תקציבה גרעוני, שני כתבים כלאים בארה"ב, לבד כוחלקים. סמכויות מנהלי הרדיו והטלוויזיה בבחירת מועמדים לשליחויות בחו"ל הפסקו והופקדו בידי המנכ"ל שמואל אל־מוג — אבסורד מינהלי המאפשר חלוקת הטבות לאנ"ש לא המגיע על פי כישורים מקצועיים אלא בהתאם לנאמנות למנהלים. גם זה עולה כסף רב למשלמי המסים.

(המאמר הבא ביום שלישי)

קניית טלוויזיה אינה הימור!

כאשר אתה קונה טלוויזיה **אלקטרה** אתה בטוח כי קנית מקלט מצוין מבית טוב!

* חלקי חילוף חינם ל־3 שנים (במסגרת שרות אלקטרה)
* פיקוד אלקטרוני
* בקרה ע"י מכוונים זחלנים (SLIDE POTENTIOMETER)
* מנורת רקע למניעת סינוור * נקודת חיבור לרמקול נוסף חיצוני

אלקטרה שרות נאמן שעמד במבחן

טיפרון - נעמן

החברה הימית מתפשטת על פני העולם

סיפור ההצלחה ללא תקדים של מרידור וברנר

מאת יהושע גלבוע

ההזמנה הגדולה ביותר בהסטוריה של המספנאות הבריטיות, כך כינו בהתפעלות אמצעי התקשורת באנ־גליה עסקת 150 מיליון לירות שטר־לינג — בנין שש מיכליות ענק בנות 330 אלף טון — שחתמה בינואר חברה ימית להובלת פרי שבבסיסה ב־חיפה עם מספנת הארלנד אנד וולף בבלפסט. ליתר דיוק, ההזמנה היא מטעם איילנד פרוט ריפרס שיפינג קומפני, לונדון, וקבוצת החברות ג'נראל מריטים מארה"ב — שתי חב־רות־בנות של חברה ימית להובלת פרי.

לא עברו שבועיים ואמצעי התק־שורת מסרו על עיסקה נוספת ב־בריטניה של חברה ימית להובלת פרי, אותה הגדיר העתון המקצועי „שיפבילדינג אנד שיפינג רקורד" כהתפתחות המרתקת ביותר בהסטו־ריה של המספנאות הבריטיות המודר־ניות.

שותפות עם בוני אניות

קבוצת המספנות סואן האנטר, ה־גדולה בענף בנין האניות בבריטניה, המעסיקה 25 אלף עובדים, וקבוצת החברות של חברה ימית להובלת פרי, בארה"ב, הקימו חברה משותפת בהון של עשרה מיליון לירות שטר־לינג, 75 אחוזים חלקה של חברה ימית, שתעסוק בבנין אניות, מימונן והחכרתן. החברה החדשה כבר הז־מינה במספנות סואן האנטר 20 אנ־יות (מיכליות ומעורבות להובלת דלק ועפרות) בשווי כולל של 150 מיליון לירות שטרלינג. בהודעה מ־טעם החברה נאמר שבכוונתה להגדיל בעתיד היקף ההזמנה כדי 500 מיליון לירות שטרלינג.

בכך לא תמה חברה ימית, לפי ידיעות, בעריכת ההזמנות הגדולות ויש דמיים, כי בקרוב יתפתע עולם הספנות מעיסקה נוספת של החברה — הפעם בארץ אחרת, רחוקה מב־ריטניה — שלא תיפול בהיקפה ו־אולי אף תעלה על העיסקות האחרו־נות שעשתה.

החישובים מאחורי ההזמנות נר־אים פשוטים למדי. העולם עומד בפני מחסור חמור במקורות אנר־גיה. תוך עשר השנים הבאות, לפי התחזית, תגדל הדרישה לכלי שיט גדולים מהסוג שבונה חברה ימית ביותר ממאה אחוזים.

נוסף על שבע המיכליות שהיא מפעילה כיום (חוץ מאניות הקירור) יש לחברה ימית הזמנה של שלוש מיכליות בנות 265 אלף טון כל אחת במספנת בית לחם סטיל (ארה"ב), שבמימונה שותפים ממשלת ארה"ב (כסובסידיה בשעור 41% משווי כלי השיט) והפירסט נשונאל בנק אוף בוסטון. לפני כחודש חתמה החברה הסכם פרלימינארי עם מספנה אמרי־קאית אחרת — סודד שיפיארד קור־פוריישן, לבנין שלוש מיכליות של 380 אלף טון, במחיר כולל של 285 מיליון דולר ואופציה לבנין שלוש נוספות. גם עם מספנות ישראל ב־חיפה ניהלה החברה בזמנו משא ו־מתן לבנין כמיליון טון של מיכליות, אולם הוא נסתיים בלא כלום.

ראיית הנולד וניצול תמריצים

חברה ימית, שלה גם שמונה אניות בדגל ישראלי, הגיעה באחרונה ל־כותרות ראשיות, בזכות העיסקות ב־בריטניה אולם בעולם הספנות עוק־בים בהתענינות מזה כמה שנים אחר התפתחותה הדינאמית והצעדים ה־נועזים של שני מנהליה יעקב מרי־דור (57) ורב־חובל מילה ברנר (51). הראשון יותר מוכר בציבור. עד לשנים האחרונות היה מראשי חרות וחבר הכנסת. בתקופת המאבק שלפני הקמת המדינה הוגלה על־ידי שלטונות המנדט לקניה והתפרסם ב־בריחותיו הנועזות. הוא נחשב למוח הפינאנסי בחברה. המומחה המקצועי הוא מ. ברנר, מוותיקי הספנות ה־ישראלית. במלחמת העולם השניה שרת בצי הבריטי ועם קום המדינה פיקד על אנית חיל הים. שני בניו משרתים בחי"ל. יותר מאשר שימש כרב־חובל בחברת צים.

צעדם המשותף הראשון בעולם ה־עסקים שהביאם בעקיפין לנושא ה־הובלות בקירור, היה בהקמת חב־רת הדייג אטלנטיק, העוסקת בדייג הבקלה, שנותרה חברת־דייג למר־חקים היחידה בישראל ולפני זמן־מה הועברה לבעלות חברה ימית.

את הצעד הבא, המכריע, עשו ה־שניים לפני כ־12 שנים כשייסדו את חברה ימית להובלת פרי, שתחילתה כחברת ספנות ישראלית רגילה. מה שאיפיין את החברה כבר בראשית דרכה היה ראיית הנולד. ב־1960 מצא מילה ברנר, כי המחסור באניות קירור יגבר וילך והחזיתו שימשה ל־מעשה הבסיס להקמת החברה ול־התפתחותה הנרחבת. את ארבע אניות הקירור הראשונות שלה, ש־היו המודרניות ביותר בסוגן בענף, הזמינה החברה במספנת אקרס ב־נורבגיה, בהון שהצליח לגייס מרי־דור בין מקורביו, בדרום אמריקה וארצות אירופה ובערבות ממשלת ישראל בשעור של 60% משווי כלי השיט. עיתוי הזמנת האניות היה מוצלח. כלי השיט שפעלו אותו זמן בהובלות מזון בקירור היו מיושנות בחלקן הרב. כרבע מהצי העולמי [illegible] 20 שנה ויותר. גידול הסחר ה־עולמי, עליית רמת החיים והשינוי בהרגלי הצריכה, הגבירו הביקוש ל־אניות קירור בשוק ההובלות הימי. כשהופיעו בנמלים האניות הראשו־נות של חברה ימית, פסקו מומחים כי זו קפיצה אל שנות השבעים. צרוף כולל של מחיר, נפחן, מהי־רותן ומתקניהן הטכניים הקנו ל־אניות כושר תחרות בלתי רגיל.

קשרי חברה ימית עם אקרס החלו בתקופת שפל במספנאות העולמית, כשהמפעל יחל להזמנות וממשלת נורבגיה לא קמצה בסובסידיות. ב־אותה מידה מעודד כיום מצבן של מספנות בריטיות, בגלל אי־יכולתן לעמוד בתחרות ומכאן כמיהתן ל־תוספת בניה גדולה והתמריצים ה־נדיבים שהן זוכות מאת ממשלת בריטניה.

הכנסה מדמי חכירה

במרוצת השנים בנתה אקרס עבור חברה ימית 24 אניות קירור ונוצרו קשרי שותפות בין שתי החברות, ה־מכלידות את עיסקת חברה ימית עם סואן האנטר. ברוח מדיניות זו אפ־שר לראות את עיסקת המיכליות של חברה ימית בארה"ב — סובסידיה ממשלתית גדולה הקלות אחרות ו־באותה מסגרת ניצול מקורות מימון במדינות המעניקות הנחות גדולות במס הכנסה להשקעות בספנות.

מספר אניות הקירור שבבעלות חברה ימית מגיע עתה ל־35 ובשנה הבאה, לכשתושלם בניית כל אניות הקירור שהוזמנו, יעלה מספרן ל־42, בכושר קיבול כולל של יותר מ־17 מיליון רגל מעוקב, שהן כמעט מחצית מהקיבול העולמי בכלי שיט מודרניים בענף הובלות הקירור. כל אניותיה של חברה ימית מוחכרות לתקופה ארוכה לחברת הספנות ה־שוודית סאלן, המחזיקה כיום על ענף הובלות הקירור ברחבי העולם.

כבר בשנים הראשונות לפעילותה החלה החברה לנתק עצמה ממקורה בישראל ופיזרה עסקיה על פני מדי־נות רבות. צמיחתה המהירה כמעט ללא תקדים אילצה את החברה ל־התחשב בנסיבות פוליטיות. חלק ניכר מנמלי העולם סגור בפני אניות בדגל ישראלי או בבעלות ישראלית גלויה. ככל שהצליחה החברה [illegible] נפתחו בפניה מקורות מימון חד־שים ולא נזקקה עוד לתמיכת ממש־לת ישראל. כמעט כל הערבויות לממ־שלת ישראל נפרעו. שוק הכספים ה־אמריקאי האיר לה פנים.

הפיננשל טיימס, בהעריכו מצבה של חברה ימית לרגל עיסקותיה ה־אחרונות בבריטניה מציין, כי משך 12 השנים הצליחו שני הישראלים להקים חברה שהגיעה מלא־כלום ל־צי אניות שעלה 450 מיליון דולר ושוויו כיום בשוק 800 מיליון דו־לר, כשחובותיה 250 מיליון דולר. בידי הצבור מצויות מניות של ה־חברה בסך 31.4 מיליון דולר בלבד.

לפי שמביע ספק בדבר כושרה של החברה לעמוד בהתחייבויותיה ה־כספיות, משיבים מנהלי החברה, כי מובטחים לה דמי חכירה שיכניסו לה אלפיים מיליון דולר משך 14 השנים הבאות וסכום זה גדול פי שניים מן ההוצאות הנוספות והתש־לום חובותיה לאותה התקופה.

עשרות חברות בנות שהקימה חב־רה ימית בעולם — שרק בחלקן ניתן לזהות את קשריהן עמה, שכן נמנעת החברה ככל האפשר מפרסומים — כוללות אחת שבונה בצרפת ארבע מיכליות להובלת גאז טבעי בצורה נוזלית וחברות אחרות העוסקות לאו דווקא בספנות. חברה אחת היא בעלת חווה רחבת ממדים לגידול בקר ב־אוסטרליה. חברות־בנות אחרות רכשו זכיונות לחיפושי נפט תת־ימיים ב־ים הצפוני, בים האדריאטי ובמקו־מות אחרים. בקניית עיסקת אחת החברות הבנות בהובלת ובמכירת נפט.

האניה הראשונה של החברה, ה־לימון קור, הופעלה בסוף 1964 ותוך 8—9 שנים גדלה חברה ימית להו־בלת פרי למימדי ענק. גם בתולדות הספנות, השזורה סיפורי עליות מס־חררות, מעטים הפרקים שידעו לספר על עלייתה של חברת הספנות ש־יסדו שני הישראלים מרידור וב־רנר.

האניה הראשונה של החברה לימון קור בעת השקתה במספנה ברגן. מימין למעלה: יעקב מרידור. משמאל: רב חובל מילה ברנר.

אירלנד — לקראת דומיניון עצמאי?

רה"מ לינץ' נאלץ להכריז על בחירות — וכולם מחכים לתוצאות

מאת אריה שם
סופר „הארץ" באנגליה

לונדון

במשך שנה חלפת כמו מזגה דולר־ אם ויטלו פינטסר לעבוה אירלנד העצמאית. המיל מליך שלטון ישיר על האזור כי בכך גם בדירות אוהדת ובמשך של ותושבה בלתי הקתולים, בשר הוא דוחה את הלויאליסטים, בשקימים רבים העיוד כי צעד זה צפוי יותר לעודד את קיצוני „הצבא הרפובליקאי האירי" לעודד את התנגדותם של הפרוטסטנטים בשמה לזכות בתביעתם על הקתולים.

שנה לאחר שהוחל בשלטון ישיר, נראה כי פתרונות פוליטיים ומוסווה צבאי רחוקים כתמיד. בצד המצבה וההתנגדויות בהפכות. כן הגיבו הפרוטסטנטים. עשרות אלפי פרוטסטנטים מאורגנים בצבאות פרטיים, התקפות על קתולים לפי סגנון אנשי האי־אר־אי (הצבא הרפובליקאי האירי) קודות יום יום. ביותר בבודכנות אשה הונשו המיליטנטים הפרוטסטנטים את המסורת בפי שיקורה לעתים כה קרובות. אותם כניהינים פרוטסטנטים שמשוב בעיני השמאל הבריטי (למשל מעובדי המדינה) לפאשיסטים ורואקציונרים, כי בין ראש הממשלה לשעבר פוקנר והכומר פייסלי, כתואים עתה כי ההנהגה הפרוטסטנטית הפליטה לא מתות מהבריטים, אך כעת זה כמעט חסרי אונים.

פגישות עם הקיצונים

פעולתו של בר פייסלי, ראשית בתנגדו את המרכבת המפוח באולסטר ואת המפלה בסטורמונט, ולאחר מכן בפגישו בחשאי את חברי הפלג „הזמניים" של אי־אר־אי — הקיצוני בשתי סיעות הארגון — זקוקה בבירור את מעמדם של „הזמניים" נגד „הרשמיים", בעזרה את הרושם של הקיצוניות בשלמה.

כאן החלו הצרות. ברור היה שבממשלת הרפובליקה האירית עומדת בפני דילמה. האי־אר־אי היוה איום לשלטונה, ועם זאת, פעולה חריפה נגד הארגון נראית להיות בלתי פופולרית, כל זמן ש„הבודדים" מלחמו באויב הישן, בבריטים. כאשר הקיצונים הפרוטסטנטים החלו להפיל פצצות בדובלין, היה על הממשלה לחשוב פעמיים. הקשיים עם הבריטים הידרדרות הבטחון בדרום, כי אשר „הצבא הרפובליקאי האירי" התנהג כמדינה בתוך מדינה, (בהוזמה לפתח בירק לפני 1930), הביאו את ראש ממשלת הרפובליקה האירית, ג'אק לינץ', להטיל את ידו על האי־אר־אי. הוקמו „הועדות" שהושבת הקלו עליו לאסור ולהוציא נגדם פסקי דין. בסיום זאת הסטול נגד צעירים אלו בתמיכת שכוונות ורב, גבשה, הלימוד הארי לא יוכיח לבת עד כדי שיסייע להם נגד המבשלה.

כיון שאין לראש הממשלה לינץ' רוב כולל, הוא נאלץ להכריז על בחירות בשאלת החוק והסדר. עד כה אין סימנים ברורים המעידים על התוצאות הצפויות. הדבר היחיד שהשונה פרשה זאת היה להסות את דעת האומה האירית מכל בעיותיה הבוערות הרבות. האי־אר־אי, עומד מן הצד ומוכה לתוצאות, בהרגשה שלים הלשנות לגבי מידת הקיצוניות שלו בדרום, ובעניין השאלה אם להמשיך במערכה בצפון או לחפש דרך לפגה מבנה.

השביתה של הפרוטסטנטים

התפתחות אחרת היא המאבק של המפלגה העמודות לסגת קרקע משותפת נגד הבריטים. וליאם קרייג הוא מנהיג התנועה הפרוטסטנטית, כיריסטר „לשעבר בממשל אולסטר. כשומר של ידי אייל לפני כמספר שנים בשל התנגדותו לכל רפורמה לטובת הקתולים. במשך שנים השמיע קולו על מאבק ועל מלחמה אזרחית. התנועה קרא והתמיכה הלויאליסטית המאוחדת שלו (שכוללת גם ארגון צבאי למחצה), לשביתת פרוטסטנטים כללית במחאה על מאסרם בידי הצבא והמשטרה של קיצונים פרוטסטנטים הנאשמים באלימות סיעתית.

השביתה היתה הצלחה גדולה, גם כיון שהשתמשו באמצעי הפחדה כדי להניע אנשים להצטרף אליה, אך גם בשל תמיכתם של מעמד הפועלים הפרוטסטנטי. אולם היא הובילה למהומות בהן נהרגו אחדים ונרצו התנגשויות עם חיילים בריטיים. הדבר הרתיע לבת, שלא רק פוקנר ופייסלי הדאגו, אלא קרייג עצמו. הוא החל לחזור בו.

אך תוצאה אחרת של השביתה היתה שהקתולים החלו להרהר פעמיים. במשך שנים היו דוברי האי־אר־אי ולוחמיו, שאר הקבוצות הלאומניות, המתפכחים השמאלנים ו„מפלגת העבודה הסוציאל־דמוקרטית" שהיא מפלגה קתולית לאומנית מתונה, כי אחדים כולם בטענה שמטבעה הפרוטסטנטים היא איום ריק מתוכן, והמנוגמה הפרוטסטנטים כלפי קתולים כבר איננה יכולה להיות גרועה יותר. הטבעות, האלימות נגד הקתולים, כולל רציחות, גרמו לכמה מהם להתחיל לשנות את דעתם.

הצעה למעמד של הדומיניון

מפלגת העבודה הסוציאל דמוקרטית הרחיקה לכת עד להצעת קיום שיחות עם ארגוני הפרוטסטנטי הקיצוני של קרייג, שיעמוד על עקרון אולסטר עצמאית בעלת מעמד של דומיניון. הגירסה הקתולית להצעה זאת היא הדבר על איחוד הדומיניון משותף בריטי אירי. אם יזגו שתי הקבוצות אין ספק שאפשר יהיה למצוא נוסחה משותפת. השאלה היא אם תתקבל הנוסחה על ידי התכבים בעלי הגאנמציות הקיצוניות, כתמיכיביה שלהם היא בעיקר דחייה לאומנית.

אנשים מספר בבריטניה המאמינים שהאירים יקבלו הכל בלבד פתרון מהון הבינאוהלי, סבורים שאלו רציון כמותו במעבר דומיניון עצמאי יהיה בריטניה, הוא יהיה זקוק לתמיכתה הכספית של בריטניה, אך דבר זה יעלה לבריטים פחות מאשר שלטון הצבאי הנוכחי. יש הסבורים שוויכלו הוא נוקבה ביד הגבוד בהדרשותיו שלו בתוך כמגדת בריטיה בעלת אוטונומיה מוגבלת.

אחרים מאמינים שהוא מתהלך דיון כדי להגיע להסדר כלשהו עם הקיצונים, שיאפשר לו להיות לומר לבוס הבריטי שהם פותרו את בעיית אולסטר, לפחות עד לאחר הבחירות הבאות.

איטליה אינה מבקשת לתווך במזה"ת

מאת תולדה ליברנומה
סופרת „הארץ" באיטליה

רומא

פראנק באקאפארי (59), בהוזיק כאן אוקטובר 1967 בתיק הבזה"ת בממשלת הזגן האיטלקי. באותו פרק זמן הועמד באיטליה שמוכה מכבד להם הארבעה כרי תיק שונים בהוכל את יהות של איטליה עם העולם הוזוכן, אך כל אותו פרק זמן היה זה באקאפארי שייצג לבוים הנוטים בכל הקשור אליהם, כמהוא הגורם במלא לצייבן בדיניות החוץ האיטלקית. באקאפארי ליוה זה עתה את כד תהנן האיטלקי הרשמי בקהיר, בכאתה ובבירות ויתכן שילוה אליו גם בביקור הבא בישראל.

לקראת הראיון עמו קיבל באקאפארי את פני ביתים קר בבקצה, שלא כדרכם כל בני הארץ. האיש קשוח בתנתיה ויושבה ודקה בשעוד העבות והיה מאוד בלכתו אף שהוא כאריך בהשבותיו לשאלותי ולפעיקים הזכה שהוא כוצה בסבב האלף על גרגא שהוא בקיא בו.

ההב הדיצא

באקאפארי כייק לאחד זוד דיפלומטים מקצועיים שכבנה למשרד החוץ עוד בתקופת זהרו של הדוצ'א, והוא אוכד גבנו, לפחות למראית עין, על הסידיד השאקאפארי שימש אף סגין בחיל הפרשים. נפילת השלטון הפאשיסטי לא עצרה את ההליך עליתו האיטית אך הבלתי־פוסקה בסולם ההיראכיה של משרד החוץ, כשהוא משמש בשנים 56־1952 יועץ ראשון בשגרירות איטליה בבירות ובאחר יותר בתפקיד חשוב באתונה (67־1962) משנה חזר למשרד הראשי כדי להצטרף למחלקה הפוליטית וליטול על עצמו את תיק המזרח־התיכון.

שאלתי הראשונה היתה: השר מדיצ'י דיבר בקהיר על „הבנה מלאה" בינו לבין מארחיו המצרים. התוכל להסביר במה התבטאה הבנה זו?

באקאפארי לא השיב אלא פתח בסקירה כללית על מדיניות החוץ האיטלקית הנוכחית, לדבריו, על תמיכה מלאה בהחלטת עצרת או"ם מנובמבר 1967, אפילו בשלבים. עם זאת הבהיר שהמדובר בשלבים שנקבעו מראש. כששאלתיו כיצד מפרשת איטליה הרשמית את המושג „גבולות בטוחים" סירב להשיב בבהירות ורק ציין שהחלטת או"ם מדברת על נסיגה וכי אמנת או"ם מבהירה שמדינה חברה לא תוכל לספח שטחי מדינה חברה אחרת. במלים אחרות: באקאפארי מקפיד שלא להבהיר נקודה חשובה ורגישה זו של העמדה האיטלקית, וראי כי הוא מאמץ לשמור על מרחק שוה בין שתי העמדות, הערבית והישראלית כדי שלא לחבל במאמצי הדיפלומטיה האיטלקית להרום משהו להפגת המתיחות באזורנו.

משחזרתי על שאלתי הראשונה השיב: „לא דובר בשיחות שניהל זה עתה השר בבירות ערב ביוזמת שלום חדשה". באקאפארי ציין ששר החוץ האיטלקי יצא לבירות ערב כדי לעדכן את המידע האיטלקי על המצב בבירות ערב ועל נכונות הערבים לשלום פוליטי, אך לא נשא באמתחתו כל הצעה איטלקית או מערב־אירופית. מטרת הביקור היתה, לדבריו, לא רק עדכון האיטלקים והאירופים אלא גם הגברת הרגישות המערב־אירופית לבעית המזרח־התיכון; הוא סבור שמערב־אירופה חייבת ליטול על עצמה תפקיד חשוב הרבה יותר בעניני המזרח־התיכון וכי בעוד שלגבי מעצמות־העל אין האזור קשור באינטרס ראשוני לטווח ארוך, הרי לגבי אירופה האזור הוא בעל חשיבות ממדרגה ראשונה.

עידכון הצדדים

באקאפארי הבהיר שאין בכוונתה של איטליה לבצע כמתווכת בין ישראל לשכנותיה וכי אפילו יש מקום לדבר על שליחות של רצון־טוב, הרי לפי שעה מצטמצם תפקידה של איטליה בהגברת מידע. בהגשה זו רואה באקאפארי את ביקורו של מדיצ'י בישראל (הוא דיבר על ביקור „אפשרי").

משהזכרתי לו יוזמה איטלקית קודמת במזרח־התיכון ובווייטנאם השיב שאינו מאמין ביוזמת שלום איטלקית ואינו סבור שיהיו כאלה בדרג רשמי בעתיד הקרוב ביותר.

מה רשמיך מהאווירה בבירות ערב?

באקאפארי הסביר שקיים רצון ערבי לשלום עם ישראל, הדגיש את מידת חשיבות ההנהגות שכבר עשו הערבים לישראל ורמז שהבל שבישראל אין מבינים חשיבות דבר זה כערכו. כיום, אמר, מבינים הערבים להכיר במציאות הממלכתית הישראלית ולהגיע עימה לידי הסכם שלום. צעד הנכונות להסכים לגבולות הארבעה ביוני 1967 מוכיחות, לדבריו, על השינוי־דרכה בדרך השלום.

האם איטליה תוסיף חידוש שליחות יארינג?

שוב היה באקאפארי זהיר מאוד בתשובתו: „לא, אין לאיטליה סוד צדיפוריו. אם תימצא דרך אחרת לעודד הסכם ישראלי־ערבי תסמוך איטליה ידיה עליו. איטליה ערה באחד לסכנה הרבה שבמצב הנוכחי של קפאון מוחלט, הגורם למירוץ נגברת בין הערבים, ועשויה להתמיר את המצב ולחבל בסיכויי השלום.

כיצד תוכל ישראל להרום לקידום השלום?

שוב התחמק באקאפארי מתשובה ברורה, אך בכל זאת רמז שהיעדר הבהרה ישראלית ביחס לתנאי ישראל לשלום בר־קיימא אינו מקל על המגעים.

שיחתנו הארוכה הגיעה לקיצה. האיש הלבוש בקפידה קם ממקומו לחוץ את ידי ונעלם בצעדים מהירים ובוטחים בסבך מסדרונות משרד החוץ האיטלקי.

מלחמות דת בעידן הכפירה

מאת רוברט וואלטש

לונדון

לרצות ולעבות המוני בריאים „למען אלוהים" — דומה שיש בכך סתירה, אולם הנסיון מלמד אותנו שאין אכזריות יותר איומה מזו שבוצעה בשם אלוהים. במובן כל צד כייחס לעצמו את הרשות לקבוע מהו „רצון אלוהים" ומהי האמת הנכונה. מה שהפתיע רבים הרי זו הסברה שיש תוקף לפוטיבים אלה גם בימינו, כשהעיון הגאור כביכול סילק כל קנאות דתית.

כמו תמיד מתמוגים גם עתה גורמים שונים, במלחמות הדתיות, בירביהם אינטרסים יתמימיים, ניגודים לאומיים והברתיים או סתם אהבת בצע. אולם עובדה היא, כי המאבק לובש צורה דתית. הבעיה האירית למשל: היא בעיני רבים מאתנו כופת של מאבק לאומי, אך לם עד היום משתמשים במונחים דתיים כשמדברים על הטרגדיה באירלנד. כותבים על „קאתולים ופרוטסטנטים" באלסטר הרבה יותר מאשר על אירים ואנגלים. בהתאם לכך מדברים הדיעות כל יום על „רציחות עדתיות", פירוש הדבר אין ניגוד אשר לרצח כאשר העובדה שהזולת משתייך לכת נוצרית אחרת. הקרבנות הם לעתים ילדים, הנהרגים סתם, בצורה חייתית.

יש לזכור, כי המתהלל בן הזה מתמצא רק בקושי בסבך הקבוצות המנוגדות והתבוסות שיש לה שרשים בעבר הרחוק. זה אחד המקרים הנראה איך סיכוסים כאלה עלולים להימשך זמן בלתי־מוגבל כשאינה מושגת פשרה אמתית. המקובלת על־ידי שני הצדדים. דבר זה לא הצליח בשנת 1922, למרות הדעה הרשמית. כדי להבין את המצב דרוש תשקיף ההיסטורי שהעתונים ופירסומים אבגליים מעניקים עכשיו לקורא.

בדצמבר 1969 פירסם פלג „הזמניים" בצבא המחתרת גילוי־דעת בבאמר, כי הוא נאמן „לרפובליקה האירית שהוכרזה בימי הפסחא ב־1916, ובה 32 מחוזות, שנהרסה בכח צבאי והולשה למדינה: הצליקה של 6 ו־26 מחוזות". הפלג מכנה עצמו „זמני" משום שהרפובליקה הוא מזה עוד איננה קיימת.

„מרד הפסחא" 1916 הוא מאורע מכריע והראשון בתודעה האירית. אולם גם זכרון שנוא על האנגלים. בזמן האחרון יצא באנגליה ספר אנטי־אנגלי על מאורע זה, שנכתב בידי אמריקאי, כנראה ממוצא אירי. הספר קושר כתרים לאומנות האירית הקיצונית [1]. גם דומה ההודעות של סר רוג'ר קייסמנט, שלא היה קאתולי אולם ב־1916 עבר לצד האירי הבגיל אניה גרמנית טעונה נשק אל החוף האירי באמצע מלחמת העולם, מעסיקה כאז את האנגלים. 14 מנהיגי המרד שכינו את עצמם „ממשלה זמנית" נבנו ב־29 באפריל 1916 והוצאו להורג אחרי משפט צבאי, ואילו קייסמנט ניתלה בתור בוגד במלכות באוגוסט אותה שנה. כל זה מובן הוסיף דלק לאש הלאומנות האירית שהה מתחלחים באנגליה על הבעיה אם זה היה קייסמנט הומוסקסואל, וזה בהשפעת השיחות החדשות המבקשות פארגות לחידות והיסטוריה קודם־כל בצורת פסיכולוגיה.

כיתוסים בתת־התודעה

רפאורמים דגולים מנסים לפענח את הסבך על־ידי תיאור קפדני ואובייקטיבי של המאורעות. דוגמה לזה הקובץ [2] המטפל ביהוד בקרוה שנת 1971, אך הרקע לא נשתכח, רק שאם רוצים, כי לא היתה הדמות לקורא. יד האינטליגנציה הנבאות על הפליטה. השאלה היא אם יש סיכויים לשכנע הכל, כי אין דבר יותר איום מאשר המשך המצב הקיים ושפורה היא הברחות, משום שאף צד אחד אינו יכול להשיג את כל הדרוש לו; ואף אם ישיג יהיה הדבר בעוכריו בעתיד.

הדבר המכריע בתופעות גורליות אלה הוא שמגבות וכיתוסים אינם ניתנים לסילוק מן התודעה או התת־תודעה, ונוצר תוהו שאליו אינו חוזר אחר התבונה או ביחוח ואניושאלי, אלא נשאר מעין מוקש העשוי להתפוצץ בהזדמנות מתאימה. באותו הזמן מתמזגות הדרות האיריאלוגיות, לעתים בלתי־מעוכלות ומשפיעות על פעולות עמים אחרי הסמכה אורכה.

אחד המשכילים האירים השנונים והעמוקים ביותר, הידוע לנו גם מפעולתו באו"ם וביחוד בקונגו, קונור קרוז או'בריין, ספר בשורת הרצאות אז השפעתם של הגי דעות והוקים על המנטאליות האירית [3], כמו מאקיאוואלי, אדמונד בארק, ניצשה, שנהגלתה בשירת המשורר האירי הגדול ו.ב. יאטס. אלה הן בגבות שהקסימו את המנים האירופיים בבסך דורות, כשהתבוננים נדהבי גוטה הפער בין האידיאל והמציאות, לא כבאו עצה ווהקנמו באליבות גבר סתירה זו. זהו המדרגה למלחמות דתיות „למען אלוהים", שמביה מתהייבת בשואה.

חזרה למאה ה־14?

דוגמה מורכבת ומגוונת של מלחמות שהתחוללו בלב אירופה במאה ה־15 משמשת הזכר לציון חדש בספרו של ריכארד פרידנטאל על הרפורמאטור הצ'כי יאן הוס, כופר ומורד [4]. מקור הסיכסוך הוא בעובדה שבוא כמים כל בני־אדם הכבהל את עיני הזה או הכנסיה דורש לצמבו סמכות אבסולוטית, כאילו הוא היה שליח אלהים, ולא בשר ודם כמו כולם. בתולדות הכנסיה הנוצרית אנו מוצאים שפע של מקרים בהם נסיכי הכנסיה מתחמסים לרע בכוח שניתן להם. נגד השחל והשחיתות ופשעי האישים המתחפשים כעור נציגי אלהים מתקוממים אישים הגונים שמם באמת יראי שמים, אך לא נאמנים לכבדים צמהאו.

כבאנו קוראים למשל את תיאור המצב בסוף המאה ה־14 כמחל פילוג בכנסיה, עם שני אפיפיורים או יותר, והכלם רק רודפי־בצע ובמצעים פשעים בפרוגיה, אפשר להבין את האוירה המתוחה לאותה ביכלו להבים לאומים או סתם כובנים שהתמכו בסיכסאה דתית. בזירה אתת ברומא, בריניה, בת משמעה כוחית אבילה, הכביתה האשכנת נגד האפיפיור, את ארגנו כיתנה „ביה־בושה" האכרה, כי האפיפיור הוא „יותר גרוע מיהודי גנסק", להום רק למנון במקום לדאוג לקיום מצוות הכר.

נגד שחיתות זו הריכו עולם האנגלי וויקליף ותלמידו בפראג ירהנס הוס. אולי לקרוא כל זמננו בימה שהעקרונות עליהם רגבו איגם מבודקים שיקוע עולם בים של דם העשה. המסל היה בפולחן דתי: הכוס בה ניתן לנוצרים יין המסמל את דמו של ישו הנוצרי, נוסף על לחם. הכנסיה הרשמית הסכימה רק ללחם, לא ליין. בשל סיכסוך על נושא זה, לכאורה לכאורה, נדון הוס לבירת השרף בשנת 1415 בכינוס שכינסה הכנסיה בעיר קונסטאנץ. אך אחרי הפשפשה, הספונטיית נגד סטיות נסיכי הכנסיה גברה, הקיסר העורב הבריח על „מסע־צלב" נגד הכופרים, התנועה ההוסיטית הנפכה לבורד לאמני גלוי, שנתחיל רשמית בהפלת אבות־העיר בפראג בעד חלון להם (כפי שקרה גם כעבור 200 שנה, ב־1618, בפרוץ מלחמת שלושים השנים). זו היתה פתיחת מלחמות אזרחיות־דתיות ל־20 שנה. גם בלוחמים למען אלהים (הוקיקים להסיבה ההבזן) דבקו פגמים שנגדם קמו קודם. כתורה מעיזיות לא הובנה. אולם גרעין המיתוס הטהור נשכר. סיכמבו של הוס „האמת תנבזה" הזהרת במאה ה־20 אצל מאסאריק בנסיבות כונות לגמרי ונבכותה אחרות, והזור של הוס הכופר ביקש אגת המקומם נגד סילוף עקרונות דוקטרינאריים מלמעלה בתעוררות בלבות אנשי „האביב הפראגאי" ב־1968. אכן סיכסוכים דתיים או תיאולוגיים מופיעים במודע בצורה אחרת, כשהאנושות הבאורח הגבה זוכבה הלך. בינתיים מתורים גם אינטרסים אחרים תחת המסוה של עקרונות.

הוא הדין גם באירלנד היום. למצוא מוצא מתסבוכת זו תוכל רק חכמה עליונה ורצון טוב; אולם מי ישמע לקול התבונה, שהוא כקול קורא במדבר?

1) Thomas M. Coffey: Agony at Easter. The 1916 Irish Uprising. Penguin Books London 1972. 271 pp. 35 pence.
2) Ulster. By the Sunday Times Insight Team. Penguin Books 1972. 320 pp. 40 pence.
3) Conor Cruise O'Brien: The Suspecting Glance. (Eliot Memorial Lectures). Faber & Faber London 1972. 91 pp. 2.—
4) Richard Friedenthal: Ketzer und Rebell. Jan Hus und das Jahrhundert der Revolutionskriege. R. Piper & Co. Verlag München 1972. 478 pp. DM-29,80.

השוק השחור פורח בצ'ילה

הרפורמה האגררית של איינדה גרמה ירידה בייצור החקלאי

מאת ג'ונתן קאנדל
כיתור ל„הארץ"
מ„ניו־יורק טיימס"

סאנטיאגו

לאחר שנתיים וחצי שנות שלטון, מתקרבת ממשלתו המארכסיסטית של הנשיא סאלוואדור איינדה מוסגם לבחירות חשובות הכאר־טואות לקונגרס, שיתקיימו ב־4 במארס. על כי המתמנים במקום כל 150 המושבים בבית הנבחרים ומחצי ה־50 המושבים בסנאט [illegible]. בבית הנבחרים יש לאופוזיציה — בעיקר הנוצרים הדמוקרטים וגבלים מימרכז לשמאל ולאלמנים הימניים — רוב של 93 מול 54 של בני קואליציה האיחוד העממי, שבראשה עומדות המפלגות הסוציאליסטית והקומוניסטית (שלושה צירים קטנים נימים במסגרת כדי לקבל על עצמם המפלגות מינהליים).

בסנאט יש לאופוזיציה רוב של 31 מול 18 (מגמר של המפלגה הלאומית עם לאופוזיציה).

על אף קריאות נוסטלגיות של האופוזיציה לחזור לעבר שלו בקבריום, והאבטחה והקיצוני של הממשלה לעתיד סוציאליסטי אמיץ לישנת מיליונים הצ'יליאנים, השאלה העומדת במרכז היא המטרה והבלבול הכלכליים המראוכסים תחת שלטון איינדה.

זאת היא אחת המערכות המעטות בהן קיימת בחירה ברורה בין שני מחנות קוטביים בתכלית, אמר הסנאטור וולודיה טייטלבוים, תיאר רפיקאי קומוניסטי בכיר, אך הנסיבות והכלכליות האחרונות מעוררות את המאבק.

נסיבות אלו כוללות שיעור אינפלציה שהגיע ליותר מ־160% בשנה שעברה — השיעור הגבוה ביותר בעולם, לדברי הקרן המוניטארית הבין־לאומית. גם קיים מחסור חמור כמעט בכל מצרכי הצריכה, בעיקר באזור סאנטיאגו על 2.5 מיליונים תושביו ובאזורים עירוניים אחרים.

הרפורמה שהורידה הייצור

הרפורמה האגררית המואצת של ממשלת איינדה הרסה את „הלטיפונדיות", אחוזות פאודליות גדולות — והביאה ירידה גדולה בייצור החקלאי. מיניסטריון החקל־

סלבדור איינדה

אות זהו לאוצרה־ייבוא המזון לשנת 1973 יסתכם ב־450 מיליון דולר.

התורים הארוכים ליד חנויות וקיוסקים הם חלק קבוע בנופה של העיר. התפריטים במסעדות דמיוניים, הלקוחות שואלים: מה כבר יש לאכול?

השוק השחור נעשה עובדה בחיים הכלכליים. הן האופוזיציה הן הקואליציה השלטת מסכימות, שכמוצית ממוצרי הצריכה נמכרים מתחת לדוכן, ובמחיר גבוה בהרבה מהמחירים הרשמיים האינפלציוניים כמילא.

לעשירים יש אוצרות מוסתרים הגדולים פי אלף ממערש של עלי באבא וארבעים השודדים, קבע טייטלבוים, שציטט דיווחת ממשלתיים על גילוים בשוק השחור. הזומים לממשלה ייצור: 30 אלף זוגות נעלים, 1200 טונות סוכר, מיליון חלקי מכוניות.

עמעמי האופוזיציה הגיבו בהאשמות על שוק שחור שמנוהל על ידי פועלים במפעלים מולאמים.

הנפגע: המעמד הבינוני

האינפלציה והמחסור פגעו במיוחד במעמד הבינוני, אותה קבוצה גדושה שאינה מוגדרת בבירור, הכוללת פקידים, בעלי חנויות, עצמאים והאיילי בעלי־משאיות אינדיבידואלים.

קבוצה זאת היא שאיבנה את הבבחת הדרוזת, את מה שמכונה „מעמד הסירים הריקים" של כמה אלפי עקרות בית, שנגם בביקורו של קאסטרו בסוף 1971. המעמד הבינוני גם הנהיג את שביתות החמורה של העסקים הכללית, שהשביתה את הכלכלה במשך 26 יום בסתיו האחרון.

השביתה נסתיימה רק לאחר שמפקד הצבא, הגנרל קארלוס פראטס, כונה מיניסטר הפנים כערב לקיומן של הבחירות.

על אף קשייו של המעמד הבינוני, טוענים פקידי ממשלה ומקורות אחרים, שמבחינת הרווחה הכלכלית, הכמות האכילה של סחורות ושירותים, מצבן של קבוצות הכנסה הנמוכות טוב היום משהיה לפני שנתיים.

הממשלה הקטינה את האבטלה והעמידה אותה מתחת לשיעור של 4% בסאנטיאגו רבה, השיעור הנמוך ביותר כאן נערכו רישומים מדויקים.

באוקטובר 1972 הורתה הממשלה על הגדלת שכר בשיעור 100% לרוב המועסקים, ואפילו קבעה העלאות גדולות יותר לאנשים בעלי הכנסה הנמוכה ביותר.

בינואר הודיעה הממשלה שתתחיל לספק מצרכי מזון בסיסיים למשפחות, פעמים בשבוע. האופוזיציה גינתה את התכנית כקיצוב, אך התכנית בוצעה בקנה מידה נרחב באזורים שם מתגוררים בעלי ההכנסות הנמוכות.

הצטרף לשורותינו
כי בליכוד כוחנו!

הצטרף להסתדרות

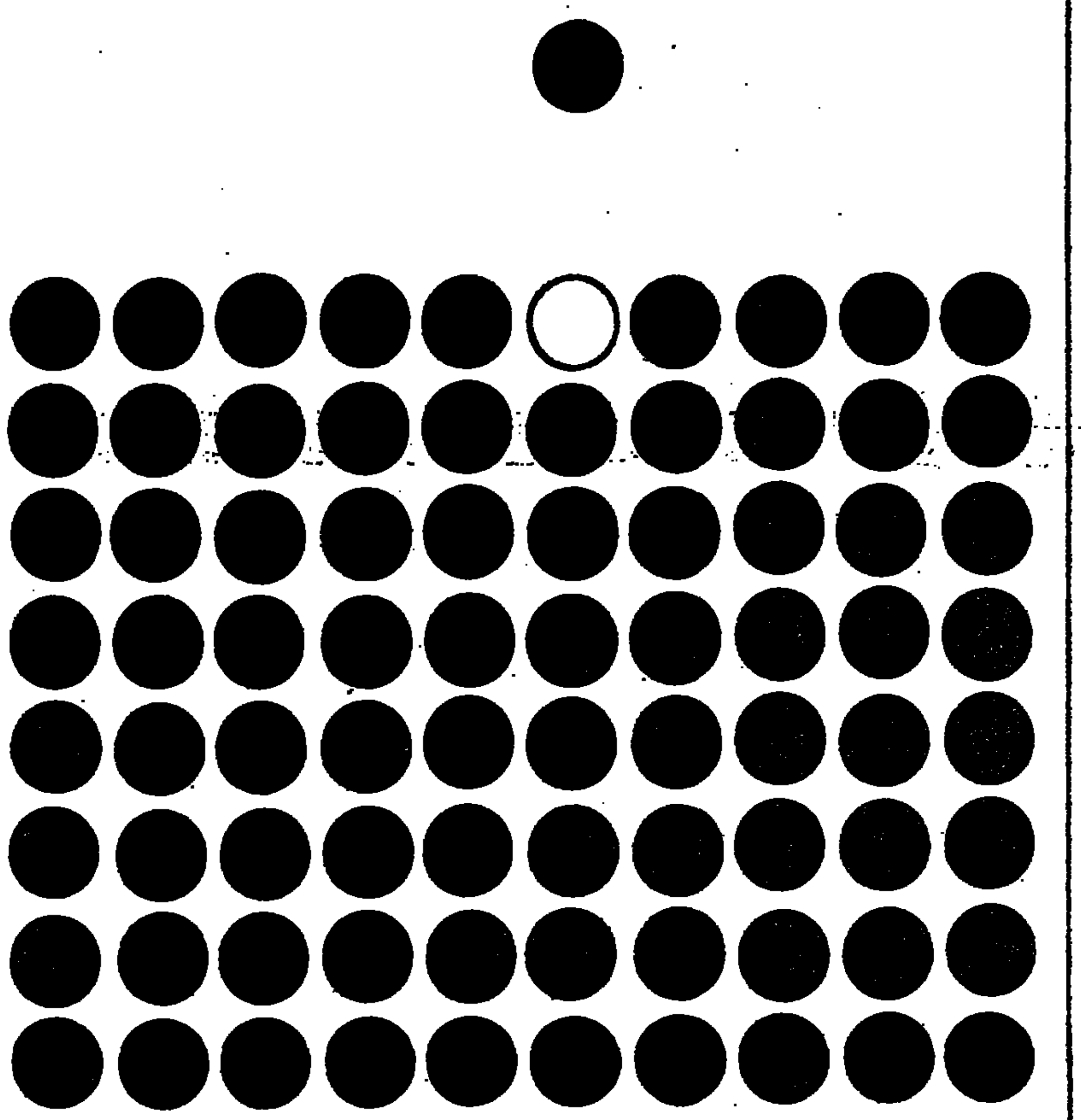

בינג ליניאל-כרמל

למכירה

מחרטה אוטומטית
WICKMAN 5 SPINDLE
במצב מצויין לאחר שפוץ.
נא לפנות בכתב אל ת.ד. 4104 ת"א,
עבור „מחרטה".

לנדקו בע"מ

נתנת בזאת הודעה

כי האסיפה הכללית של בעלי המניות בחברה תתקיים במשרדה הרשום של החברה, ברחוב מקוה ישראל 8, ת"א, ביום 5.3.1973 בשעה 11.30 לפנה"צ.

על סדר־היום:
1) אשור מאזן החברה ליום 30.9.72
2) שנוי הכתובת הרשומה של החברה
3) שונות

מזכיר החברה

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
ועדת המכרזים הכלכלית — אזור תל־אביב

מכרז מס׳ 5/73—תא, רכישת סנדלים תנכיים וסנדלים לגברות.

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן „הסוכנות") מזמינה בזאת הצעות לרכישת סנדלים בכמויות המפורטות מטה:
א. 2,000 זוגות מידה 40/45 סנדלים תנכיים לבנים.
ב. 750 זוגות מידה 35/39 סנדלים תנכיים לבנים.
ג. 2,000 זוגות מידה 34/42 סנדלים לבנות.
2. את פרטי העבודות, תנאי המכרז וטופסי הצעה אפשר לקבל החל מיום א׳ 4.3.73 במשרדנו בתל־אביב, רחוב קפלן 17, חדר 438, בשעות 08.00—12.00.
3. את ההצעות יש להגיש בשני העתקים, לציין מספר המכרז, ולהגישן לתיבת המכרזים הנמצאת בבנתנת הנ"ל, בחדר 438, או לשלחם בדואר רשום אל:
הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
ועדת המכרזים הכלכלית — אזור תל־אביב,
רחוב קפלן 17,
תל־אביב.
4. ההצעות חייבות להגיע אל הסוכנות היהודית לא יאוחר מיום ה׳ 15.3.73 שעה 12.00.
5. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מכון התקנים הישראלי

הודעה על מתן היתר לסמן מוצר בתו־תקן

מודיעים בזה ברבים כי מכון התקנים הישראלי נתן ביום י"ט באדר א׳ תשל"ג (21 בפברואר 1973) לייצרן כרמיפלס בע"מ כרמיאל, היתר מס׳ 475 לסמן את מוצרו המפורט להלן בתו־תקן המעיד על התאמת מוצר זה לדרישות התקנים הישראליים:
צינורות מפי.וי.סי. קשיח להובלת שפכים ביתיים

איגני א׳ גילת
מנהל המכון

אוטובוס חדש מתוצרת DAF נכנס היום לשרות בקוי "אגד"

ב-DAF ימצא הנוסע חידושים רבים:
• 51 מקומות ישיבה • מתקן אוורור לנוסעים • ריצפה מבודדת מרעש.
• חלונות דוחים חום • מושבים נוחים • מרכב (תסר שילדה) בולם זעזועים.
האוטובוס נבנה בבית חרושת הארגז. יבואנים בלעדיים בני משה קרסו.

פרסום דחוף

אנכרוניזם בפנמה

ואשינגטון עומדת על זכותה להגן על התעלה ופנמה תובעת "עצמאות מוחלטת"

מאת ס. ל. סולצברגר
כותב ל"הארץ"
בניו־יורק טיימס

מכסיקו סיטי

לאחר שנגמלה כבאב הראש ב־וייטנאם, קיוותה ארצות הברית לרכז השנה את תשומת לבה במדיניות החוץ ליחסיה עם אירופה המערבית ועם יפאן, בשל הבעיות הסבוכות בתחומי הסחר, הכספים והבטחון הקיבוצי באזורים חיוניים אלה. אך לפני שהיה להאשינגטון יותר מסי־כוי להפוך את הדף של דרום־מזרח אסיה, היא גילתה קשיים חדשים ונציצים „בחצר האחורית" שלה ב־אמריקה הלטינית. בחודש הבא תתכנס מועצת הבטחון של האו"ם בפנמה, ויש להניח שכל מדינות אמריקה הלטינית תופענה כיוצבות בגושב זה ובכבה של משלחת אר־צות הברית לא יהיה נוח ביותר.

כוונה הבטחון מבזדת בקיום של מושבים מדי פעם מחוץ לניו־יורק, כדי ללבן נושאים אזוריים. פנמה סיטי היתה מקום נוח הן לדיונים רציניים והן לתעמולה רעשנית ב־ענין הנטיות „הקולוניאליות" של ארצות הברית בדרום (המושב יהיה בשבוע מ־15 עד 21 במרס).

הסכם עם קובה

הגנרל עומאר טוריחוס, האיש הד חזק בפנמה, פוליטיקאי ולאומני ש־הדיח מן השלטון את האוליגרכיה ששלטה בעבר ברפובליקה הקטנה, בקווה ככל הנראה לנצל את ההז־דמנות כדי למשוך את תשומת לב העולם לשני נושאים אשר וואשינגטון רגישה בהם: 1) הזכות שהעניקה לארצות הברית להשתמש בתעלת פנמה בצורה ריבונית „לנצח", תמו־רת דמי חכירה זעומים; 2) הימצ־אותם באיזור של כמה צבאי אמרי־קאי ובסיס אימונים לפעולות נגד „הגבופיות" (להתכי גרילה).

לא נוח להאשינגטון לעמוד מול דיונים בנקודות אלו, שיכו גלים בעולם, בדיוק כשהמתיחות עם שתי מדינות עקביות אחרות באמריקה הלטינית מראה כמה סימני הרפיה. משא ומתן בלתי ישיר בענין הפי־רטיות האווירית עם ממשלתו של ד"ר פידל קאסטרו, ראש ממשלת קובה, הסתיים בהצלחה, באמצעות שרותיו הטובים של השגריר ה־שווייצי בהאוואנה. ובחודש האחרון שילם השגריר הצ'יליאני בוואשינג־טון סך חמישה מיליון דולר לחברת הנחושת קאנאקוט, כפיצוי על ה־מכרות בבעלות אמריקאית שהולאמו על ידי משטרו של הנשיא סלבדור איאנדה.

מעתה תתמקד המחלוקת בין ארה"ב לשכנה הדרומית בפנמה הצעירה. שר החוץ של פנמה הבסיס שאם יהיה צורך בכך תישא ותתן ארצו במשך שני דורות שלמים, כדי לזכות בריבונות מוחלטת (כולל באיזור התעלה); ובית הנבחרים ה־פנמי קרא לגנרל טוריחוס לדחות בבוז את דמי החכירה השנתיים עבור תעלת פנמה (רק 1.9 מיליון דולר), בדיוק כשם שסירב קסטרו לקבל תשלומים דומים בעד הבסיס הימי שהאמריקאים מחזיקים עדיין בגואנטאנאמו בקובה.

סביר להניח כי הדיון יהיה קר־לני. יתר על כן, ברור שארצות הברית לא תהיה מסוגלת למנוע לפחות מידה מסויימת של תעמולה עויינת. יחידות הקומנדו הקטנות אך המאומנות היטב, שנשלחו אל ה־משטרים באמריקה הלטינית לפי בקשתם כדי לעזור להם לדכא התק־ממויות מהפכניות (כגון הבוררות צ'ה גאווארה בבוליביה) אומנו ב־בסיס האמריקאי שבאיזור תעלת פנמה. מלבד אמריקאים אומנו שם קבוצות רבות ממדינות שונות ב־אמריקה הלטינית.

בשנים האחרונות נפגשו נציגים אמריקאים עם פקידים פנמיים ב־מאמץ למצוא נוסחה שתסלק מה שהוגו בבירור שריד קולוניאלי. האנכרוניזם הקולוניאלי החל מחוזה 1903 שאיפשר את בניית התעלה, לאחר שוואשינגטון עודדה את פנ־מה לפרוש מקולומביה ולהכריז על עצמאותה. לבסוף, למרות שנראה היה כי ארצות הברית מוכנה לוותר על הכלל „לנצח" ולוותר כמה וי־תורים נוספים, היא עמדה על זכו־תה להגן על נתיב המים החיוני וגם לשכלל אותו או לחפור תעלה שניה.

מציקים כשרה

השאלה נשארה תלויה ועומדת זמן רב מדי. חבל שהיא מתעוררת ב־דיוק כשוואשינגטון מתקנה את הד־מיות המצועה כעבר לים והמנסה להשליט סדר בתיקים הדיפלומטיים לשם עסקות חדשות עם בעלות בריתה העיקריות באירופה ובמזרח הרחוק. עמדת ארצות הברית בפנ־מה נהורה פגיעה לאנכרוניסטית. מה שמקווה טוריחוס להשיג באיזור תעלת פנמה דומה במקצת למה ש־השיג עבדול נאצר מבריטניה באי־זור תעלת סואץ.

פנמה: ארה"ב אינה מוכנה לוותר על הנוכחות באיזור

האנוי מתכוננת לשלב הבא

תפעל להשלטת הסוציאליזם בצפון וכן לאיחוד הארץ

מאת ז'אק דאקורנוא
מיוחד ל"הארץ"
מ"לא־מונד"

האנוי

„הועידה הבין־לאומית בפאריס נע־רכה אך ורק בהבטחת כיבודו והצבא־תו לפועל של הסכם פאריס" — מלים אלו חזרו ואמרו הצפון־וייטנאמים והוייטקונג. תפקידה של הועידה הוגבל בצורה מדוייקת מאוד. וכך נמ־נע כל דיון בשאלות לאוס וקאמבודי־יה. אולם כלום זאת היא המשמעות היחידה של דבריהם? למעשה כש־תבצת הועידה שנפתחה ב־26 בפברואר בקונטכסט רחב בהרבה משל הדי־סין: לאמיתו של דבר הבעיה היא, היחסים המורכבים של המדינות־בחלק זה של אגן האוקינוס השקט עם אר־צות הברית, ולא אחת בלבד.

ידוע שמוסקבה ופקינג אינן רואות את עתיד האזור בצורה זהה. אולם אם מבין הדבר, כפי שמאמינים במש־רד זה או אחר, שהסובייטים מתכוו־נים לשלוף בקרוב מתיקיהם את הבטחת הישנה על אזור בטחון אסייתי, נראה שהרעיון יתקבל כאן בקרירות. אמנם הסכם פאריס חייב, לדברי מחבריו, „לתרום לשמירה על שלום בר־קיימא". אולם בדרום־מזרח אסיה אל לו להפליג לנושאים אח־רים. במקור לא וייטנאמי למדים, ש־הנימה החמה לגבי של ההודעה האחרונה שפורסמה בעקבות ביקורו של קיסינג'ר בהאנוי, מסתברת באל־קה בשל דאגות אלה: האנוי מעוניינת לא כל כך לחייך לאמריקאים (הליכי „הנורמליזציה" דומה שנשארו קרו־בים לנקודת האפס), כמו להרגיע באמצעות משחק דיפלומטי מסויים את התלהבותם של התומכים בתכנית אזור בטחון באסיה.

בהאנוי, מכל מקום, חוזרים ומאש־רים בתקיפות את הסולידריות המהפ־כנית בכל חצי האי; דבר זה התבטא שוב בסוף השבוע שעבר בקבלת ה־פנים הרשמית למזכיר הכללי של „ניאו־לאו־האקסט", פומי וונגווי־ציים, בה השתתף שגריר של סיה־אנוק ברפובליקה הצפון־וייטנאמית. מצד אחר, מה שהתרחש בדרום יהיה מכריע לגבי העתיד. האמריקאים, כך אומרים פה, נוטים לחסל „את כל תו־צאות המלחמה". אל להם לנקוט ב־מדיניות ניאו־קולוניאליסטית (שבו־עון בהאנוי הקדיש את כל גליונו האחרון לבעית הניאו־קולוניאליזם בדרום־מזרח אסיה), ובה במידה אין הם רשאים לראות את השלום הפי־צויים כמעין תכנית מרשאל הפוגעת בתרומה של הוייטנאמים.

אולם מי בדיוק הם אלו הניצבים מול האמריקאים בבעיה שהיא, ככל הנראה, מסובכת ונמצאת בעיצומה של התפתחותה? כדי להשיג את תחילתה של תשובה, יש להתייחס ל־דין וחשבון שהציג בימים האחרונים פאם ואן דונג, ראש ממשלת צפון וייטנאם, בפני בית הנבחרים. מעלתו של מסמך זה היא שהוא מטפל בבהי־רות ובהסכנות הרבה ביותר בנוש־אים מרובים מאוד, שאמנם שונים ב־תכלית, אך כולם קשורים בקשר הדוק הם קבועים במערכת אחת שלמה ו־עקבית. קריאתו של מסמך זה מאפ־שרת להתעש את הלך המחשבה בו ניגשים הצפון וייטנאמים לעבודה הבין־לאומית ולתקופה שלאחריה.

הנצחון הגדול

הנהגת הרפובליקה הדמוקרטית ה־וייטנאמית משוכנעת מאוד באישורו ב־פאריס של ההסכם, שהוא עצמו מהווה אישור למה שנחשב כאן כנצחון גדול מאד, שהושג „בהנהגת המפלגה, מארגנת כל נצחונותיו של עמנו".

הנה דבר ברור: אם התנאים שונים מצפון לקו הרוחב ה־17 ומדרומה לו, אין פירוש הדבר שיש להבדיל בין שני האזורים לגבי הכוח המניע של המאבק. „מפלגתנו היא האחדי־כל שהצמיח את הגבורה המהפכנית בכל רחבי המדינה, בחזית כבעורף". הדרום ממשיך להיות בהתאם לכינויו המסורתי „מבצר הנחושת של המדי־נה". הצפון היא „בסיסה החזק של המהפכה בכל המדינה, המשלם ה־איתן של השיטה הסוציאליסטית ב־דרום מזרח אסיה".

כיוון שחתימת ההסכם היוותה „מפ־נה חדש במהפכה הוייטנאמית" מה מן הראוי יהיה לעשות כעת? לכבד את ההסכם ולאלץ את סייגון ואת וואשינגטון לכבדו גם הן, כדי „לפתח את הנצחון שכבר הושג". לפתח... מדובר בתהלם בשלב, לא בסיום.

ראש הממשלה סקר את הקשיים ביישום ההסכם בדרום, שאת כולם יש לתלות, לדבריו, ברצונו הרע של הצד האחר, רצון רע הקיים. דווקא „כיוון שהסכם פאריס מהווה נצחון בעל משמעות מיוחדת לעמנו". ברור איפוא שהדעה בהאנוי היא כי כיבוד מוחלט של תנאי ההסכם אינו יכול אלא להועיל לכוחות המהפכניים. חוז־רים ואומרים דברים אלו: ההסכם הוא אמצעי כדי „להשלים שלב אחרי שלב את המהפכה הלאומית הדמו־קרטית". כנגד הוייטקונג, „הנציג האותנטי היחיד של שכבות האוכ־לוסיה השונות בדרום", מעמידים את „הכת הפאשיסטית המיליטריס־טית" של סייגון. אולם „האומה כו־להי עומדת מאחורי הוייטקונג כדי להשלים את המאבק בוייטנאם.

כיוון שהכל מתקשר, חייב ביצוע ההסכם לאפשר לצפון הסוציאליסטי להתחזק: הוא נובע, איפוא, מהאינ־טרסים של כולם.

תושבי הרפובליקה הדמוקרטית ה־וייטנאמית נקראים „להעיז ליטול על עצמם מעשים גדולים", להוכיח „העזה במחשבה ובפעולה". יש צורך „כל זאת תוך גיבוש ההנהגה הלאו־מית", להתמסר למשימה כלכלית ו־חברתית עקבית, לעבור במהירות „בעיקר בתחום החקלאות" מהייצור הזעיר לייצור בקנה מידה גדול.

כפי שמומחי התכנון טוענים זה שנים, התפתחות זאת שתבוצע באמ־צעות המכניזציה והרחבת העבודות ההידראוליות באזורי הכפר, תשחרר חלק ניכר מכוח האדם לשם בניית התעשיה ו„הקמת אזורים כלכליים חדשים". כך, איפוא, אין הצפון מתכונן לשבת מלאכה, כבר מעמי־דים בפניו קוי פעולה נרחבים הד־מדינה חייבת „להמשיך לסמוך בעי־קר על כוחותיה היא, כדי שתוכל להשתמש בצורה המגבה ביותר ב־עזרתן היקרה הערך של המדינות ה־אחיות ומדינות אחרות". בכמה דעיה, איפוא, מותווית הדרך בנימה של אופטימיזם ער.

בזמן שהאנוי מפנה את הדיספו־זיה, מתכננים את עתידה של כלל המדינה בביתות שאפשר הוייטנאמי ברור לעין. מעל לכל הפלפולים המשפטיים, הפיגים המגניים, הפור־מולים הקשורים, בתכנה לתופעות מסיבתיות, משמעות ביצועם של ה־הסכמים היא, בתנאי ראיה אלה, ה־תופש האפשרות לחזק תוך שמירה על חוסר תלות בכל גורם זר, את הסוציאליזם בצפון, להשלים את ה־פעולה שנפתחה בדרום, ולאחר מכן לאחד את הארץ. יש להגשים בשלמות את צוואתו של הנשיא הגדול הו צ'י מין, אשר לא מכבר פאם ואן דונג. משפט זה לא היה רק הבעת הוקרה בעלמא למנהיג הנערץ.

מוסד הרב קוק

10 ספרים חדשים

מדרש הגדול ספר דברים. יו"ל בפעם הראשונה עפ"י כת"י בצירוף חילופי נוסחאות ציוני מקורות, באורים הערות ומבוא מאת הרב ש. פיש. המחיר: —.36 ל"י
(ממדרש זה יצאו לאור עד עתה: ספר בראשית, שמות ובמדבר. ספר ויקרא נמסר לדפוס ויופיע בקרוב.)

פירושי רבינו חננאל על התורה **ונימוקי חומש לר"י מטראני** עם באורים וציוני מקורות מאת הרב ח. ד. שעוועל. המחיר: —.11 ל"י

פירושי רבי יוסף קרא נביאים ראשונים. בצירוף הערות וציוני מקורות מאת פרופ' ש. עפנשטיין (ז"ל). המחיר: —.13 ל"י

מורה הנבוכים להרמב"ם. בתרגום חדש מהמקור הערבי עפ"י כת"י ודפוסים ראשונים בצירוף באור מאת הרב יוסף קאפח.
מהדורה א: המקור הערבי עם התרגום העברי. 3 כרכים המחיר: —.70 ל"י
מהדורה ב: התרגום העברי בלבד. כרך אחד. המחיר: —.30 ל"י

תורה לשמה במשנת רבי חיים מוולוז'ין ובמחשבת הדור מאת הרב ד"ר נחום לאם. המחיר: —.15 ל"י

אגרות רבי יצחק אייזיק הלוי בעל "דורות ראשונים". ערוך ומסודר בצירוף מבוא ע"י הרב ד"ר אשר רייכל. המחיר: —.10 ל"י

ארשת ספר שנה לחקר הספר העברי. כרך ה'. בעריכת נפתלי בן מנחם • ד"ר יצחק רפאל. המחיר: —.28 ל"י

רבני פרנקפורט מאת הרב מרדכי הלוי הורוויץ ז"ל. עם הוספות והשלמות מאת הרב ד"ר י. אונא. תרגם מגרמנית ד"ר י. עמיר. המחיר: —.18 ל"י

מהר"ץ חיות תולדות רבי צבי הירש חיות מאת הרב ד"ר מ. הרשקוביץ. המחיר: —.18 ל"י

ספר מרגליות מאמרים ומחקרים לזכרו של הרב ראובן מרגליות ז"ל. בעריכת ד"ר יצחק רפאל. המחיר: —.15 ל"י

אוניברסיטת תל־אביב

הפקולטה למדעי הרוח
החוג לספרות עברית · המכון לחקר הספרות ע"ש בנציון כ"ץ · המחלקה ליחסי ציבור והסברה

סדרת אירועים לציון שנת המאה להולדת ביאליק

1. 6.3.73 שעה 20.00
פרופ' דב סדן — „שבע שמשות"
חיים הזה — „האיש ביאליק"
מנחה: ד"ר בעז שכביץ

2. 20.3.73 שעה 20.00
פרופ' עדי צמח — „נקמת דם ילד קטן"
מנחה: מנוחה גלבוע

3. 3.5.73 שעה 20.00
פרופ' גרשון שקד — „שור אבוס וארוחת... וההומור של ביאליק"
מנחה: נסים קלדרון

4. 8.5.73 שעה 19.00
סימפוזיון: בעיות פרוזודיות בשירת ביאליק
הרי גולומב (מנחה) — אספקטים פרוזודיים ותחביריים ב„אבי"
ד"ר יצחק בקון — שלבים בהתפתחות ה... האנאפסטי אצל ביאליק
עוזי שביט — הנגינה הספרדית ו„המשקל הנעלם" בשירת ביאליק

5. 22.5.73 שעה 19.00
ערב אינטרפרטציות
לילי רתוק (מנחה) — עיון ב„ספיח"
בועז ערפלי — עיון ב„אבי"

6. 3.6.73 שעה 19.00
ערב אינטרפרטציות
טוביה ריבנר (מנחה) — „תיקון חצות" ויסוד ההשתקפות בשירת ביאליק
שולמית לבוא — עיון ב„בית עולם" וב„לבדי"
ד"ר יוסף האפרתי — עיון ב„מי אני ומה אני"

7. 12.6.73 שעה 19.00
סימפוזיון: מה חדש בביאליק?
ד"ר ראובן קריץ (מנחה)
ד"ר יוסף האפרתי
מנחם פרי

האירועים יתקיימו באודיטוריום ע"ש מאכסיליכה, בנין מכסיקו, קרית האוניברסיטה.
הציבור מוזמן

קדמוניות

רבעון לעתיקות ארץ־ישראל וארצות המקרא
העורך: יגאל ידין. עורך משנה: אפרים שטרן
חברי המערכת: ה. אבוסקין, א. איתן, כ. ברדיי, י. צפריר
מרכז המערכת: יוסף אבירם
יצאה לאור חוברת 19—20
כרך ה, חוברת 3—4 (1972)
החוברת כפולה ומוקדשת
ל־5 שנות חפירה ומחקר בירושלים

תוכן החוברת:
דבר העורך — יגאל ידין
חפירות
החפירות בירושלים — סקירה והערכה — מיכאל אבי־יונה
החפירות ליד הר־הבית — בנימין מזר
החפירות ברובע היהודי של העיר העתיקה בירושלים — נחמן אביגד
החפירות בגן הארמני — דן בהט ומגן ברושי
החפירות בבית כייפא בהר־ציון — מגן ברושי
מערת־קבורה מימי בית שני בגבעת־המבתר שבירושלים — עמוס קלונר
חמש מערות־קברים יהודיות בהר־הצופים — רוני רייך
השרידים מן התקופה המוסלמית הקדומה באיזור הר־הבית — הלל גבע, מאיר בן־דב
החפירות בכיכר־צה"ל — דן בהט ומנשה בן־ארי
אמות־המים הקדומות לירושלים — עמיחי מזר
הצעות חדשות
מקום החקרה הסלבקית בירושלים — יורם צפריר
שחזורה הארכיאולוגי של מצודת אנטוניה — פייר בנואה
שער־האיסיים בירושלים ומגילת־המקדש — יגאל ידין
אסכולה מקומית באמנות הצלבנית בירושלים — נורית כנען
תכנון ושיקום
שיקום הרובע היהודי של העיר העתיקה בירושלים — אהוד נצר
ארבעת בתי־הכנסת הספרדיים בירושלים העתיקה — דוד קאסוטו
בתי־הכנסת על שם רבן יוחנן בן־זכאי — שיקומם ושחזורם — דן טנאי
הגן הלאומי בירושלים — אריה דביר
ספרים
קתלין מ. קניון, עיר־מלוכה של המקרא — אפרים שטרן; מ. גראנט, הורדוס הגדול — מנחם שטרן; אצלם עיצובי של ירושלים — דוד עמירן ואריה שחר
8 לוחות צבעוניים

מחיר החוברת הכפולה —.10 ל"י • חוברת בודדת —.5 ל"י • דמי־חתימה לשנה —.20 ל"י • דמי־חבר בחברה לחקירת ארץ־ישראל ועתיקותיה כולל „קדמוניות" —.25 ל"י
ההפצה הראשית: א. רביד, רח' סירקין 11, תל־אביב. חוברות בודדות ניתן להשיג בחנויות הספרים. דמי־החתימה ודמי־החבר במשרד החברה ת.ד. 7041, ירושלים.

חוברות 1—16 של קדמוניות (1968—1971) נכרכו בשני כרכים, חצי בד, עם עטיפה צבעונית ותוכן עניינים ומפתחות —.80 ל"י.

הוצאת הקיבוץ המאוחד
רח' סוטין 27, תל־אביב. טל. 246194.

במסדרת כל כתבי נתן אלתרמן ראה אור הכרך ה־11

נתן אלתרמן / מחזות
בכרך זה כל מחזותיו של המשורר: כנרת, כנרת; פונדק הרוחות; אסתר המלכה; משפט פיתגורס.

בסדרת ספרי־זמנא
ע. הלל / הודיה
עיצוב גראפי: מיכל אפרת
הספרים שראו אור עד כה: נתן אלתרמן; אמיר גלבע; יוכבד בת־מרים; זרובבל גלעד; דליה רביקוביץ.

חיים גורי / פרחי אש
שירים
עם סידרת תחריטי־אבן מקוריים מאת משה טמיר

בסדרת מבחרים מיצירות סופרים בני־זמננו:
בניבון תמוז / אנג'יוכסיל, תרופה נדירה
בספר ציורים מאת — אברהם אופק
באותה סדרה יראו אור בקרוב: בחצות היום / אהרן מגד; עיר שאין בה מסתור / יצחק אורפז; אמות רומקה / חנוך ברטוב.

אוניברסיטת חיפה

החוג לאמנות באוניברסיטה מודיע על פתיחת התערוכות הבאות:

תערוכת „גרפיקה"
בהשתתפות: גד אולמן, מיכאל ארגוב, מוכיה באוי, מיכאל גרוס, יוכי וייס, מרדכי מורה, נעמי סמילנסקי, יעקב פינס, אריה רוטמן, יגאל תומרקין

על התפתחותה של יצירה, תערוכה דידקטית צילומית של
„גוורניקה" לפיקסו
הערוכה הדפסים של הגבי רישה פרניר
התערוכות תתקיימנה בבנין הראשי החל מיום ד', 28.2.1973 עד יום ד' 21.3.1973 במשך כל שעות היום

גלריה רים כהן, ניו־יורק מהגלריות הגדולות בעולם
אורגינלים בביתך

☆ פיקסו
☆ שאגאל
☆ דאלי
☆ מטיס
☆ וסרלי

Pablo Picasso

החל מ־500 ל"י

לקביעת ראיון בכל שעה נא להתקשר לטל. 752760 ת"א
פתוח בכל יום בין השעות 4—7 אחה"צ
בית מטוס רח' הר דפנה 25 סביון

משרד העבודה
מחלקת עבודות צבוריות — המשרד הראשי
רח' לינקולן 3, ת.ד. 20101, טל. 289251, ת"א

מכרזים

מחלקת עבודות צבוריות מבקשת בזה הצעות מחיר:
א. מכרז מס' א/73/11
1) הובלת חמרים המסופקים באתרי עבודה של מע"צ
2) הובלת חמרים ממחפרות ובסביבי ערבות של מע"צ
3) השכרת רכב משא עם נהגים
4) השכרת מובליות טיב עם נהגים
ב. מכרז מס' א/73/12
השכרת רכב מסחרי קל עם נהגים
2. את טפסי המכרזים, מפרטים ופרטים נוספים, ניתן לקבל בימים ובשעות העבודה הרגילים במשרדי מע"צ: —
1) תל־אביב, רחוב התשכונאים 107.
2) מהנדס מחוז תל־אביב והמרכז, רחוב הרצל 180, תל־אביב.
3) מהנדס מחוז ירושלים, רחוב הנביאים 52, ירושלים.
4) מהנדס מחוז חיפה, שדרות הכרמל 1, חיפה.
5) מהנדס מחוז הדרום, רחוב החלוץ 16, באר־שבע.
6) מהנדס מחוז הצפון, נצרת עילית — למכרז מס' א/73/11 בלבד.
3. בצרוף להצעות יש להמציא ערבות בנקאית או המחאה צבורה בשיעור הנקוב בגוף טפסי המכרזים. אי מילוי תנאי זה ישחרר את מציע מחובתו לדון בהצעות.
4. המועד האחרון להגשת ההצעות — יום ה' 8.30 ביום 18.3.1973.
5. אין מחלקת עבודות צבוריות מתחייבת לקבל את ההצעות הזולות ביותר, כל חלק בהן, או כל הצעה שהיא.
ישראל זיו בנן בנהל מע"צ

ירידה במספר הנרשמים לקולג'

מאת ג'אק רוזנטל
מיוחד ל"הארץ"
מ"ניו־יורק טיימס"

וואשינגטון

שעור ההרשמה לקולג'ים בארה"ב בקרב גברים צעירים ירד ירידה חלו־לה, והוא כעת הנמוך ביותר ב־8 ה־שנים האחרונות, לפי הממצאים ה־חדשים של מיפקד האוכלוסין. פר־שנים אומרים שיש להסביר שינוי מהיר זה, בין השאר, באיום הגיוס לצבא שפחת כעת.

הירידה באה לאחר עשרות שנים של גידול יציב בשעור נוכחות הגב־רים בקולג'ים. ב־1969, למשל, היו 44% של כל הגברים בגיל 18—19 בקולג'ים, כפליים יותר מאשר ב־1950. החל מ־1970 התחיל השעור לרדת במהירות הולכת וגוברת, ומ־אוקטובר האחרון נפל למטה מ־38%.

הממצאים החדשים של מיפקד ה־אוכלוסין מראים, כי 44% מהגברים בגיל 18־19 היו בקולג' ב־1969. אך מאוקטובר האחרון נפל השעור למטה מ־38%, כמחצית מירידה זאת באה בשנת הלימודים 72־1971.

שינוי זה בא על אף הריבוי ה־הולך ונמשך במספרם של תלמידי קולג' כושיים. ממצאי המיפקד מר־אים שההרשמה לקולג'ים בקרב שחורים עלתה ב־211% בין השנים 1964 ו־1972.

כתוצאה מכך, שעור הירידה ב־קרב לבנים בלבד הוא גדול יותר משעור הירידה באוכלוסיה בכלל־ה. לדברי לארי סיטר, מומחה ל־חינוך של המשרד למפקד אוכלוסין, למדו בקולג' ב־1969 74.3% מהג־ברים הלבנים בגילי 18 ו־19. בסתיו האחרון למדו רק 39.6%.

ההסבר הראשוני לתופעה זו הוא איום הגיוס ההולך ונעלם. באמצע שנות ה־60 הביא איום זה לעליה תלולה במספר הגברים הלומדים ב־קולג'. הירידה החדשה מקבילה ב־מדוייק לקביעתה של הגרלה ארצית לפיה נבחרו המגוייסים.

מלבד שינויי הגיוס, מצביע החומר החדש על מה שאבטנ ל. פאריס, סוציולוג באוניברסיטת אמורי, מתאר כמספרם ההולך וגדל של „נושרים לא רק מבית הספר אלא מהחברה — הדור המשוחרר ונטול הקשרים".

אלה כמה מאות אלפי צעירים ש־אינם בבית־הספר, לא בצבא, וגם אי־נם עובדים. השלטונות יכולים רק לשער היכן הם נמצאים: מטיילים בחוץ לארץ, נודדים בדרכי ארה"ב, חיים במשקים חקלאיים או בקומו־נות.

„מכל מקום, דבר אחד ברור", לפי דעתו של דניס פ. ג'ונסון, הסטטיסטיקן הראשי של המשרד לסטטיסטיקות עבודה. „ישנם צעירים רבים שאינם מודרכים להחליט מה ברצונם לע־שות".

הדין־וחשבון החדש של המשרד ל־מיפקד אוכלוסין הראה שמספרם ה־כללי של הלומדים בקולג' עדיין גדל, אך בעיקר בשל ריבוי הסטודנ־טים בקרב נשים לבנות וכושים מ־שני המינים.

ב־1964 היה שעור ההרשמה ל־קולג' בקרב נשים בגילי 18 ו־19 12%. ב־1972 הוא עלה ל־23%. ב־אותה תקופה עלה שעור הכושים ב־קרב תלמידי הקולג' מ־5% ל־9%. הכושים בכללותם מהווים 11% מאוכ־לוסית ארצות־הברית.

שעור ההרשמה לקולג' בקרב נשים צעירות נשאר יציב במשך שלוש שנים, בסביבות 14%. אך מספר הנשים בקולג' עלה בשל הגידול ל־בריות של הנערות שנולדו לאחר מלחמת העולם השניה, כאשר היתה עליה גדולה בלידות.

השעור היציב בקרב נשים עומד בניגוד חריף לשעור המידלדל ב־מהירות בקרב גברים. השעור בקרב גברים עלה במהירות מ־1963 עד 1969 בהקבילו למעורבות האמריק־אית הגוברת בוייטנאם.

השעור החל לרדת במהירות ב־1970. זאת היתה השנה בה החלו לבצע את הגרלת הגיוס. נוסף על כך, המספר הכללי של צווי גיוס ב־1970 ירד ל־163,500 בהשוואה ל־מספר הכללי ב־1969 שהיה 290,000.

הדין וחשבון „ההרשמה לבתי־ספר בארצות־הברית: 1972" מבוסס על חקירה ארצית מקיפה אותה ערך המשרד למיפקד אוכלוסין באוקטובר האחרון.

Deutsche Botschaft Kulturzentrum

ההרצאות
של
פרופ'
ה. י. גם
PROF.
H. J. GAMM
שנועדו ל־ימי
14־17 במרס 1973
מתבטלות
מסיבות
בלתי צפויות

19 Kikar Malchei Israel
TEL AVIV

אולם חדיש
בשטח
350 ממ"ר
במרכז רמת־גן
ע"י כופר הישוב
חניה במקום
מתאים למשרדים
ולכל מטרה אחרת
בהזדמנות למכירה
קונים רציניים יפנו
סיכון בע"מ, מבוי אלנבי 113
ת"א מ־13—8

מעונינים לקנות

(או לשכור לתקופה ארוכה)

בית מלון

באיזור החוף

(80 חדר לפחות)

בהצעות מפורטות ככל האפשר נא לפנות אל:
ת. ד. 21102 תל־אביב, עבור "מלון"

ארגון אסירי הנאצים לשעבר
מחוז ירושלים, רח' שץ 5
הזמנה לאסיפה כללית תלת־שנתית
שתתקיים ביום ב', 12.3.73 באולם ליגת נשים (ויצו), רחוב אבן גבירול 14 בשעה 19.30.
חברי הארגון מתבקשים לטובתם לבוא כדי לשמוע דו"ח מפורט על שאלות המעניינות את כל ניצולי השואה.
ההנהלה

כתיבה במכונה
תלמדו היטב ב־20 שעות
בבית הספר למסחר
"רימון"
ת"א דיזנגוף 85, טל. 281985
שיטת עיוורת, פיקוח ממשלתי

למשרד התקשורת

דרוש מגרש בפתח תקוה

השטח כ־4—3 דונם

על המגרש להיות באחד מהגושים הבאים:
6386, 6387, 6388, 6389, 6390, 6396, 6397
המגרש צריך להמצא על יד דרך וקרוב למקורות מים וחשמל.
הצעות יש להפנות למשרד התקשורת מחלקת הנכסים מחוז ת"א המרכז,
ת.ד. 29291, טל. 53853—03.
משרד התקשורת אינו משלם דמי תיווך.

היחסי והמוחלט

מאת פרופ' יעקב טלמון

כשהוחלט לאסוף את ההגותו־ כדי להקדיש אילו קווים לזכרו של יעקב הרצוג ז"ל, התחוור לי שמעו־ לם לא שמעתי מפיו מלה רעה על אדם. מעטים האנשים שנגעתי אשר בה היו המידות כאותה הרמנה־ פניות הנוצצת לה מעלת בהלוע של אחרים ובהריכת רכיל.

אחרי כל שיחה עם יעקב הרצוג הייתי מרגיש כאדם טוב יותר, לפי־ חות לשעה קלה, כי ידע הרצוג למשוך אצל בן שיחו את מירב כחות השכל שלו, להגיע אצלו כל קטנות בתוך.

יעקב טלמון

לשבור עליו שלא ישא בפנו לשוא, להרגיש ברגע של רוממות במגי הרצינות והאידיסופית שבתשלומה שב־ קיום אנוש, קדושת השמים, גורל האנושות והיהדות הנצחית כול האנו־ שות ובתוכה גם יחד.

המבט שלנו הועמק במדינה, ספו־ גת יראה, על מצד ההיסטוריה וכל שיזהה הינה בהוית בכזע אל הנצלם, כאשר האחד כתחיל במקום שהשני כיים, וכפייע בקושיה, בדוגמה, בהפלאה הקבלה או בקביעת סייג, והרקמה הולכת ונרקמה, וכשקמים ללכת — כי הגיעה שעת קריאת שמע — הסים כבו אוקיינוס בתום כל שי־ זה, כי אכן באה עתה השעה להגות בדבר.

כך נעשית ההיסטוריה

אדגים בכמה דוגמאות את מוקדי הדריסה המבוסס שבין יעקב הרצוג ובינו. זכורני מסיבת רעים לכבוד היסטוריון אנגלי נודע, כשנשאו כליו הראשים של ויצמן צירצ'יל, איש בעל עבר צבאי היאלופי בראשם וביצילעות במלחמת־עולם הנצית, והגב — ידיד ישראל נאמן ואיש נלבב באופיו והליכותיו.

כיונגו השאלה את השאלה בדבר חלקם במדיניות של חוסר יזימה או פירוש בלתי נכון או בלתי מספיק, של פירוש מגמות של העמים, אי־ רגונם של פקידים הנוגעים בדבר ל־ הדיע, או של המכונים עליהם לדעת, את הגבת הלאומית, או ראיה במטופלת ובלבול עשתונות אצל מח־ ליטי ההלסה. והגא שטע של הוג־ באות על־ידי יעקב הרצוג והאחים, כדי להוכיח בה גודל המקדש של המבוכה, הגבורה, הגהות, השיג־ רה, האינטריגה, הרצח, בחומים מסר פולוניים במעיותים בתקלות, כשלו־ נות, מעלות הצלחות מדיניים. פעם אחת נכנס יעקב הרצוג הצג לה־ באר כדי לשאר ההיק של מעמגה בגד־ לה לעשות ריקונסטרוקציה של ההו־ ליך שהביא ליחד והחלטה בגולית הלק־ בית בשבילנו (ובשביל עצמו) את הסאורך הסיבות הנקודות בתום שאלת הנגרצה. אולינו הרים בידים, לא שמשו המגבה. הוא מעות לא היה מוגבל להיקבר ולהגדיר את המנוכים באותה מחשבות, הנגדי, סביר. אף שמילא תפקיד חשוב מגת.

פעם אחת יהודה בפני יעקב הר־ צוג לפגוה רב בתולדות הכחיבות — לא היה בכך מפשט גילוי סודות, כי הענין נולד כבר שייך להיסטוריה. הרצוג לא היה איש שייושף סודות, אבל החבר ולו כבוד רב כרבר לעצמו להודו בפנ־ ינים סודיים. היה זה שיחור למיבות באותיות לפרטי פרטים, אף שבמעבר היסטוריון בקוצבי הבדלות לבך, בכל זאת כהזעתי מהונבות של בקריית טפלה, קטנות הבלבול, לצד שליטה במסיבות ותבנון מדע.

גישוש באפלה

היתה להרצוג הדשה כאמונת בתוחר שאכן הפוליטיקה היא מכלכת הגישוש באפלה, אי־הודאות, אי־ הודיעה. שומרי אפשרת היתה מדע מדויק. קיבל את דעתו על סיר לאיים במודי שההיסטוריה נשלטת על־ידי גוורוזה, בוזרוזה של גבורים ולמו־ קים, של דורות ועבים שלמים. הגב־ רלים גלומים אנו מלומדום האתוד־ נה. הבדיגאים הוקנים הם בפופו של לתוודותיהם של יחי נפותיהם, ובמי־ קום להתיצם לסיטואציה ולנסיבות כאן ובמקום הזה, הם רותקים לדמו־ יים של העבר: לאותו כל הבאה הי"ם. בסיטואציה שונה להלוטין, נלחמו הפלגות בצרפת את מאבקי המהפכה הצרפתית ודם רב נשפך בגלל זה ללא הצדקה ולשוא. התנה־ גותו המהוהפה והכושלת כל כך של טרוצקי כלפי סטלין תוסר הקבוכה של המפלגה הקומוניסטית הרוסית בטרוצקי גבעו מהסיום הבמתיה של זכר תרמידור הפולין.

אגשתני אידן ראה לא את עבדול נאצר, כי אם את כל הזמן את היטלר, ונהון גם להביא דוגמאות מביה. היינו תוהים ובשואים למראה הבו־ בוז הנורא: הנה משטר ללא כוזב, מלומים שנים רבות, דם נשפך כמים, ארצות נחרבות, בהריגות כציפה מליונים, וכאשר לבסוף מגיעים לחסור שואלים הבריות — הרי יכולי־ נו לעשות אותו הסכם באותם התנ־ אים לפני שנתיים, 3 או 5 שנים?

ההיסטוריה היא מבולכת ואי־רציו־ נלי, ובמשקעות של כר ההיסטוריה נמצא כנראה גם הפוקף של המורה מתוספת הגבולה התרישות בשנת שנקבעה לה, ולא לפני כן. לכאורה מסקנה מיאשת והצוויה להביא לצי־ נות בהליליום. נרים, יעקב הרצוג ידע להתגלות מעל כל זה, וכאותו כבוד. פילוסוף או כיסטקאי, לר־ אות בעיני רוחו את הכוכבים והמד־ לות הנעלים מהרגילים: בלא יודעים, האנשים הקטנים, הנבוכים, המגלג־ לים והבבהולים מגלגלים בחוזות, מכ־ כות והדיזאות שהם גולים לאין ערוך בכל אחד כהם ומכולם ביחד, ועל שה כן הוספה מאור.

ההיסטוריה אינה צילום

יעקב הרצוג הגה רעיון ברנדיזוי של כפעל ההיסטוריה עולמית ביולאר־ כי, הוא הצליח לרכוש לכון תב־ ניתו סינכרונים אנציקלופדים, את האנ־ ציקלופדיה בריטניקה, את הסיכום הלוגי, מדילים כמומכרים והיס־ טוריונים בעלי שם. פרס למבנון הבמבדיאלי, שמחמו רבות על הת־ פיסה המקורית כמה שלו בדבר כתי־ בת היסטוריה עולמית. הוא ביקש להשתלמה בסדרה של גרבבים: תור־ לה תאור מארע, התפתחות או תהליך כמוים — כגון גילוי אמריקה, המהפ־ כה הצרפתית, ראשית התיעוש — והצטיירותם בעיני הדור ההוא, ואחר כך רישמם האוביקטיבי והשתקפות משמעותו בתקופות והמאורעות המאו־ חרות, לבסוף רישמו של זמננו אנו והדמיותו בעינינו.

כאחורי התפיסה הבוגרת הזאת בס־ תתרת הוקעת שאין ההיסטוריה ושום חלק ממנה גוש מגובש, נתון אוביק־ טיבי. להיסטוריה יש היסטוריה. כמד־ מות באורע היסטורי משתנות ובמי־ דת על־ידי שני כמבטים, כה היה משקלו בזמן שהתרחש ואיך ראו אותו כני הדור כחד גיסא, ואיזה רישום התרבית ומה הבאיר בתקו־ פות כאחרות יותר מאידך גיסא, כצאו וראו, בוכבו כמעט לא שם לב העולם לכך שבתום מלכות האופים אילצה

ד"ר יעקב הרצוג

אנגליה את סין הסגורה ומסגרת עד אז לפתוח חמישה נמלים לסחורה חוץ. במך מאה שנים יתכן שהאפי־ זודה הזאת תיחשב לאחד המאורעות המכריעים בהיסטוריה האנושית.

איחוד גרמניה על־ידי ביסמרק זעזע אסיות עולם, שלא לדבר על ד־ שומו של הגרמנים עצמם בשנת 1871.

אך כבר עתה מותר לומר וחשיבות יותר גדולה לתופעת כבה עשרות ה־ מתאבקים הרוסיים הגרופים ומוי הר־ עב שנלחמו ביניהם בשפך קצף ונה־ פלגו בגלל פירוש שונים־שלוש מלים ב־1903 בבריסל ובלונדון, כאשר התקיים הכנס, לא רבים השגיחו בו.

הגלות ישו וצליבתו נראו בעיני האויסים בשנת 1580 כמאורע חסר־ כבי בהיסטוריה, אך בוודאי לא יור־ אה באשעות את והמאורעות האלה באור כה מאיר הטכים. היפגאים והגדים יהוד כה רוב מנין, ואולי אף רוב בנין.

המחשבה אינו במבחן של האפקטי־ ביות בלבד של מאורעות בפרספק־ טיבה של הזמן — איזה מאורע היה להחולתן של תמורות גדולות ו־ איזה ניגלה כאפיזודה עקרה, אלא בנוקבי בתמורות והערכת משמעותו של הרהמושיות ההיסטוריות. אחרת תצטייר ההתרחשות בתור השואה רק אם המלך עשה את הטוב או את הרע בעיני ה' ואנרת בתקופה שבה גורמים כי מיהות היצור של הבצע לכל התופעות. בזיהה אנש מבהירה התנזרושת בעיני היסטוריונים הוד־ אים את הבדיגה והאומה בבגורה המבעית המבוסית ביותר על התיס־ טוריה, ובצורה שונה לגבני הנוד־ גם של הצופים להבקעה מהפכנית עולמית ובבואי ההיה הבריכה אחרת בעיזן הפסיכואנליזה, הבבקבה לב־ לל לגבני הבלוורי־דת והתרבבות.

ההיסטוריה אינה איפוא צילום, כי אם ציור. אין הוא עוסק בוציבים עתיקים ופולחן של כה שהיה והי לא. עניכה הסמבה הבולתן בין הבתמיד והמשתנה, הרציפות והחי־ דוש.

בכל הכל, ההנה ההיסטוריה עבור יעקב הרצוג שאלה על העוגד — ואולי נכון יותר יהיה לומר הזיקה — בין היחסי והמוחלט. בשבילו הזהות אישיותו בויצה של הספק הגאוק, יהודי שורשי ואינטלקטו־ אל קוסמופוליטי, פטריוט ישראלי וליברל הביבי — תהנה כרוקה ורבת השראה להלכה והגוונה היהא.

אירועים ו[illegible]

כאן תחילת הבאה העקדמת אנו־ זאים בחברה שלכל דבר יש היסטור־ יה. והרגלנו כבר לכך שהשאלה הבד־ קית הראשונה הבשאלה כלפי כל דבר אמונה, רעיון, מוסד, תופעה — היא לא על האמת שבו, כי אם בדבר האיך — כיצד הוא הבהוה, אילה התהליכים הכללים הברתיים הוליודהו, אילה גורמים ובסיבות הוהלוהו, או אילה מבניבים אישיים בבוחים ביטוהו. וכי כשתבע מזה ששום דבר אינו אמיתי במוחלט בבבון האוביקטיבי, כי אין הוא אלא פונקציה של מקום, זמן, תנאים, צר־ כים, אינטרסים, כאוויים בכגרים? או שמא כל הדברים הם נכונים באר־ תה המידה, כל עוד אתה מצליח להסביר את התהוותם וכך להוכיח שהיו הכרחיים ובלתי נמנעים? וכי הכל יחסי ושום דבר אינו במוחלט? עצם קיומו של דבר הוא כבר הכמתה לצדקתו? ואולי כיזית הלהלהו, הוד־ גיתו, כלומר הבה המבוקן על זה, היא גם כידת המשמעות האמת שבו? ובעוצם שהוא נכסל — ההיה הוא לשקר?

אלים שהכזיבו

כסבך ערכים זה היה בעיני הרצוג והכינוי שורש מבוכת הנוער ובהד־ בות הכוונים באוניברסיטאות הד־ עולם בדורנו. אלה הכפו מסבר ובהזת אצל צדדים, שבקלעו להתך קור־ בנותם של כהזוות האכסכונטונית, בגלל אי־יכולתם להסתדר עם צביע הלאומי הקרוב. האלים אימובו הד־ מאמינים, והוסים עצמם כרוזים, כבגדים את האלילים בתאוה ורבה. ויסבאם והתפוצצות [illegible] שית הרכו את הענוים הצבאיים היקרים ביותר של [illegible] דן האימפריה המזיר את אנגליה ללא מוקד לתחושת היעוד, צינת ימים הצליחה לשכח את הלמן 1940 ולהש־ כיח את הרמת הרשי.

על אינוליה הבכל בלן על האמר־ זם, אישיות המאמר המזביזי הבני־ נת העולם הקומוניסטי כמגחויים כאו האשאה המוסבית, כי שורידות לבו של שריג עשתה פלטתו את כל התורה ברבו האומי הכוזב של ההתפתחות ההבריות המדינית של ארץ סוציאליסטית, [illegible]

יעקב הרצוג היה בכוגל להשקיף ולגהות, להבין בשלווה את בצית הקוסיות, כי עמד לו הבטחון הפנימי האמיתי, הבלתי מעורער, אבו־ כה טובלית, פתוחה וסלחנית של בן עם עתיק יומין, בן אומה הבהד־ דשת בצורה ויודעת את ישועה הבני־ צבת את גודלה בזיכה היא.

העימות עם טוינבי

העימות המפורסם בין יעקב הר־ צוג וארנולד טוינבי הבנין באורה סמלי ופרדוכסלי את הביגוד התהומי בין בכתון הליקון־מאחרות. מה כבית את טוינבי בהשקפת עולמו וביחסו ליהדות, שהנה מרכיב מבותי במש־ נתו כולה? טוינבי מבטא את ידידה אמונות איש המערב בעצמו, בצבורו ובשליחותו. יעניה כזו — רגש אש־ מה כלפי הגועים הצבעוניים של יד רש אימפריאליזם שוקע. הביהודים המהודים והשונים ביותר במערב של טוינבי הם יהודה, הוא הגסמה, פשע ההתנשאות. את שורש השאי הבמי־ רב השאלה כמצא טוינבי באמונת אתה בורהוני של בני ישראל, שיצאו לכ־ בוש את הארץ המובטחת. קשה להוד־ ליט מהי נקודת המוצא של טוינבי: הסלידה מהאימפריאליזם מביאה אר־ תו לגינוי הדוגמא, המופת הראשון הביכול של הדרבת עמים בייסמת יעוד בלעדי; או שנאת ישראל, אשר אין הוא יכול להסתדר עמה, כאשר שהוא מגדה כליברל, היא היא שמובילה אותו לאנטיקולוניזציה הזאת שבפסקינין מרשיע על הדבת המב־ רב כולה?

מול טוינבי, משורד השקיעה הד־ ציונות: השם אנו ככל העמים הד־ איזכרי הכדיני, במהותנו הבכשת שאיפתינו הלאומית, הם הבזה הפל־ יון המכלבדי המחייב אותנו ולבה זה כפוף הכל; או קיים כיצ מוהד־ לס להסריעות מבלכתיות בעיבתה היהודי כושא כשחות ההבית גאלה, מגלמי ערכים יהודיים ואנושיים מכר־ ליים, לבודי וזדות מידי פוהד־ זוק?

סילוף דמות התחיה?

השואה היתה לרבים בראש וראש־ שונה לקח בדבר חוסר־האונים המוחלט של חסרי כוח ובדבר אכזריות הסיר־ בות של העולם לסבלם של החלשים. באי בצחונותינו הבפלאים בשדה הקרב הוכיחו כה רב כוחה של עוצמה, ומלחמת ששת הימים נת־ פרשה על ידם כקריאת התגבוה צבר כה ואתגר לבאמון עליון להגשים את הזכות במלואה, במלוא הכוח.

כאידך נתרדו יהודי המכורות האד־ דת מפני סיוט הברכה אשר עשויה להשם לצוות את דמותה של התחיה היהודית בצורה גורלית, ללא אפשר־ רות של תיקון, ולהותר על־ידי כך הבות אושיות קיומה. יעקב הרצוג, אשר לא ידע יאוש או פקפוק אפילו ברגעי שפל מדיני וצבאי המורים ביותר, עמד נהרד מול הפילוג הזה. הוא חשש מאוד שהקיטוב בקצוות שני הפלגים, שכא יהבפו כניגוד מעבר לסביר ולבותר — לפולחן הבלי־ צדיות הלאומית המיליטנטית מחד גיסא, ולהתפכות משיחית קוסמו־ פוליטית הנובעת על־ידי מה שפרויד קרא מאווי מוות יהודיים מאידך גי־ סא, והו ניזון מזה. עבינו, יעקב הרצוג, וכפי שידוע לאלה המבדרים מקצב את עבודתי המדינית אף אני, היינו תמיד כמופגשים מהתחרות המבוססה האדירה בין המשיחיות הד־ יהודית הלאומית ובין המשיחיות המהפכנית האוניברסלית, הזנקת אף היא במקורות היהדות. שיחתנו האח־ רונה לפני שהלינו במחלות שלנו, הוא לא קם עוד כמשכבו, נסבה על הנושא הזה, והיא התנהלה בבי־ תו בקידוש של שבת בבוקר, כשאנו מוקפים אבנים כלומדים והגולים ש־ הבטפפו סביבנו והצטרפו לשיג ו־ שיח.

במאבק הגובר הולך ומסתפר יותר ויותר לכל שטחי החיים בין גישה ליבראלית הלכ־דרוגת אוטוריטריים, בין הדבקות בחברה פתוחה והמגמה לחברה סגורה, מאבק שיש בו כדי לקבוע את דמות מדינתנו, דמות החברה והתרבות שלנו לדורות, יוד־ גש על־ידי כולנו, ועל־ידי באופן מי־ חד ביותר, הרוזגם של התבונה, המתינות, הסובלנות, החן, ומעל הכל האמונה היהודית המצוקה התחושה הלוסת של יעוד ישראל, שאיפיינו את ידידי היקר, יעקב הרצוג. ועל כך דואב לבי עד למאד.

המאמר מבוסס על דבריו של פרופסור טלמון בבלאות שנה לפטירתו של ד"ר יעקב הרצוג.

איזיה ברלין

ההתפוררות של הרבניות, ניצב כאשר יעקב הרצוג בעל הבטחון והודעת היעוד של עם, אשר איומה הרא־ שון בהגדה זוה, בכתובת המצרית הכפדיטנית משנת 1320 לפני הספירה, כבר כמדבר על כליונו, מבלי להו־ ביד ונת אחריו.

יחד עם זה היתה זרה לגמרי ליעקב הרצוג הנטיה שבאופנה לבודד את ההיסטוריה היהודית כיחידה בפני עצמה, כאין לה ולא כלום עם הצי־ ביליזציה המערבית. לא רק שהוא סירב לבטל את גירסת התבונתה של התרבות המערבית, ולא רק שהיה מאמין ביותר על הפקיד המרכזי של המרכיב היהודי בה, ובאידך הכר־ [illegible] על זו על היהדות, כי אם הבין יפה להגבכת דמותה של תרבות המערב היוחס היהודות ממנה פירד־ כם הפיכה תולדות ישראל להיסטוריה של כבש ובהובי, יהיר ובודד, שזר צלם לא הייב לו כלום — לא חוב הוד ולא חוב כפרה.

רמזתי כבר על כך שהבטחון בבצת ישראל לא יבשר היה כה מובע בנ־ פשו של יעקב הרצוג עד שהסוב־ לנות נהפכה לו לטבע שני. במקום להיות מוסדר על־ידי עובדות ריבוי האמונות השוני בדעות ובאורחות חיים, הוא היה כלא ההפצלות על גילויי של השדום ברוך והוא כה רבגוני הבריה. כי אכן הקנאות, הזיקנבית, הזרוקבות הצבאית, שבאת הספקנים אינן כלל סימן להוסן אמו־ נה, עומק הכרה, אידיאלים להם, כי אם אות לאי־בטחון, הרדה. וקנאי האוה בכל מי שאינו הולך בתלם פרנמר על אבהנת הרופפה. הוא לא ישקוט ולא ינוח לו עד שכולם יגידו לו הן, כי הוא רצב לאהבה והאות שאין לה ולא כלום עם אהבת האמת.

יעקב הרצוג היה ער מאד לסכ־ נות שבבגידה כשיבת ציון כהגשמת הלכה דווקא בשעת נסיגתו של המערב מהבי אסיה ואפריקה לאחר שליטה של דורות.

אישיותו כבד אחד הציונו המרכזי כבד שני כאילו מעצמם היו מחזירים אותנו שוב ושוב אל נושא שהיה לסלע מחלוקה מאז ראשיתה של

הידעת כי

גם אתה

זכאי להנחה ניכרת מדמי המנוי

ראה מודעה בעמוד 21

הארץ

אוניברסיטת תל־אביב

המכון לחקר התפוצות

שבות

דברי עיון ומחקר בבעיות
יהדות ברית־המועצות ומזרח אירופה

בין המאמרים שבספר מס' 1 —
זכויות־האדם הבינלאומיות של יהודי ברית־המועצות ✱ יצירות יהודיות בגולה ✱ מקורות האנטישמיות הסובייטית ✱ יהודי ברית־המועצות — ישראל ✱ גורלה של „קבוצת אלקינד" שירדה לרוסיה ✱ פרוצקי הבעיה היהודית ✱ שאלות ותשובות של רבנים בברית המועצות ✱ היהודים „ההררים" במזרח קאווקאז ✱ צעיר רוסי — משורר ביידיש ובעברית.

מועצת המערכת:
פרופ' צ. יעבץ, פרופ' ז. לקויר, פרופ' ה. מורגנטאו, ד"ר מ. מינץ, פרופ' מ. מישקינסקי, פרופ' ש. סימונסון, פרופ' מ. קונפינו.

העורך: יהושע א. גלבוע

בין המשתתפים: פרופ' י. דינשטיין, ל. פודריאדציק, מ. ניישטאט, א. שפירא, ד"ר ד. לוין, ד"ר א. ידפת, י. רואי, פרופ' י. נדבה, פרופ' י. סלוצקי, ב. ליפשיץ, ועוד.

מחיר הספר — 15.— ל"י. למזמינים גם ספר ב' — המחיר לשניהם — 25.— ל"י.
הפצה ראשית: ספרית הפועלים, אלנבי 73, טלפון 61 14 31.

בהזמנות לפנות לספרית פועלים או ישירות ל„שבות", המכון לחקר התפוצות, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב.

עיריית רמת־גן — המחלקה לתרבות
פרסי רמת־גן תשל"ג

עיריית רמת־גן מודיעה בזה על הפרסים הבאים שיחולקו השנה. הסופרים המעוניינים מתבקשים להגיש יצירותיהם ב־3 עותקים עד ליום ל' ניסן תשל"ג (2.5.73) למחלקה לתרבות של עיריית רמת־גן.

א) פרס רמת־גן להחכמת ישראל:
הפרס הוא בן — 2,000 ל"י ונועד למחקר בתולדות ובמחשבת ישראל, בספרות, בלשון, בידיעת העם ובתרבות ישראל.

ב) פרס רמת־גן לספרות יפה:
הפרס הוא בן — 2,000 ל"י והוא נועד לספרות יפה בסיפור, שירה, מחזה או בקורת.

ג) פרס לכבוד לספרות ילדים ונוער:
הפרס הוא בן — 2,000 ל"י ונועד לספרות נוער וילדים בסיפור ובמחזה.

ד) פרס לפולקלור ע"ש ש. אנסקי:
הפרס הוא בן — 2,000 ל"י ונועד למחקר בתחום הפולקלור היהודי: חקר מנהגי ישראל, חגי יהודי בארץ או בתפוצות; תיאור של חגי שבט או עדה.

להתחרות הפרסים יתקבלו רק ספרים אשר נתפרסמו בשפה העברית, תוך השנתיים האחרונות ממועד ההכרזה על הפרס.
חבר השופטים מתמנה ע"י אגודת הסופרים.
חבר השופטים לא ידון בספרים שלא הוגשו לתחרות.

ד"ר ישראל פלד — ראש העיריה.

עתה הוא הזמן לשלוח לידידיך וקרוביך בחו"ל את הספר

A Feast of History

ההגדה של פסח בראי העבר וההווה.

אוסף מרהיב עין, הכולל צילומי צבע ושחור לבן, של מקורות, מנהגי ומסורת חג הפסח, עם הנוסח העברי המלא של ההגדה בצד תרגום אנגלי חדש.

ויידנפלד וניקולסון ירושלים יחד עם סוכנות סטימצקי.

ספרית־פועלים
ספרים חדשים

אליעזר הכהן
נתיבי קיבוץ

בין פרקי הספר: על המחשבה הקיבוצית; פרקים לתולדות־הקיבוץ; פרקי חלוצית ונורמליזציה רכושנית; בהווית של הקיבוץ; הלכה ומעשה בחברה שיתופית; בית אלפא כללי; הצעירה קיבוצית; אל עיון המידות.

ו. פוקנר
הקול והזעם

עבריה: רנה ליטווין

לראשונה בעברית יצירת המופת של ויליאם פוקנר, מגדולי הרומאן של המאה הכ'. עניינה, שקיעתו של עולם במבולם בהולדת משפחה אחת בדרום ארה"ב, בראשית המאה. חידוש בצורתו וסיפור המצטיין באנושיותו.

רן עדי
אמור פלאים
ספר איך כמו סער שמימי

קובץ שירים שלישי למשורר רן עדי כגובש הייחוד. שטוקרי צבעי הקודמים הבליטוהו באמריקה. שירים, שקול והמבה הספרים זה עם זה.

מעינקע קאץ
פרח סלע

מעינקע קאץ, משורר, הושב ניו־יורק. תחילתו בלשון יידיש ועתה באנגלית.
בקובץ — כמיטב שיריו ושתי פואימות באנגלית, שראו אור בשנים האחרונות. בתרגומו של דב חדי.

צבי לם
ההגיונות הסותרים בהוראה

הספר הזה כפרש פירושים מקבילים את מושגי היסוד בהוראה המשמשים את המורה בהכרעותיו. הצגת הפירושים המקבילים כדעתם אלטרנטיביים של ההוראה נועדה לעזור למורה בשיקולי דעתו ובכך לשכלל את עיקר כשרו המקצועי.
המחבר, שהתנסה בהוראה הלכה למעשה בכל הדרגים של החינוך משמש עתה מרצה בכיר בבית ספר לחינוך וראש המחלקה להכשרת מורים.

שני ספרי ילדים חדשים, בסדרה הקטנה שהתחבבה על הקוראים:

פרא אדמדם

שירים: שולה אפרת; ציורים: הלל פסח

שירים לבני 8—5, נותנים בטוי לעולמו של הילד, החושק בבצוע של ילד אחר, הרוצה לעשות הכול בכוחות עצמו, ההוהה על שיחתם של הגדולים הנמשך — למרות הפחד — אל הכלב הגדול. הספר מלווה בציורים עליזים וצבעוניים.
השירים זכו בציון לשבח בפרס אבהר ומינוביץ ממשפט ספרי אורנים.

רמי הטלה

כתבה: הרצליה רז; צייר: אורי אליעז

ספור רגיש המעלה את פחדיו של רמי הטלה מפני הגן, בורח מן הדיר, עובר הרפתקאות וסופו נבגע להכרח — להגן. הספר מלווה בציוריו העדינים של הצייר אורי אליעז, הספוגים אהבה רבה לעולם החי. מתאים לילדי הגן.

אוניברסיטת תל־אביב

בית הספר למדעי היהדות
המכון לחקר התפוצות

זה עתה הופיע

מיכאל

מאסף לתולדות היהודים
בעריכת שלמה סימונסון

החלק העברי

מאיר בניהו	שמועות שבתאיות — מפנקסיהם של רבי בנימין הכהן ורבי אברהם רוויגו
מאיר בניהו	מינוי 'שרי הבריאות' בקרימונה בשנת שליה והמחלוקת שבין
יוסף לאראס	הרב אליעזר אשכנזי הרב אברהם מנחם פורטו הכהן
אפרים גוטליב	'אור עולם' לרבי אלחנן סגי נהור
יונה דוד	'יוצר לחתן' לר' זכריה
חן מרחביה	ברנארדינוס לבית בוסטי נגד היהודים והתלמוד
שלמה סימונסון	שירים מפנקס הקהילה בקרימונה
דניאל קארפי	ר' יהודה מיסיר ליאון ופעולתו ברופא
אפרים קופפר	תעודות חדשות בעניין הפולמוס בדבר הדפסת ספר הזהר — אגב הצצה בכתבי־יד

החלק הלועזי

מאריו ברינגו	היחס ליהודים בגליל ונטו בכשאלים אוסטריים בימי הרסטוראציה
ברנארד בלומנקרנץ	
ז'אן מארק לוי	שתי תעודות בדבר יהודים בניצה, בסוף המאה השמונה־עשרה
דיבורה קולורני	בני משפחת דה ספירה, אבות המדפיסים לבית סונצינו, ופעולותם, בהנגר ובלומבארדיה במהלך המאה החמש־עשרה
שמעון שוורצפוקס	קהילות איטליה והקונסיסטוריה הפרכזית (1808—1815)
רנאטה סגרה	ענייני יהודים בהתכתבות של קארלו בורומאו
יוסף ברוך סרמונטה	שלושה־עשר יום בבית המומרים' — כתוך יומנה של עלמה יהודייה במאה השמונה־עשרה
אריאל טואף	תעודות לתולדות היהודים בפירוגיה במאה הי"ג והי"ד
פיירציזארה יולי זוראטיני	תעודות לתולדות האנוסים והמתייהדים בגליל ונטו במאה השבעה־עשרה

נמצא למכירה בחנויות הספרים ובמכון לחקר התפוצות באוניברסיטת תל־אביב
659 עמודים

משרד החנוך והתרבות — **משרד התחבורה**
האגודה לקידום התאטרון לילדים ולנוער — **המועצה הלאומית למניעת תאונות**

מכריזים על

תחרות לכתיבת מחזה בנושא חינוך לזהירות בדרכים

התחרות מתייחסת לכתיבת מחזה מקורי לילדים ולנוער בו ישולב נושא הזהירות בדרכים.

על המעונינים להגיש את המחזה בחמישה עותקים מודפסים במכונת כתיבה לא יאוחר מיום 4.6.1973, ד' בסיון תשל"ג, אל המפקח על זהירות בדרכים מר מ. ארליך משרד החנוך והתרבות, בנין הדר דפנה, שד' שאול המלך ת"א טל. 254122.

את המחזה יש להכניס למעטפה סגורה ללא שם ולציין עליה „מחזה". במעטפה שניה יצויין שם המחבר ומענו; את שתי המעטפות יש להכניס למעטפה שלישית שעליה ייכתב „תחרות המחזה המקורי — זהירות בדרכים".

שלושת המחזות הראשונים שייבחרו כטובים ביותר על ידי ועדת שופטים יזכו בפרסים:

פרס ראשון... 2.500.- ל"י
פרס שני...... 1.500.- ל"י
פרס שלישי... 1.000.- ל"י

כמו כן תהיה רשאית ועדת השופטים לציין לשבח מחזות הראויים לכך, לפי דעתה.

אם ועדת השופטים לא תמצא אף אחד מבין המחזות ראויים לפרס או שהיא תמצא פחות משלושה ראויים לפרס, היא מוסמכת לתת פרסים בהתאם לשקולה.

כ"כ היא יכולה לתת רק פרס שני ו/או שלישי בהתאם לשקולה.
אין הועדה יכולה לחלק את סכום הפרסים.

משרדי התחבורה, החנוך והתרבות והאגודה לקידום תרבות התאטרון לילדים ולנוער יקבלו את כל הזכויות במחזות והם יהיו רשאים להשתמש במחזות אשר יזכו בפרס לכל מטרה שהיא ובכל דרך שתראה להם, אם ימצאו זאת לנכון.

מחזות אשר לא יזכו בפרסים, לא יוחזרו לכותביהם.
מחזות אשר לא יישלחו בהתאם לתנאים האמורים, לא ישותפו בתחרות.

המעונינים בפרטים — יפנו אל מר מ. ארליך, מפקח על זהירות בדרכים (בכתובת דלעיל).

הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ

תל־אביב, רח' יוסף הנשיא 13, ת. ד. 4810

חדש:

פרופ' ג. קנדרא
מבוא לפסיכותרפיה
תולדות. אסכולות. שיטות. מקרים מוחשיים.
המחיר — 15.- ל"י

ד"ר וויליאם הומן
ילדים זקוקים לאהבה - הורים לעצה
המחבר מביא בספרו נסיון רב שצבר שנה שטיפל ביותר מעשרה אלפים ילדים משך 30 שנות עבודתו.
המחיר — 13.- ל"י

להשיג בחנויות ספרים מובחרות או על ידי משלוח צ'ק להוצאה והספר יישלח על ידי הדאר

ברוך קיינר ת"א

רח' בן־יהודה 65
טל. 223759 ● 12־10, 6־4

להשכרה בתי כפתה:
✱ דירה 2 ח. רח' מאפו, 3.
✱ 3 ח. בן־יהודה/קקיל ב־ 50.000.
✱ הגויות: בן־יהודה, הירקון, אלנבי

למכירה:
✱ דירה 2 ח. הוהל, שד' נורד־או 80.000
✱ 3 ח. לוקסוס, קומה ה', מע־לית רח' פרישמן 178.000
✱ 5½ ח. חנ, חדש, הסקה, מעלית חניה שד' חן 330.000
✱ בית 31½ חדר, רח' ריינס בגרש גדול 340.000

פרידמן - ספרים

ירושלים, בן־יהודה 3, קומה ב'
מכירת ספרים החל מ־4.3.73 עד 11.3.73
הנחה על כל ספר ✱ הצעות מיוחדות עד 70%
עברית ✱ אנגלית ✱ צרפתית ✱ גרמנית

ספרים BOOKS

מכירה שנתית

مكان الاصل

مكنز من الأجيال

יוסף אורן

מחקר מקיף על י. שטיינברג ויצירתו

המבקר ישראל כהן מתמסר בשנים האחרונות לעבודה ספרותית מקיפה, שבחייבה שקידה של חוקר ורגישות של מבקר גם יחד. שתי המונוגראפיות האחרונות מפרי־עטו — המונוגראפיה על שטיינברג, שהתפרסמה לאחרונה *), וזו על שוהם שקדמה לה — נגלות למלאכת כינוס כתביהם. ואכבם ניכרים היתרונות של הקבלת מלאכת־הכינוס למלאכת הכתיבה בהיקפן ובתוכנן של המונוגראפיות האבורות, שהן ללא ספק גולת־הכותרת בעבודתו הביקורתית של ישראל כהן.

סמיכותו של המבקר אל מלוא יצירתו של נושא־חיבורו מבטיחה הערכה בטוחה של עבודתו הספרותית ושל הופעת אופייניות בהתיבות. היא גם מבטיחה הרבה גילויים בתוך המעבדה הספרותית של היוצר. לסיוע של כהן עמד גם יתרון ביקף: ההיכרות הבלתי־אמצעית, האישית, עם היוצרים שבאישיותם וביצירתם הוא דן בחיבורו. ואפשרות להעיד: „שטיינברג עצמו סיפר לי פעם בשעת־החדד" שקולה, לעתים, כנגד הרבה עדויות של אחרים, המסתייעות לרוב בייחוד תיפוי. עדות כזאת בבלאה לעתים, בעיקר בתחום הביוגראפי, חללים שאין לכלאם משום מקור אחר.

במונוגראפיות על שוהם ועל שטיינברג ממשיך ישראל כהן נטייה ברורה של כתיבתו הביקורתית מראשיתה — שלא לבודד את היצירה הבודדת, אלא להסתייע בפיענוחה באינפורמציה שמזמנים לנו תולדותיו של היוצר וההיסטוריה הרוחנית של תקופתו. על עקרון זה של כתיבתו הביקורתית חוזר כהן גם בההילוה של המונוגראפיה החדשה: „הביוגראפיה היא חובר לרוח הביקורת. אין זה החומר היחיד, אך הוא משמש אחיזה ראשונה וקו מדריך למבקר". בעניין זה קיימת הקבלה כלאה בין אוסף הכמות הקצרות בספר־הביקורת המרכזי שלו („זכות אל דכוכי", הוצ' דביר, תש"ם) ובין שתי המונוגראפיות האחרונות. באשר לשטיינברג, אתה גם מוצא שהביוגראפיה היא למעשה הרחבה של קווי־אפיון ודברי־הערכה הראשונה כמה קצרה ב„זכות אל דכוכי".

בכינוס כתביהם של שוהם ושטיינברג ובחיבור המונוגראפיות על חייהם ויצירתם, פורע ישראל כהן שטר חוב, שחתם עליו בראשית דרכו הספרותית. במסתו „יסוד ההלכה בביקורת", שהיא כמאניפסט אישי על הובהר־שליחותו של המבקר לגאול יוצרים בעלי שיעור־קומה מן השיכחה: „המבקר מוציא את היצירה מן הבדידות וממלא מן הקרות. בזכות עבודתו הנאמנה היא משתרשת בתוך שלשלת־היחסין הרוחנית וה[illegible] כל ממדים בשיבתו". ודמה שהוא זה נכון לקבוע קביעת־תכלית זו כאבחנתה להערכת המונוגראפיה החדשה.

*

חיבורו של כהן על שטיינברג מדהים בהיקפו ובשלל נקודות־המבט, שמהן הוא מאיר את הסופר ואת יצירתו. ניתן למצוא בו תיאור ביוגראפי מפורט, הנקרא כסיפור רב־ענין, אף־על־פי שכהן נוהר מהפיכתו ללקט של עובדות־רכיל. הוא מדקדק לבדור עובדות, שיש להן נגיעה להשפעת עולמו הרוחני ומאבקי־הרוח, שבהם נתגבשה אישיותו המיוחדת של שטיינברג. בפרק „פני יעקב שטיינברג" ניתן אף למצוא ניסיון בלתי־שיגרתי להצביע על תואם בין מראהו הפיסי של שטיינברג בשנות־חייו האחרונות ובין מאפיינים של אישיותו ויצירתו. רישומים אלה, המבליטים את אישיותו המורכבת ורבת־ההפכים של שטיינברג, מציירים את הסופר כדמות שאין לפענחה בקלות. מקורבים אליו הופתעו לא־אחת מתגובותיו הבלתי־צפויות, מעוקצנותו ושניוניו, שלא תאמו תמיד את הפשטות והרוך שבהם התהלך אל ידידיו הקרובים, שהיו מתי־מעט.

תרבות וספרות

הפרקים הבאים במונוגראפיה מתארים את התפתחותו ההיגאסית של שטיינברג. כהן מבליט את השוני שבין שירי הקובץ הראשון („שירים", הוצאת יבנה, תרס"ה), שירי העלומים הליריים, ובין שירי שני ספריו הבאים („ספר הסטירות" ו„ספר הבדידות" — שניהם בהוצאת „ספרות", וארשה תרע"ן). בשניהם גובר היסוד הדידקטי וגורם לנסיגה פיוטית ברורה. הציניות והשנינה, שיש בהם כעין ביטול־ערכים מוחלט, הובלטו כחודש ביצירתו המאוחרת.

כהן סבור שיצירתו וצניעת מתקופה זו אינה משקפת את גישותיו ועמדותיו של שטיינברג. ברוח של ביטול הכול אתה מוצא, למשל, ב„ספר הסטירות" שיר המלגלג על הפעולה היישובית בא"י: „ואני שבעתי אוכלים / על דיירי פלשתינה / על הירדן או הגליל / ראה חורש זיו השכינה". הלעג מוטעם כאן ע"י „סמפתיה" ובכינוי „דיירי פלשתינה". כעבור עשר שנים חזר שטיינברג על טורים אלה בפואמה „מסע אבשלום". המפעל ההתיישבותי בארץ זוכה הפעם למלוא ההערכה: „כארשת בשורה פלאים / בא הולות בתוך הגולה: / על הירדן או בשרון / ראה חורש זיו השכינה". העליה לא"י — „התמורה הגדולה" כלשונו של כהן — עמדה בסימן הנהום כאותה התייחסות של ביטול כלפי הכול.

בגילויים דומים של המעבדה הספרותית של שטיינברג, שכהן מביא במונוגראפיה זו, כדאי להזכיר גם את פירוקה של המסה הגדולה „פילוסופיה של יצירה" (שראתה אור ב„העולם", תרפ"ד) לכמות קטנות („יתר החיים" ו„בבוקר אביב"). יתר על כן, הוא שאל שורות מן המסה הזאת גם באחדים משיריו.

לאחר תיאור התקופות ההימאסיקה של יצירת שטיינברג, בא תיאור של ההימאסיקה בתחומי־רוחו, העלה מוטיבים עיקריים ביצירתו. בכלל אלה כדאי לציין את הפרק המוקדש לאמאוגולוגיה של שטיינברג — „דמויות ותמונות מיוחות בשירת יעקב שטיינברג".

המשכה של המונוגראפיה מוקדש לבירור הפואטיקה של שטיינברג. העקרונות הפואטיים שמגנה כהן („חוכמת הקיצור", „הדיבור המתחיל" וגו') מתבהרים על יסוד רשימותיו הספרותיות של שטיינברג. כאן מודגש היעדרן של הדגמות מתוך יצירתו של הסופר. צד זה בעיון טעון עדיין ביאור והרחבה מרובים. פרקי עיון מיוחדים מקדיש ישראל כהן לז'אנרים ביצירת שטיינברג: לסוניטות, למסות, לנובלות ולמחזות. בבחינת חידוש גמור בחקר שטיינברג הוא הפרק על יצירתו בלשון יידיש.

*

במאמר שפירסם כהן בהגיעו לגיל שישים — „חכמת הביוגראפיה" („באזנים", אב תשכ"ה) — הוא אומר בין השאר: „ביוגראפיה הראויה לשמה אינה מתארת רק את קורות־חייו של הסופר, אלא גם את מסכת יצירתו. שהרי בזכותה בלבד כדאי לו לביוגראף ולקוראים להקדיש לו תשומת־לב ולייחד אותו לטובה מכל שאר בני דורו ואנשי סביבתו — היצירה היא המבשבת את תולדות היוצר ועושה אותן הגונות לעיצוב אמנותי. ולא איכפת לו לביוגראף, אם לא אירעו בחייו מקרים יוצאים מן הכלל. הסרגגם של מאורעות חיצוניים מרעישים מתמלא על־ידי עלילות מופלאות בחיים הפנימיים, על־ידי זעזועי הרים והתהוות בקרבו". ציטטתי הבחנת־יסוד זו של ישראל כהן לגבי מלאכתו של הביוגראף כדי להעיר הערה ביקורתית בעניין מתודולוגי, עקרוני לדעתי, הנוגע לחיבורו על שטיינברג ויצירתו.

את הביוגראפיה של שטיינברג הוזי מעשיר ומצרף מיצירתו של שטיינברג. לעתים קרובות אתה מוצא בספר העברה ישירה כזאת בצירוף הערה האומרת: „שמא נוכל להחיל עליו את סיום הבקט במסתו וגו'". לעתים העתקה זו היא יותר הולמת. המחבר קובע שיצירה פלונית או אלמונית היא אוטוביוגראפית, ומכאן ההיתר לדלות ממנה פרטים להשלמת הביוגראפיה של שטיינברג. דומה, שגם כאשר היצירה מעידה על עצמה שכלולים בה זכרונות — כמו בסיפור „אחרית הרומאי" — ראוי־היה שיעמדו לפני המחבר דברי עצמו במסה „חכמת הביוגראפיה": „חזון האמת, מציאות ובדות, סמנים ובלולים כל־כך ביצירה סיפורית, שירית או דראמטית, שיגיעת־שווא היא לזהות ולבנות את חיי היוצר מתוכה או על פיה".

חולשה נוספת של המונוגראפיה היא בתחום האינטרפרטאציה. הערכה הישה, פרשנות בעיקרה, של מבחר מיצב, ביאורים השונים ששטיינברג ביוזק להם, היתה עשויה להשלים את תמונת עולמו כיוצר ולהטעים את ערכה האמנותי של יצירתו. ישראל כהן ממעט בדרך־כלל לעסוק באינטרפרטאציה של היצירה הבודדת. עיוני־המיקרא המעטים שבספרו חוזרים לרוב על הערכות שגורות וידועות.

נעלם ממני, למשל, מדוע נבחר

יעקב שטיינברג

דווקא השיר הקלוש „המסית האורוך" להיות מבואר כאן, אך מאחר שהוא מן הספורים שנעשתה בהם אינטרפרטאציה של שיר שלם, נעיין בפרשנותו. ישראל כהן מגדיר את השיר כאחד „מן השירים הקשים, הנעולים, שראוי לנסות ולפותחו". השיר מעלה מעמד של התמודדות בין המשורר ובין השטן המפתה, המסית בבואו למשורר לחזור על מאמצי הרוח למען הבצאות היצריות. בסיום מתברר, כי המשורר גובר על מפתהו: „הוא אינו שועה לפיתויי השטן המסית ואינו כוחזר על שאיפותיו אל הנעלה ולא על רמתו המוסרית". אינטרפרטאציה זו חוטאת לשיר, שהוא בעל נימה הומוריסטית ברורה, ללא כל אותה רצינות הרת־עולם, שכהן מייחס לו. מתוך יתרונה הברור של הפארסונה השירית („בכבוד עלי נפשי המלאה", „חסיתי באמיתי הכבודה") אין כל מקום להתמודדות בינה ובין המסית. בהבאה גלויה ובשמחה לאיד צופה הזקן בהתמודדות האחרונה של יצרו הרע. המעם אין למסית המדולדל אפילו שמץ של סיכוי.

הומור זה הוא יותר מפורש בבית האחרון של השיר: „ויחול עד בוש, כמו צפה / לראות אם גם רעלו הישן / יהאבד בזיקים ועשן, / חורך את נפשי הטרפה. / וייפר מדמכה קומכה / וישקע בלאס בתרדמה".

על קרקע הרבה יותר בטוחה עומד כהן שעה שהוא מעיין בסיפוריו של שטיינברג, אך גם בזם מלאכת האינטרפרטאציה רחוקה מלהיות יסודית. אדגים מדבריו על סיפורו המעולה של שטיינברג „בת הרב". כהן מבהיר את הסכמתה של בת הרב להתקשרות עם ברל כהשלמה מתוך כשלון להשתדכות פתוחה: „יהדות תמימה זו (של האב) אי־אפשר היה שלא תשפיע על הבת, אלא שזו לא חלמה על חתן למדן, כאביה, כי אם על משכיל — — — כהשגיעה לעשרים ושלוש שנים, פותחה ההערכה העצמית והחריף חוש המציאות. גם דבר זה אירע אצל שניהם, האב ובתו". עיקרו של הסיפור עוסק בהוסאה המוסרי. פעם נוספת משלימה בת הרב עם סביבתה, כאשר היא מקבלת עליה את העונש הראוי על מעשה שכזה: „שרה, היודעת את חומרת המעשה, באה לידי מסקנה שאין לה כפרה אלא במיתתה בידי עצמה, והיא מתאבדת".

אינטרפרטאציה כזאת נוטלת מן הסיפור את נשמתו. הן דמותה של בת הרב עומדת בניגוד גמור למוסכמותיה של החברה: די לעקוב אחר התעוררות שחלה בה, כאשר נדמה לה שאחד מבעלי־הדין שבו־דמנו אל אביה „צעיר לימים הוא", כדי להבין שלא ייחוס־אבות ואף לא למדן או משכיל היא מבקשת. כאשר מציעים לפניה את ברל, שונים הם נימוקי הסכמתה, שהיא משמיעה באוזני הוריה, מטעמי ההסכמה שהיא מהרהרת עליהם בינה לבין עצמה: „עיקמה רבע את שפתיה הזיזורות השיבה: במה גרוע הוא מבחור הסיד?..' — ואולם לבה עלץ בקרבה: ברל זה היה כאחד הסוחרים ויפה־תואר וגבר". מאליו מובן שבהרהוריה היא מונה את יתרונותיו, שאין היא מעיזה למנותן בקול באוזני הוריה. בת הרב אינה נוהגת כמקובל בחברתה. בכל חום ליבה היא מבקשת לאהוב את ברל, ואף נמצאת מעודדת אותו להשיב אהבה אל חיקה. אלא שברל לא נמצא ראוי ואף אינו מסוגל לאהבתה. העובדה ששעתה בו, מתבררת לה מייד לאחר ליל ההתמסרות לו. ההססנות והמבוכה, שכה בלטו במעשיו של ברל במחיצתה קודם לאירוע זה, נעלמו בתיאור התנהגותו לאחר לילה זה: „ולמחרת בבוקר, בשעה שתיית התה של חג, היתה שרה מוזגת בעינים מורדות את הכוסות וברל היה מצפצף ונוטל את כוס־התה בתנועת־יד של הרווחה, המצויה אצל אברכים מייד לאחר חתונתם. כששב אחרי־כן עם הרב מן התפילה השמיע כבר ברל את

(הסוף בעמוד 19, טור 6)

*) ישראל כהן: „יעקב שטיינברג, האיש ויצירתו", הוצאת דביר, תשל"ג, 473 עמ'.

חיים פכה

בקט: „לא אני"

מכתב מלונדון

כאשר עלה המסך על מחזהו האחרון של בקט „לא אני", נשארה הבימה שרויה בחושך, חוץ משתי נקודות־אור: בפינה אחת אור עמום על מין דמות ערטילאית; ובשנייה — אור חזק, שכולו מרוכז על „פה". פה חזק, שהוא כאילו מנותק מגופה ומפניה של השחקנית — שפתיים, לשון מתנועעת, לסתות עולות ויורדות — איננו פה של אנטיגונה, ליידי מאקבת, או של זמרת־אופרה, אלא מזכיר יותר זנב לטאה מפרפר לאחר שנקטע מן הגוף. „פה", אם כן, כמין אבר עצמאי, ולא שום דמות אנושית — הוא ה„שחקן" העיקרי במחזה „לא אני". כשניסיתי, בתום המחזה, למצוא הקבלה מתאימה ל„דמות" זו, לא מצאתי דוגמתה בתחום הדראמה כלל, אלא דווקא באמנות הפלאסטית. כמו ב„פה" כך גם ב„צעקה" של אדוורד מונק, הפה נשאר כמין אמצעי־ביטוי אחרון בפני האימה. כל מה שמסביב לפה אינו אלא תהודת הקול ותחושת הזוועה. כך גם כל אשר מסביב ל„פה" במחזהו של בקט — העוקץ המהולס, הדמות הערטילאית, אשר לפניה הפה, פיה של האשה, מתוודה — כל אלה אינם אלא „התורה" של הקולות שהפה משמיע. אילולא הוא לא היה גם מקום במחזה למודה־השומע.

ואם ההשוואה איננה משכנעת, כפי שאמנם העיד לי מישהו, ראוי להזכיר את קירבתו של בקט לאמנות, מאמרו על הצייר ג'אק ייטס (אחיו של המשורר), שבו התייחס לקאנדינסקי, קליי ובראק, וגם את ידידותו הקרובה עם אביגדור אריכא. רגישותו לאור ולצבע ניכרת כמעט בכל מחזה, וגם נאמר עליו שהוא מומחה לציור גרמני מודרני. ומכאן ועד לאכספרסיוניזם של מונק — הדרך קצרה.

נכון, אמנם, שב„לא אני" הפה מדבר, בעוד ש„הצעקה" של מונק נשארת דוממת בתמונה. אך מה משמיע הקול הנפלט מ„פה"? מין סטאקאטו בשטף נורא, כמו מישהו המספר על אסון שהיה עד לו לפני שניה מספר, קטעי משפטים קצוצים ומעותים בהשפעת ההלם: האשה מתוודה. היכן היא נמצאת? אולי על סף המוות, אך, כנראה, מייד לאחריו. היא עצרה זאת בתוכה כל חייה, שבעים שנה. עכשיו הכל פורץ: ילדה בבית־היתומים. משמעת ומורה. פעם, בבוקר אפריל, שכבה בשדה. פניה על העשב. צפרוני ציץ. אחר־כך — אשה. עומדת בסופרמארקט. אוחזת סל קניות ישן. הולכת הולכת הולכת. „בוהה בחלל... פה פעור למחצה כרגיל... מחכה שמישהו יקח אותה מכאן... שמהו על היד התופסת בזרועה... ועכשיו זה... משהו שהיה לה לספר... האם זה הדבר?... משהו שיספר... איך זה היה... שוב בשדה... בוקר אפריל... פניה על העשב... התחילי משם... מה?... לא זה?... אין שום קשר?... אינה יכולה לספר כלום?... פתאום הדחף... פעם או פעמיים בשנה... תמיד חורף איזה. סיבה משונה... ערבים ארוכים... שעות חשכה... פתאום הצורך... לספר... לא יודעת מה... מה היא ניסתה... מה לנסות... כל הגוף כאילו הלך... רק הפה..." לכאורה היסטריה ומהומה בשפה. אך שום רגשנות, הטון נשאר תמיד שווה, פרט לצווחה, שמדי פעם חותכת באולם: „מה?... מי?... לא!... היא!".

האשה המתוודה מדברת על עצמה במשך כל המחזה בגוף שלישי. אפילו במעמד זה של הווידוי, המתרחש, כנראה, אחר מותה, אינה מסוגלת לזהות את עצמה כבעלת האימה,

„הצעקה" של אדוארד מונק

„פה" במחזהו של בקט

שהעיקה עליה כל חייה, אשמה שעליה לא נאמר לנו דבר.

זהו, אם כן, שטף מילולי המתקרב יותר למצב של מוסיקה, פרץ תוהו ובוהו קדחתני, אך ריתמי להפליא. זוהי, למעשה, שירה במיטבה, ששום מלה בה אינה מיותרת. כך גם ב־"How it is" שלו הוא ללא כל סימני־פיסוק, המשפטים ערוכים בקצב נשימה מהירה, כמו אחר ריצה ממושכת. אך בפרוזה של בקט הדוגמה הקרובה ביותר היא, כנראה, "The Unnamble" שם המדבר חסר־גוף („לא אני", כזכור, גם הפרצוף, חוץ מן הפה, חסר) ורק הראש הנץ מתוך כד מדבר ומדבר. זה הסיוט של המוח שאינו יכול לחדול לחשוב. כך גם ב„דמיון מדמה עצמו מת" הדמיון אינו יכול למות.

האם הבינותי את המחזה? אחד המבקרים כאן הסביר את סמליות המחזה: האנושות אינה מסוגלת להזדהות בפשעיה (האשה המדברת בגוף שלישי) והאלהים חסר־אונים (המודדה הנשאר פאסיבי עד סוף המחזה). מצדי, אני מודה, ששום סמל לא עלה על דעתי. את המחזה [illegible] כפי שבביבים את כקדרות רופאים. כשהיא נוגעת בהורס [illegible] מחזה נראה לי ריאליסטי [illegible] אינני יודע כיצד, אחרת, ניתן בצורה ריאליסטית כצב שלאחר [illegible] ייתכן שבכל האבור כהקבל [illegible] שהגה שוב לפנינו עוד מחזה, [illegible] ואני ממהר להקן: „לא [illegible] לדעתי, הוא יצירה של אבן [illegible] בשיא יכולתו. במחזה „נסיוני" [illegible] אסוציאציות של „תיאטרון" [illegible] בלונדון, לפי הערכה אחת, [illegible] כשישים תיאטרונים כאלה. [illegible] בחללות וקבנות, על הבימה [illegible] הצופים בעמידה או בבלוב [illegible] מצלולים כדהוכים הנעודים [illegible] את הקהל. עם כל החשיבות, [illegible] ייחס לסדנאות דראמה אלה, [illegible] לזכור שרובם לא חרגו עדיין [illegible] התהום ה„נסיוני". ההשתתפות [illegible] תית של הקהל היא, כנראה, אבוציונלית, ולא פיסית. כך גם [illegible] זה של בקט, שבו הקהל [illegible] „התוף" במחזה, אפילו בעל־כורחו [illegible]

„לא אני" הוא גם המחזה [illegible] של בקט שראיתי, שאין בו [illegible] המסור השחור שלו. הטעם [illegible] כות ללא המבן של ההומור, [illegible] פנים־אל־פנים עם המציאות [illegible] של האימה. וכי שהוען שבקט [illegible] ייאון, כתיהם בוודאי לאבסורד [illegible] שוכה שהוא כמחדש עם כל [illegible] „לא אני" הוא הרבה מעבר [illegible] דזכסים של האבסורד. זהו [illegible] אש לפרוץ אל תחום הדממה, [illegible] את הדברים אמר, לפי ויטגנשטיין [illegible] אינם ניתנים להיאמר. שלא [illegible] אותי ה„דלתיים בגורות" של [illegible] טר, כאן אין עוד מקום [illegible] פסיכולוגיים. רק „פה" שאינו [illegible] לחדול: „תאר לעצמך... כל [illegible] כאילו הלך... רק הפה... שפתיים [illegible] לחיים... לסתות... לעולם? [illegible] מה?... לשה?... כן... שפתיים [illegible] לחיים... לסתות... לשון... לרגע [illegible] עוצרים... אש בפה..."

נדכה שבמחזה זה, שאורכו [illegible] כה חמש־עשרה דקות בלבד, [illegible] בקט עוד יותר אל מה שב„3 [illegible] גים עם ב„זרגי דזמויות" הוא [illegible] כאידיאל האמנותי שלו — [illegible] „אין עוד מה להביע, אין עוד [illegible] להביע, אין עוד כיין להביע, [illegible] עוד כל צורך להביע".

מיכאל קון

סביבה ומשמעות

אתה יוצא בבוקר מביתך אל הרחוב. הבית — עולם כולו מלא בשלך: חללי החדרים, הרהיטים, הרצפה החלקה, הספרים הנזירות המגוננים בסדר שנקבע במשך הזמן ובאי־סדר המעיד על חיפוש, קריאה, מחשבה. התמונות על הקיר, המאפרה המלאה בדלי סיגריות, התקליט המונח ליד הפטיפון. זה לא שלך: זה נוגן הושם בצד בידי זולתך. הכול, גם עקבות חיי הזולת — הם שלך. גם הזולת: בני־הבית, שכל אחד מהם — עולם, הידידים ששתו קפה אמש והלכו להם. הקירות, החלונים — הם סביבתך. אך גם סביבת הזולת. הם נושאים עקבות של קטעי חייך, קטעי חייהם, של הפוסבי המתפרץ פנימה דרך הציוצות, דרך החלון.

אתה מתעכב בפרוזדור, בוחר מבין המעילים התלויים את שלך ולובש. אתה כבר חש את היציאה, יודע מה שעומד לקרות. אתה תפתח את הדלת, תצא תסגור אותה מבלי להביט, הקליק של המנעול יניח את דעתך, שהדלת נעולה. אתה יוצא הכל קורה כמצופה. רגיל, חוזר. כך גם הקור המכה בפנים אך אינו מורגש בגוף העטוף בבגדים. אתה בחוץ, אתה לבוש היטב, האוויר מציף אותך מכל עבר. עצים, כמה ציפורים, מכוניות (שוב שלוש־ארבע מכוניות של בתי־ספר לנהיגה השנואים עליך!). פתאום הרעש אומר לך שאתה בעיר, בדרך לעבודה. סביבך אנשים, גם הם מכוונים לאיזה שהוא מקום שאינו ביתם, שהם עושים בו משהו שאינו פרטי בהחלט, ילדים הולכים לבית־הספר, עקרות־בית בלבוש רשלני במטבח, עם סלי פלאסטיק (לסופרמארקט או אל פרלשקיין הצנונית?). אתה מרים את ראשך להביט בשמים: עננים כבדים עוברים בין צמרות העצים וגגות הבתים: רוח? יהיה גשם. אבל יש שמש סביב, וקומות העמודים של הבתים — אפלות בצל.

אתה בסביבתך. בסביבתך. הן ערוכות בסדר מסוים והסדר הוא שלך. לכל מקום, זמן ומשמעות. אתה יודע שאם תפנה ימינה — תנשוב הרוח בפנים. אם תרים יד — תעצור מונית השירות. אתה מביט בתנועה העובר ליד הכביש והיא מגיב בהרדה, קם ומסתלק מן המקום. הסביבה אינה קפואה במקום ובזמן: היא חיה, כמוך, ואלה חייך. היא מלאה משמעויות, וכולן — שלך. אם מתרחש משהו חדש (למה האמבולנס כאן? מה עושה בן־אדם על עמוד החשמל?) — אתה נעצר, סוקר, חושב, מוצא את המשמעות והיא מניחה את דעתך. מה פתאום קיר הבית בפינה נעשה אדמדם? אתה מתקדם ומוצא אוטובוס אדום, להזה באור השמש, עומד מאחורי הפינה, והאור האדום מחזור ממנו ומאדים את הקיר הלבן של הבית. אתה מרגיש את עצמך מתוח לקראת פעולה, רוצה לעבור מהר, לעשות דברים. אתה חש בטוב ואתה אוהב את הסובב אותך, את העיר המבותרת והמורדית, את העוברים־ושבים שיש לך אתם דין־ודברים (כמה כולם נלחמים בכולם!) אתה אוהב את הטיח המתקלף שעל הבית הצהוב שבמורד הרחוב, עם עצי הפיקוס הענפים: הם ישנים, מעידים על זמן רב שעבר על המקום, על אנשים שהזקינו פה ומתו, על ילדים שגדלו ונסעו אל התעלה לשבת בבוקרים.

*

אני זוכר: לפני יותר מעשרים שנה הובלתי את בתי לגנה ולכל אורך הדרך היא קראה בשם כל דבר שנפגש בדרכנו: „הנה עץ! סוס! אנשים!" ופתאום, ליד בית העולך תבנה: „למה האיש מושך בחבל?" ולפני שאני מספיק להשיב היא פורצת בשמחה: „אני יודעת! זה בשביל שהדלי יעלה למעלה! אבל למה שהדלי יעלה למעלה?" ואני מנסה להסביר לה מה זה סיט.

*

בגלריה „מבט" תלויות יריעות פוליאטילן בשני צידי מסדרון־הכניסה. על הרצפה — מרצפות עץ משושות. אתה דורך עליהן — והן מתנועעות, רופפות שלא כדרך מרצפות, ואז הפוליאטילן לידך „קופץ" ומרטט. רגע של תהייה ומייד הכול ברור: יש חוטים או מוטות מאחורי היריעות הם קשורים אליהן ואל המרצפות. אבל למה? והאומנם יריעה תלויות זו „סביבה"? והאומנם הפעלת הריטוט בה ע"י דריכה על המרצפות היא בגדר „פעולה על הסביבה" או „הפעלת הסביבה"? מה משמעות התרגיל? ומה המשכו?

*

אתה הולך בשביל צר בין שיחים ומסלק בידיך את הענפים החוסמים את הדרך, וכאשר אתה מסלק אותם — כל השיחים נעים ורוטטים. אתה מפלס דרך בעולם שלם, של חי וצומח, של שביל שנכבש ברגלי בני־אדם ושמזמן לא עברו בו, של מעבר מפה לשם, מן העמק המרופד בעשב ופרחים — אל ראש גבעת הכורכר ומגדל המים הישן. אתה יודע שכאשר תגיע לשם, ההייה השפלה פרושה לרגליך. סביב! כל צעד, כל תנועת־יד קוצבת את הזמן. אתה הי, במרחב ובזמן. הם — שלך, הם — אתה עצמך, יחד עם הזולת — האנשים שהיו, הצפרדע שקפצה פתאום, הציקדה שהפסיקה לנסר את האוויר בצריחותה הקצובה, הצמחים ששמשו לגשם ולשמש וכיסו את פני האדמה.

*

מה רוצה מיכאל תומר לומר ע"י תליית יריעות פוליאטילן קשור בחוטים (או במוטות) למרצפות? האומנם — שהעולם הוא מנגנון שהכול קשור בחוטים, הם הקובעים לבריס לדברים? או שמא הוא מבודד תופעות עד לאלכגוריות שבהן כדי לראות מה מהותן?

כאשר מונדריאן חילק מלבן של בד למלבנים, ריבועים וקווים שחורים — הוא בחן את עולמו ההולנדי, בעולמו השטוח, הכחול־מים, המכוסה בשמים שלרוב הם אפורים ובלהוי־חולקים. הרגיל ראשוני, נסיון ליצור סדר ומערכת כתיכסית המבטאה יחסים שיש במציאות, סדר ושיטה שנוצרו בידי בני אדם כדי לעשות את הארץ „סביבה אנושית".

אך מה רוצה תומר?

האומנם מנסה הוא ליצור „יצירה טוטאלית", כדברי רן שחורי („הארץ") ע"י כך שהצופה יהיה עובר בתוכה בגופו ובמעיבה דברים בתנועותיו? אך הכניסה לגלריה „מבט" היא „יצירה טוטאלית" מסוג זה גם ללא עזרתו של מיכאל תומר, אם רק אדביק לה את המלים „סביבה" „אנווירונמנט" „טוטאלית". האומנם המנגנון המכני המטשני עושה אותה יותר „טוטאלית" משהיתה?

*

דלתות „פנזיל" ערוכות בפרספקטיבה מזייפת ומקוצרת. יצירת אשליה? למה? מה משמעותה? מימי הבארוק האיטלקי, שיצר פרספקטיבות „מזויפות" כדי להאריך מסדרונות קצרים, כדי להמעיט את מימדי הכיכר לפני כנסיית סן־פטרוס ברומא — מה תרש בזאת? למה?

אתה פותח דלתות — סתם ללא צורך, עובר בהן — סתם, ללא מטרה. פוגש דלתות נוספות ועובר בהן, למה? לפני חמישים שנה תיאר קאפקא דלתות שאתה פותח במסדרונות ארוכים. אינך יודע למה, אבל אתה יודע שפתיחת הדלתות הסגורות — יש לה משמעות. היום, כשתהיה במסדרי העיריה — תיגש לדלתות הסגורות ותיזכר בדלתות של קאפקא. המכורה המבקבקת מאחורי הדלת, הציפייה, שאתה יודע שתתגבר. כאלה הם החיים כולם.

*

אתה עובר בין הקירות הנמוכים של מצבת חטיבת הנגב שליד באר־שבע. אתה עובר ליד הכיפה, תצא משטח בטון, רואה כתובות ואינך קורא, אבל אתה יודע: שמות של בחורים שנהרגו בקרבות, עד שלא עברת בחלל הצר, בין „יריעות" הבטון, כתובת ל„בגיש" — בחור הצנח — אתה כביש במצבה והיא קפואה במקומה. אתה עובר בה בכל הכיוונים — והחוויה החללית שלך נספגת במשמעות המצבה, במשא שהיא נושאת, ואתה נישא עד שאתה עובר בה בגופך. איזה עושר של חוויות, איזה התעוררות והבכ של משמעויות! איזה דיאלוג בינך ובין מי שיצר את הסדר הכפוי הזה, כפוי — אך כולו בידיך, לערוך אותו בכל מיני סדרים, למלא בתוכן ובמשמעות, אם בהירה ומילולית, אם סתומה ותושית.

*

המצאות בחלל ובסביבה היא יסוד־היסודות של ההוויה הארכיטקטונית. האומנם כל חוויה ארכיטקטונית היא „טוטאלית" מבחינה אמנותית (כל שאר הבחינות אינן מעניינות כאן?)? ובמדע „טוטאלית", בשם כל השדים והרוחות?

*

בבדיחה היהודית: הולכים יהודים בלוויה והאחד אומר לשני:
„אתה יודע, החיים הם כמו גשר ארוך באחד, כה שהולך נמשך, כגשר ארוך..."
„למה? מה פתאום גשר?"
„אני יודע? אז לא גשר...".

*

בעיתונים כותבים רן שחורי („הארץ"), ראובן ברכה (ידיעות אחרונות) ואחרים, דברי פרשנות על „הסביבה" של יריעות הפוליאטילן, על הדלתות הערוכות בפרספקטיבה מקוצצת, על „היצירה הטוטאלית". פרשנות על בגדי המלך החדשים. אם זו „סביבה" לגביהם, הדריכה על חוטים היא „פעולה על הסביבה" — הווים אינם כחים בלוויה־הדאר פוליטילנית. ואם הם יודעים את האמת ורק מגרגרים בגרונם בגלים כגון „אנווירונמנט" (אנגלית — זה תרבותי!) ומשווים הפעלת יריעות בחוטים לאורגאניזם חי (ראובן ברכה) רק לשם פרנסה או כדי להיישמע אינטליגנטים — אז העולם בו אנו חיים אינו אלא זירת אונאה. עצוב...

מכתב לעורך

„החיפוש אחר אבדן הזהות"

במאמרה של גיטה אבישר על הרמן הסה („תרבות וספרות", 9.2) נדהמתי לקרוא את דבריה על יחסיו עם גרמניה של תקופת הנאצים. כי שהכיר את הסה או מי שקרא את מכתביו הרבים מתקופה ההיא יודע את עמדת הסה החד־משמעית לגבי שלטונה. גרמניה של 1933. התנגדותו למשטר הנאצים לא רק בהצהרות ובמכתבים אלא בעזרה ובתמיכה רבה למהגרים מגרמניה. את ביתו פתח לא רק לאמנים, אלא לכל פליט הוריש את עזרתו. ראוי גם לציין שבמדינת ישראל ניטע יער על שמו כאות־הוקרה.

אשר להאשמתו בסירוב לכתוב במאזנים הספרותיים של האמיגרנטים הגרמנים, יש להעמיד את הדברים באורם הנכון: מכיוון שהמוציאים־לאור העניקו לו את זכות האזרחות השווייצית כבר כ־30 שנה מקודם, לא היתה לו שום כוונה להציג את עצמו פתאום כגרמני־פליט. אף דבר זה לא מנע ממנו, כאמור, להושיט לפליטים הגרמנים בפומבי כל עזרה אפשרית.

מסיבות אלה קשה להאמין, שהיה איזה „במך סודי" של המיניסטריון של גבלס לטובת היצירות של הסה! יש להתפלא על קלות־הדעת שבה כותבת הגברת אבישר דברים, שכנראה אינם ידועים לה ושבוליים בהשמצה. אין הרבה סופרים — מלבד תומס מאן — שכתבו ופעלו בהתמסרות כה רבה נגד גרמניה הנאצית כמו הרמן הסה. אגב: אשתו, כידוע, היתה יהודית.

ירושלים אלישבע שפייניץ

גיטה אבישר משיבה:

פרשת הרמן הסה והרייך השלישי היא פרשה שיש בה כמה וכמה תמיהות, אשר, משום כבודו של הסה, ציינתי רק את אפס קצהו במאמרי. אני מעריכה את רצונם הטוב של קוראיו הנלהבים, אולם התלהבות אין בכוחה לשנות עובדות, המסתמכות על העדות ועדויות.

המסמך הנאצי, שאותו ציטטתי בתרגום מילולי מדויק, נדפס בסדרה המצוינת של יוסף וולף: „אמנות ותרבות ברייך השלישי". המסמך נמצא בכרך השני של הסדרה, „ספרות ושירה ברייך השלישי", הוצאת רוהלט, 1966, ע' 204 (1). הייתי רוצה להשתמש בהזדמנות זו על מנת להמליץ בכל לב על קריאת כל הכרכים שבסדרה, ולהביע את המשאלה כי יימצא מי שיתרגם את הספרים לעברית.

אשר לפרשה המוזרה של יחסו של הסה לספרות „האמיגרנטים". ראוי להפנות, בהקשר זה, בחליפת־המכתבים שבין הסה ובין תומס מאן. הספר יצא לאור בשנת 1968 (2), ראוי לקרוא את ספרו של גוטפריד ברמן פישר, חתנו של סמואל פישר, על תולדות הוצאת פישר וגלגוליה במשך שנות הגלות והמלחמה (3). כידוע, היה הסה אחד מסופריה הנכבדים של הוצאה זו וגוטפריד ברמן פישר מספר עליו בהערצה רבה. הנה, כאשר נטלם ברמן פישר מגרמניה והמשיך להוציא ספרים בקשיי־קשיים בשוודיה, סירב הסה להוציא את ספריו בהוצאה של „אמיגרנטים" אצים שהמשיך להופיע מכתבים ידידותיים עם ברמן־פישר. ואילו תומס מאן המשיך למסור את כתבי־היד שלו לזרוע של סמואל פישר ונשאר נאמן להוצאה עד סוף ימיו. גם לאחר המלחמה כאשר הוצאת פישר חידשה את פעילותה בגרמניה לא חזר הסה אל ההוצאה. הוא מסר את ספריו להוצאת זורקאמפ — מנהל זורקאמפ היה האיש אשר על כנו הועברה הוצאת פישר בגרמניה כאשר הבעלים היהודים לא יכלו עוד להחזיק בה.

הרמן הסה התבטא, בכתב ובעל־פה, בגנות „הרייך השלישי". ועם זאת לא ניתק את הקשרים עמו כמו שבקיהם הכותב כאן: הוא המשיך לבקר בגרמניה, בשנים הראשונות לשלטון הנאצי, כאשר הכבו תומס מאן הגעגועים למולדתו, כ[illegible] לביטויו בצער, בלת היה דווקא [illegible] להרוף את כל הגבורים, בלת יוכל הוא לגבור לביקור למולדתו כדוגמת הסה. (ר' בכתבי [illegible] בעריכתה המצוינת של אריקה מאן [illegible]) עם תום מלחמת־העולם היו [illegible] בטענות על הסה: והסה כהלו בכתביו להוכב כאן על הסה [illegible] הגם האבה. המחייד אותו ביחס [illegible] ל„גירוש". למותר להזכיר, שאדם כהסה לא היה יכול להסכים לזוועה הנאצים: אך הוא לא [illegible] כמו תומס מאן, שעה שהיה כל המלך הבלתי־מוכתר של סופרי גרמניה בגולה. כרת באותו ההרים [illegible] לפליטים ולהציל נפשות [illegible] אף סכמן צורי, ורבים אחרים. [illegible] הרמן הסה כסמן בביתו [illegible] במונטנולה, שבעל לשער [illegible] כתובת: „זרים אינם רצויים".

1) Literatur und Dichtung [illegible] Dritten Reich: Eine Dokumentation von Joseph Wulf. [illegible]owohlt Verlag. 1966.
2) Hermann Hesse — Thomas Mann, Briefwechsel, 1968 [illegible]uhrkamp Verlag — S. Fischer Verlag.
3) Gottfried Bermann Fischer: Bedroht — Bewahrt — Fischer Verlag, 1971.

העורך אברהם יבין

נתן זך

מזכרת לשלמה

השם של אנגלית הוא בוודאי הנכון.
מה גם שאני זוכר כיצד קסם לך
אותו שיר מאחר שהתלהבת ל־ good mongrel barbarian English
ודאי לא היית רוצה במשהו יותר גבוה.
מלים גבוהות מפלות יותר עמוק.

כמי שהכיר אותך שנים רבות. אין לי ספק
שהשתעשעת לא־אחת בנסיון לנחש מה יכתבו.
זאת ההכנה האחת שכל אדם מעדיף על פני חזרה כללית.
What else is there to do but talk to the voices עכשיו
וכך אני מנסה: לכתוב יחד אתך מה לעשות בזכר.

כל זמן שאדם חי. הוא חברי אחדים.
כשהוא פורש. ידידיו מוציאים מידיו את זכרו בחוזק יד.
בעקר צריך להכשר מלהפנים אותך לגמרי.
צעקה. אבק תרעמת. זקה שעליה חלקנו. הספיקו בחייך:
אדם כמוך אין הופכים בקלות להרה. יותר מדי היית.
כל שפה שהעדרך מתחדד פתאום למחסור
אני שומע בת־צחוק. במקום לצער.
אתה מסבב את העניין. הסרית היא הבעיה שלנו.
לא שלך אבל הסובלנות המסיבה
היתה מתרצה. דברים קשים חיי לך לומר
רק במקום שחסר וזמן הוסף לחסר חסר,
אף על פי שהבוחר שחמה כדוגמה צריך לתרגם את האודיסיאה
דווקא מיוונית היה כקרה גבול.

בעיני תצארת כי שתמיד נענה,
גם כבקשי הנפש.
כל מה שדרים היה כדי להתקרב אליך
היה כבא.
את לחמך שלחת על המים. הרבה כים
כאלי כל אוצרות טלטה שלך.
תמיד ושדתי שאת כוס הכתובים דחית
בין השאר גם כדי להשאר תמיד כמו שאומרים אצלנו פתוח:
אחרי השירה של שנות החמשים והששים עוד תבוא זאת של השבעים
והשמונים וכיצד אפשר לחתם.
הלא עלילים עוד לחשב. הלילה.
שאולי אצלך התכניות לאטות.

המות על פי דרכו מוצא אדם גמור שלם
באמו לא סבעי באו כבר מתחיל התלוף.
אבל זה שלך היה כפרשן שער
כיצד יכול המחשבה הפלילה להשמע
מתוך פה עלג כבד
הפסח היה כדאי התחלפת להתחדש.
וכך לחיים מן ביד הלשון הוספת בדרכך גם שנים.

את האנתולוגיה הקלסית שבקשת קיומי ולא שלחתי.
הספר בארון זכיר לי שאני בעל־חוב.
החובות אחרים כתובים בספרים אחרים.

אני זוכר את הפגישה הראשונה בירושלים. אתם במשקפיים
— עשרים שנה לא הולכות ברגל —
כשהתרצית לצפרך על אליוט ורילקה ועל אותה זקנה, השרה
המודרנית.
שנים אחר כך ספרת שהתרשמת.
רק מתוך ידידות הבלמת איך.

ומה. נעשה גם את מאן העסק?
דברי חשבון סותמים את הגלל שנית.
אדם מסכם הוא אדם מת.
ברינקר אומר שלא היית מבקר. כי אם סופר
שתהום עסוקו. מחמת צניעות. סופרים אחרים.
הסכמה יפה: הרי כלנו מסכימים שהתאר מבקר
יש לו אצלנו אסוציאציות לא סימפטיות.
אף על פי שגם זה לא נתנו לך בלב שלם:
העתון אשר הגדיל מכל בקרוילוגים
היה משמש בעקביות את שמך מתחיות גליון היום השישי.
זה שלא הלכת בתלם לא סלחו לך
החברים מן התלם השבעה־עשר.
זכות הראשונים שמודה אצלנו להולכי־על־ארבע:
שלא ירחמו לעלי הוציא אותך מכלל החמורים והפרדות.
שמהלת על כבודך נקר יותר מדי עינים.
האיש הנכון במקום הלא־נכון.

אולי זה דווקא המקום
לדבר על ישליות. מפרחק השנים אתה כך מצטייר לי:
לא יושב ומשתהה אלא דווקא נחפז. כמעט רץ ברחוב
כדי שלא יגע זמן הפגישה שאחר כך.
מה גם שהשטן הרחיב כל כך הרבה חלות ספרים בדרך.
מיצג המקסרת הסתומה. כל פתוי יכול לך
אבל שום פתוי לא היה כערכך.
פעמים רבות בטעת את ייסם על התסכות הבנבניות
העושות את המשורר במנה כבל־פה מצאת את עצמך
אבל אבדת, כשבן. את הבובה.
לכתוב כתבת בבקר מדרשי אשמה
אבל גם מן הצרך הרגיל בראי.
גם רכילות אהבת בכלנו
אבל בנגוד לרבנו. הודית בכך.
כל מה שלא־אנושי לא היה זר לך.

כבעת. אורז שוב את המזודות לקראת עוד מסע
מחדר הכביסה שלי כאן לחדר הכבסים שלי בלונדון.
אני יוקח אתי כקמע את תמונת הסופר כבן הבית.
הספרות העברית היתה לך אכסניה. אם לא קן.

בשבילי היה זה לקח חשוב.
ידיד אותב. קבל אני אומר קבל אבל אתה כבר לא יכול לקבל
גם את זה בתודה.
צל יקר אבל צל של עצמך לא שלנו.
זה שאני עוד יכול לדבר אליך נתן בך דימנים.

דן שהורי

אנטוניו קלאווא

במוזיאון תל־אביב

קלאווא הוא ספרדי יליד בארצלו־נה (1913), היושב ועובד בצרפת, שאליה הגיע כחייל רפובליקאי ב־1939. יצירותיו הגראפיות, המוצגות עתה במוזיאון, מלמדות אותנו על יצירתו בתחום זה רק מראשית שנות ה־50, וחבל שלא נרמז בתערוכה במשהו על שלבי התפתחותו המוק־דמים. כגרפיקאי מפעיל קלאווא מי־כניזם מורכב ביותר. הוא יוצר לי־תוגראפיות ותחריטים רב־צבעים המשלבים בתוכם אלמנטים נוספים הנכפדים על נסיונו למסובך ולמור־כב. ההתרשמות הכוללת היא, שיצי־רות גראפיות אלה נראות יותר כקו־לאג'ים או כציורי־שמן והן מאבדות בשל מורכבותן את התחושה המיוחדת להדפס — אך זאת תכונה לגיטימית בהחלט. המעניין את קלאווא כגרא־פיקאי היא דווקא הטקסטורה — אמצעי השייך הרבה יותר לתחום הציור. הוא מטביע בהדפס הבלטות של בדים, שקים, דיסקיות מתכת, כפפות, כפתורים, צמות, חבלים ו־עוד, עד שהנייר המודפס נראה לע־תים קרובות כציור רב־שכבות על לוח־עץ מנוסף וגס־סיבים. מבחינה זו קרובות יצירותיו משנות השישים ל"ציור החומרי" מבית־מדרשו של טפייס. ביצירותיו מהשנים האחרונות מודגשים המרכיבים הגיפתיים עד כדי ויתור על הצבע, ההולך ונעשה גורם מישני ומופיע בצורת הדבקות של פיסות לבד צבעוניות; כותנוי לתחריטים ולקולאז'ים על מתכת (מס' 166 — 176), השייכים מבחינת המיון יותר לתחום התבליט.

הצבעוניות של עבודותיו מזכירה את המופשט החופשי הצרפתי. הוא "בבשל" היטב את שכבות הצבע, ה־מונחות בזהירות על הדף הקטן, תוך יצירת מערכת מורכבת של דרגות שקיפות שונות. סולם־הצבעים נוטה לעכרוריות ושולטים בו השחורים, הכחולים הכהים וגווני חוית. בנוסף לכך הוא מפעיל מערכת נפרדת של שרבוט חפשי וצבעני, המוסיפה גוון ליניארי לדף, שהוא אמורפי ביסודו. כשלמים ביותר נראים לי אותם הוד־ריטים "מקושקשים" ומשורבטים, ה־מודפסים בשחור בלבד, או, אותן יצירות מעטות שבהן פנה קלאווא ליתר תיחכום ואניגות בשימוש בצ־בע, כבמספר 23, המודפס בחרוד ו־אפור.

עבודותיו מהעשור האחרון נוטות, כאמור, למופשט, אולם, ההדפסים משנות ה־50 הם עדיין פיגוראטיביים ומזכירים בצורה מאוד לא־נעימה את פיקאסו. ניתן לגלות בהם את כל המאנייריזמים שלו — העיניים הג־דולות, הצריף הסכימטי, הסטיליזאציה, אופן השימוש בצבע ועוד. גם הנושאים והדרך הצגתם מעידים על השפעה הגובלת בחיקוי — הקוריה, הקרקס, הציירת. מאוחר יותר בתפס קלאווא למוטיב הקרוב של ה"מלך" ואת יצירותיו אלה מאפיינת נטייה לספרותיות ולאילוסטראטיביות מגמ־בנסאלית, המטשטשת את הערכים הציוריים.

התערוכה מיובאת זו מפגישה את הציבור בארץ עם גראפיקאי רב־יכו־לת, המעל בביצוע לאופנו של המד־יום והנמצא במידה רבה אחר המצאו־תיו הטכניות האחר אפקטים לשמם. אולם, שעה שהוא מצליח לרסן את נסיונותיו אלה, הוא מצליח להוציא מתחת ידו קטעי ציור רגישים.

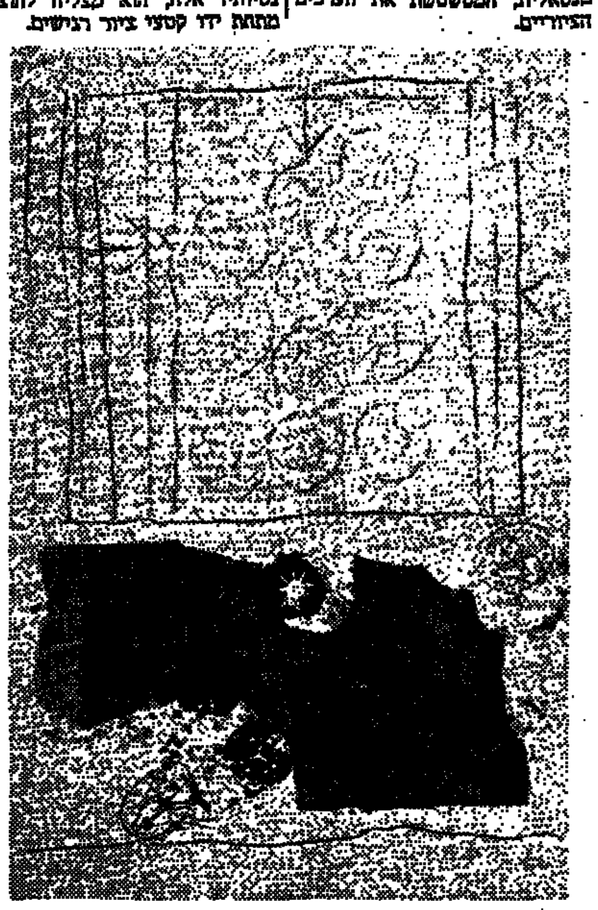

אנטוניו קלאווא: המרובדורים

מרים ברטוב

גלריה 220, תל־אביב

"הקשורים" של מרים ברטוב הם ציורים מופשטים, המבקשים להיבנות מניגודים חומריים: כל יצירה מור־כבת משני חלקים, לוחות פח בולטים בבסיס־יסוד רוחיים ולוח פלכסיגלאס שקוף, שעליו מצוירים במכחול, ב־צבעים בהירים ופאסטליים, צורות המשכיות דמויות חבל או פיסות בד תלויות — כהמשך וכניגוד לקטע ה־המתכתי האטום. היא מבקשת להשיג אפקט של שקיפות, של ציור התלוי באוויר ושל מערכת ניגודים בין הא־טום והשקוף. הביצוע הרשלני פוגע ברמת העבודות ומקהה את החוד של הניגוד. היסתפותה אחרי מערכת צב־עים, החסרה את התיחכום הנדרש מסוג ציור זה — שמטבעו נחוצה בו אמירה צבעונית וצורנית מדויקת ו־מחושבת כפיצוי על דלותו הצורנית — גם היא הופכת את עבודותיה ל־דקוראטיביות ומדגישה את עובדת ההבטסותן על אפקט אחד החוזר על עצמו.

אמנון ברזל

פינות

גלריה בלטמן, תל־אביב

"האמנות כסייסמוגרף של ציוויליזציה שוקעת" — עודד פיינגרש. "כליון היצירה הוא חלק ממנה" — מיכאל תומר (מתוך קטלוג התערוכה).

המחשה ויזואלית של רעיונות, קט־עי מחשבה, הברקה חולפת; הפעלה פיסית של הצופה ופירוק מרכיבי־ציור לסביבה תלת־ממדית; ויזואליזם מורגש, מכת־חשמל ומוסיקה סל־פונית — כל זאת, ועוד, בתערוכה קבוצתית המביאה לך בילוי בלתי־מזיק בין עבודותיהם של שמונה־עשר אמנים, שהרמז "שעות נוספות" לצד־רך תצוגה בממד חברתי.

רבים מן המעיינים בטאגאוניים של אמנות חדשה, ייפגשו כאן עם עבר־דות מוכרות מתוך אינפורמציה כבד־למת. לאחרים, שביקרו בשנים האח־רונות בלונדון, בניו־יורק, מינכן או קילאנו — מזומנת כאן פגישה עם איכות שאינה נופלת מזו של תערו־כות דומות במרכזי־אמנות חשובים אלה. (מושג כמו "מרכזי־אמנות חשובים", יכול להימדד במונחים כל־כליים, בכמות הפעילות ובמסה של אמצעי־התקשורת, או בתימצות. ב־יכולתם של מרכזים אלה להשפיע באופן מכריע על האמנים והמומנים. לעומת המושג "עבודות בעיניות", שהוא יחסי ואינו ניתן למדידה, אלא מעיד על עינינו האישי של הקובע שעבודות מסוימות אמנם מעניינות אותו).

רוב המוצגים בתערוכה, נראים כ־פעילות בלתי־מחייבת של פירוק מחה, האפשר להציגם באקלים החב־רתי הנוח והסובלני, שהוא תוצאה של חברה המבקשת לנוח מן הרצינות הקודרת, מהנצחי והגדול, "מתהו־מות הנפש ופסגות הרוח". מבב זה הוא טוב ורע באותה מידה, שמונד־דריאן הוא טוב או רע מרמברנדט, והמוצגים שבתערוכה זו הם טובים ורעים באותה מידה שאבקת־כביסה היא טובה או רעה מכתביו של שפי־נוזה.

בועז ועדיה: פסלי שעווה

הציטטות המובאות בראש הרשימה מתייחסות ל"פעי" המצחיק של עודד פיינגרש, ולגלויות ניו־יורק (מסע ה"טואלט" המוכר) הלויים ומוארים במתיקות, של מיכאל תומר. אינך חייב להפעיל את מנגנון האהבה שלך כלפי מוצג זה, כי הוא מתכלה הוא "אירוע חד־פעמי", ומכאן שהמש־תאה אהבה־בצה, מתבטלה.

רן שהורי בנה מבוך משקי יוטה, כפיסול רך, שהשפעתו הרגשית רבה יותר מציוריו הצבעוניים המתוקת־קים. מירה שהורי, בפרחי פלאסטיק שתולים בתוך אשפת נייר־עיתון, עשתה חסד לקיסום הצבע על ציורי הזיקם שלה.

גדעון גכטמן הפעיל, שוב, רפיון מבריק ויצר "הרמיוני" של הרמת רצ־פת הגלריה על־ידי יציקת חומר של רצפות, ושרטוט מרובעים עליו. וזה מוכיח, כתמיד, שמחשבה אחת־חול־פת של איש חכם, הכמה יותר מעבו־דה מאמצת של אנשים רבים שחוב־כתם מעטה (קונסטרוקט ותלמידיו). פנחס עשת מתרגל מבנה של חוטים החוצים, בקו דמיוני, עמוד בטון מא־סיבי. על חצי עמוד הפוליו שהועקבץ לכל משתתף בקטלוג, הוא מציג, ב־דרך־אגב, עבודה מושגית על־ידי הורה על הגלימה "חצי עמוד פוליו" לכל ארכו של חצי עמוד הפוליו. (ראה הקטלוגים של תערוכת Information When attitudes become form בניו־יורק, בברן). ואילו פסל ציור, בועז ועדיה, מציג את העבר־דה המרשימה בתערוכה: יציקות שעווה של כלבים וחולדים דרוסים, שפוכי מעיים, הם מוטלים כשיכורי bowery במנגנון היפר־ראליסטי.

נחום מיקלר מפרק את ציוריו למר־כיבים, ומפזר אותם על הרצפה וה־קיר: קו שחור, שהוא סרט פלסטי, אדמה פזורה, עץ וציור מנוסרים, צבע לבן שפוך. הפעם, מחוץ לאשר־ליה ולרציונות של עשיית ציור — הוא מגיע את עבודתו המעניינת ביותר.

ליוכבד ויינפלד נמאסו ציורי הבוץ, ובאגרסיביות היא מקמטת ומשליכה לערימה שמונה ציורים אוסללים כ־אלה, ברוח דבריו של אולדנבורג: "אני בעד אמנות שעושה משהו אחר מאשר לרבוץ על השבבן במוזיאו־נים".

ויש כאן גם טלפונים ציבוריים ש־יצאו מן השמוש, ואתה שומע דרכם, כמו בכל טלפון ציבורי, מה שלא ציפית לשמוע.

פנים של היבט (ב)

ברשימתנו הקודמת הצלינו, כי ב־זמן האחרון חדר לשון 'היבט' ל־כתיבה העיתונאית־מסתית שלנו, ו־זאת כדי למלא את הצורך בביטוי עברי בשביל 'אספקט' הלועזי. ב־עיון נוסף אכרנו, כי המצב מסובך יותר, שכן לאמיתו של דבר כבר שימש מקודם ביטוי עברי אחר ל־אותה מטרה. כלומר: מה שנראה ברגע הראשון כאילו לפנינו תהליך של דחיקת לעז על ידי תחדיש, מתגלה בעיון שני כדחיקת ביטוי עברי מקורי על ידי התחדיש ה־ר. ל'אספקט' זה צלינו לפנות עתה.

טור הלשון

לשון 'פנים' שייכת למלים הרי־באיות, היינו שהן מופיעות ברי־בוי דווקא. קביעה זו נכונה מצד ה־מקורות הקלאסיים של לשוננו. אבל עיון בתולדות לשוננו מראה, כי קביעה זו אינה נכונה מאז ימי ה־ביניים. בדומה לכלים אחרות 'שונ־זרו' צורת יחיד, הלא היא 'פן' — הפ"א בקמץ (לא אוכל להיכנס כאן לכמה קביעות מתמיהות במלונים אחדים, שלפיהן יש לנקד בסגול, כאילו מתוך הידמות ללשון 'אופן'). חידוש זה בא כבריאה לעולם על ידי כך, שביטוי כמו 'על שני פנים' פורק לגורמיו: הפן האחד... הפן השני. וכך הלאה, כשהוו 'פנים מרו־בים'. עד כמה שמגיע תיעודנו, יש שנהגו לכתוב 'שתי פנים' בפתיחה, אבל בפירוש לא נשתנה הדבר: הפן האחד וכו', בלשון זכר.

קשה לאתם להאריך את הרגליז שלו. לפני מהבית יובל שנים, שעה שעסקתי בעברית של ימי הביניים, רשמתי לי, כי באותם טקסטים עב־רים משמש לשון 'פן' זה במקביל למלה "וג'ה" בערבית. יודעי ער־בית יבינו מיד, כי בטקסט עיוני ערבי אפשר לפתוח שורת מניין ב־ריבוי (וג'וה), ואחר כך מפרטים: אלוג'ה אלאחד וכו'. הדברים השו־בים לנו: בערבית אין זו מלה מצויה בריבוי בלבד, והיחיד הוא טבעי לגמרי. אין ספק, כי התרבות השימוש של לשון 'פן' ביחיד ב־ימי הביניים קשור קשר אמיץ ב־סימביוזה זו של הערבית והעברית, והערבית סייעה ליצירה העברית או לפחות הוסיפה לה חיות.

מעתה אין צריך לומר, שימוש זה של 'פן' מתאים להפליא — גם מצד תמונת הלשון — לציין 'אס־פקט'. עיתונינו נהגים לכתוב גם כיום משפטים כגון: "איזה צד, אי־זה פן של הגות" ("הארץ"). ומעיד אני עלי, כי שעה שנזקקתי למשמע 'אספקט' בכתיבתי אהבתי להשתמש בלשון 'פן' זה — וכר לימים ש־הייתי נתון רובי לבעיות ערבית ו־עברית.

במלים אחרות: המצב מצטייר לפ־נינו בצורה שונה קצת. בלשוננו לא היה חסר מונח עברי בשביל 'אספקט' הלועזי, ולא נתבקש חד־דיש כדי לדחוק את הלעז. מאז ימי הביניים יש בתוכנו מלה המשמשת לעתים קרובות בדיוק למשמע של 'אספקט'. אם כן, מה כל העניין של התחדיש 'היבט'? כלום מה ש־דרוש לנו הוא דחיקת ביטוי עברי המקויים מאות בשנים על ידי תח־דיש עיתונאי?

עלינו להעמיק אפוא יותר. נכון, כי לשון 'פן' יכול לשמש שימוש נאה למשמע 'אספקט'. אבל כנראה משהו עדיין לא פעל כשורה. ועם מעט עיון נוסף אפשר לחשוף את גורמי התהליך שלפנינו. עובדה היא, כי לשון 'פן' מורגש אצלנו כמעין גוף זר. על אף מאות השנים ש־חלפו, לא נשתנה לגבינו היחס ה־היסטורי. 'פן' אינו שם ביחיד — כדרך רוב השמות בלשון — שממנו אפשר ליצור ריבוי. הוא נשאר שם בריבוי, שממנו נגזר שם ביחיד. לא זו אף זו: אמנם בפירושים מסוג 'הפן הראשון', הרי: פן־אספקט. אבל הריבוי אינו כן. מי שאומר 'פנים' בריבוי, אינו מצטמצם כלל למשמע זה. נעיין בדוגמה המוכיחה זאת בצורה בולטת. במעריב מיום 21.9.60 כותב קישון: "בצורה ה־משתמעת לפן אחד". נשאיר ל'פן' הבחוק. שימוש זה אינו עניין ל־'אספקט'.

ובכך נוצר מצב כזה: אמנם 'פן' יכול להיות 'אספקט', ולא מעטים משתמשים בו במשמע זה. אבל כנראה הדו־משמעות גדולה מדי. גם אם מלים אחרות עמוסות הן במש־מעים, הרי 'פן' לא הצליח לשאת במעמסה זו. זה הרקע למה שבצטרך לעיין בו בהמשך דברינו.

משה גושן־גוטשטיין

עורך המדור עונה על שאלות קוראים בבעיות לשון שיש בהן ענין לכלל. את השאלות יש להפנות ל־מדור "טור הלשון", מערכת "הארץ", ת"ד 233, תל־אביב.

שדמות — 50

כתב־העת "שדמות" הוגג את הו־פעת החוברת החמישים בספר. לצ־יון הגג של כתב־העת הוצאנה שתי חוברות מיוחדות, האחת מכונה חו־ברת "הצבורה" ובה מפרי־עטם של ס. יזהר, יריב בן־אהרון, אינגמר ברגמן, הליל גיבראן ועוד; השנייה תהיה חוברת יובל חגיגית מיוחדת ומורחבת ובה מפרי־עטם של אלכס ברול, ב"ש קרפשטיין, ברנרד מל־מוד ועוד.

יורם ברונובסקי

ספרות אחת ואגודה אחת

בעצם, הכול תלוי איך מגדירים — או אין מגדירים — ספרות.

אני מתכוון כאן להציע איך לא להגדיר אותה, על רקע אירוע אידיוטי למדי (בינינו) הקשור במוסד שבעצם קיומו מגדיר אותה — ועוד איך מגדיר אותה. האירוע הוא התכנסותה בשבוע שעבר של אגודת הסופרים לדיון בשינוי שמה — והמוסד הוא עד להודעה חדשה „אגודת הסופרים העבריים" ולא „אגודה הסופרים הכלליה" או איזה שם־תואר אחר, המוציא מן האגודה את עקף הלאומית החוד־לשונית ההופך אותה להתאגדות כל המושכים־בעט בישראל, ללא הבדל שפה, לאום או כישרון.

כידוע ישנן שתי קונצפציות של האגודה, שלפי כל אחת מהן מבקשים גם לפתור את בעיית „העבריות" או „הכלליות" שלה. הקונצפציה האחת רואה בה מוסד בעל משמעות רוחנית, שחובתו להאציל מרוחו וכו' וכו'. השנייה גורסת שזאת פשוט התאגדות מקצועית, שצריכה לשמור על האינטרסים של בעלי המקצוע המסוים, שבמקרה זה הוא מקצוע הספרות. הגירסה האחרונה הזאת היא סימפטית יותר ממבט ראשון, כי היא צנועה יותר ואנושית יותר. אך אילו אני הייתי סופר — הייתי בעלב כמבה עמוקות, היא היתה פוגעת בי הרבה יותר מאשר מידת־הגיחוך הגלומה בקונצפציה הראשונה. סופר שסומך את ידיו על הגדרה הרואה בו בעל מקצוע ככל המקצועות, מוותר למעשה על זכות־הקיום שלו. לפי הגדרה כזאת צדקו אלה שטענו כי ראש הממשלה לא היתה צריכה להעניק לסופרים את הפריבילגיה של הראיון הארוך — מה מותר קבוצת בעלי מקצוע אחד מקבוצה אחרת? שפל מעמדו של הסופר בישראל ניכר לא במצב הכספי הקשה שהוא נתון בו וכו' — אלא בכך שהיו אנשים שאמרו. זאת אחרי אותה הפגישה: למה סופרים ולא נגרים, למשל? והסופרים שהיו מוכנים להתקבץ היו ראויים לזלזול כזה. האגודה, לפי הקונצפציה הזאת של התאגדות מקצועית, ראויה גם היא לאותו הזלזול.

הגיחוך שבקונצפציה „הרוחנית" הוא, כמובן, שקוף עוד יותר. התאגדות או „גוף" של סופרים המאציל מרוחו ועושה למען התרבות וכו'? הרי זה דבר מצחיק עד דמעות, מצחיק שאפשר לחשוב על קבוצתיות כלשהי בעניני רוח.

סבורני, שהמושג „סופרים מאוגדים" — בכל צורה שהיא, במוסד אחד או בפגישה אחת — הוא בבחינת תרתי דסתרי. הוא גוטל מן הסופר את זכויותיו היסודיות ביותר, את הזכות הבדידה — שבחברה שלנו אין מעניקים אותה לכל אחד ושצריך להילחם עליה בחירוף נפש ומתוך ויתורים מכאיבים — להיות „אני", לא להיות בעל מקצוע, לא להיקרא אפילו בתואר „סופר" או בכל תואר אחר, אלא להיקרא בשמו האחד והיחיד שאין דומה לו. אם אין הוא מוכן להיות „אני" — אם הוא זקוק לחברים, לאגודות, להגנות למיניהן — גמרנו. ואלס (צריכים לדעת זאת גם הסופרים הערבים, המבקשים להתאגד באגודת הסופרים). מקומו של הסופר (כאמור, איני גורס אפילו את המלה הזאת) במבודד. שום עזרה ושום תמיכה, שום מילגה ושום מענק. כל אלה נועדו לביית, להשפיל את הסופר — לעשותו כל מה שהוא לא צריך להיות. אבל, כמובן, מי שמוחל על כבודו בבודו מחול. משום־מה ראוים אצלנו מענק לסופר כאות־הוקרה על זכויותיו. ההיפך הוא הנכון, זהו אות קלון. אילו אני קיבלתי מענק כזה — הייתי ניגש לראי וסוטר לעצמי: „מה עשית שמעניקים לך פרס זה" (רק אחר־כך הייתי מקבל אותו, כי הבשר חלש). כל עידוד ממלכתי ליצירה ספרו־תית הוא דבר מגוחך ומגעיל. כל הקרנות, ההשתלמויות — כל הזרמה של שתדלנות ורחמים עצמיים, שבה שקועה הספרות הישראלית.

מעל לכול אין הספרות מקצוע. נגר דומה לנגר, כיון ששניהם עושים דברים דומים ובכך כבודם — סופר שהוא דומה על אותה הדרך לסופר אחר, כששניהם עושים דברים דומים, אפשר לוותר בלי חשש על אחד מהם לפחות. חיקוי או אפיגוניות הם לפעמים גורל עצוב שאי אפשר להימלט ממנו — אך להסכים לו בנפש חפצה, לצאת לקראתו בשקיקה — זוהי כבר פרברסיה מיוחדת, בין השאר מיוחדת בכך שאין בה כל עניין.

חובתו, מתוך טבעו של הסופר צריכה למשוך אותו אל רצון להבדל — לכתוב בלשון שהיא בכל האפשר רק שלו, בדלה מלשונותיהם של שאר הסופרים ושאר בני־האדם, לכתוב דברים שאיש זולתו לא יכתוב אותם. כאשר המשיכה הטבעית שלו היא להתאגד, להתקבץ ל„גופים" — מוטב שיפשפש במצפונו ובכתיבתו ולא ייפלא אם יגלה שאת מה שהוא כותב כבר כותבים אחרים ומוטב לו לפנות ל„מקצוע" אחר. אני מסכים שכתיבה אינה עיסוק משתלם מאיזו שהיא בחינה, ובאמת אל יעסוק בה מי שמבקש לו עיסוק משתלם.

זה באשר להבלות קיומה של אגודת הסופרים — כל אגודת סופרים — בכלל; ועתה לבעיה הספציפית, שלשמה נקראו חבריה לפני כעשרה ימים לישיבה שלא מן המניין. (כל הנוהגים ה„דמוקראטיים" הללו בתוך הציבור היחיד שיש לו הזכות — ואף החובה — לא להיות דמוקראטי, לא לשמור על הכללים המחייבים כל ציבור אחר — משום שבעצם איננו או לא צריך להיות „ציבור" בכלל! אבל ניחו לזה). בעיה זו נוגעת לדברים כבדי־משקל ואף גורליים, אך גם הם נעשים בכוח מטה־הקסם של יזיף האגודה להבלים גלעגים. בכך, התקבצו להם 300 סופרים (מאתיים סופרים! אוף, מפתיע אפילו לחשוב על כך! מאתיים! לא אחד, לא שניים — מאתיים — מאוגדים, מקובצים, בעלי דעות שונות, אך כולם מאוגדים איכשהו בתפיסה היסודית שסופרים יכולים להיות מאוגדים!) והחליטו מה שהחליטו (לא להחליט) היו פורשים וקריאות־ביניים וכו'...

ושוב, תלוי בהגדרת — או חוסר־הגדרת — הספרות. זכורה הגדרה כזאת של דב סדן ל„ספרות יהודית": כל מה שכתבו היהודים בלשון כלשהי... (ומה עם הגרים? המומרים? לרבנות יהיה חלק גדול בשיפוט ספרותי כשתתקבל הגדה כזאת). אך נניח לה, להגדרה רחימאית זו ונניח לכל ההגדרות. אני גורס שכל הגדרה של ספרות היא התנכלות לייחודה, תבלה במהותה. יצירות צריכות לשאוף שלא להיעשות גופים גדולים אחידים — בין אם של שפה ובין אם של לאום — אם הן נעשות כאלה, הרי צריך שהדבר יעשה לפחות בלי שהשאיפה לכך, בלי שהאשמה תהיה בהן. הן צריכות לרצות להיות נבדלות ככל האפשר, שונות מכל האחרות, מעולות מכל האחרות. מה שחשוב בחשבון סופי זה הספר המיוחד שאין שני שלו — „וכל השאר — ספרות", כדבר וארלאן.

הסופר צריך להיאבק ולהתפלל שאף־על־פי שהוא כותב באותה השפה שבה כותבים סופרים אחרים — תהיה כתיבתו שונה מכל כתיבה אחרת, שאף־על־פי שהחיים מציבים לפניו אלף מלכודות של הידמות לאחרים — הוא לא ידמה לאחרים. רק מתוך מאבק זה יכולה לצמוח היצירה האמיתית. וכאן מבקשים הגדרות לספרות, סייגים.

„ספרות עברית", „ספרות יהודית", „ספרות ערבית" — חרפה, הבלים! ואף־על־פי שנבון הוא שהסופרים דומים זה לזה יותר משהם שונים זה מזה (וכך גם בני־האדם) — הרי צריך לקבל את זה כגזירה ולא לדון על כך מתוך איזה מין שגב אווילי: רק „ספרות עברית", גם „כלליות" וכו'. כבר איני מדבר על כך שמההגות, שיש איזה חוט שני נעלם המקשר בין סופרים יהודיים הכותבים בשפות שונות, משתבע כעדו שלולא דמסתפינא, הייתי קורא לו גזענות ההגיית. כל מושג כזה, „ספרות עברית" או „ספרות יהודית", מבקש להכניס את הסופר למיטת־סדום, לגזול ממנו את החירות היפה שלו להיות לא מי שדמותו נקבעת על־ידי לאומיותו — לא „סופר עברי" או „יהודי" — אלא הוא עצמו, היחיד והמיוחד.

זהו פאראדוכס מר למדי, שיכול גם לשעשע את אלה האוה־בים לשמוח־לאיד (אותה שאני ביניהם), שבתרבות העברית — או, נכון יותר, הישראלית — שאם היא מצטיינת במשהו הרי זו כסאנופוביה וצרות־אופקים פרובינציאליות־כמעט — קיימת הבעיה של ריבוי לשונות־היצירה, שריה חריף של „קוסמופוליטיות", רחמנא ליצלן, נודף ממנה. העולים החדשים מתבקשים ללמוד עברית („רק עברית"), אך קודם־כול לשכוח את שפת גלותם. התוצאה היא שיש בארץ אלפים רבים של אנשים א י ל מ י ם — כאלה שאינם יודעים עברית במידה מספקת לקליטת תרבות ב־שפה זו וששכחו — מטעם ומתוך תודעה פאטריוטית — את לשונה של ארץ־מוצאם. יש אנשי חינוך הנלחמים ב„מכת ה־אנגליות" וקוראים לצמצם את הוראת השפות הזרות בבתי־הספר. התוצאה היא שצברים רבים אינם יודעים שפות זרות, אך גם עברית אינם יודעים. (לכל הרוחות: „רק עברית" — זו אילוזיה, דבר כזה אינו קיים; זו המצאתם של אנשים שאינם מבחינים אפילו לשון מהי, של שוביניסטים שאינם יודעים פאטריוטיות מהי ושל — למה להסתיר זאת? — רבים ממעצבי החינוך בארץ זה שנים רבות).

עכשיו, מן המפורסמות הוא שלסופר קשה גזירה זו של שיכחת העבר ולשון העבר והסתגלות להווה פתאומי כקריעת ים סוף. הם אינם יכולים לוותר על לשונם בקלות כזאת, אם אין הם רוצים להישאר אילמים. כאן באה הגדרה כמו זו של דב סדן והדומות לה לעזרתו של הסופר העולה החדש: פלוני אמנם כותב צ'כית — אך „רוח כתיבתו" היא יהודית. אלמוני כותב אידיש — להלכה — ולמעשה הוא כותב עברית...

האבסורד הוא לא בטיעונים אלה, אלא בעצם הצורך ב־העלאתם. נכון, קשה הוא גורלם של הסופרים הכותבים בשפה שאינה שפת העם שבקרבו הם יושבים. אך כלום אלה הפתרונות לבעיותיהם? על דרך אסוציאציה שטנית למדי, אני נזכר בפת־רונו של הרב גורן לבעיית הממזרים. גיחוך מציבור־קוראים דבר רע הוא, אין ספק, אך ניתוק מציבור הכותבים הוא דבר טוב מאוד, הוא זכות וחובה של סופר אמיתי.

באה קבוצת הסופרים הערבים והוסיפה מימד טראגי נוסף למה שכבר היה טראגיקומדיה גלעגת. איך לתרץ את קבלתם או אי קבלתם לאגודה? אולי אפשר לומר שהם כותבים ערבית אך מרגישים עברית? שהם ערבים באוהלם — ויהודים בצאתם? שהם ישראלים, ובתור ישראלים זכאים להתקבל לאגודה ישרא־לית? או שמא יוכרו בפשטות ובגסות, שערבים הם ערבים — ולא יבואו בקהל ישראל? אני סומך על חברי האגודה שימצאו את נוסחת־הפלא, שגם אלה מן החברים הטוענים כהלה שלי וגם אלה הטוענים יחלוקו יבואו על סיפוקם, יישארו כולם בני ישראל נאמנים וחברי אגודה מאוגדת להפליא — רק בקשה צנועה אפשר לכוון אליהם: אל ידברו בשם הספרות ואל יעמידו בשעת הדיונים פני סופרים.

בעולם הספרות והאמנות

„מחול הרוחות — מקורות הדת"

מחול־הרוחות, הרווח בין האינ־דיאנים של המישור, מסמל התמוט־טות תרבותית תחת לחץ, אי־יכו־לת להסתגל למציאות, נסיגה אל הפתרונות המיסטיים של פולחן קדוש. ואסטון לה באר (W. LA BARRE) בספרו „מחול הרוחות — מקורות הדת" (The Ghost Dance — Allen and Unwin) משתמש בטקס זה לא רק כבבמא־פורה, אלא גם כבדגם ממשי לצורך פרשנות מקורות הדת בהיסטוריה. הוא מציע להבין את האוניברסל־יות של תפקיד השאמאן בתרבויות־אנוש הראשונות, אוניברסליות ש־מקורה בנסיבות המשותפות מן המ־ציאות כתוצאה מאי־הסתגלות, והוא מיישם עקרונות אלה על מקורות הדתות המזרחיות וכן על מקורות הדתות היוונית, הנוצרית והעברית. הוא כותב: „כל פולחן, בניתוח סר־פי, מקורו בהתנהגות הכפייתית של יצור אנושי פרטי כלשהו, אשר ניתן לה גיבוי חברתי, משום שהיא הולמת ברזמנית את חרדות כל השאר. כאשר ההתגלויות האני של מבוגרים — פרטים או חברות, אינן בצליחות להתמודד עם האיומים של יקום לא־אנושי, אזי האמצעים ש־בהם הם נוקטים, יהיו מושאלים בדרך נאיבית מן הפרא־היסטוריה הרגשית שלהם, מן ההסתגלות הזד־תר ארכאית לבני־אדם אחרים המ־צויים בילדות המשפחה, אשר אליה נסוגים כל בני־האדם בשעת לחץ."

התיזה של לה באר בשעבת על כתי הנחות: האחת, שהדת מקורה בלחץ, והשנית שהשאמאנים מתנה ביטחה של כל דת. כשהוא מצ־רף את שתי ההנחות, הוא קובע, כי השאמאן הוא גברוסיקן חברתי הכ־רחי. ההנחה הראשונה של לה־באר מתבססת על גישה פסיכואנליטית־פרוידיאנית אל הדת. משמעותה — נקודת־ראות פסימית האומרת, כי הדת היא פיצוי על כשלון האדם. לה־באר מודה כי הנברוזה שהולי־דה את הדת הולידה כמה פיצויים ראויים להערצה כמו קאתדראלות ורקוויאמים למיניהם, אבל עמדתו כלפי הקידמה התרבותית כשהיא לעצמה שלילית מעיקרה. הנה כי כן, בניתוח התפתחות המין האנושי הוא מעיר: „אבותינו נכשלו כקו־פים. הם לא נטשו את העצים משום שרצו בכך, אלא משום שהושלכו למטה, אם על־ידי האקלים אם על־ידי קופים מוצלחים יותר". זו הבח־נה מעניינת, שלה באר כאושפה בארגומנטים אינטליגנטיים ובלומ־דים.

גם את ההנחה השנייה על תפקיד השאמאן בחברה האנושית מפתח לה־באר בארודיציה ובתנופה. ה־שאמאן — המכשף בעל הכוחות — אינו מופיע רק בתרבויות פרימי־טיביות; הוא מופיע ב„אודיסאה", ביהדות הקדומה ובנצרות. השאמאן מופיע בכל מקום שבו מופיעות כפיות פסיכולוגיות יסודיות מסו־ימות במצבים של לחץ. „...השא־מאן הוא איש חולה כסיבות קב־בציונליות, ובדרך קונבנציונלית, שהיא אופיינית לרבים אחרים. במד־בן הספקציפי הוא האישיות הבצ־רוסית של זמנו. מסיבה זו הסימפ־טומים שלו (פעולות טקסיות) המת־פתחים כאופני התנהגות עצמית, מעודדים את עמיתיו... ברוך שמר־צאו באלוהים (תת־המודע האנושי). הוא אומר לנו מה שאנו מבקשים לשמוע. בניגוד לו, הפסיכולוג מס־פר לנו את תוכן התת־מודע הלא־טיפוסי האידיוסינקראטי שלו. הוא מספר לנו דברים שמטפניהם אנו כפחדים". את הצרות מגדיר לה־באר כ„פולחן של משברי; הפלא־טוניזם הוא גלגול מטאפיסי של שאמאניזם, וכיוצא באלה.

ספרו של לה־באר מקיף נושאים רבים ושאלות רבות. התזה שב־הנחת־היסוד שלו עשויה להכעיס אנתרופולוגים שמרניים ותיקי הדיני־עה בוודאי יעדיק את המומחים. זו עבודת־מחקר מרגל וחריפה, מ־חוללת־תקופה, שבוודאי היעשה חר־מר קריאה מבוקש לדור של אנתרו־פולוגים וההיסטוריונים של הדת (מ. ל. ס.).

ספרים חדשים

מקור

ניבים מספרים — מאת שלמה הר־בתי. תולדות ניבים וגלגולי כינויים מקורות והדגמות. הוצ' „צמיחה", 208 עמ', 15 ל"י.

"ברשי יהדות בדורות הדודות" — מאת משה ענב (וייבראוב), אנתולוגיה לדברי אמונה, תפילה תורה ומצוות. הוצ' „דוז", 286 עמ'.

סיני — מדבר הקדומים מתואר על־ידי עזריה אלון בליווי תצלומיהם של צבי אוסטרובסקי, עזריה אלון, מיכה ברעם, עמי ערב ושמוקם טום. עיצב אשר אורון. הוצ' „שקמונה".

כדר וקרא — ה' — משחקי קריאה למתחילים מאת שרה בורע. הוצ' „יבנה".

כדר וקרא — ו' — משחקי קריאה למתחילים מאת שרה בורע. הוצ' „יבנה".

במורה הזמן — מאת א. שטייבוב. חוברה הוברת לתולדות כמרוהו הזר־שה. מהדורה הדשה. הוצ' „אבוראום", 70 עמ'.

השלמון המקומי בישראל — מאת ד"ר צבח וייס. על פעולת השלטון המ־קומי בסביבה הפוליטית של ישראל, השפעתו של המפלגות עליו ועוד. הוצ' עם עובד, ספריה אוניברסיטאית, 221 עמ'.

תרגום

מבעד כהבים — מאת ז'אן פיל סארטר. תירגם, ערך, הוסיף מבוא והע־רות מנחם ברינקר. כרך א': פילוסופיה, 303 עמ'. כרך ב': אסתטיקה, ספרו־לוגיה, חברה, 275 עמ'. בכרכים פר־קים מתוך „הישות והאין" „בחילה", „המדומה", „מהי ספרות" וכן פכות ו־ראיונות. הוצ' ספריה פועלים, רשת זמננו.

אבי שלום־עליכם — מאת מארי וייפה־הולכרבר. זכרונות של בת אר הבת המעלים ראיה אישית, אינטימית של הסופר בתוך משפחתו, בתוך עבו. הרגום: רות שפירא. הוצ' ספרית פוע־לים, 267 עמ'.

ארץ לא נודעת — כיסורים מאת עודד מבורדליס, עברית: רב אבא. הוצ' ספריה פועלים. 112 עמ'.

אידיש

משה קנאפהיים — מאת ה. ש. קאזדאן. סארלאג יידישלאנד בוענאס־איירעס. 160 עמ'.

Ariel — A Quarterly Review of Arts and Letters in Israel, Number 31.

בחוברת סיפורים מאת חיים הזז והנוך ברטוב. שירים מאת דן פגיס. ורשימות על ציור־קיר ברובע הכותל כבי של ירושלים, על השירות בעיר העליה המערבית של ירושלים, על הצייר יהושע ברנדשטטר, על חינוך ועוד.

י. שטיינברג ויצירותיו

(סוף בעמוד 18)

ברכת־ההג בקול רב, קידוש כלי בבוכה על היין וסמך לה בהיכה — מבוסם קצת מלגימת היי"ש וחוזק — לשרה על לחייה, כבלי לחשוש לעיני האח הזקן, שהסתכל בחוץ זה בתבהה ובתוהו. גילויים אלה של אדונת מבהירים לה — עוד לפני שנודע לה דבר הריונה — כי סגולה בו. כדאי לשים לב אל הניגוד הבולט שבין התנהגותו ה־קולנית החסרה־הבושה של בריל ובין צניעותה ואצילותה הטבעית של בת הרב גם לאחר לילה זה: „היתה שרה מוזגת בעיניים מורדות את הכוסות". כל מה שמתגלגל לאחר־מכן אך חוזר ובאשר את הרגשתה המיידית: אין הוא אלא גילום עלוב של שאר האברכים שזוהמה. מכאן, שלא להר־דינה של החברה היא נכנעה בשעת ההתאגדות, כי אם לייאושה מן הסיכוי לאהוב כפי שאיוותה נפשה, שלא במידותיהם המגומקות של הסובבים אותה. מאותו טעם גם קשה לקבל את האינטרפרטאציה של כהן לסיפור „בת ישראל", המייחסת לגיבורה את תמידה הבעל של רצו־נה וקנאה באושרם הבשותף. באור כזה מבטא את דכותה של בת ישראל זו, שעה שהסיפור מבקש להדגיש את בידידתה בתוך סבי־בתה הזרותית. העיניים הצרות ב־אושרם של בני־אדם שיכלה כאן באופן מובלט לסובבים אותה.

ואין רבותא בכך, שכהן מדגש בהכללתו, ששטיינברג חלק „לדמו־יות הנשיות מידה עמוק ונוף נפשי רב־יותר מאשר לגבריים", אם ביאור וים של הסיפורים אינו כמהיש אמי־רה זו. כה גם שאמירה זו אינה ממצה את עיקר התופעה: לרוב טופן שטיינברג על שכמן של הנשים הגדירות הללו את בשורת יצירתו. דווקא הפרק זה במלאכת האינטר־פרטאציה גורע מהשיבותה של מונו־גראפיה זו. דומה כי סוד באמתו של שטיינברג לא נהפענה על־ידי מבקרו, לדעתי, בעיקר בשל היעדרה של הערכה הדיה ליצירתו של שטיינברג, שהיתה צריכה להיפשה בהיבור מקיף ובצל חידושים אינ־פורמאטיביים שכוזה.

זכרונות של דאדאיסט

על השאלה „מה עשית במלחמה הגדולה ולאחריה, תנועת דאדא ד־מנסה לענות ראול האוזמן בספרו „בראשית היתה דאדא" (הוצאת „אנאבאס"). ספר זה הוא בחלקו רטרוספקציה ביקורתית ובחלקו סי־פור זכרונות. למרות חסרונות מסו־ימים, זהו ספר מקסים וחשוב, ש־נכתב בידי אחד מחברי תנועת דאדא האינטלגנטים ביותר.

האוזמן מקדיש פרקים נכבדים ב־בספרו לדמותו של קורט שוויטארס ומאיר את נשמו התצוגה של אמן חשוב זה — תופעה אופיינית ביותר לדאדאיסטים ולאכספרסיוניסטים כ־אחד. אחת ההבחנות היפות שהוא מעלה היא זו שמארסל דישאן נטל חפצים בעלי ערך והפכם לחפצים בכולי ערך. בשעה ששוויטארס נטל חפצים בעלי ערך וניצל את ערכיו־תם כדי לתרגמה ליופי; ובשעה ש־ארפ הוציא מלים ממצבים קונבנ־ציונאליים העניק להן חיים חדשים והקשרים חדשים, ניצלן שוויטארס כתבניות צורניות וכאבני־בניין ל־פאנטאסיות שלו. האוזמן הוא היחיד בין הדאדאיסטים המודה שהיתה זו תנועה לזמן קצר ובצלה השפעה מוגבלת.

בעקבות שרלוק הולמס

מייקל האריסון הוא אחד מאותם אנגלים חביבים ואכסצנטרים, ש־בלעדיהם נעשה העולם מקום משׁ־עמם. הוא כתב ספרים רבים, אבל עיקר כתיבתו נסבה על שרלוק הולמס, שאותו הוא חוקר ממש מתוך כפייתיות. „בעקבות שרלוק הולמס", שנכתב ב־1958, עודכן ויצא עכשיו כהדש בהוצאה אמריקאית („דרייק פאבלישארס"), הוא ספר קלאסי. „לונדון של שרלוק הולמס" („דרייק פאבלישארס") הוא ספר חדש לגמרי ובו חומר חדש על הנושא.

„בעקבות..." הוא ספר העוקב א־חר כל פסיעה שפסע הבלש המהולל. האריסון מבקר במקומות, שאליהם נקלע הולמס בבילדשיו, ומוסר דו"ח על מצבם כיום ועל השינויים שחד־לו בהם מאז ימיו של הולמס בשנות ה־90 של המאה הקודמת. בשני הס־פרים מתגלה האריסון כחוקר דקדקן לפרטי־פרטים. מבחינות רבות ספריו הם מפות של לונדון בפרט ואנגליה בכלל בין השנים 1880־1914. הוא מספר כה היה שכר־הדירה ששיל־מו הולמס ואטסון בעד דירתם ב־רחוב בייקר 221 ב'; מחירה של ארוחה אצל סימפסון; סיב הלקוחות בבאר „קריטריון", התכניות המוסי־קליות בסנס ג'יימס הול; סוג הטבק שהולמס עישן ועוד. אלה הם ספרי־קריאה מהנים מאוד ומלאי אינפור־מציה, שיענגו בעיקר את אוהביה של לונדון ושרלוק הולמס. („ניו יורק טיימס בוק ריביו")

שטרייכמן

אנו מציגים מספר אקורלים מעולים של אומן גדול זה שעבודותיו הן נדירות ביותר וניתן להשיגם רק ממקורות פרטיים.

*

נחום גוטמן: 1947, העת מכולת בנוה שלום, אקורל (נוף תל אביב הקטנה — גוטמן בשיא הדרו)

ליטוגרפיות: אבל פן, משה גת, שמואל כץ, דוד משולם

רוז Rooz גלריה לאמנות

סמטת בית השואבה 1 (פינת אלנבי 94)

תל־אביב, טל. 613924

שעות עבודה: 13.00—9.30, 19.00—16.30

מיטב ציירי ישראל

ספרים חדשים בהוצאת דביר

ספר הכוזרי

בתרגום חדש מן המקור הערבי בידי יהודה אבן־שמואל — 39.— ל"י

התפילה בישראל

בהתפתחותה ההיסטורית מאת: י. מ. אלבוגן — 38.— ל"י

התלמוד הבבלי

בהתהוותו ההיסטורית מאת: מ"א טננבלאט — 17.— ל"י

האשה הגדולה מן החלונות

רומן חדש מאת: יהושע קנז — 6.80 ל"י

מוסד ביאליק ספרים חדשים

גבריאל פרייל

מתוך זמן ונוף

שירים מקובצים 235 עמ'. 18 ל"י.

*

מהדורות חדשות

מ. מ. בובר: בסוד שיח

על האדם ועמידתו נוכח ההוויה

הדפסה שלישית. 261 עמ'. 12 ל"י

יוסף בן־מתתיהו (פלביוס יוספוס)

קדמוניות היהודים

הספרים אחד־עשר—עשרים (תקופת בית שני), בלווית שלוש מפות

תרגם מיוונית אברהם שליט

הדפסה שניה. 374 עמ'. 17 ל"י.

להשיג בכל בתי־המסחר לספרים ובמדור ההפצה של מוסד ביאליק, ת.ד. 92 ירושלים

פינות

בגלריה בלטמן

תל־אביב, רחוב חיסין 5

המציגים: פנחס עשת, עודד פיינגרש, רפי לביא, יעקב חפץ, רן שהורי, מירה שהורי, בועז ועדיה, מיכל נאמן, שיקו כץ, מיכאל תומר, גד אולמן (חנוך רזן), יוכבד וינפלד, שמשון מרחוב, אהוד פקר, נחום טבת, פרדי פביאן, נחום מיקר, גדעון גכטמן

הוצאת מסדה בע"מ

ספרים חדשים

העם הבוחר • אשר אריאן

מחקר אמפירי ראשון של ההצבעה בישראל, מאת ראש החוג למדע המדינה באוניברסיטת תל־אביב. המחבר מנתח בספרו את דפוסי ההצבעה של ציבור הבוחרים, את המכניזמים השונים שבאמצעותם הצליחה מפלגה אחת לשמור על שלטונה למשך פרק זמן של יותר מדור אחד, את הגורם הקובע את החלטות הבוחר ועוד.

שירים • יוסף צבי רימון

קובץ שיריו של אחד הבולטים והמיוחדים בשירה העברית החדשה.

המופלא — זה תואר נאמן לו, רק לו לבדו מכל אנשי השיר בתוכנו בדור הזה, בדורותינו אלה, — א. קריב.

מיטב השיר הרימוני — הוא עצמו, ואין דומה לו בלשונו וברוחו — צבי לוז.

הגן הפתוח • זיסקינד כרמל

רשימות וסיפורים. תיאורים, אמיתות־חיים והגות. אירועים וסיטואציות בחיי היחידים והכלל. השתקפות פנימה של אדם וחברה אנושית.

בסידרת ספרי חינוך יצא לאור

הכיתה הפתוחה מאת הרברט קול

מכתב למורה מאת בי"ס בארביאנה

(נכתב בידי שמונה נערים איטלקיים)

יופיע בקרוב

ביטול בית הספר מאת איוואן איליץ'

הופיעה מהדורה שניה של הספר

"הוֹפ הבנותי!" — מושגים ודרכי חשיבה לילדים

עם דפי גזירה לעבודה עצמית.

תחבולות 1972

אך כאשר המדובר בתחבולה מפולפלת אפשר עדיין לסמוך עליו.

סיום משחק מס׳ 801
תחרות גובי־סאד 1972
רוסוליםו

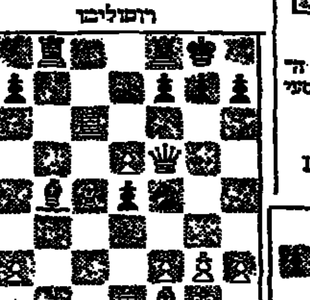

באוריין

מסעו האחרון של השחור (...20 ר—4ג) הותר להילופי רצים כדי לסלק את הכלי המגן על המלך הלבן. במסע הבא של הלבן מנסה להרכיח שהרגלי 4ה נשאר ללא הגנה מספקת.

שחמט — הגנה סמויה
משום מה נהוג לחשוב כי לצד ההיום התקפה יש מונופולין על מסעי ראווה.

סיום משחק מס׳ 800
½ גמר אליפות סובייטית 1972
גומבך

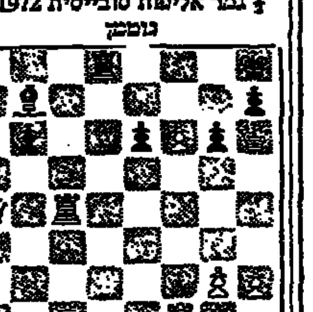

ואגאניאן

בדוגמא שלפנינו הקייב הלבן כלי כדי להגיע לעמדה זו. קשה לבנותו, שכן המט נראה בלתי נמנע. אך להפתעתו מצא השחור דרך התגוננות בלתי רגילה. הראים אתם את הגננה הסמויה של השחור?

מסע מפתיע ונאה
ניקולאי רוסולימו, נמנה בשעתו עם טובי התחבולנים בעולם. אמנם כיום אין עוד ביכולתו של רב האמן הקשישי (63) לזכות בהשגים גדולים.

פענח את הצופן [25]

להלן אימרה של סופר רוסי. מתחת לאימרה רשום שם הסופר. האימרה ושם אומרה רשומים בספרות ומספרים שכל אחד מהם מייצג אות מסויימת. למטה נתונים כמה שוויונים חשבוניים באותיות, שכל אחת מהן מייצגת סיפרה מסויימת כאלה המופיעות באימרה ובשם. השוויונים האלה, אם תפענחם נכונה, על דרך ההגיון, יעניקו לך מפתח ספרות לגבי שמונה אותיות. רשום את שמונה האותיות שבשוויונים מעל לספרות הכתאימות את האותיות המתאימות ליתר הספרות המספרים עליך למצוא בדרך ההגיון והניסוי.

האימרה

1 14 17 10 17 5 8 5 1 17 11 10 18 1 1 2 10 17 8 5
1 14 13 5 10 9 6 8 1 4 18 10 1 17 16 1 18
1 17 8 18 0 1 14 4 10 1 17 5 14 18 10
18 13 10 4 10 1 17 2 5 16 1 18 1 17 9 18 2 15 14 18
18 7 3 12 1 14 12 9 10
(17 15 11 5 17 18 19 11 18 2 12 18 2 18 17 6)

השוויונים

הפתרון בשבוע הבא

פיתרון פענח את הצופן 24

„ההמון רב ובני־אדם אך מעטים"
(דיוגנס איש סינופי)

200 שנה לתיאטרון המלכותי בשבדיה

בולים
מאת שמואל שליט

בסוף ינואר 1773 התקיימה ההצגה הראשונה בבית האופרה השוודית ה־מלכותית, שנוסדה על ידי המלך גוסטב השלישי. במלאת 200 שנה להיווסדות בית האופרה, הנפיק לא בכבר הדואר השוודי סדרה בת שני בולים בערכים שונים. המבנה בו התקיימה ההבכורה כבונה „בית ה־ערשים החדש", והוא נמצא בקרבת הארמון המלכותי בשטוקהולם.

שני הבולים מבטאים היטב את הנושא.

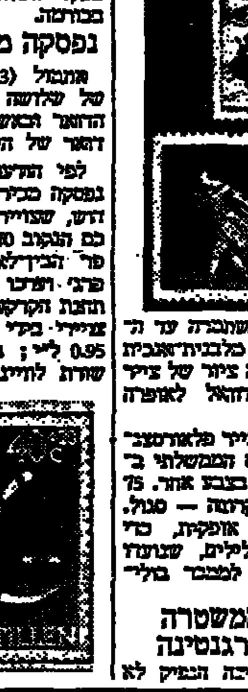

בול לכבוד המשטרה הפדרלית בארגנטינה

הבול היפה ביותר — של אשר קלדרון

מפקד אוכלוסין בבורמה

זהירות בדרכים באנטילים ההולנדים

נפסקה מכירת בולי זכרון

המזל עוזר לאמיצים

יד משבוע: מחלק צפון. הכל פגיעים

צפון
♠ 6 3 2
♡ A J 5
♢ J
♣ A J 10 8 4 2

מערב
♠ A 10 9 7
♡ 6 4
♢ 8 7 6 4 3
♣ Q 3

מזרח
♠ Q 8 4
♡ K 10 7 3
♢ K 2
♣ K 9 7 5

דרום
♠ K J 5
♡ Q 9 8 2
♢ A Q 10 9 5
♣ 6

תחרות גביע אזלר

הזמנות לחוץ־לארץ

שחמט בישראל

שני המלכים בסכנה

לבן: גלפר
שחור: גרוס
ליגה ארצית, 1973.

שחמט בעולם

"לפסח בסיני"
2 טיולים מיוחדים 4 ימים כ״א
מס. 1 יום ג׳ 17.4 עד יום ו׳ 20.4
מס. 2 יום ו׳ 20.4 עד יום ב׳ 23.4
אוטובוס תיירים/טיסה משולבת
! מקומות מסומנים !

"פסח באירופה"
טיסה קבוצתית
ציריך — לונדון — פרנקפורט
1,750 ל״י + 178 דולר

טיסות קבוצתיות
לתערוכות מקצועיות
מילנו — הנובר — לונדון

פרטים והרשמה:
כנעןטורס רחוב בן־יהודה 13 תל־אביב, טלפון 229125

משרד התקשורת

דרושות בתל־אביב חנויות
שתשמשנה כדיור תחליפי לסניפי דאר לתקופה של שנה

על הדיור להיות בקוטר של עד 200 מ׳ מהסניפים הנוכחים.

להלן רשימת הסניפים והשטח המבוקש:

		השטח המבוקש 100—50 מ״ר
.1	זמנהוף 3	
.2	דיזנגוף 286	״
.3	ברודצקי 15	״
.4	מגדלי 3	״
.5	המלך ג׳ורג׳ 30	״
.6	פיין 6	״
.7	רמת החייל	50—30
.8	קרית שלום	״
.9	יהודה הימית 41	״

הצעות יש להפנות למשרד התקשורת, מחלקת הנכסים מחוז תל־אביב והמרכז, ת.ד. 29291 טלפון 53853—03.

הסתדרות מדיצינית הדסה

מציעה למכירה את ציוד הרנטגן
המפורט מטה:

1) חדר 3
1. שלחן פקוד — 500 Westinghouse Fluradex
2. צנלת תקרה — 500 Westinghouse Fluradex
3. שלחן צלום — 500 Westinghouse Fluradex 180

2) חדר 6
1. שלחן פקוד — Medio DLX
2. צנלת תקרה — Danks Dana
3. שלחן שקופים — Muller UG4
4. Philips TV Chain
5. Philips Cine Pulse

3) חדר 8
1. שלחן פקוד — Medio DLX
2. שלחן צלום — Schonander head unit

4) חדר 9
1. שלחן פקוד — Philips Maximus DLX

5) חדר 12
1. שלחן פקוד — Philips DX
2. צנלת תקרה — Westinghouse
3. שלחן בוקי

6) (M3) 2 X-Omat processors for 7 minutes

הציוד עדיין מותקן ופועל ויוחלף בהדרגה בציוד חדיש החל מחודש מרץ 73 ועד דצמבר 73.

המעונינים לרכוש את הציוד, חלקו או כולו, יוכלו לראותו במכון הרנטגן שלנו בביה״ח בעין־כרם ויבואו בדברים עם מהנדס י. מחלק מהמחלקה האלקטרונית.

הצעות יש להגיש לאגף האספקה של ה.ה. הדסה ת.ד. 499 ירושלים.

הנהלת הסוכנות היהודית לא״י
קרן החינוך לישראל
מיסודה של המגבית היהודית המאוחדת

מכרז בניה ק/147
לבנית מרכז קהילתי
בבית שמש ע״ש זינמן

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא״י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבנית מרכז קהילתי ע״ש זינמן בבית שמש.
2. הבנין המתוכנן הוא בשטח של כ־1760 מ״ר.
3. את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום א׳ 4.3.73 בבנין הסוכנות, רחוב קפלן 17, תל־אביב, בחדר מס׳ 206 בשעות העבודה, תמורת תשלום של 400.— ל״י אשר לא תוחזרנה.
4. סיור קבלנים יתקיים ביום ד׳ 14.3.1973. הפגישה ליד המועצה המקומית בית שמש במשרד מהנדס העיר בשעה 11.00.
5. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות בכתובת המצוינת בסעיף 3 לעיל עד ליום ד׳ 4.4.1973 שעה 12.00.
6. תנאי התשלום במזומנים כפי שיקבע בחוזה שייחתם.
7. ההשתתפות במכרז זה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים בהתאם לחוק רשום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ״ט והרשאים בהתאם לחוק לבצע את העבודה המוצעת בהתחשב עם היקפה הכספי ומהותה.
8. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

עירית ראשון־לציון
מכרז כפ׳ 13/73
לשמירת השטח החקלאי

עירית ראשון־לציון מבריזה בזה על קבלת הצעות לשמירת השטח החקלאי שבאזור שיפוטה של העיריה למשך שנה אחת החל מתאריך 1.4.73.

דוגמת החוזה הכוללת התחייבויות של הגוף שקבל על עצמו את השמירה של השטח החקלאי הנ״ל, אפשר לקבל אצל בוכיר העיר בשעות העבודה.

על המציעים להגיש הצעות בדבר גובה התשלום הנדרש כאת העיריה עבור ביצוע השמירה לפי תנאי החוזה.

את ההצעות יש להגיש לבוכיר העיר עד יום שישי, יב׳ באדר א׳ תשל״ג, 16.3.73, במעטפה סגורה נושאת ציון „הצעה למכרז מס׳ 13/73".

אין העיריה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

ח. גיבשטיין
ראש העיריה

חידון סמליק
בכל יום ששי
במוסף השבועי של הארץ

16 חדש ענק פרידמן

ועוד שפע פרסים יקרי־ערך

פיצריה רימיני
מסעדה איטלקית

20 מיני פיצה
תל־אביב
ככר מלכי ישראל 4
אבן גבירול 24

מכוניות למכירה:
1. ב.מ.ו. 2500 אוטומטית
שנת ייצור 1971
2. מרצדס 220
שנת ייצור 1968

לפנות טלפונית: 245152
בין השעות: 08.00—16.00

בחסות
משרד התחבורה
והמועצה הלאומית למניעת תאונות
עורכת ג׳יישי
(הלשכה הצעירה ישראל)

מבצע פרסים לחוגרי חגורות בטיחות

במסגרת המבצע שייערך החודש יסיירו חוליות של חברי הג׳יישי (הלשכה הצעירה) בכבישים ובתחנות דלק ויאתרו נהגים כמוך, המשתמשים בחגורות בטיחות בעת הנהיגה.
כל נהג שימצא חגור בחגורת בטיחות בעת הנהיגה ישתתף בתחרות הפרסים.
בין הפרסים — אביזרי רכב ופרסי כסף מתנת חברת „צ׳מפיון מוטורס", פוליסות ביטוח מתנת חברת „מגדל־בניין", חגורות בטיחות לילדים מתנת חברת רבינוביץ ומתנות הקואופרטיבים „אגד" ו„דן".

הקדם חגורה למכה

שים לב: השבוע נערך המבצע בתחומי הערים ראשל״צ ורחובות.

צעד חיובי בכיוון הנכון

בהצעה להקים שירות אקולוגי כלולים חלקים אופרטיביים שיש לאמצם בהקדם

מאת פרופ׳ ראובן ירון

רוב צבור על סדר יומה של הממשלה עניין הקמתו של גוף אשר צריך לטפל בבעיות הסביבה. לכאורה לא פסק הדיון בנושא זה מאז הקימה הממשלה, לפני כשנה (החלטה 808, מיום 13.9.1971) ועדת מנכ״לים הטילה עליה לקדם ולתאם את פעולות הממשלה בכל הנוגע לשמירת איכות הסביבה.

על ועדת מנכ״לים זו נמתחה ביקורת רבה, מצדדים שונים; אין ספק אם יש מקום לאכזבה, שכן כלכתחילה לא היתה הצדקה לתקוה שתלו בה: מצד אחד סמכויותיה של הוועדה מוגבלות, ואין היא עוסקת אלא בתאום; ומצד שני יש לה הרכב כבד מדי, — חברים רבים העסוקים איש איש בענייני משרדו, הנתונים ביקוש לדיון הסוף בענייני הסביבה.

ההצעה הנוכחית עתה לדיון — הקמת „שירות" אקולוגי — יש בה משום ראשית הדרך הנכונה להשיג בידע. בבחינה זו מהווה ההצעה צעד חיובי ויש לברך עליה.

כדי להחליט בנושאים אקולוגיים מסובכים לא די ברצון טוב עקרוני של הרשויות אשר מעמדם ברשות המבצעת (או גם המחוקקת) מקנה להם את הסמכות להכריע. ולכן, אם אומרים עתה לגבש צוות של אנשי מדע אשר עיסוקם העיקרי יהיה בענייני הסביבה, ואולי בעיקר לטווח ארוך, הרי זה דבר טוב ורצוי. דומה שזו השקעה המבטיחה פירות יותר מהשקעות רבות אחרות הנעשות בישראל.

אם יטיל החוק, כמוצע, חובה על יזמים להגיש תצהיר המעריך השפעת תכניותיהם על איכות הסביבה, ואנשי השירות ידונו בתצהירים אלה ויחוו דעה עליהם, הרי גם זה צעד בכיוון הנכון.

אולם הבעיה היא אחרת: מתוך הפרסומים שהופיעו, וההתבטאויותיהם של אחדים ממולידי התכנית, מסתבר כי השירות המוצע כמסייע להם בפתרון כללי ומספיק לסוגיה הישראלית של הממשלה בענייני הסביבה.

על כך יש לחלוק, בשל נימוקים ברורים ופשוטים: ✱ השירות אינו אמור להיות גורם בעל משקל פוליטי; ✱ לא יהיה בכוחו לעמוד בתנופה מול גורמים רבי־כוח והשפעה, המיוצגים ישירות בממשלה.

אין אני מחדש דבר אם אזכיר כי, משרד החקלאות הוא בגדר לא־מבר־לית „מיסרד החקלאים"; בראש סולם העדיפויות של המשרד עומדת הדאגה להתפתחותה של החקלאות, על ענפיה השונים והמגוונים. כך גם משרדים אחרים: משרד השיכון, התיירות, המסחר והתעשיה, התחבורה, — קשורים, במישרין או בעקיפין, בפעילות כשקית עצמה, הצפויה להיות בעייתית מבחינת שמירת איכות הסביבה. איני קובל על המשרדים הללו ועל פעילותם, אלא מתאר אני מציאות. בנסיבות אלה צריך יהיה ברור, כי המרכז האקולוגי לא יזכה לתשומת הלב הנחוצה להגנה הנאותה בשיכור הממשלתי.

✱

דומה כי בסך הכל הוצרים משרדים למדי, ובוודאי בהיותם תם יפה לאלה אשר הלוו את הצעת „השירות". מדוע איפוא הם כה זהירים, כה כבעניני לכך? אף על כך נכבענו דברים ברורים: יתרונה של ההצעה בזאת שאין היא דורכת על יבלות, אין היא באה לשנות את הסטטוס־קוו המקודש של סמכויות המשרדים, אין בה כדי לגרוע משהו ממישהו.

אכן, אסור לזלזל בשאיפה להמנע מסיבוכים. החיפוש אחר דרך המגודות המינימלית כיצד על הכבוד... פוליטית, ואולי אף על כמעט בלי הצעה. מודעים אנו למכשולים הקיימים בדרכו של כל שנוי... לשנות, ולקנאות בה יגן שר על כל בדלי־סמכות.

התוצאה הצפויה בענייננו: רוב משרדי הממשלה „מטפלים" בצורה זו או אחרת בענייני אקולוגיה, — המצב של איכות הסביבה הוא כפי שהיה. דומני כי לא יהיה איפוא בכוחו של דבר מגוס בלגטוס את הדרך הנוחה והקלה, שכן אין היא יכולה להביא אל יעד רצוי.

✱

אנו נמצאים עתה בשנת בחירות. לעובדת־יסוד זו יש השלכות אף ב־

ערפיח מעל תל־אביב

החום דיעבד, הוא מהווה גם מבולה גם סיכוי. ברור כי אין הצעה כשרה לביצוע בידי כל ועדה במבנה של משרדי הממשלה. כדי שיוקם משרד אחד לבעיות אקולוגיה. אולם דבר אחד יש לעשות ללא השהיות: יש לאמץ בכל הקודם את החלקים האופרטיביים של ההצעה להקמת „שירות": גיבושו של צוות מדעי הוא חיוני, אך גם הוא אינו יכול להיעשות מהיום למחר. את השירות יש למקם — לתקופת מעבר קצרה — במשרד ראש הממשלה. אין אני חושב כי זה מקומו הנכון, אך לעת עתה, כהוראת שעה, ולכל היותר עד „חוקו" גם ביחס לשירות זה, נראה מיקומו במשרד ראש הממשלה כפתרון־ביניים סביר והוגן.

✱

יחד עם זאת ראוי כי הממשלה תנצל את ההזדמנות לדיון יותר מעמיק ומעמיק בנושא. רצוי כי דיון זה יבליט את הצורך להקים, לאחר הבחירות הקרובות, משרד לענייני סביבה, בעל סמכויות מרחיקות לכת. מובן כי אין אני בא כאן להציע הסמכים כדיוקים בין אותו משרד לאלה הקיימים עתה. הדבר יצריך בדיקה והשיקול, אך ברור כי הממשלה המפקדים יהיו גם על השבונג של השירותים הקיימים כבבר.

כמובן, אין להתעלם מן האשכולות שכן הממשל יהיה להשיג במסגרת הממשלה כמה לעתיד־לבוא, וכי דוקא שהדין להגן על אינטרסים החיים — אכפתיים או כהדיבים — הוא שיבער. אם אכבר כך קיים, הרי רצוי כי המפלגות הגדולות הכרזה במצעיהן במרוך להקים משרד לשמירת איכות הסביבה.

עדים אנו להיגשה הקיימת בציבור מפני הקמת משרדים ממשלתיים נוספים, ולהרגשה הרווחת, כי מספר המשרדים הקיימים הוא בלאו הכי גדול מדי. ההרגשה זה מבדיק בוודאי יסודיות. ובהן כהמכבה על ארגון ביחדים כל החלק במשרדי הממשלה בהוך בהוג הפיספים. רוארגניזציה כזאת אינה צריכה לעכב הקמתם של משרדים חדשים אשר המדינה זקוקה להם, להיפך, — יש בה כדי לפנות להם מקום.

אין לי ספק כי משרד לשמירת איכות הסביבה שיש יקום. מה שאין אפשר לדעת בשלב זה, הוא כיצד הקמתו. ההבדל יכול להיות בעל משמעות ביניקה־לכה. דווה הקמתו של המשרד מרוחה המקך המצב הפרוק הקיים, היא עלולה לגרום נזק קים שלא יהיה להם תיקון.

אוניברסיטה ללא היתר

מאת אוריאל רייגולד

אף כי היתה זו כבר שעת ערב, עקקו החיים במסדרונות בית הספר אליאנס שברמת אביב. בשעה ערב זו לא היו כאן גם ה„שחרי־" של שעות הבוקר. ליד השולחנות ישבו ולמדו אנשים בוגרים, רובם בשנות העשרים. היו אלה תלמידי מוסד הנקרא „האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה". הגעתי למקום בעקבות חוברת באה משלח לגני המוסד ובה ביקרה ההנהלה על תפנית ההתרחבה החלים בו.

ההיתר

הערך היסודי נראה מעניין וחיובי: אוניברסיטה ערב בה ילמדו אנשים עובדים ובעלי משפחה המעוניינים לקנות השכלה ברמה אקדמית ולשפר אגב כך את מעמדם המקצועי. אנשים שאינם יכולים לצאת לשם כך מעבודתם היומית. אולם תוך כדי הבדיקה הנושא התעורר כמה וכמה סימני שאלה שיש בהם עניין ציבורי. עלי לציין כאן, כי סימני השאלה הללו מתייחסים במישרין אל מוסד מסוים זה, אך הם משקפים במידה מסוימת גם את המבוכה הכללית בארץ בעקבות בולמוס התארים וההשכלה הגבוהה האוחז בשכבה רחבה יותר ויותר.

בית־הספר אליאנס ברמת־אביב מתכנה אוניברסיטה למרות שבקשתו לכך נדחתה

סימן השאלה הראשון הוא עצם השימוש בכינוי „אוניברסיטה". גם למי שרגיל לראות כיצד דברים צומחים במדינת ישראל נחוצה מידה רבה של דמיון כדי לראות באוניברסיטה את אותם 536 תלמידים הבאים 3—4 פעמים בשבוע אל כיתות בית הספר התיכון ברמת אביב. בסעיף 12ב(א) לחוק להשכלה גבוהה נאמר: „לא ישתמש מוסד חינוך באחד הכינויים האלה — אוניברסיטה, טכניון... פקולטה, אקדמיה, מיכללה... בין בנפרד בין בסמיכות... אלא אם המוסד הוכר לפי סעיף 9 או שהכינוי ניתן לו בחוק או שקיבל עליו אישור מאת המועצה להשכלה גבוהה". האם עונה המוסד שלנו לאחת הדרישות המפורטות בחוק? בדצמבר שעבר פנה המוסד אל המועצה וביקש אישור להשתמש בשם אוניברסיטה. הבקשה נדחתה. המוסד נתבקש לחדול להיקרא אוניברסיטה. אך הוא עדיין ממשיך בכך.

„החוק מאפשר לנו להיקרא אוניברסיטה לפחות עוד כשנתיים" — טוען מנהל המוסד, ד״ר שאול לוין, לשעבר מנהל אגף החינוך בעיריית תל־אביב. בשטח גלהב ומאמין במפעל בו הוא עוסק כעת. דומה, הקשיים אינם עומדים לו למכשול. בחוק משנת השל״ב, בו נאמר בפירוש: „על אף האמור בסעיף 12ב לחוק העיקרי רשאי מוסד להמשיך ולהשתמש באחד הכינויים הנזכרים באותו סעיף עד תום 24 חודשים מיום תחולתו של חוק זה..." אנשים הקרובים לנושא טוענים כנגד הישענותו של ד״ר לוין על סעיף זה לאחר שהוגשה בקשה ונדחתה.

לא ניכנס לצד המשפטי של הסוגיה, אך מבחינת האסתטיקה הציבורית דומני שיש טעם לפגם בכך שמעמד ציבורי ימשיך להיקרא אוניברסיטה גם לאחר שנדחתה בקשתו בעניין זה. מה גם שאם יקבל המוסד בעתיד היתר מהמועצה להשכלה גבוהה, יאושר אולי כמיכללה, לא כאוניברסיטה.

אולם ד״ר לוין אינו מתרגש ביותר מעניין השם. „קובע לא השם אלא התוכן", הוא אומר. „אם המורים הם מורים של אוניברסיטאות ותוכניות הלימודים הן כאלה של האוניברסיטאות — מדוע לא נאמר שזוהי אוניברסיטה? כל עניין החלוקה וההפרדה בין אוניברסיטה ומיכללות הוא מגוחך. ובכלל, הנה קיימת אוניברסיטה עממית. מי בא בטענות שהם משתמשים בכינוי אוניברסיטה, למרות שאם ודאי אין זה מוסד להשכלה גבוהה? אך בסופו של דבר, באמת לא השם הוא הקובע. אם במשך הזמן יתברר שנצטרך להחליף את השם — אז נחליף. אין בכך אסון".

הסות של אישי צבור

לפני שנציג סימני שאלה נוספים מן הראוי לקבל מושג על הרכבת המוסד כיום. הוא נוסד בשנת 1965 בעיקר על־ידי פרופ׳ ברוך גבוביץ, אך בשנה שעברה חלה בו ריאורגניזציה. הוקמו חבר נאמנים, מועצה אקדמית מפקחת, ועד מנהל, ועדת הוראה, וד״ר לוין כהנה כמנהל הכללי. רשימת המשתתפים במוסדות השונים הללו מרשימה למדי. בוועד המנהל משתתפים, בין היתר: ד״ר א. ריבלין, יו״ר ועדת החינוך של הכנסת; מר בנו גיטר מ„כלל"; מר אורי אלפרט, מזכיר מועצת פועלי תל־אביב; עו״ד יצחק ארצי. רשימת חבר הנאמנים עטורה לרוב בשמות נודעים, ביניהם מר אריה דולצין, גזבר הסוכנות ויו״ר חבר הנאמנים של המוסד, מר יוסף קלרמן מהנהלת הסוכנות, הד״ר מ. סורקיס, דב בן מאיר, מזכיר מפלגת העבודה בתל־אביב והפרופ׳ ש. לובנברג, יצחק זיו אב, ד״ר הרצל רוזנבלום.

במועצה האקדמית המפקחת (הסנט) אפשר למצוא צוות נכבד מאנשי האוניברסיטה העברית, הפרופסורים קליינברגר, שלוי גינוסר, ח״ם רבין, שמריהו טלמון, בראש ועדת ההוראה — פרופ׳ הראל פיש, לשעבר רקטור אוניברסיטת בר אילן.

המוסד, שהוא בבעלות ציבורית, נרשם כחברה ביוני 71. בשנת הלימודים השל״ג רשומים בו 536 תלמידים. 60 לומדים לבחינות של אגודות המהנדסים הבריטיות, 100 במגמת „בית ספר לשפות", 300 רשומים בפקולטה לניהול עסקים וכלכלה (מהם רבים לומדים לבחינות מקצועיות שונות בראיית חשבון והכבטנאה), 12 לומדים בבית הספר ללימודים יהודיים, ו־64 בפקולטה להתנאות ולתקשורת הבינית.

אותם סטודנטים הלומדים לימודי העדה שונים (כמו לבחינות של אגודות המהנדסים הבריטיות) יודעים די בדיוק בפני מה הם עומדים ומה מובטח להם כאשר יסיימו את לימודיהם ויעמדו בבחינות. אולם האם גם כל הלומדים לקראת תואר אקדמי יודעים בדיוק את אשר לפניהם? באיזו מידה אמנם מובטח שיזכו להשיג את התואר הב.א. בתום לימודיהם?

על סימני שאלה אלה — ברשימה הבאה.

(מאמר ראשון בסדרה)

משבר נוסף בחצור הגלילית

מאת נחמן פביאן

ראש המועצה התחלף — בפעם הרביעית תוך חצי שנה

ראש המועצה המקומית בחצור הגלילית התחלף השבוע, בפעם הרביעית תוך חצי השנה האחרונה. הפעם היתה זו תוצאה של הפיכה קואליציונית שבעקבותיה נאלץ לפנות מר רפי אדרי (העבודה) את מקומו לנציג המפד״ל מר יצחק זריהן. נציגי העבודה נשארו במיעוט ונציגי המפד״ל כוננו קואליציה חדשה עם נציג גח״ל.

בחצור הגלילית 6,500 נפש. במועצה המקומית — תשעה חברים. לאחר הבחירות בנובמבר 1969 הוקמה הנהלה שהתבססה על קואליציה של ארבעה נציגי המפד״ל ונציג גח״ל. לראש המועצה נבחר מר שמואל דנינו מהמפד״ל ולסגנו מר כלפון מגח״ל. ארבעה נציגי העבודה ובראשם מי שהיה ראש המועצה המקומית לפני הבחירות, מר רפי אדרי, נותרו באופוזיציה.

לפני חצי שנה, פרש ראש המועצה המקומית מר שמואל דנינו מתפקידו ונטש את העירה. לדבריו לא התיחסה הממשלה בטובה לצרכי המקום. למעשה קיפח משרד הפנים את חצור הגלילית בשל היותה הרשות המקומית היחידה בצפון שבה ראש המועצה היה איש המפד״ל. מר דנינו עבר למרכז הארץ למשרה טובה יותר.

כשפרש מר דנינו הודיע נציג גח״ל לשותפיו לקואליציה כי הוא מסתלק מן השותפות ומצטרף לאנשי מפלגת העבודה כדי להרכיב עמם קואליציה חדשה בלעדי המפד״ל. אנשי המפד״ל שלא רצו בכך פנו אף הם לסיעת העבודה בבקשה להקים קואליציה ולהותיר את איש גח״ל מחוץ להנהלת המועצה.

אנשי העבודה תבעו כמחיר לקואליציה את ראשות המועצה המקומית. בין המפד״ל והעבודה נחתם הסכם לפיו יהיה מר רפי אדרי ראש מועצה מקומית בלי שכר. לממלא מקום קבוע נקבע מר יצחק זריהן מהמפד״ל. הוויכוח נחלקו כך: מר אדרי יטפל בענייני הגזברות, הפיתוח, המנגנון, החינוך הממלכתי והתרבות. מר זריהן יטפל בענייני סעד, המחלקה הטכנית והחינוך הדתי.

לפני זמן מה פנו נציגי המפד״ל במועצה אל ראש המועצה רפי אדרי (עבודה) בדרישה לכנס ישיבה שעל סדר יומה: הדחת ראש המועצה ובחירת נציג המפד״ל במקומו.

הבטחות השרים

עד לכניסתו לתפקיד ראש המועצה המקומית היה מר רפי אדרי (37), ראש המועצה המודח, מנהל החברה לפיתוח קרית־שמונה. מאחוריו עמדו עסקני העבודה בגליל העליון ולדברי מר אדרי עמדו מאחוריו גם רבים מהשרים הבכירים ובראשם השר פנחס ספיר, אורח הכבוד הראשון והיחיד של חצור הגלילית.

עם כניסתו לתפקיד מצאתי פיגור של שנתיים וחצי בהנהלת החשבונות — אומר מר אדרי. למועצה המקומית תקציב רגיל של 4.8 מיליונים ל״י ותקציב פיתוח של 1.5 מיליון ל״י. השנה אנו עומדים לאשר תקציב רגיל של 6 מיליונים ל״י ותקציב פיתוח של 3 מיליונים ל״י.

מר אדרי אומר שבמשך הביטה חודשים בהם כיהן כראש המועצה, ביקרו בחצור הגלילית תשעה שרים. כל שר הביא משהו. השר חיים בר־לב הבטיח שמשרדו ישקיע כ־10 מיליונים ל״י בפיתוח התעשיה המקומית. השר יגאל אלון הבטיח במשרד־החינוך בהשקעה של 4 מיליונים ל״י. סנדק העירייה השר פנחס ספיר, שנמנה עם הוגי רעיון הקמתה, הודיע לפני שבועיים על פטור ממס הכנסה ל־600 הל״י הראשונות לכל תושב, רטרואקטיבית מאפריל 1972. עד כה היו פטורות ממס הכנסה 400 הל״י הראשונות. גם שר הקליטה נתן פלד הבטיח לעזור. עתה, אומר מר אדרי, רוצה המפד״ל לשוב לשותפות עם גח״ל וליצור משבר קואליציוני חדש, כדי להיות אחד מראשי שות המועצה המקומית. המשבר הקואליציוני יזעזע את משרד הקליטה מהפניית עולים חדשים למקום.

מר אדרי טוען כי בתקופת שרותו הקצרה אושרה הקמת קרית חסידי גור בצפון־מזרח העירה בה ייבנו תוך שלוש שנים 500 יחידות דיור. בעירה בנים 280 דירות ויבנו בקרוב עוד 140. דירות אלה נועדו לזוגות צעירים ולמשפחות מרובות ילדים.

תזוזה בשטח הכלכלי

אך הבטחות השרים לא פתרו את בעיות־היסוד של הצור. ראשיתה של העירייה בפירוקה של מעברת ראש־פינה אשר מנתה לכהלה כ־300 משפחות ושוכנה בחולצה כ־1952. משהתברר כי בראש־פינה עצמה אין אפשרות של תוספת שיכונים נקבע השטח שבצפון למושבה בכיוון לקרית־שמונה כאתר להקמת עיירת־פיתוח חדשה. המחקר שנעשה אשתקד הרבה למחקרים וסקרים חברתיים, קבע שהפרובלימטיקה של העירה היא פועל־יוצא מן היסודות הבאים: כ־50% של התושבים הם מתחת לגיל 18, רמת ההשכלה וההכנסה נמוכות, תנאי הדיור ירודים.

דמותה ואופיה של העירה הולידו אי־שביעות שבעקבותיה באה השאיפה לעזוב את המקום. נסיונות להעביר למקום אנשי צבא קבע על משפחותיהם, לא עלו יפה. אך יש הורות בשיפור הבסיס הכלכלי. חסידי גור הבטיחו להקים במקום מפעל למוצרי ... ליצוא. החברה ... החל ביקים אלה בבנית שלוחת מפעל המחכת אורזן (נתניה) על ארבעת אלפים מ״ר שיעסיק בשלב ראשון 70 צעירים משוחררי צה״ל. הגב׳ בת שבע דה רוטשילד הקים מפעל לקרמיקה ומוצרי אמנות, שיעסיק נכים.

משרד הקליטה הבטיח להפנות עולים ולהתחיל לבנות בית יחידות דיור בכב״ים אם יוצעו תנאים כלכליים נאותים. בינתיים עובדים תושבי חצור במפעל פרי הגליל בעמק ..., במפעל סריגה ובקיבוץ כפר הנשיא שזכה להלוואה במשרד המסחר והתעשיה בתנאה כי הקיבוץ יעסיק פועלים תושבי הצור. לפני חודש וחצי צורפו לחצור 1300 דונם שהיו בתחום השיפוט של ראש־פינה. אנשי ראש־פינה מתנגדים לאיחוד עם עיירת הפיתוח ונראה כי גורמי התיכנון מכנים לקרב בין שתי נקודות הישוב.

תושבי המקום רחוקים מהמריבות בין המפד״ל לבין העבודה. ענייניהם של שתי המפלגות כשרידים אותם פחות מאשר בעיות יום־יום שלהם. ביניהם עדיין עוזבים את העיירה בשל חוסר תעסוקה נאותה. הצפיפות בדיור רבה. לגביהם גם מר אדרי גם מר זריהן עסוקים מדי מכדי לנהל את העניינים. מר אדרי ממשיך להיות מנהל החברה לפיתוח קרית־שמונה ונעדר מהמקום מספר פעמים בשבוע. מר זריהן כותב ספרי תורה, מנהל בית מלאכה למוזאיקה ורהוט בצדקים אחרים, ועתה, כשנבחר להיות ראש המועצה המקומית של הצור, עד המשבר הבא.

חצור הגלילית: ממשבר למשבר

הרציחות ברצועת עזה

פחד נפל על הנכבדים ועל התושבים ויש להחזיר להם את הבטחון

מאת עמוס הדר

השקט השורר ברצועת עזה זמן רב יחסית. המחבלים חזרו לפעול בשבועיים האחרונים בשיטה הישנה של רציחות. אלא שהפעם הם רצחו נכבדים יהודי־שם. בעבר רצחו המחבלים כל תושב — גבר או אשה — אשר חשדו כי הוא משתף פעולה עם השלטונות. היו שתי רציחות ביום, בממוצע.

כאז כך עתה, החלו הרציחות בממדים קטנים והלכו וגברו. הן הופסקו לאחר פעילות אינטנסיבית של זרועות הבטחון תחת פיקודו של אלוף פיקוד הדרום האלוף אריאל שרון אשר לא פעם השתתף אישית במירדפים אחר מחבלים. המירדף אחריהם היה במשך 24 שעות ביממה, בכל רחובי הרצועה ובמחנות. תחילה, לא יחסו השלטונות חשיבות מספקת לנושא ובקרב האוכלוסיה היתה הרגשה שהממשל הישראלי אינו שולט ברצועה כאשר שלטון המחבלים הובלט במעשי הרצח והטרור אשר גברו מיום ליום.

תוך שבועיים נרצחו שני נכבדים, דייב אל־הורבידי יו״ר ועד מחנה שאטי ויוחנא אל־נימר ראש העדה הקאתולית. תוך זמן זה נכשל נסיון התנקשות בחייו של ראשד א־שאווה, מי שהיה ראש עיריית עזה.

שתי הרציחות וההתנקשות הספיקו כדי להטיל אימת המחבלים על האוכלוסיה ובעיקר על הנכבדים והעסקנים המקומיים. אשר החלו להתארגן לקראת נורמליזציה מלאה של השרותים המוניציפליים בעיר עזה ובמחנות הפליטים.

נכבדים שתמול־שלשום שוחחו בחופשיות עם עתונאים ואמרו את דעתם בכל נושא, ממלאים היום פיהם מים. אף לקריאות הטלפון של העתונאים אינם עונים. בשיחות בינם לבין עצמם הם מותחים ביקורת על השלטונות. טענתם היא שאין עושים די כדי לתפוס את הרוצחים. המשמעות היא כי האלימות בעזה תגבר אם לא ייתפסו הרוצחים בעוד מועד.

הממשל ברצועת עזה טוען כי המצב הבטחוני היום איתן ולא חלה הידרדרות עקב מעשי הרצח ונסיון ההתנקשות. החקירה בשלושת המקרים נתונה בידי המשטרה, המתייחסת לכל כלעבירה פלילית — ואילו את הפעילות אחר המחבלים עושים צה״ל ושרותי הבטחון. אמנם, קשה להגדיר את המצב היום ברצועה כ„הידרדרות המצב הבטחוני". אך ניתן להגדיר את המצב כהתערערות בטחונם של התושבים ובעיקר הנכבדים.

דרושה החזרת הבטחון לתושבים ולנכבדים. ההתארגנות לבחירות ועדים מקומיים בשכונות עזה ובמחנות הפליטים, נועדה להוביל לבחירות לעיריה בדוגמת הבחירות שהיו ביהודה ושומרון. ביום שבו נרצח יו״ר ועד מחנה שאטי אל־הורבידי עמדו הוועדים לדון בבחירת מועמד לראשות העיריה כאשר המועמד בעל הסיכויים הטובים להיבחר היה הנרצח. אין זה מקרה שדוקא אל־הורבידי נרצח אותו יום.

מטרת המחבלים היא למנוע כל התארגנות של חיים מוניציפליים תקינים וכן לחבל בעבודת תושבי הרצועה בישראל. הם נכשלו בפגיעה בעבודת התושבים בישראל ועתה מנסים הם לפגוע בהתארגנות הנכבדים המקומיים. בכך הצליחו. הם גרמו להתפזרות של כל הוועדים בשכונות ובמחנות הפליטים. לעת עתה לא ייבחר ראש עיריה חדש לעזה. ראש העיריה הישראלי אורי ב״צ״ק יצטרך להמשיך בתפקידו.

על רקע השקט בכל השטחים ובגבולות, בולטת במיוחד פעילות הטרור בעזה. זרועות הבטחון ברצועה חייבים להקדיש יותר מאמצים לבלימת הטרור המתחדש. כאשר שרר השקט ברצועה צומצמו הסריקות אחר המחבלים והופסקו המירדפים אחריהם. כמתברר, שרידי המחבלים ניצלו את תקופת השקט להתארגנות מחודשת אם כי במימדים מצומצמים יותר לעת עתה. אף על פי כן יש בכך כדי להדאיג. כי עד כה לא נתפסו הרוצחים וזה עלול לעודד את המחבלים לפעולות מוגברות.

ידיעה שלא אושרה על־ידי מקורות רשמיים אומרת כי בראש המחבלים ברצועה עומד היום מוחמד אל־אסד, הידוע בכינויו צ׳ה גווארה. לפי הידיעות, עומד האיש בן ה־33 בראש החזית העממית לשחרור פלשתין מאז רצח המפקד הקודם לפני מספר חודשים.

אל־אסד ידוע כחייל מאומן היטב, לעומת המחבלים האחרים שפעלו קודם לכן ברצועה. לפני ארבע שנים עבר אימון צבאי בסין יחד עם מחבלים אחרים מסוריה. הוא הצליח לחדור לרצועה בסירה שבאה מלבנון והתגורר במחנה שאטי. הוא רצח כמה אנשים ועשה מעשי חבלה.

כשתגבירו זרועות הבטחון את המירדף אחר המחבלים הצליח להסתתר ונמנע מכל פעולה חבלנית. עתה חידש את הפעילות החבלנית אך נראה שהוא עושה זאת בזהירות רבה. האתגר העומד עתה בפני זרועות הבטחון ברצועה הוא תפיסתו.

הפלת המטוס הלובי בעיני ערביי השטחים

יום יום ביהודה ובשומרון

מאת יהודה ליטני

בשבועון הפורום־ירושלמי „אל־פג׳ר" נדפסה בשבת קריקטורה בה נראית גולדה מאיר עם רובה כלפי עשן בידה, לרגלותיה המטוס הלובי כיונת־שלום פגועה. הפלם מתואר כשוטר היושב בחנות של כמאו ובידו מקל, לידם ילד ערבי השואל את אביו — „אבא מתי יוחפסק לשוטר לזוז?".

באותו גליון נאמר כי כל עוד תמשיך ישראל לנהוג כך לא ישרור שלום במזרח־התיכון שכן ישראל היא מדינה המבוססת על מלחמה, הרס ושפיכות דמים. עמדתה הוקשה של לוב המתפכבית אינה מעידה על חולשה, העתיד טומן בחובו החזרת מ־כוד הערבים ותגובה על הפשע של הפלת המטוס בחולות סיני — נאמר בשבועון.

בעתונים אחרים לא היתה התגובה חריפה יותר. בעתון היומי „אל־שעב" נכתב כי לאחר הפלת המטוס וההתקפה בלבנון נושאת ישראל באחריות לכל מה שיקרה באזור. מצדו, ממשיך „אל־שעב", אף אדם בר־דעת לא יכול להאמין כי ישראל רוצה בשלום.

בעתון הנפוץ ביותר „אל־קודס", נאמר בסוף השבוע שעבר כי ישראל יכלה למנוע את האסון ולאפשר למטוס לצאת מגבולה, וכי מעשה זה היה זהבה לפצצה שהרסה את גשרי השלום וההבנה. לאחר מכן קרא העתון למדינות ערב שלא להגיב על הפלת המטוס כדי לא להוסיף שגיאה על שגיאה שנעשתה כבר.

...גם האם „עריב", „הבגדה", השיהי מהמה עלי אל־גיבורי התבטא בבנה. פעלה הגבול ערבית באיזון שהתביק לעתון „אל־אנבאר". השיחי גיבורי אמר כי אם התבצע פעולת הגמול לא יהיה יותר בטחון בכל הסיות המקומיות בבלם.

* * *

יחי ההבדל הקטן

בבית המשפט המחוזי בירושלים מתנהל עתה משפט בין שני אחים בעניין מכירת קרקע. עיסא בן רידא בכיר מרבת־עמון מאשים את אחיו מוסא כי מכר קרקע בבעלותו לאחר זייף נוסח הרישום מעיסא למוסא. בשנת 1963, רכש עיסא מבעלי דר־באם חצי ליד בית־הנינא. העיסקה נרשמה במשרד רישום הקרקעות הירדני ועיסא בן רידא מסר לאחיו את תעודות הרישום ושטרי כסף שונים להקמת בית על חלקת הקרקע.

בהתאם לכתב האישום החל הנאשם, מוסא, בבניה בשנת 1967, אולם עם פרוץ מלחמת ששת הימים הפסיק את הבניה ולאחר מכן זייף את נוסח הרישום במאבו בכך כשינה את שם הבעלים מעיסא למוסא. לאחר מכן הציע הנאשם למכירה את הקרקע והמבנה שעליה ב־14,000 ל״י. הקונה יפה את כוחו של עו״ד לרשום את הנכס באמו. כשהגיע האח מרבת־עמון מצא כי רכושו נמכר והתלונן במשטרה. סניגורו של הנאשם, עו״ד יהושע קרקר, כפר בשם שלוחו באשמה והמשפט נדחה לשמיעת הראיות.

* * *

הרחבת הרובע היהודי בעיר העתיקה

המועצה המוסלמית והמתנתים הערבים המקומיים יצאו בהודי גינוי חריפים נגד הרחבת הרובע היהודי בירושלים ופינוי דיירים ערבים מרחוב השלשלת. המועצה המוסלמית פרסמה גילוי־דעת ובו טענה כי ישראל מנסה להשליט בכח תרבות יהודית על תרבות ערבית ואת השפה העברית במקום השפה הערבית בירושלים. זהו חלק מתוכנית השתלטות ופינוי תושבים למען תושבים אחרים, נאמר בגילוי הדעת של המועצה.

בעיר העתיקה הופצו כרוזים הקוראים לתושבים הערבים להתלכד נגד הצעדים הישראליים לפינוי הערבים מרחוב השלשלת ולשיכון יהודים במקומם. הכרוזים הכתובים בכתב־יד היו חתומים על ידי „כח האופוזיציה בגדה המערבית".

* * *

טדי קולק והציוויליזציה

„טדי קולק אינו עוסק אלא בדבר על המים, החשמל, בתי־הספר ושאר הדברים הטובים שהביא ברוב טובו לאחר ש„צרף" את ירושלים הערבית לחלק שנעשה ישראלי לפני 25 שנה — כאילו היינו בלי מים, חשמל ורחובות סלולים. היינו כביכול מפגרים והכניסו את הציוויליזציה לתוך בתינו" — זהו קטע ממאמר שכתב ציאן מתכב בעתון „אל־קודס", בו הוא מוחה על הפקעת קרקעות באזור ירושלים.

מותב מתכוב: מצד אחד טוענים הישראלים כי הם ליברלים ומעניקים זכויות לתושבי השטחים, ומצד אחר מגלים הם את פרצופם „הליברלי" האמיתי שעה שהם גוזלים קרקעות מתושבים ערבים מבלי לתת על כך כל הסבר.

* * *

רצח פוליטי

ב־16 בפברואר נרצח בכפר סילואד, ליד רמאללה, גדעון (גינטר) דיסהקים, גרמני פרוטסטנטי שביקש להקים בית מקדש ליהודים בשנת 2000 בהר בעל־חצור ליד רמאללה. לשם כך קנה חלקת אדמה בכפר וביקש לבנות שם בית. כבר לפני שנתיים התלונן דיסהקים במשטרת רמאללה כי תושבי הכפר מתאנים לו וכי שרפו חלק מרכושו.

המשטרה עצרה ארבעה חשודים, תושבי הכפר, וסברת החוקרים היא כי הרצח הוא על רקע לאומני שכן הנרצח קרא לעצמו גדעון בן יהושע ואנשי הכפר סברו כי הוא יהודי המבקש להקים התנחלות בסילואד.

טיול מרתק במדבר יהודה

חברת נאות הכיכר מציעה סיורים מיוחדים בקומאנדקארים

מאת חביב כנען

עמדנו על הדרך הרומית בה נהרו לפנים הלגיונות הרומיים בנתיב הכיבושים שלהם, ועקבנו אחר שקיעת החמה בואדי קלט, ביגות לסלעים הענקיים. הצללים שהגיחו ממרחבי מדבר יהודה, עטרו את ההרים הסוגרים על הואדי בצעיפי עלטה. אפשר היה כאילו לחוש בדממה זאת וניתן היה לדמות, כי היא כשמיעה לחישות. אך מקור הלחישה היה בזרם השוטף של מי מעין קלט הא־צים בתעלת הבטון להשקות את משקי יריחו.

שקיעת החמה במדבר יהודה וצלילי הפעמונים של המנזר העתיק סנט ג׳ורג׳ סיימו את יום הסיורים המרתק שערכה חברת נאות הכיכר בנתיב סיורים חדש במדבר־יהודה. בסיורים אלה מתנסים המשתתפים, תמורת 64 ל״י (תמורתן מקבלים שתי ארוחות המוגשות בתיק הסבע) בשתי חוויות:

✱ אין הם נוסעים באוטובוסים ממוזגי אויר בקיץ ומחוממים בחורף אלא בקומאנדקארים גדולים (22 מקומות) הפתוחים לרוח;

✱ אין הדרך מובילה על כבישי אספלט אלא בעיקר בדרכי עפר וטרשים. שחלקן שימשו עד לפני זמן לא רב את הפטרולים של צה״ל.

הסיור במדבר יהודה יוצא מירושלים ב־8 בבקר. הוא חולף על פני חומות העיר העתיקה, נכנס דרך שער יפו, עובר בשכונת הארמנים, ליד שער ציון, יורד לכיוון הכותל המערבי ויוצא בשער האשפות מן החומות. עוברים ליד האנדרטה לזכר הצנחנים שנפלו במלחמת ששת הימים בקרב על שחרור עיר דוד ועולים לכפר אבו־דיס. כאן נפרדים מכביש האספלט וממשיכים לאורך נחל קדרון הארוך, עד מנזר מר־סבא העתיק. מסתפקים בתצפית על המנזר מעל מצוק הקניון, כיוון שמר־סבא הקדוש שבנה במאה ה־5 את המקום הזה ופקח ממנו על אלפי נזירים מתבודדים שחיו ומתו במערות בסלע הואדי, התנגד לביקורי נשים במנזר. בשעתו שימש אחד ממשני המגדלים העוטרים את המנזר, מקלט לנשים שבכל זאת נקלעו לכאן מסיבה כלשהי, אולם בימינו תקפה ההוראה שאשה לא תעבור את סף המנזר. לכן נאלץ כל סיור שאשה נמנית אליו לוותר על הסיור בתוך המנזר המזכיר בבנינו ובסגנונו את בן גילו השומר על הר משה בסיני (סנטה קתרינה).

לי היתה זאת פעם שניה שעמדתי שוב ליד מנזר מר־סבא. לפני 34 שנים באתי לכאן מן העבר השני של נחל קדרון, נתקבלתי בסבר פנים יפות על־ידי הנזירים והודרכתי על ידם באדיבות. במיוחד התרשמתי אז מן הסיפור כיצד נוהגים הנזירים להשליך מן החומה המקיפה את מנזרם אוכל לזאבים, לתנים ולצבועים המשוטטים במדבר יהודה, וכיצד משמש המנזר מעין מקום ענישה לנזירים יוונים־אורתודוכסים שהפרו נהגים או נהלים המחייבים נזיר. עד היום שמור עמי טעם המשקה המרענן בו כיבדוני המארחים העבדקנים בחדר האוכל הקריר באותו יום חם ולח בו באנו לכאן לאחר צעדה רגלית של שלוש שעות.

היה זה מדבר מגוני־ראשון בו זכיתי לבקר ורישום הביקור חרות עמוק בזכרוני. יותר מכל התרשמתי מן הדקלים שצמחו כאילו מתוך הסלע. הסבירו לי הנזירים, כי בימי מר־סבא קרה השבעות אחזים לא ירדו גשמים ויבשו בורות המים במנזר. התענו הנזירים שהתענו בצמא קשה בפני מר־סבא שיתפלל אצל האל שיעניק להם מעט מים. ציווה עליהם הקדוש להתפלל שלושה ימים ושלושה לילות ולא לחשוב על דבר זולת התפילה: ואמנם לפתע פרצו מים חיים מתוך אחת האבנים. מאז מבצבץ במקום זה מעין. לפני 34 שנים היו במנזר כ־30 נזירים; כיום לא מגיע מספרם לעשרה.

הקומאנדקר מקפץ בדרך־לא־דרך בין אוהלי בדואים ובתוך כפרים שהוקמו בחלקם על־ידי בני המדבר שמאסו בנדידות והחליטו ליהנות מתענוגות ההתיישבות החקלאית, וכן בין אוהלי בדואים ובתוך כפרים הכפר זעתרה, עולים על דרך בטחון המובילה בנוף נהדר דרך ואדי משאש ונחל המדרגות למצפה שלם שממנו נשקף ים־המלח. כאן עורכים פיקניק עם ארוחת צהרים לא מבושלת אך טעימה, צופים על הסביבה וממשיכים לכביש המשתרע לאורך חוף ים־המלח הדרך קליה מגיעים למבואות יריחו הרדומה. מכאן, תוך עקיפת הכביש הראשי לירושלים, עולים על הדרך הרומית שהיתה עדה למאורעות שעיצבו את גורל הארץ הזאת, עוקבים בהערצה אחר שקיעת החמה בואדי קלט, מקשיבים לצלצול פעמוני מנזרו של ג׳ורג׳ הקדוש, ופונים לכביש האספלט המוביל לירושלים מול האכסניה של השומרוני הטוב.

אי.סי.אי. (ישראל) בע״מ

ICI

שמחים להודיע:

המחסן הארצי

הועבר

מרחוב שלמה תל־אביב

למען החדש:

איזור התעשיה חולון

רחוב הנפח 8-10

טלפון: 854132-3

שטח גדול ומרווח יותר,
דרכי גישה וחניה נוחים יותר,
יאפשרו לנו מתן שרות טוב יותר
לכל לקוחותינו.

גזור לפי הקו המרוסק, קפל לפי הקו הפנימי, הדבק ושלח ללא בול ומעטפה.

דמי הדאר שולמו ע״י המוען סניף הדאר הראשי
ברחוב אלנבי תל־אביב, אשור 6205.

קפל פנימה

לכבוד
הארץ
מדור ההפצה והמנויים
ת.ד. 233
תל־אביב — 61000

2.3.73

שם פרטי ________ שם משפחה ________

הכתובת ________ טלפון מס׳ ________

נא לשלוח לי את פרטי ההסדר. סמן ב־× במשבצת המתאימה:

מקום עבודה

☐ עובדי מדינה — יה״ב
☐ עובדי משרד הבטחון על כל שלוחותיו
☐ צבא קבע — מת״ש
☐ עצמאי או שכיר במקום עבודה כלשהו
☐ סטודנט ☐ עקרת בית

קפל פנימה

הערה: תגזירים מהודקים בסיכות או תגזירים בלתי דבוקים או פתוחים מכל צד שהוא של התגזיר — לא יגיעו לתעודתם באמצעות דאר ישראל.

صورة من الاصل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 49 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230481
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

למפעל מתכת בת"א

דרוש
מנהל ייצור

לתיאום פעולת המחלקות השונות במפעל, וקבלני משנה חיצוניים

הכישורים הנדרשים:
* נסיון מעשי בעבודות מתכת
* נסיון ניהולי־ארגוני
* השכלה של טכנאי ייצור — רצויה.

לשם קביעת ראיון בא לפנות טלפונית, בין השעות 8.00—16.00

רפאל
אבזרי צנרת - ביוב ותעשיה
תל-אביב רחוב הברזל 12, טל. 51953-4-5

סיפל — בית יציקה למתכות קלות בע"מ
(ליד חיפה)

דרושים

1. **מהנדס מכונות** להכנון ופתוח
2. **מנהל עבודה** רצוי הנדסאי או טכנאי
3. **מבקר איכות** לבקורת גיאומטרית
4. **פועלי ייצור** עדיפות תנתן לבעלי נסיון ביציקה

בא לפנות בכתב־יד בצרוף קורות־חיים ונסיון לת.ד. 1682 חיפה.

קליל

דרוש
מנהל משמרת

* רשיון בחשמלאות הכרחי
* העבודה במשמרות

השכר על בסיס חדשי

בא לפנות בכתב יד בצרוף קורות־חיים ונסיון למנהל כח־אדם.

תעשיות מתכת אלברזליות בע"מ
כורדני ב'. ת.ד. 1682, חיפה

אוניברסיטת הנגב

מכרז מספר 72/34

אוניברסיטת הנגב מודיעה על משרות פנויות: —

א. במחלקה לביקורת פנימית

1. פקיד ביקורת

תאור התפקיד: ביצוע ביקורת פנימית, איסוף נתונים וממצאים, הכנת דוחות וסיכומים בתואם להנחיות המבקר הפנימי.

הכישורים הדרושים:
1. בוגר תיכון, רצויה השכלה אקדמאית.
2. נסיון של 4 שנים לפחות כמנהל חשבונות עצמאי (סוג ד' מנה"ח לפחות).
3. ידיעת השפה העברית על בוריה וידיעה טובה בשפה האנגלית.
4. כושר הבעה בכתב ובעל פה.

הדרגה המוצעת: י"ג — י"ד בדרוג האחיד או ה' — ד' בדרוג האקדמאים.

ב. במחלקת המנגנון

2. פקיד מנגנון
3. פקיד משכורת

הכישורים הדרושים: בוגר ביה"ס תיכון וקורס הנהלת חשבונות. נסיון של 3 שנים לפחות ברישום ומעקב בנושא כח אדם ו/או הכנת משכורות בשיטות מיכון. ידיעת השפה העברית על בוריה.

כל המשרות הינן מלאות.

למועמדים מחוץ לבאר־שבע תנתן עזרה בדיור. פניות בכתב בצרוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד יום ו' 9.3.73 אל מחלקת המנגנון אוניברסיטת הנגב, ת.ד. 2053 באר־שבע.

נא לציין על המעטפה מספר המשרה המבוקשת

למוסד חינוכי
בסביבות תל-אביב

דרוש טבח

(בעל יכולת לנהל מטבח וחדר אוכל)

לפנות לת. ד. 6192 תל־אביב

לסוכנות יבוא לציוד תעשייתי

דרושה

מזכירה באנגלית

למשרה מלאה

בעלת נסיון, עם ידע בסיסי בעברית

בא להתקשר לטל. 31085, תל־אביב בשעות העבודה

קליל

דרושים

1. **הנדסאי או טכנאי מכונות**
2. **פועלי הרכבה** לעבודות עץ ובנינים
3. **פקיד כח־אדם**

בעלי נסיון של שנתיים לפחות יפנו בכתב־יד בצרוף קורות־חיים ונסיון למנהל כח־אדם.

תעשיות מתכת אלברזליות בע"מ
כורדני ב' ת.ד. 1682 חיפה

למוסד ציבורי גדול

דרושים

טכנאי אלקטרוניקה

לתפקידים טכניים מגוונים בתחום מיקרוגלים בקנה מידה גדול
(רשיון נהיגה רצוי).

מקום העבודה: תל־אביב

תנאי השכר יקבעו לפי כישורי המועמדים

בעלי נסיון בתחום הנ"ל מתבקשים להגיש הצעה בכתב בלווי קורות חיים ותאור מפורט של השכלה, נסיון ורקע צבאי ת.ד. 7061 תל־אביב, למס' 15 (091) לא יאוחר מיום 18.3.1973.

לחברת בניה ארצית

מבוקש

כלכלן / רואה חשבון

תיאור התפקיד:
בדיקות כלכליות שונות; יכולת לבצע ביקורת כלכלית החשבונאית; סיוע בנושאי מיכון.

הדרישות:
השכלה אקדמאית בכלכלה ו/או בראיית חשבון; נסיון בביקורת.

מקום העבודה: תל־אביב.

*

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב ל־צוות ה.י.ל לבניה והשקעות בע"מ, רחוב מונטיפיורי 32, תל־אביב.

— סודיות מובטחת —

צוות היל לבניה והשקעות בע"מ

למפעל מתכת בחולון
דרושים לאחזקה

חשמלאי -

בעל רישיון מוסמך הכרחי (רצוי רישיון חשמלאי ראשי) ניסיון של 3־5 שנים בתעשיה.

מסגר כלים -

לאחזקת מבלטים ותבניות.

מסגר מכונות -

לאחזקת מכונות.

התנאים יקבעו בהתאם לכישורי המועמד

●

לפנות טלפון 855115 או לת.ד. 1944 תל־אביב.

למוסד ממלכתי

דרושים
שומרים

לעבודה קבועה, באזור תל־אביב, ב־3 משמרות.

● הצעות בכתב בלווי קורות חיים, ובציון הרקע הצבאי יש להגיש לת.ד. 7061 תל־אביב, למס' 15 (094) לא יאוחר מיום 16.3.1973.

לסברינה מפעלי טקסטיל בע"מ

דרוש

מכונאי מכונות תפירה

לעבודות אחזקה כללית וטפול שוטף במכונות תפירה. רצוי בעל נסיון של מספר שנים באחזקת מכונות תפירה. יתקבלו גם בוגרי בתי־ספר מקצועיים תלת שנתי בעלי ידע במכניקה עדינה או מכשירנות.

העבודה בנתניה.

נא לפנות בכתב למחלקת כח אדם עילית סברינה דרך הנשיא 9 בני־ברק בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי, או להתקשר למנהל המפעל טלפון 053—24024.

סודיות מובטחת!

sabrina

למוסד ציבורי גדול

דרושים
מהנדסי ייצור ומכונות

להפקיד נהול ותאום הנדסי מגוונים, לרבות נהול פרויקטים.

מקום העבודה: תל־אביב.

תנאי השכר: לפי כישורי המועמדים.

● הצעות בכתב בלווי קורות חיים ותאור מפורט של השכלה, נסיון ורקע צבאי יש להגיש לת.ד. 7061 ת"א למס' 15 (090) עד 20.3.1973.

מכרז על משרה פנויה מס' 19/73

לבנק ישראל בירושלים

דרוש

מנהל יחידת מחקר ומעקב

במחלקת הפיקוח על הבנקים

הכשירויות הדרושות:
1. תואר שני או שלישי בכלכלה.
2. שליטה מלאה בלשון העברית.
3. ידיעה טובה בלשון האנגלית.
4. נסיון במחקר כלכלי.
5. כושר לניהול צוות עובדים.

המעוניינים יפנו ליחידת כח אדם, בנק ישראל, ת"ד 780, ירושלים, לשם קבלת שאלון אישי אשר יש להחזירו עד יום 13.3.73. נא לציין את מס' המכרז בגוף הבקשה.

ארגמן
מפעלים לצביעת טקסטיל בע"מ
אזור התעשיה יבנה
טל: 055—85251

למפעלינו דרושים:

1. **מזכירה למנהל הכללי**
ההכשרות: נסיון מינימלי של 5 שנים בעבודות מזכירות בדרג גבוה. שליטה בשפות: עברית, ואנגלית, ידיעת שפה נוספת יתרון. נכונות ליום עבודה מלא: 7.30 — 16.00. הגיל: עד 35 שנה.
2. **אחראי לבטיחות**
דרוש נסיון בעבודה בשטח הבטיחות בתעשיה. יועדף מהנדס מכונות או ייצור. הגיל: עד 40 שנה
3. **מחסנאי עצמאי**
עדיפות לבעל נסיון קודם בתחום הטקסטיל
4. **כתבנית - מזכירה**
שליטה בשפות: עברית ואנגלית, כולל הדפסה מושלמת
5. **אחראי לבקורת טיב**
טכנאי / הנדסאי, בעל נסיון בעבודה בתחום בקורת טיב
6. **פקידה כללית**
בעלת נסיון בעבודה, אחראית ומהימנה. דרוש ידע כללי בהנהלת חשבונות.
7. **חרטים**
נסיון קודם בעבודה
8. **מסגרים תעשייתיים**
— לעבודה אחזקה
9. **מכונאים תעשייתיים**
— לעבודות אחזקה

מועמדים מתבקשים לפנות לפי הכתובת הנ"ל. למזכירות מח' כוח אדם לקביעת מועד לראיון אישי

הסודיות מובטחת | הסעה מובטחת

בית הספר הריאלי העברי בחיפה
לקראת שנת הלימודים תשל"ד

דרושים

מורים לכתות התיכוניות
במקצועות השונים

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב אל הנהלת ביה"ס ת.ד. 4920 חיפה.

פרטים בדבר הקלות בשכון אפשר לקבל אצל הנהלת ביה"ס.

מכון ויצמן למדע

דרושה

מזכירה כתבנית מעולה

בשפות אנגלית-עברית
(למשרה מלאה)

בעלת נסיון בעבודות משרד והדפסה בשפות הנ"ל.

שפת אם אנגלית — רצויה.

משרה מס' 202

על המעונינות לפנות בכתב, בציון קורות חיים ונסיון קודם, למח' המנגנון, ת.ד. 26 רחובות — בציון מס' המשרה.

ש. ירון - י. שמעוני

מהנדסים יועצים בע"מ
תל־אביב רחוב אפשטיין 14,
טל: 442104, 440718

לעבודות תכנון ופיקוח
של
● גשרים
● בנינים
● מבני תחבורה

דרושים

מהנדסים
בעלי נסיון של 2—3 שנים

טכנאים • שרטטים
לקונסטרוקציות

תנאים טובים — סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי גדול בדרום

דרושים:

יוצאי צבא, בוגרי בי"ס מקצועי ארבע או תלת שנתי במגמת מכונאות או מסגרות מכנית, לתפקיד

מכונאי אחזקה

— למועמדים המתאימים שיבחרו תנתנה אפשרויות נרחבות לקידום מקצועי.
— המועמדים מחוץ לאזור יזכו לעזרה בדיור מטעם המפעל.

על המעונינים לפנות תוך פירוט השכלה לת. ד. 33274 תל־אביב, ויוזמנו לראיון אישי.

סודיות מובטחת!

למפעל תעשיתי בטחוני

דרושים
מהנדסי אלקטרוניקה

בעלי נסיון מעשי של לפחות שלוש שנים בתכנון ופיתוח של מערכות אלקטרוניות.

המעונינים יפנו לת. ד. 25099 ת"א בצרוף תולדות חיים בכתב־יד, כתובת ומס' טלפון.

סודיות מובטחת.

כימיקלים ופוספטים בע"מ

דרושים לנו:

*** מכונאים מעולים**
בעלי נסיון בטיפול במדחסים, משאבות, טורבינות וציוד מכני לעבודה במשמרות.

*** מכשירן תעשיה מעולה**
בעל נסיון של 3 שנים לפחות בטיפול במכשור אלקטרוני ופנאומטי במפעל כימי. בוגר בית ספר מקצועי (רצוי הנדסאי).

*** טכנאי/הנדסאי בנין**
בעל נסיון של 3 שנים לפחות בפיקוח על עבודות אחזקה בבנין: אחזקה מבנים, כבישים, רשת ניקוז, צבע, בידוד ולבני שמוט. הגיל: עד 35.

למועמדים המתאימים מובטחים תנאים טובים.

● מועמדים יפנו אל מח' כח־אדם של מפעלנו — ת. ד. 1428 חיפה, או טלפונית 04—721381.

למשרד הנדסי בתל-אביב

דרוש/ה

שרטט/ת קונסטרוקציות מנוסה

(נסיון של 4 שנים לפחות)
— תנאים טובים —
טלפונים 265822, 265109, ת"א.

למוסד ציבורי גדול

דרושים
מהנדסי אלקטרוניקה

לנהול פרויקט בקנה מידה גדול בתחום פיקוד ובקרה

מקום העבודה: תל־אביב

תנאי השכר: לפי כישורי המועמדים

בעלי נסיון של לפחות שנתיים בשטח פיקוד ובקרה מתבקשים להגיש הצעותיהם בכתב, בלווי קורות חיים ותאור מפורט של השכלה, נסיון ורקע צבאי לת.ד. 7061 תל־אביב, למס' 15 (093) עד יום 20.3.1973

דרושה

מזכירה כתבנית מעו

לפנות אישית:
ללשכת עורכי-הדין בישראל
הועד המרכזי
תל־אביב, רח' דניאל פריש 10 טלפון

לאפריקה ישראל
להשקעות בע"מ

דרוש
מפקח בני

לעבודות תיאום ופיקוח
על פרויקט בניה בטבריה

הכישורים הדרושים: —
1. ניסיון במפקח על בניינים
2. חשוב כמויות
3. ביקורת ועריכת השבונות עם קב

מועמדים מתאימים יפנו לת.ד. 30
תל־אביב.

סודיות מובטחת

דרושים בירושלים

מדריך בעל נסיון והכשרה מתאימה

עובדת סוציאלית במשרה חלקית — עבור בית מלא לשקום עוורים.

מעונינים מתבקשים לפנות אל ת.ד. 15002 תל־אביב.

דרושים

עוזר למנהל מכירות	**איש מכירות**
צעיר בעל השכלה בכלכלה או במנהל עסקים (נסיון קודם אינו תנאי)	בעל נסיון בהפצה לחנויות ובעל ידע בצילום

נא לפנות מייד לת.ד. 16301 תל־אביב רק בכתב יד ולציין הגיל, נסיון, מצב משפחתי ודרישות.

Agfa | ש. גפר (צרכי צילום) בע"מ | GEVAERT

למפעל גדול בדרום

דרוש:

* ראש ענף קניות במחלקת אספקה

תאור התפקיד: אחריות לבצוע המעשי של רכישות * איתור מקורות הספקה חדשים * ניהול משא ומתן מסחרי עם ספקים ויצרנים * אחריות לבדיקת דרישות מחסן ועדכונים.
הכישורים: רצויה השכלה על־תיכונית * נסיון של שלוש שנים בתפקיד דומה.
הדרגה: י"ד אחיד (עזרה בדיור למועמדים מחוץ לאזור באר־שבע).
* מועמדים שיכניסו קורות־החיים ופרוט נסיונם המקצועי לת.ד. 387 באר־שבע, יוזמנו לראיון אישי.

בנה עתידך במפעלנו

לבוגר מקצוע אחראי:

מפעיל מתקני ייצור

ההדרכה לרכישת המקצוע על חשבון המפעל.
מובטחת לך משכורת בתקופת ההדרכה.
לאחר תקופת ההדרכה תנאי שכר טובים ואפשרויות קידום.

הכישורים הדרושים:
השכלה של 10 שנות לימוד לפחות.
נכונות לעבוד במשמרות.

המעונינים יפנו בכתב אל: ת.ד. 10036 חיפה.

דור כימיקלים בע"מ
מפעל המתנול

פרסום שב

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת פינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום הל': 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרושים
* מרכז עבודות טכניות
* מסגר בעל נסיון לאחזקת מכונות חקלאיות
עם נסיון טכני של 3 שנים לפחות
בהצעות נא לפנות לת.ד. 1509 חיפה.

דרוש בתל־אביב
שותף פעיל
להפעלת מכבסת כביסות של מוצרים טכניים והחזקת שרותים
הכישורים הדרושים:
● הכשרה טכנית
● הבנה ונסיון בניהול מחלקת מכירות
● כישרי ניהול צוות עובדים
גובה ההשקעה תקבע לפי אחוז ההשתתפות
מועמדים בעלי נסיון מתבקשים לפנות בפרטים מלאים לת.ד. 4905 חיפה עבור "שותף פעיל".

למלון "מוריה" ירושלים
דרושים:
קופאים
פקידי לילה
אחראי משמרת
בדבר פרטים וקביעת ראיון נא להתקשר: ירושלים טלפון 232232—02 בין השעות 08.00 — 16.00 או לפניה למלון "מוריה", רחוב קרן היסוד 39 ירושלים.
סודיות מובטחת

מפעל תעשייתי מתפתח
באזור חיפה
מחפש
טכנאי ייצור
רצוי נסיון של שנה לפחות
המעונינים יפנו בצרוף קורות חיים לת.ד. 1708 חיפה

לחברת בניה ארצית
דרושים
1) מהנדס מחוז
2) טכנאים
3) מנהלי עבודה מעולים
מוצעים תנאי שכר טובים
לפנות טלפון: 057/2286 בימים א'—ג'—ד' בין השעות 15.00—08.00, בימים ב' ה' בין השעות 13.00—08.00, 19.30—17.30 ביום ששי עד שעה 13.00.

למפעל מתכת בת"א
דרושים
עובדים לא־מקצועיים
אחרי שרות צבאי
ונערים
*
נא לפנות אישית
בין השעות 08.00—16.00 אל:
רפאל
אבזרי צנרת - בית ותעשיה
תל־אביב רחוב הברזל 12, טל. 31953—4—5

לפבריקה לבגדי מקסיל בע"מ
דרושה
מזכירה
נסוח מכתבים והכנות בעברית
נסיון בעבודת מזכירות במשק
התפקיד כרוך בעבודה שעות נוספות.
(העבודה באזור תל־אביב).
נא לפנות בכתב למחלקת כח אדם עילית סבריה דרך הנשיא 9 בני־ברק או להתקשר טלפונית לטל. 781365/791133 לקביעת פגישה.
סודיות מובטחת!
sabrina

אוניברסיטת חיפה
מכרז לניהול מסעדה ומזנון בבנין הרב־תכליתי
1. מתבקשות בזה הצעות לניהול מסעדה ומזנון בבנין הרב־תכליתי באוניברסיטת חיפה.
2. את תנאי המכרז אפשר לקבל תמורת תשלום בסך 50 ל"י אצל מר י. גלחמן הממונה על שירותי התלמיד באוניברסיטה, חדר 125, בכל ימי השבוע בין השעות 08.00—13.00.
3. את ההצעות יש להכניס לתוך מעטפות המכרז ולציין: מכרז לניהול מסעדה ומזנון. ולשימן בתיבת המכרזים במחלקת המשק של האוניברסיטה לא יאוחר מיום 20.3.1973 בשעה 12.00.
4. אין אוניברסיטת חיפה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

לבית־ספר לנהיגה "אלופי" — באשקלון.
דרוש מורה נהיגה
עם רשיון לנהול מקצועי
לפנות: 5192—051 בשעות העבודה, ר"ח 3895—051 אחרי 7 בערב (פרט לימים ג'—ה').

למשרד רואה חשבון
דרוש בוחן
סיכויים להתקדמות מהירה למצטיין לו משירות, יוזמה ומחשבה עצמאית.
לפנות בכתב בציון פרטים וכישורים לת.ד. 44468 חיפה.

לנגריה בכרמיאל
דרוש מנהל עבודה ראשי
עם ותק מוכחים. תנאים טובים
והבטחת דיור
נא לפנות ת.ד. 43 כרמיאל טל. 988170.

1000 ל"י
לצעירות, בחורות ונשים
תוכלי להרויח לאחר הכשרה במגנון הפנוי במקצוע חדש ומתפתח גיל והשכלה לא קובעים.
ת.ד. 6288 תל־אביב, עבור מספר 19.

לכפר הנוער הציוני ניצנים
דרוש מיד
מורה לעברית
מומחה להנחלת הלשון לעולים חדשים.
לפנות להנהלת כפר הנוער ניצנים ד.נ. אבטח טל. 2180—051, 5923—051.

למשרד רואי־חשבון
דרושה
כתבנית עברית מעולה
שעות העבודה מ־8 עד 16 בחורף
מ־8 עד 15 בקיץ
בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 888 תל־אביב, או טלפון 50216.

דרושה
מזכירה כתבנית
עברית אנגלית, עבור מחלקת הקניות
לפנות למנהל כח אדם, המגפר בע"מ, ת.ד. 1335 חיפה, טלפון 725951—04

למפעל לייצור טרומי
דרוש
מהנדס ביצוע צעיר
הכישורים: מהנדס בנין
בעל כושר ארגון ונהול
עדיף עם נסיון בבטון טרום הדוק
בפרטים נא לפנות ת.ד. 67 חיפה עבור מס. 10

לחברה במגדל שלום
דרושה
מזכירה
עברית—אנגלית
(הדפסה בשתי השפות הנ"ל)
נא לפנות בכתב־יד ובציון קורות חיים אל ת.ד. 29237 ת"א או לטל. 59631 ת"א עבור לילי.
תנאים טובים למועמדת המתאימה.
ידיעת השפה האיטלקית — יתרון.

לעירית אילת דרוש
א. מהנדס בנין (אזרחי)
תאור התפקיד: אחראי על כל הבנוי ואחזקת מבנים.
דרישות המשרה: רצוי מהנדס בנין בעל נסיון של 3 שנים בפקוח.
ב. טכנאי בנין
תאור התפקיד: פקוח על בצוע בנית מבני צבור.
דרישות המשרה: הנדסאי או טכנאי בנין בעל נסיון של 3 שנים בעבודה מקצועית ובעל ידע בשרטוט טכני.
תינתן עזרה בהשגת דיור מתאים.
את ההצעות יש להגיש לידי מזכיר העיר.
א. אזר
ראש העיריה

דרושה עובדת אחראית
לפרויקט אינשטלציה בעבודה עצמאית, עם נסיון רב בעבודת המשרד.
תנאים טובים למתאימה.
לפנות 411236, בערב 732523.

דרושה מזכירה
למנהל חברה מסחרית גדולה
שליטה באנגלית כולל תרגום ועברית, נסיון יכולת וכושר עבודה. העסקה מלאה. עבודה מגוונת ומלאת אתגר.
● נא לפנות בכתב לת.ד. 26285 ת"א עבור "מזכירה במנהל". תנאים הולמים למועמדת המתאימה.

דרושה בירושלים
מזכירה - כתבנית
שליטה טובה בעברית, נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות משרדיות
עדיפות תנתן למעוניינות השתלמות באנגלית
● לפנות בצרוף תולדות חיים ל"מפרעות ירושלים בע"מ" ת.ד. 222 ירושלים * סודיות מובטחת.

לחברת "יעלת" שרותי תיירות בע"מ, אילת
דרושים
מדריכים מוסמכים
לעבודה באילת
בעלי רשיון מוניה, דוברי עברית, אנגלית, צרפתית. עדיפות לדוברי שפה נוספת.
על המועמדים יהיה לגור באילת.
תנאים טובים למתאימים ועזרה בדיור.
לפנות "יעלת" טל. 2974 (059) או ת.ד. 96, אילת.

דרוש בתל־אביב
מהנדס
בעל כושר ארגון וניהול צוות עובדים לתפקיד:
מנהל טכני
במחלקת שרותים, התקנה ופיקוח על מערכות חום ומעברי שמן
מועמדים בעלי נסיון מתבקשים לפנות עם פרטים מלאים לת.ד. 4505 חיפה עבור "מנהל טכני".
סודיות מובטחת

"עמרים"
אגודה חקלאית שיתופית בע"מ
דרוש מנהל
לכרם ענבי סולטנינה
אשר יכהן גם כמרכז האגודה
על המועמד להיות בעל רקע חקלאי
המועמדים יפנו בכתב עד ליום 10.3.73 לפי הכתובת: אגודת "עמרים" דואר עומר.

רהיטי ירושלים "רים" בע"מ
דרוש
מסגר מכונאי
בעל נסיון של 3 שנים לפחות במקצוע.
נא לפנות טלפונית 523201—02 ולבקש את מר אילון.

למוסד ממלכתי דתי לחינוך מיוחד
(עם פנימיה) בירושלים
דרוש
סגן מנהל כללי
דרישות המשרה:
השכלה: בעל השכלה חינוכית, רצויה השכלה אקדמאית.
גיל: בין 30 ל־45 שנה.
נסיון: בעל נסיון בחנוך מיוחד, בניהול חינוכי ו/או בנהול פנימיה.
שפות: שליטה בשפות זרות הכרחית.
הדרגה: תקבע לפי כישורי המועמד.
פניות עם תולדות חיים לשלוח אל: "הצעות למכרז" ת.ד. 925, ירושלים.

דרושות
צעירות
בכל הארץ
באם את בגיל 16—25
באם אין לך מקצוע והשכלה
תוכלי להרויח 800.— ל"י לחודש ויותר
לאחר שתרכשי מקצוע חדיש ומתקדם תוך שלושה חודשי הכשרה בזמנך הפנוי.
לקבלת פרטים גזרי ושלחי לת.ד. 28125 כס. 20
2
שם: ______
כתובת: ______
עיר: ______ גיל: ______

תדיראן
דרוש
מהנדס תעשיה וניהול או כלכלן
בוגר מנהל עסקים עם נסיון תעשייתי לנהל מחלקת תאום ובקרה של המפעל. נדרש נסיון קודם בנושא בקרה בסקירת תקציב והקצבה. ביצוע סקר כדאיות. מקום העבודה בתל־אביב.
מועמדים מתאימים יפנו לת.ד. 648 תל־אביב בכתב יד ובציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת.
תדיראן תדיראן

במפעלנו בחיפה פנויות 2 משרות:
1. עובד למחלקת השרותים
משרה קבועה. הכישורים: נסיון בהגשת ארוחות בחדר אוכל ובביצוע כל סוגי עבודה בכך.
2. עוזר למחסנאי
משרה זמנית. הכישורים: ידיעה טובה בחשבון ובעברית (רצוי גם באנגלית); נסיון קודם בניהול מחסן כלים וחמרים וידיעה טובה במינוח טכני כמקובל במחסן של מפעל תעשייתי; רצוי נסיון קודם במחסן בקנה מידה גדול. לעבודה זו בא בחשבון פנסיונר הבוכן לעבודה מלאה.
מועמדים העונים על דרישות אלה מתבקשים לפנות בכתב יד בצירוף פרטים אישיים מלאים, הכולל ציון מקומות עבודה קודמים ודרישות שכר לת.ד. 4997 חיפה עבור מספר 1010. תנאים טובים לעובדים המתאימים. סודיות מובטחת.

מוזיאון ישראל, ירושלים
דרוש
מנהל מחלקת תצוגות
תיאור התפקיד: ראש מחלקה במשרה מלאה שתפקידה לתכנן ולבצע את התערוכות ולטפל בתצוגת הקבע והעיצוב הפנימי במוזיאון.
הכישורים הדרושים: בעל ידע ונסיון בתחומי עיצוב תערוכות, כושר ארגוני, ידיעת השפה העברית ושפה זרה אחת.
הדרגה: ג—ב מה"ט או ב—א טכנאים. הדרגה תקבע בהתאם לכישורי המועמד.
הגשה: על המועמדים להגיש תיק עבודה ותולדות חיים, ליחידת המינהל במוזיאון ישראל, הקריה ירושלים, עד ליום 30.3.73.

משרד התקשורת
דואר ישראל
בית הספר המקצועי לטכנאי בזק
דרושים
מדריך נוער תיכון
(י"—י"ב בדירוג האחיד) 2 משרות
ספרן/ית
½ משרה לעבודה אחה"צ
פרטים ניתן לקבל בטלפון מס' 523534—02 במשרד בית הספר.

לחברה בתל־אביב
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג ג' (ללא הגבלת גיל)
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים נסיון והשכר מבוקש ת.ד. 1290 ת"א.
סודיות מובטחת.

למכרות נחושת תמנע בע"מ
TIMNA תמנע
דרושה
מזכירה לועדי העובדים
הכישורים הדרושים:
נסיון בפקידות 3 שנים לפחות.
כושר מגע נאות עם קהל.
הדפסה במכונת כתיבה עברית.
נסיון בהכנת פרוטוקולים.
למועמדת המתאימה תנאים טובים.
המועמדת שתבחר תדרש להתיישב באילת ועזרה בדיור תנתן.
מועמדות מתאימות יפנו לראיון אישית למשרדי החברה בת"א הקריה, רח' כ' (בית קול ישראל) בימים א' ב' ד' ה'.

לבי"ס תיכון דתי
סגן מנהל
בעל נסיון בהוראת מקצועות ריאלים או הומנים
לפנות ת.ד. 6412 ת"א.

לסוכנות בטוח גדולה
דרושה
פקידה כללית
לפנות: ת.ד. 29673 תל־אביב

לסוכנות ביטוח גדולה
דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
לפנות: י. דינגר רחוב עקרון 3 תל־אביב

לבנק בתל־אביב
דרוש
מבקר חשבונות
רצוי סטודנט לראיית חשבון
(אפשרות להתמחות)
נא לפנות לת.ד. 1049 ת"א עבור מס' 20.

תדיראן
דרושים
מהנדס מכני
לטיפול בבעיות הנדסיות מכניות.
בעל נסיון בשטח זיהוד ציוד אלקטרוני צבאי/אזרחי.

טכנאי ראשי במעבדת תאימות רדיו (FRI/EMI)
טכנאי בכיר לריכוז פעילויות המעבדה המרכזית בנושא האיכות רדיו
הנדסאי/טכנאי מוסמך בעל שליטה באנגלית טכנית.

הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
לעבודות פתוח הנדסה מתקדמת.
בעל נסיון בציוד קשר צבאי.

טכנאי אלקטרוניקה
לבדיקה וכוון של ציוד קשר ומודולים ביצור.
טכנאי או אלקטרונאי עם נסיון בתחום.

עוזר למבקר פנימי
לעבודה מגוונת ואחראית במחלקת הבקורת הפנימית.
כמנהל חשבונות צעיר רצוי בעל נסיון בעבודות בקורת

חשמלאי אחזקה
בעל רשיון כחשמלאי מוסמך ונסיון בעבודות אחזקה.

מועמדים מתאימים יפנו לת.ד. 648 תל־אביב בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת
תדיראן תדיראן

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל
דרושים
אסיסטנטים ומדריכים
לתפקיד הוראה ומחקר
בהנדסת תעשיה
מועמדים בעלי תואר ראשון או שני במקצועות הנדסיים, בעלי הישגים טובים בלימודים, מתבקשים להפנות את בקשותיהם למזכירות הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול, הטכניון, קרית הטכניון, חיפה, בצרוף קורות חיים, אישורי למודים ושמות שני ממליצים.
למועמדים מתאימים תוצע אפשרות למנוי תוך כדי השתלמות לתוארים גבוהים בהנדסת תעשיה.

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול
דרושים
אסיסטנטים ומדריכים
בחקר בצועים
מועמדים בעלי תואר ראשון או שני במקצועות הנדסיים, במתמטיקה, במדעי הטבע והכלכלה, בעלי הישגים טובים בלמודים, מתבקשים להפנות את בקשותיהם לד"ר אורי פזי, הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול, הטכניון, קרית הטכניון, חיפה, בצרוף קורות חיים, אשורי למודים ושמות שני ממליצים.
למועמדים מתאימים תוצע אפשרות למינוי תוך כדי השתלמות לתארים גבוהים בחקר בצועים.

לחברה לכבלים ולחוטי חשמל בישראל בע"מ
דרוש
מנהל מפעל
הכפוף ישירות למנהל הכללי של החברה
בתפקידו זה יהיה מנהל המפעל אחראי על הייצור, האחזקה, השרותים והפתוח במפעל החברה במפרץ חיפה תוך תאום עם מפעלי שלוש חברות הבת.
הכישורים הדרושים:
* בעל תואר בהנדסת מכונות (רצוי גם ידע בהנדסת חשמל).
* נסיון בנהול מפעל תעשייתי (5 שנים לפחות).
* שליטה מלאה בעברית ובאנגלית הכרחית.
התפקיד מהווה אתגר לאדם המתאים בפתוח נרחב של המפעלים הנ"ל. השכר ותנאי העבודה — הולמים רמת התפקיד הנדרש — לפי הסכם אישי.
סודיות מוחלטת מובטחת.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ופרטי נסיון קודם לת.ד. 443 חיפה, נא לציין על המעטפה "עבור מנהל למפעל".

דרושים
טכנאי
קשר
* לעבודות מגוונות בבניה, אחזקה ופיתוח של מערכות קשר הדישות.
* מקום העבודה — ת"א.
● בתשובה נא לפנות לת.ד. 17021 ת"א (עבור טכנאי קשר) בצרוף פרטי השכלה ונסיון מקצועי.
— סודיות מובטחת —

مكان من الأجل

הלוח הכפול | **הארץ** | **ידיעות אחרונות**

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י למלה / יום ו': 1.20 ל"י למלה

לחנות בשר ומעדנים בתל-אביב
דרושה קופאית
בעלת נסיון
שעות עבודה מפוצלות
לשם קביעת ראיון נא לפנות בכתב בציון נסיון לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 388 (נא לציין מספר טלפון אם יש).

ל אבוקה תל-אביב
דרוש
מנהל מכירות ענפי
מועמדים בעלי נסיון יפנו בכתב לת.ד. 636 ת"א.

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושות
חניכות בפקידות
הכישורים הדרושים:
10 שנות לימוד, קורס לפקידות — רצוי.
בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99 חיפה

לביה"ס בכפר גלים
דרושים עובדים:
1. מדריך לגידול עופות
ומרכז ענף הלול
2. מנהל חשבונות עצמאי
מועמדים בעלי נסיון והכשרה מתאימים יפנו בכתב לפי הכתובת: כפר גלים, דאר כפר גלים 30865.
לעובדים המתאימים מובטח שיכון במקום.

לחברה מבוססת בקרית-גת
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
נא לפנות בכתב יד בצירוף תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4252 ת"א למס' 921.

בת 20, בת 30, בת 40,
באם את בוגרת 10 שנות לימוד ומעונינת בלימוד מקצוע מעניין ובעל אפשרויות קידום רבות, פני אלינו עוד היום!
אנו מפעל מודרני בשטח האלקטרוניקה ומוכנים להעבירך קורס השתלמות.
★
פני עוד היום, אישית, למגמאל מכשירים אלקטרוניים בע"מ, רח' יסובים 6, חוף שמן חיפה. (אוטובוס מס' 2), למחלקת כח אדם.
קיימת תחבורה סדירה לעובדי המפעל

אוניברסיטת בר-אילן
מודיעה על משרות פנויות של:
1. מנהל חשבונות עצמאי — מכרז מס' 12/73
הדרישות: ידיעה באנגלית; שליטה מלאה בעברית; רצויה ידיעה בהנהלת חשבונות ממוכנת במחשב; שומר כצוות.
2. פקידה למחלקת החשבונות — מכרז מס' 13/73
הדרישות: ידיעה בהנהלת חשבונות ובהכנת משכורות; נסיון בעבודת מזכירות.
3. מזכירה למחלקת הרכישה בספריה — מכרז מס' 14/73
הדרישות: השכלה תיכונית; שליטה באנגלית; ידיעה טובה בהדפסה בלועזית; נסיון בהנהלת חשבונות (אפשרית גם משרה חלקית).
נא לפנות בכתב בציון מספר המכרז אל: מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן.

תדיראן
דרוש
כתב טכני בכיר
כתיבה, תרגום ועריכה של חומר טכני: פרוספקטים והצעות בעברית ואנגלית.
הכישורים הדרושים: הנדסאי / טכנאי אלקטרוניקה, ידיעה יסודית באנגלית ובעברית, נסיון של שנתיים לפחות בכתיבה טכנית.
נא לפנות בכתב לת.ד. 648 תל-אביב בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת.

דרוש פקיד שער למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
הכישורים הדרושים:
שליטה בשפה העברית ורשום חשבונות.
לפנות בכתב יד לת.ד. 304 חיפה, בצרוף קורות חיים ונסיון קודם.

לחברת ר. שנקמן
מהנדסים יועצים בע"מ
ב"ש, דרך מצדה, מרכז הנגב 38
דרושים:
1. מהנדס בנין לעבודות תאום ופקוח על עבודות בניה המבוצעות בב"ש והסביבה.
2. הנדסאית או טכנאית בנין לעבודות שרטוט טכני וחישוב כמויות.
3. הנדסאי או טכנאי בנין לעבודות פקוח.
4. שרטטת בנין.
נא לפנות לפי הכתובת הנ"ל לשם קביעת ראיון.

למחלקת האחזקה במפעל כימי במפרץ חיפה
דרוש
מהנדס מכונות צעיר
בעל נסיון של שנה שנתיים השולט בעברית ובאנגלית
נא לפנות בכתב לת.ד. 288 חיפה 31000

לחברת בנין ציבורית דרוש
ממונה על ארגון, שיטות והדרכה
הכישורים הדרושים:
א) בוגר קורס ניתוח מערכות.
ב) נסיון של 5—3 שנים בניהול יחידת אר"ש והדרכה.
ג) כושר ניהול צוות עובדים.
ד) נסיון אישי בעבודות אר"ש (נהלים, סקרים, ריכוז מערכת טפסים וכד').
תנאי השכר יקבעו בהתאם לרמת המועמד.
נא להפנות תוך פרוט תולדות חיים, נסיון מקצועי — לת.ד. 14047 מס' 16 (לציין בפניה מס' טלפון) סודיות מובטחת.

למוסד ציבורי גדול
דרושים
מהנדסי אלקטרוניקה
לתפקידים נהוליים הנדסאיים, נהול פרויקטים בקנה מידה גדול בתחום מקרוגלים.
מקום העבודה: תל-אביב.
תנאי השכר יקבעו לפי כישורי המועמדים
הצעות מכתב של בעלי נסיון בתחום מקרוגלים — יש להגיש בלוי קורות חיים ותאור מפורט של השכלה, נסיון ורקע צבאי לת.ד. 7061 תל-אביב למס' 15 (092) עד לתאריך 19.3.1973.

אוניברסיטת תל-אביב
דרושים/ות
1. נקבניות "מוהק"
— לעיבוד נתונים בגזברות.
רצוי נסיון של שנתיים.
הערה: נקבניות העובדות בניקוב אי.בי.אם. תעבורנה הסבה מתאימה.
ידיעת השפה העברית. רצויה גם אנגלית.
מועמדות תפנינה טלפונית לטל. 420713 או 416111/713 לקביעת ראיון.
2. ספרן - אחראי להשאלה
לספריה למדעי-החיים באבו-כביר.
הכישורים הדרושים: שלב ב' בספרנות; נסיון קודם בעבודת השאלה וידע ארגוני; ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
העבודה במשמרות (פעמיים אחה"צ) עד 19.00.
על המעונינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ומסמכים לספריה למדעי-החיים, אבו כביר, אוניברסיטת תל-אביב, רח' הרצל 155, תל-אביב.

דרוש
מנהל חשבונות ראשי
למפעל גדול בקרית גת
נא לפנות בפרוט תולדות חיים לת.ד. 452 ת"א

מנהל מכירות
שניהל במשך שנים
באופן עצמאי
חנות בענף הריהוט
מבקש
לשנות מקום עבודתו
עם הצעות לפנות לת.ד. 29762 תל-אביב, עבור "מנהל"

מזכירה
דרושה מיד בתל-אביב
לעבודות משרדיות בעברית ובגרמנית
בעלות נסיון בעבודות משרדיות והשולטות בשתי השפות תפנינה טלפונית ל-32433 בין השעות 10.00—14.00.

דרושים
1) מסגר מעולה
להרכבת ויטרינות, חלונות ודלתות אלומיניום
2) עובד מעולה ואחראי
ליצור
לפנות: בוטיק "תריס" ז'בוטינסקי 151 רמת-גן, טל. 798348 או למפעל: טלפון 918753 או אחרי 7.00 בערב טל. 729032.

למוסד ממלכתי
דרושים
כלכלנים
לתפקידים מגוונים בתחום נהול חשבונאי והקציבי לרבות תפקיד בכיר של המבנן כלכלי בקנה מידה גדול.
מקום העבודה: תל-אביב.
תנאי שכר: ע"פ כישורי המועמדים.
הצעות בכתב בליוי קורות חיים ותאור מפורט של השכלה נסיון ורקע צבאי יש להגיש לת.ד. 7061 תל-אביב, למס' 15 (089) עד יום 16.3.1973.

למפעל מתכת גדול בחיפה
דרוש
עובד
לתפקיד בכיר
במחלקת האספקה
בעל נסיון קודם בתעשיה, בהזמנת ציוד טכני מחו"ל ושליטה מוחלטת באנגלית.
רצוי מהנדס.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 387 ולפרט קורות חיים והנסיון בעבודה.

ליחידת עיבוד נתונים מתרחבת דרושים לפיתוח נושאים חדשים:
ראש צוות -
לניהול פרויקט
מתכננים בכירים
תוכניתן מנוסה
מבקר קלט/פלט
לפנות בציון כל הפרטים למנהל היחידה ת.ד. 16540 ת"א עבור מס' 3.

תדיראן
דרושים
מהנדס חשמל
אחראי על הפעלת מערכת בקורת איכות במפעל ומיפול בנושאי הנדסת המוצר.
רצוי נסיון קודם בעבודה במפעל תעשייתי.
מקום העבודה בתל-אביב.
מנהל אחזקה
מנהל אחזקה של מפעל. נסיון של 5 שנים לפחות במפעל תעשייתי בעל תהליכי יצור אוטומטיים.
רצוי נסיון במערכות פנאומטיות ואקום.
מקום העבודה בירושלים.
תנאים טובים למועמד המתאים.
מועמדים יפנו לת.ד. 648 תל-אביב בכתב יד בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת.

למפעל מתכת גדול בשרון
דרוש
מחסנאי טכני
מנוסה
תנאים טובים לאדם המתאים
לפנות לת.ד. 1549 ת"א

עירית אשדוד
דרוש
עורך דין
במשרה מלאה
(עוזר ליועץ משפטי)
הדרגה המוצעת: ד' — ג' של דרוג המשפטנים.
כל המעונינים בעלי כשורים מתאימים יפנו בכתב למנהל כח"א המבנגנן בצרוף תולדות חיים עד 10.3.73.
אינג' צ. צינקר ראש העיריה

לסניף ראשי של בנק בירושלים
דרושים
1. מנהלי חשבונות
— סוגים 3—2 בהנהלת חשבונות
— לאחר שירות סדיר בצה"ל
— נסיון מעשי בעבודה של 3 שנים לפחות
2. פקידי קהל
— בעלי השכלה תיכונית מושלמת
— לאחר שירות סדיר בצה"ל
— נסיון בעבודה עם קהל וידע בהנהלת חשבונות
● יועדפו בעלי נסיון בנקאי בעבודה
● העבודה בתנאי פיצול
הצעות בכתב יד עם פירוט תולדות חיים ונסיון עבודה קודם יש להגיש לפי ת.ד. 4333 ת"א למס. 958 בציון המשרה אליה מתיחסת ההצעה.
— סודיות מובטחת —

למפעל תעשייתי גדול בשטח אלקטרוניקה בסביבות ת"א
דרושים:
1. מבלטן
בוגר בי"ס מקצועי במגמת הרושת כלים או מבלטנות עם נסיון של שנתיים לפחות.
2. חרט מעולה
למחלקת כלים. בעל נסיון מעשי בחרטות של ציוד 5 שנים.
3. טכנאי מכונות
עם ידע מעשי בייצור בשטח האלקטרו מכני.
המעונינים יפנו בכתב בציון קורות חיים תוך הדגשת נסיונם הקודם והכשרתם המקצועית לת.ד. 2644 רמת-גן.
סודיות מובטחת

למפעל בטחוני בסביבות תל-אביב
דרוש:
אח תעשייתי
● בעלי הכשרה מקצועית מתאימה ונסיון מתבקשים לפנות בצרוף קורות חיים ל-ת"ד 2354 עבור משרד כ"א.

סארמה בע"מ
דרושים
מרכיבי פסיפס
(מוזאיקה)
לפנות: תל-אביב
המלך ג'ורג' 85
טל. 281775, 285708

למפעל לצפוי מתכת דרושים:
לוטשים סוג א'
תנאים טובים
טל. 823913 בשעות העבודה.

לתושבי אשדוד
לחברת מזון ידועה דרוש
סוכן בלעדי
לאשדוד והסביבה
עם מחסן ורכב בעל נפח
להתקשר ביום א' טלפון 782176—03

למפעל בתל-אביב
דרושה פקידה
לעבודה אחראית בנושא כספים
אחרי שרות צבאי
ידיעה בהנהלת חשבונות — יתרון
★
בא לפנות בצרוף פרטים על נסיון קודם (אם יש) לת.ד. 14090 למס. 5.

מיקרואלקטרוניקס בע"מ
מפעל לרכיבים אלקטרוניים
דרושה
מזכירה עצמאית
למחלקת ההנדסה
שליטה מושלמת בשפות עברית ואנגלית כולל הדפסה.
לפנות למחלקת כח-אדם טלפון 848038, 856142 או רחוב הפסיפס 4, אזור תעשיה חולון.

למפעל תעשייתי בענף המתכת
דרוש
מנהל ייצור בכיר
הכישורים: רקע טכני, יכולת הפעלת צוות עובדים גדול, כושר ארגוני גבוה.
נא לפנות לת. ד. 1101 ת"א

לחברה לעבודות קבלניות באינסטלציה
דרוש
מחסנאי - אחרי צבא
(רצוי בעל דרגון)
איש אירגון, ידע בניהול כרטסת מלאי ושרטלים.
להתקשר טל. 913513 מ־16—8.

לתעשיה עתירת מדע ליד רחובות
דרוש
ס/מנכ"ל לכספים ואדמיניסטרציה
על המעונינים לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 1469 עבור "תעשיה עתירת מדע".

לאמנור בע"מ
דרוש
מהנדס מכונות צעיר
לעבודה מעניינת בתיכנון ופיתוח מוצרים.
רצוי נסיון קודם בעבודות פח.
על המעונינים לפנות בכתב:
לאמנור בע"מ ת.ד. 79 בית שמש, או להתקשר טלפונית למס' 911556/7-02.
סודיות מובטחת

לחברה בטוח בת"א
דרוש/ה נער/ה
לשליחויות ועבודה בתיקיה.
נא לצלצל לטלפון 50211 לאלי

דרושות
קבוצות טיח
לפנות אל:
א. צ. ברנוביץ בע"מ
החשמונאים 105
קומה ג'
בין השעות
4.00 — 6.00

תדיראן
למפעל האלקטרוניקה
דרושים:
1. מדפיס
להדפסות משי על חלקי מתכ בעל נסיון מקצועי של ש... לעבודה מעניינת בתנאים טובי...
2. מלחימות
לעבודה באלקטרוניקה.
מועמדים מתאימים יפנו ישירות למפעל רחוב המלאכה 17 א' אזור או לטלפון 843812.

בנק גדול במרכז תל-א...
מחפש
לעבודה רצופה (8-
1. כתבניות אנגלית — עברית (משרה מס' 301)
2. כתבניות אנגלית (משרה מס' ...)
3. כתבניות עברית (משרה מס' ...)
4. נערים ונערות (משרה מס' 304)
פניות מפורטות לת.ד. 29569 ת"א בציון מספר המשרה

זיקית Zikit
מפעלי צביעה, הדפסה ואשפרת בדים עדינים בע"מ
לעבודה קבוע בתנאים טובי...
דרושים:
* מעצבת טקסטיל (נסיון בקליקאות)
* עובדים מנוסים למחלקת הדפסה (FLAT SCREEN)
* עובדים מנוסים למחלקת צביעה
* עובדי ממתחה
* עובדים לא מקצועיים (הכשרה במקום)
— סודיות מובטחת —

אם את
בעלת הופעה נאה
כושר שיכנוע
ואוהבת מגע עם קהל
אנו מציעים לך
משרה בניהול מרכז תצוגה ומכירות בת"א
שעות עבודה 08.30—17.00
נא לפנות בכתב עם פרוט ההשכלה והגיל לת.ד. 16284 ת"א ולציין "מרכז תצוגה"

מכרז על משרות פנויות מס' 21/73
לבנק ישראל בירושלים ובת"א
דרושים
מבקרים ו/או פקידי בקורת
לעבודה בבקורת מערכת הבנקאות
1. רואי חשבון או לומדים לקראת תואר רואה חשבון שסיימו בחינות ביניים או בחינות סופיות של מועצת רואי חשבון כולן או חלק מהן.
2. כלכלנים בוגרי תואר ב.א. לפחות; יועדפו כאלה הלומדים לקראת תואר שני בכלכלה, מנהל עסקים או לאחר סיום לימודיהם אלה.
3. מנהלי חשבונות בעלי נסיון עשיר בעבודה בנקאית.
4. משפטנים, המעונינים לעסוק בעבודה בקורת.
שליטה מלאה בשפה העברית וידיעה טובה בשפה האנגלית — הכרחיות.
● המעונינים יפנו ליחידת כח אדם, בנק ישראל, ת"ד 780, ירושלים, לשם קבלת שאלון אישי אשר יש להחזירו עד יום 13.3.73.
נא לציין את מס' המכרז בגוף הבקשה.

לתפקיד אחראי בחו"ל
למשך שנתיים עד שלוש
דרוש אדם בעל נסיון בניהול
עדיפות לקצין משוחרר בדרגת רס"ן סא"ל עד גיל 45.
שליטה בשפה הצרפתית או איטלקית חובה.
● מעונינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 33232 ת"א, בציון פרטים אישיים מלאים.
— סודיות מובטחת —

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום הל' 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

תדיראן

דרושות נקבניות

עברית ואנגלית מעולות

מועמדות מתאימות יתקשרו לטלפון 262346 בימים א' — ה' בשעות 08.00 — 15.00

דרושים

מכונאי רכב בנזין

תנאים טובים

חברת "נוע" בע"מ

המוסך המרכזי
רח' המסגר 40, תל-אביב

דרושה מזכירה
כתבנית/קצרנית

עברית אנגלית

[illegible]

נא לפנות אל המנהל הכללי, ת.ד. 26031 תל-אביב.

באם הנך בגיל 25-55,

בעל/ת השכלה תיכונית או מקצועית מתאימה, בעל/ת מרץ וכשרון מכירה

נהיה מוכנים להכשיר אותך, כסוכן ביטוח

מועמדים מתאימים יפנו בכתב אל ת.ד. 805, תל-אביב, תוך ציון נתוניהם האישיים, בשביל „סוכן ביטוח".

דרוש לעבודה בסיני

מכונאי ימי

בדרגת קצין ראשון
1st ASST

המעונינים יפנו בכתב לפי הכתובת נתיבי נפט אבו רודיס.

לחברה מסחרית בתל-אביב

דרושה נערה
(גיל 16-17)

כמרכזנית ולעבודות עזר במשרד
עדיפות תנתן לבעלות ידיעה בקריאה אנגלית והכתבות עברית.

לפנות לת.ד. 16284 עבור „מרכזנית"

בלק אנד דקר
רח' מרדכי 50 ת"א, טלפון 36811, 38658

דרושים

טכנאי
לתחנת שרות

פקיד צעיר
רצוי עם קטנוע

נא לפנות במקום.

דרוש לנו

עוזר למנהל חשבונות

דרגה ג/ד'

לפנות:

חברת "נוע" בע"מ
ת"א, רח' המסגר 40 [illegible]

דרושה פקידה
להנהלת חשבונות

לעבודה בשיטת העתקה
עם נסיון של שנתיים-שלוש

לטלפון: 615737 ת"א, בין השעות 10—14

לחברה קבלנית במרכז
רמת-גן

דרושה
פקידה מנוסה

שעות העבודה בימים א', ב', ד', ה' מ-08.00 — 13.00 ומ-15.30 — 18.30 ובימים ג', ו' מ-08.00—13.00

לקביעת ראיון נא להתקשר לטלפון 721301 בשעות הנ"ל.

מסגר רתך מעולה!

מפעל לייצור חלקי חילוף

בהרצליה

מציע לך עבודה קבועה, מעניינת ומשתלמת

אנא פנה לטלפון 981387 ובערב 983409

דור בימיקלים בע"מ
מפעל המתנול

דרושים

מכשירנים תעשייתיים

בעלי נסיון של 3 שנים בתעשיה הכימית

מסגרים מכניים

בעלי נסיון של 5 שנים באחזקת מכונות

פקיד טכני

נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ופרוט הנסיון הקודם לת. ד. 10036 חיפה

לחברה קבלנית גדולה
דרושים:

כתבנית עברית-אנגלית

מעולה, בעלת נסיון, ליום עבודה בשעות 4—8, עם אפשרות לפיצול עד פעמיים בשבוע — לפי דרישה.

מזכירה בעלת נסיון

רצוי — נסיון טכני בנושא הבנין. נסיון בהדפסה — הכרחי.

סמל רכב משוחרר

בעל נסיון בניהול צי רכב בצה"ל, לתפקיד ראש מדור רכב.

לפנות בכתב בצרוף פרטים על נסיון ומשכורת מבוקשת לת.ד. 4129 ת"א ולציין „עבור חברת קבלנית".

לחברה גדולה לייצור הלבשה
בסביבות תל-אביב

דרושים

1. מבקר/ת טיב

הכישורים המבוקשים:
* נסיון של — 3 שנים לפחות בענף ההלבשה
* בעל רכב

2. טכנאי ייצור

הכישורים המבוקשים:
* רצוי בעל נסיון בענף ייצור ההלבשה
* בעל נסיון בתכנון והכנת תהליכי ייצור
* בעל השכלה תיכונית

3. גזרן

הכישורים המבוקשים:
* מומחה להכנת ציורים לגזרה עם ידע רב בחישובי צריכת חומרים לצורך הכנת הדגם.
* בעל נסיון רב בייצור קונפקציה אופנתית
* בעל שליטה טובה בעברית

מקום עבודה בתל-אביב

למועמדים המתאימים מובטחים תנאים טובים

על המעונינים לפנות בכתב לת.ד. 16284 עם ציון התפקיד המבוקש על המעטפה

— סודיות מובטחת —

טלרד

תעשיות
טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ

למפעלנו בלוד דרושים:

1. מתכנן/מתכננת למעגלים מודפסים

דרוש ידע בתכנון ועריכה של מעגלים מודפסים דו-צדדיים, ורב שכבתיים.
רצוי נסיון של שנתיים בתכנון מעגלים מודפסים.

2. שרטט/שרטטת למעגלים אלקטרוניים

רצוי נסיון גם בשרטוט טכני

3. תמחירן בוגר קורס לתמחירנים מטעם המכון לפריון העבודה והיצור

בעל נסיון קודם בתמחיר במפעל תעשייתי.
יועדף בעל השכלה תיכונית מקצועית.

4. עובדי אחזקה

מבלטנים, כרסמים, כשהיוים לעבודות אחזקה בענף המכני

למועמדים המתאימים ינתנו תנאים טובים

המעונינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים לטלרד, מחלקת כח אדם, ת.ד. 50, לוד.

חברות בנות: ציתור-חולון
קרן אלקטרוניקה - אשקלון

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרות פנויות של:

עובד מעבדה במעבדה למיקרואנליזה במכון לכימיה (½ משרה)

מכרז מס' 24/73
תיאור התפקיד: אנליזות אורגניות בסדר גודל מיקרו.
דרישות התפקיד: ידיעת השפה העברית וקריאה באנגלית; בוגר ביה"ס לעובדי המעבדות.
הערה: סבלנות בלתי רגילה, היות הדרושה מידה גדולה ביותר של דייקנות בעבודה.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד בדירוג עובדי המעבדות.

עובד מעבדה במחלקה לבוטניקה

מכרז מס' 42/73
תיאור התפקיד: איסוף, ייבוש וסידור צמחים; הכנת משלוחים לחו"ל; אחזקת כתק הצמחיה של המחלקה.
דרישות התפקיד: ידיעת השפה העברית וידיעה בסיסית בשפה לועזית (אירופאית) השכלה בקטגורית מוכרת של עובד מעבדה. רצוי רשיון נהיגה.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד בדירוג עובדי המעבדות.

תוכניתן ראשי במרכז החישובים

מכרז מס' 53/73
תיאור התפקיד: אחראי לכל נושאי התכנה במרכז. ממונה על סגל התכנה במרכז על צוותיו השונים. יעוץ הדרכה למשתמשים בנושאי התכנה. ארגון ופיקוח על צוות התכנה. יוזם פתוח תכנה הן בשטח מערכות ההפעלה והן ביישומים.
דרישות התפקיד: ידיעת השפות אנגלית ועברית על בוריין. השכלה אקדמית רלוונטית לנושאי (מדעי המחשב). נסיון של 5 שנים בניהול צוות מקצועי בכיר. הכרה מעמיקה של ההכנה של 6000 סי.די.סי. ונסיון רב במערכת ההפעלה שלה, ביישומים מדעיים ומינהליים.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד תאריך 12.3.73 אל: מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מספר . " (בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

מוסד הטכניון למחקר ופתוח

מודיע על המשרות הפנויות הבאות:
במכון המתכת הישראלי

1. במעבדה לריתוך לעבודה במחקרים, פתוח והדרכה לתעשיה

טכנאי ריתוך

הכשירויות הדרושות:
דרוש נסיון תעשיתי קודם בנושא ריתוך ושליטה בשפה האנגלית או הגרמנית.
מכרז מס' 10/73 א'.

2. במעבדה ליציקה לעבודה בתחום המחקר וייעוץ למפעלי תעשיה

הנדסאי מכונות

הכשירויות הדרושות:
בוגר בי"ס להנדסאים, בעל נסיון במטלורגיה ויציקה.
מכרז מס' 11/73 א'.

בתחנה לחקר הבניה

1. טכנאי בנין או עובד טכני

למעבדה בשטח חומרי בניה
הכשירויות הדרושות:
בוגר בי"ס לטכנאי בנין או השכלה של 12 שנות לימוד לפחות.
מכרז מס' 17/73.

2. מהנדס בנין

למחלקת חומרים
הכשירויות הדרושות:
בעל נסיון של שנתיים לפחות בביצוע של עבודות בנין, לעבודה בנושא של בדיקות חומרים חלקי בנין והערכת שיטות בניה חדישות.
מכרז מס' 35/73.

במעבדה לתהליכי עיבוד

חרט

הכשירויות הדרושות:
בעל 4 שנות נסיון בחרטות לפחות.
מכרז מס' 26/73.

במעבדה המרכזית

מהנדס

לשירותי מדע לתעשיה
הכשירויות הדרושות:
בוגר הפקולטות להנדסה כימית או הנדסת מכונות. שליטה מלאה בקריאה באנגלית טכנית, רצויה ידיעת השפות גרמנית וצרפתית.
רצוי נסיון בעבודה בתעשיה.
מכרז מס' 34/73.

במרכז לחקר אוירונוטי

חרט מעולה

הכשירויות הדרושות:
דרוש נסיון רב בחרטות ובקיאות בקריאת שרטוטים.
מכרז מס' 37/73.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, כוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה עד יום ו' 9 במרץ 1973 בציון מס' המכרז המתאים.

למפעל מתכת בחולון

דרוש

מחסנאי אחראי

תנאים טובים לאדם המתאים
(אפשרי גם פנסיונר)
לפנות טלפונית למרדכי, 614954
בין השעות 10.00 — 16.00

הסוכנות היהודית לארץ-ישראל
המחלקה למנגנון

משרה פנויה 11/73

תואר המשרה:

מנהל מדור לקליטת חניכים דתיים

מקום העבודה: תל-אביב
תיאור העבודה: אחראי לקליטת חניכים דתיים, מנחה קולטים העוסקים בקליטת חניכים דתיים, מקיים מגע עם גורמי חוץ (מנהלי בתי-ספר, מוסדות חינוך, מדריכי חברות נוער, משקים. באי כח תנועות חינוכיות).
הכישורים הדרושים:
1) רצויה השכלה אקדמאית משלמת או חלקית בחנוך או בעבודה סוציאלית. 2) נסיון רב בעבודה מינהלית. 3) כושר ניהול משא ומתן עם מוסדות צבור. 4) ידיעת עברית ואנגלית. רצויה ידיעת אחת מהשפות: צרפתית, ספרדית או רוסית. 5) כשיר לקליטת חניכים דתיים.
הדרגה המוצעת: ט"ו—ט"ז (י"ז) של הדירוג האחיד.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 13.3.73

הצעות מועמדות נא להגיש למחלקה למנגנון, ת.ד. 92 ירושלים
(בצירוף [illegible])

משרד החקלאות
המרכז לשיתוף חקלאי בינלאומי

משרד החוץ
המחלקה לשיתוף בינלאומי

לפעולות הסיוע החקלאי בארצות מתפתחות

דרושים מועמדים

לתקופת שרות בחו"ל, לפחות שנתיים עם אפשרות הארכה במדינות הדוברות ספרדית

משימה מס. 30/72 —

מהנדס השקייה וניקוז

תאור המשימה:
תכנון ופקוח על ביצוע תכניות השקייה. ניקוז וקידוחי מים באזור פיתוח התיישבות חקלאית, ניהול כלכלי של אספקת מים ורשת ההשקייה. הכשרת כח אדם מקומי בנושא תכנון השקייה וניקוז, קידוחים, תכנון מים, בהתיישבות אזורית, מושבית, כולל שיטות השקייה. בעל השכלה אקדמאית בהנדסת מים עם נסיון מעשי של 10 שנים. בעל נסיון בתכנון ובצוע רשתות השקייה איזוריות ותחנות שאיבה, תכנון ובצוע כמפעלי מים ונקוז איזוריים, תכנון מפורט של רשתות ובתי שאיבה ונסיון בקדוחי מים. כושר לנהל מו"מ עם מוסדות אזוריים וארציים. ידיעת השפה הספרדית כדי כתיבת דוחות מקצועיים. בעל רשיון נהיגה.

משימה מס. 31/72 —

מומחה לנסיונות ומחקר בגידולי בעל ושלחין

תאור המשימה:
הכנון ובצוע נסויים ותצפיות בגידולי בעל ושלחין על פי הנחיות כלליות בתחומים של מבחני זנים, דישון, הגנת הצומח ועיבודים. ניתוח, סיכום ודווח על תוצאות של נסיונות, ייעוץ בנושאי הדרכה חקלאית, יישום תוצאות הנסיונות בישובים חקלאיים- ארגון ישובים חקלאיים והדרכתם בגידולים. בעל השכלה אקדמאית בחקלאות עם נסיון של 6 שנים בביצוע עצמאי של נסיונות בגידולים חקלאיים וניתוחם, נסיון בחקלאות כללית וטרופית, הגנת הצומח, קרקע וכו', או בעל השכלה תיכונית חקלאית עם נסיון של 12 שנים בביצוע עצמאי של נסיונות בגידולים חקלאיים וניתוחם, ונסיון בחקלאות כללית וטרופית, הגנת הצומח, קרקע וכו', בעל נסיון בניהול צוות עבודה. ידיעת השפה הספרדית כדי כתיבת דוחות מקצועיים ונהול מו"מ בכתב ובע"פ עם פקידות בכירה. בעל רשיון נהיגה.

משימה מס. 32/72 —

מתכנן כלכלן חקלאי אזורי וארצי

תאור המשימה:
ביצוע ניתוחים וחישובים כלכליים בתכניות לפתוח מפעלי השקייה אזוריים וארציים והגשתם לכוסדות מקומיים ובינלאומיים, הכללת תכניות חקלאיות אזוריות בתכניות לאומיות, קביעת אלטרנטיבות בהכנית ייצור במסגרת תכניות לאומיות. הכשרת כח אדם מקומי בנושאי תכנון וכלכלה חקלאית וארגון קורסים והרצאות בנושאים אלה. בעל השכלה אקדמאית בחקלאות או כלכלה חקלאית עם נסיון מעשי של 8 שנים בחקלאות ותכנון התיישבותי, או בעל השכלה תיכונית חקלאית עם נסיון מעשי של 12 שנים בחקלאות ותכנון התיישבותי. הכרת המשק המשפחתי והשיתופי. ידיעת השפה הספרדית או האנגלית כדי כתיבת דוחות מקצועיים ונהול מו"מ בכתב ובעל פה עם פקידות בכירה ומוסדות. בעל רשיון נהיגה.

הערות:

1. שאלונים אישיים ופרטים נוספים בקשר לשכר, השכלה, נסיון וכו', ניתן להשיג במזכירות המרכז לפי הכתובת: רח' הרצל (ליד פסי הרכבת) טל. 950—984 (03).
2. המועמדים יוזמנו בפני ועדות מקצועיות וועדה המלצה אשר תפקידן להמליץ בפני הרשויות המוסמכות על המועמדים למשימות. על המועמדים עיי הועדות האמורות לעבור השתלמויות והכשרה מקצועית בכל הקשור לשליחות, לרבות בענפי החקלאות המתאימים ובתחומים אחרים. הרשויות תבחרנה את המועמדים למשימות לפי החלטות ועדת המלצה. הוצאות ההשתלמויות וההכשרה שהמועמדים יעברו ותנאים נוספים. עם המועמדים שיבחרו — יערכו חוזים.
3. המועד האחרון להגשת הבקשות 18.3.73.

דרוש בירושלים
מפעיל
לטרקטור 955
לפנות טל. 65266
ירושלים
בשעות 7—9 בערב

דרושים:
1. אדריכל פנים
עצמאי להלופין
2. פקידה / שרטטת

תנאים טובים.
ת.ד. 29326 תל-אביב
עבור אדריכל/פקידה
סודיות מובטחת.

למשרד אדריכלים
א ר ד ר
דרושים:
* אדריכל
בעל נסיון של 4 שנים לפחות.
* טכנאי
בעל נסיון.
לטלפן מ-09.00—16.00
443720,
ומ-17.00 — 938947.

דרושים

נהגים

בתנאי שותפות
* למכימורייטקים
* להיבורים
* למערבלי בטון
לפנות:
טלפון 03—747421
מ-17.00 עד 20.00

דרוש נהג מסדר
בעל מכונית סגורה גם מאחור. בעלת כושר נשיאה של 1,200 ק"ג. התשלום לקילומטר ב-נוסף למשכורת. מועמדים רק בעלי הצ-לצות מתבקשים לפנות למוכנות סטימצקי מצד רחוב הרכבת 22 ת"א בימים: ראשון, שלישי רביעי וחמישי בשעה הערב בין 6.30—08.00

לחברה בהקמה בת"א

דרושה

מזכירה עצמאית

הכישורים:
שליטה באנגלית ועברית;
הדפסה בשתי השפות;
נסיון קודם בניהול משרד.

עדיפות תינתן להיבנה בשפה האנגלית

המעונינות מתבקשות לפנות בכתב יד בצירוף תולדות חיים ומשכורת מבוקשת לפי הכתובת: הקריה ת"א ת.ד. 7164 (עבור מזכירה).

למשרד להנדסת מים וביוב

דרושים
* מהנדס
* הנדסאי או טכנאי
* שרטט/ת

5 ימי עבודה בשבוע

נא לפנות בכתב בציון פרטים מלאים לת.ד. 16194 ת"א בציון המשרה המוצעת.

— סודיות מובטחת —

לחברת נפט דרוש

כלכלן

השולט היטב באנגלית

דרגה התחלתית: ג' בזבלנים

מועמדים מתבקשים לפנות לת.ד. 7167 תל-אביב, תוך פרוט קורות חיים.

מספנות ישראל

דרושים

רואה חשבון
לתפקיד תקציבן ראשי
רצוי נסיון קודם בתעשיה.

מהנדס יצור
בעל נסיון של 5 שנים לפחות ב- PLANING

מהנדס
לתפקיד אחראי על בקורת איכות
בעל נסיון קודם בבקורת איכות
רצוי בבנית אוניות.

חיפה ת.ד. 1282 טל. 724401
לפנות בימים א-ה בשעות 08.00 - 15.00
הכניסה באוטובוס קו' 58

דרושה פקידה
בעלת נסיון

לעבודה במחלקת פוליסות רכב

לטלפן: 614461 ת"א, לפנות להדסה
בין השעות 8.30—14

דרוש קופאי ראשי

בעל ידע בהנה"ח
(שעות עבודה מפוצלות).

נא לפנות בכתב יד עם פרוט מלא של קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 14123 ת"א.

דרושים זוגות צעירים
הצטרף ליהר"ת
ההתישבות הרב-תכליתית בישראל

! מתארגן גרעין התישבותי (חקלאי—תעשייתי) חדש ! צעירים וצעירות וזוגות (עם ילדים) המוכנים לקבל על עצמם אתגרים מעניינים ולבנות עתידם בישוב הר"ת חדש, יפנו מיד בצירוף קורות חיים לת. ד. 3452, תל-אביב (סודיות מובטחת)

התישבות קואופרטיבית זו מאפשרת בין היתר:
● הבטחת צרכיו הבסיסיים של החבר ● רכוש פרטי ● משכורת ● חלוקת רווחים ● ילדים בטיפול משותף או בבית ● ארוחות בחדר האוכל או בבית ● עבודת האשה מלאה או חלקית ● חילוניים ומסורתיים ● יוזמה פרטית, ועוד.

היה גם אתה בין המייסדים
של צורת התישבות חדשה וחיונית זו!

ישובי הר"ת תורמים לקליטת העליה, פיזור האוכלוסיה ויישוב המולדת

הסוכנות היהודית לארץ-ישראל
המחלקה למנגנון

משרה פנויה 8/73

תואר המשרה:

עוזר בעניני כספים

מקום העבודה: ירושלים
הכישורים הדרושים:
1) השכלה תיכונית
2) שליטה בשפות עברית ורוסית
3) בקיאות ונסיון בהנהלת חשבונות של לפחות 5 שנים
4) כושר נהול מו"מ עם אנשים והבעה בכתב

הדרגה המוצעת: י"ג—י"ד (30—32 נקודות) של הדירוג האחיד

התאריך האחרון להגשת הצעה: 13.3.73.

הצעות מועמדות נא להגיש למחלקה למנגנון, ת.ד. 92 ירושלים
(בצירוף [illegible])

אמקור

לאמקור בע"מ
דרושים:

* מגלטנים
* חרטים
* כרסמים (פריזורסטים)
* משחיזן למבלטים
* מסגר אחזקה

* פקיד טכני
לפיקוח חומרים ועתוד מלאי.
* פקיד כח-אדם
רצוי צעיר לאחר שרות צבאי כפקיד שלישות.
* פקיד/ת מודיעין
* נערה שליחה
לשליחויות פנים.

על המעונינים לפנות לבית החרושת אמקור בע"מ רחוב גבורי ישראל 98, תל-אביב בשעות העבודה. או בכתב לת.ד. 2850 תל-אביב.

סודיות מובטחת —

مكان الاجمل

مكبر من الاصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 240905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

לחברת אלקיים

דרושה

מודליסטית

תנאים טובים למועמדת המתאימה

להתקשר טל. 825592, 821430

לחברת בניה ארצית

דרושים

בעל נסיון לתפקיד בכיר.

1. **מהנדס בצוע**
2. **הנדסאי**

בעל נסיון בבצוע.

לפנות לת.ד. 399 תל־אביב.

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרה הבאה הפנויה:

במסעדת הסטודנטים

אחראי(ת) משמרת

הכשרויות הדרושות:

השכלה תיכונית בצירוף קורס למנהלי מסעדה או מנהל משק. שליטה מלאה בעברית (ידיעת שפה נוספת רצויה), נסיון מעשי קודם של 2—3 שנים לפחות בבית אוכל או מוסד גדול. כושר לקיים מגע נאות עם קהל (בעיקר סטודנטים). דרגה מוצעת י"א — י"ב בדירוג אחיד.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות הנ"ל, יפנו להנהלת מסעדת הסטודנטים, קרית הטכניון בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם עד יום 9.3.73.

לסברינה

מפעלי טקסטיל בע"מ

דרוש/ה

מנהל/ת מזנון

מפעלנו בתל אביב המונה כ־180 עובדים

מבקש הצעות לניהול ואחזקת מזנון

דרוש נסיון של מספר שנים

בא לפנות בכתב למנהל כח אדם דרך הנשיא 9 בני ברק או להתקשר לטל' 781265/791133

סודיות מובטחת!

בית ספר גבוה לטכנולוגיה ירושלים

מודיע על משרות פנויות של

1. **מהנדס אלקטרוניקה**

לתפקידי הוראה ופתוח באלקטרוניקה כללית, מיכשור, תקשורת או מחשב.
הכישורים הדרושים: תואר ראשון לפחות עם נסיון באחד המקצועות הנ"ל שליטה מלאה בעברית ובאנגלית.
יועדפו בעלי תואר שני או שלישי.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

2. **הנדסאי או טכנאי אלקטרוניקה**

תיאור התפקיד: פתוח ואחזקת ציוד אלקטרוני, עם אפשרות הדרכה במעבדה.
דרישות התפקיד: ידיעת השפה העברית וידיעה באנגלית. בוגר בי"ס לטכנאים או הנדסאים, נסיון של שנתיים לפחות.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

מועמדים דתיים בלבד העונים לדרישות הנ"ל, יפנו בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם, להנהלת בית־הספר, ת"ד 16031, ירושלים, ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' ...".

"יחלמיש" חב' ממשלתית־עירונית לשיקום הדיור בתל־אביב — יפו בע"מ

דרוש

מנהל עבודה בבנין

הכישורים:

1. הכנת רשימת הכמויות ופרטי הביצוע לשם פירסום המכרזים.
2. מתן הוראות לקבלנים לביצוע העבודות במסגרת ההסכמים אתם.
3. בדיקת ביצוע העבודות של הקבלנים.
4. מדידת כמויות הביצוע ואישור השלמת העבודה.
5. ניהול כמעקב אחר ביצוע העבודות ומעקב הקציבי של הסכמי העבודה עם הקבלנים, וכן הכנת הרשימות וסימון על גבי מפות של ביצוע העבודות הנעשות.
6. פיקוח על עבודות החזקה בבנינים ישנים המבוצעות על ידי חברת „עמידר" ומתן חוות דעת מקצועית על התיקונים בבנינים ישנים, שיש לבצעם לפי דרישת הדיירים.
7. להיות אחראי על ביצוע עבודות החזקת הרכוש המשותף וההצרכות בשיכונים וכן להיות אחראי על הפיקוח בנושאי הפינוי.

הדרגה המוצעת: י"ב—י"ג (28—30 נקודות) בדירוג האחיד.

בא לפנות בכתב לפי הכתובת:
חברה „יחלמיש", שדרות ירושלים 45, יפו.

להבי ישקר בע"מ
נהריה, ת.ד. 330, טלפון: 924242

למפעל תעשייתי מתקדם

דרוש:

תמחירן

יועדף נסיון בתמחיר תעשייתי

תנאים טובים למועמד המתאים

סודיות מובטחת

העונים לכישורים אלה יגישו הצעותיהם בכתב בצרוף קורות חיים למנהל כח אדם ת.ד. 330, נהריה.

לחברת

יבמ.

דרושה

פקידה יוצאת צבא

לעבודות מזכירות

הכישורים הדרושים:

* ידיעה טובה באנגלית
* ידיעת הדפסה עברית ואנגלית

מועמדות תפנה בכתב לחברת י.ב.מ. ישראל בע"מ ת.ד. 20210

הסתדרות מדיצינית הדסה

דרושה

מזכירה רפואית בכירה

(73/12)

(לתפקיד מזכירת מחלקה רפואית גדולה)

דרישות התפקיד:

שליטה מלאה בעברית ובאנגלית. כושר ניסוח והדפסה־טובה בשפות הנ"ל, בעלת נסיון בעבודות מזכירות, רצוי בוגרת קורס מזכירות רפואיות ובנוסף לכך השתלמות בשטח המזכירות.

המועמדות העונות על הדרישות הנ"ל, מתבקשות להפנות בקשותיהן תוך פירוט השכלה ונסיון, אל אגף כח אדם, הדסה, ת.ד. 499, — ירושלים.

לחברה גדולה

דרוש

חשב

תאור התפקיד:

אחריות לנושא הכספים, הנהלת חשבונות המשק של החברה
מקום העבודה
תל אביב

הכישורים הדרושים:

1. רואה חשבון או מנהל חשבונות ראשי
2. נסיון בעבודה עם מחשב
3. כושר ניהול משא ומתן עם מוסדות כספיים
4. כושר נהול והפעלה של צוות עובדים גדול
5. נסיון של 5 שנים לפחות בתפקיד דומה.

רק מועמדים העונים על הדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב־יד עם פירוט מלא של תולדות חיים, נסיון קודם בעבודה, שמות ממליצים וכו'.

נא לפנות לת.ד. 14038 תל־אביב, עבור „חשב" תנאים טובים למועמד המתאים במיוחד

סודיות גמורה מובטחת

דרוש באופן דחוף

מפעיל

לבגר RB-22

לעבודה קבועה בתנאים טובים.

לפנות לטלפון
04—934626
04—932581

בירושלים דרושה

שרטטת מתחילה למיפוי

טל. 02—224202.

דרוש סוכן

בעל קשרי שיווק עם משקים וקיבוצים בענף מוצרי צריכה.

★

לפנות טל. 823065
08.00—12.00.

למפעל מתכת בסביבות ת"א

דרושה

פקידה

בעלת ידיעה גם בהנהלת חשבונות

נא לפנות לטלפון מס' 749929 בין השעות 16.00—7.00

לבימ"ל לציפוי מתכות

בעל שם בארץ

מעוניין בשותף

עם השקעה

★

טל' 876439
משעה 18.00

למשרד רואי חשבון

דרושה פקידה

שעות העבודה בימים א, ב, ד, ה, 4—8, 8—1.
בימים ג, ו, 8—1.
נא לפנות לת. ד. 8100, יפו.

לבית מסחר גדול
למוצרי בית חשמליים

דרוש איש מכירות

רצוי עם נסיון
גם בשטח מערכות סטיריאו

תנאים טובים למועמד המתאים.

לפנות בכתב ת.ד. 1459 תל־אביב.

סודיות מובטחת

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרות הבאות הפנויות:

באגף ארגון ותכנון

נקבנית

הכשרויות הדרושות: השכלה תיכונית מושלמת; ידיעת השפות עברית ואנגלית; נסיון של 3 שנים בניקוב (עברית, אנגלית).
מס' המשרה: את.ג/118

בפקולטה למתמטיקה

פקידה־כתבנית בעברית

הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; נסיון קודם של שנתיים לפחות בהדפסה ועבודות משרד כלליות.
מס' המשרה: מת.ג/122

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב לאגף כח אדם בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 9.3.73 בציון מס' המשרה.

למפעל תעשייתי בתל־אביב

דרושים מיד!

* **אלקטרונאים**

עם נסיון ביצור ובמעבדה

* **גרפיקאית**

מתחילה

לפנות טל. 37038 תל־אביב.

למפעל H.L.S.

חברת הנדסה תעשייתית בע"מ

דרושים

1) מהנדס מכונות בכיר — לתכנון מפעלים וציוד בשטח תעשיית המזון. נסיון ביצור ובצוע רצוי.
2) מהנדס מכונות עוזר — לעבודה עם צוות מתכננים בכיר. סיכויים טובים לרכישת נסיון והתקדמות לאיש המתאים.
3) שרטטים — בעלי נסיון לעבודה במשרד טכני.

לקביעת ראיון בא להתקשר לטלפון: 917171 אזור ת"א, כל יום בשעות 8.00—14.00 וביום ששי 8.00—12.00.

שרברבים

חברה קבלנית גדולה

מחפשת

לעבודות אינסטלציה סניטרית:

א. **שרברבים**
בכל הסוגים

ב. **רתכי נחושת**

ג. **מתלמדים - עוזרים**

למקצועות הנ"ל

לפנות כל יום בשעות 14.00—17.00 אל:

אור עבודות בע"מ

רמת־גן, רח' המטרה 3, טל. 736102

לבנק ארץ ישראל—בריטניה בע"מ

דרושים

שליחים

לפנות: שד' רוטשילד 20 תל־אביב, למחי המשק.

לצוות בצוע פרויקט הנדסי גדול בחיפה ואזור הצפון

דרוש

הנדסאי/טכנאי בנין

הכישורים:

נסיון 3 שנים לפחות בעריכת כמויות, חשבונות ותמחיר לעבודות בנין, עצמאות, יוזמה וסדר בעבודה, ידיעת השפה העברית.
מועמדים יפנו בכתב עם פרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 7074 חיפה או לטלפון 04־254163 ויוזמנו לראיון. התנאים יקבעו בהתאם לכישורי העובד.

סודיות מובטחת

לרהיטי „כל־גיל" בחיפה

דרושים

1. **מוכר/ת**

מעל גיל 30 עם נסיון

2. **מתלמדת**

מועמדים מתאימים יתקשרו טלפונית לשם קביעת ראיון לטלפון 665543 חיפה בין השעות 12.00—13.00.

למפעל תעשייתי בירושלים

דרוש

איש אחזקה עצמאי

חשמלאי מכונאי

תנאים טובים

לפנות בכתב ת.ד. 988 ירושלים

לחברה תעשייתית גדולה
למשרדה בתל־אביב

דרושה

פקידה־כתבנית

לפנות בכתב ת.ד. 658 תל־אביב עבור „פקידה"

רכטר זרחי אדריכלים, פרי מהנדס

דרוש/ה

שרטט/ת קונסטרוקציה

נסיון של 5 שנים לפחות

לפנות לקביעת ראיון 264161 ת"א

לחברה ציבורית

דרוש

מנהל חשבונות עצמאי

עם נסיון של שנתיים
לתפקיד של מנהל מחלקה
בהנהלת חשבונות

הדרגה המוצעת מ"ו (36 נק') — י"ז (38 נק') בדירוג האחיד.

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב תוך פרוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 14047 תל־אביב למס' 17 (נא לציין בפניה מספר הטלפון).

דרוש עוזר לטבח

באזור לוד

תנאים סוציאליים

משכורת נטו — 950 ל"י לחודש

לפנות טלפון 245554 אחה"צ

אנו מחפשים:

למשרדנו בת"א ובחיפה

הנדסאים/הנדסאיות

שרטטים/שרטטות

מתחילים, ובעלי נסיון

לעבודה בנושאי הנדסה אזרחית כבישים, דרכים, מחלפים, עבודות עפר ועוד.

מעונינים יפנו בכתב בפרוט כישורים נסיון או ידע מקצועי לת.ד. 33390 ת"א.

שרותי הנדסה בישראל בע"מ

הכפר הירוק ע"ש לוי אשכול

דרוש

חשמלאי אחזקה

לפנות טלפון 772231 (03)

למפעל תעשייתי גדול
באזור ת"א
דרוש

טכנולוג/מהנדס מזון

הכישורים:

* תואר ראשון או שני בטכנולוגית מזון
* רצוי נסיון בתעשית המזון
* מעל גיל 25
* עברית, אנגלית, רצויה שפה נוספת (גרמנית או צרפתית).

*

המועמדים העונים על הדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב יד עם פרוט תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 33011 ת"א עבור „טכנולוג".

סודיות מובטחת

למפעל בטבריה

דרוש/ה

מנהל/ת עבודה

למתפרת שמלות בעל/ת נסיון קודם בתפירה, וניהול צוות עובדים.

להתקשר טלפונית טלפון 067—21244 או בכתב אגם טבריה, אזור התעשיה טבריה.

רדמונד אמקור בע"מ
ירושלים

מפעל לייצור מנועים חשמליים

דרושים:

* **פקיד טכני או טכנאי ייצור**

בעל נסיון כעוזר למנהל הייצור. ידיעה בסיסית של השפה האנגלית ו/או גרמנית הכרחית.

* **מתכנן כלים ומתקנים למשרד הטכני**

על המעונינים לפנות בכתב: לרדמונד אמקור בע"מ ת.ד. 807 ירושלים.

סודיות מובטחת

TEVA

לטבע חברה לתעשיה פרמצבטית וכימית
למורה התיכון בע"מ

דרוש

טכנאי

להפעלת מכונות

בוגר בי"ס מקצועי עם נסיון של שנתיים לפחות בהפעלת מכונות ומתקנים תעשייתיים.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1142, ירושלים 91 000.

למשרדה הראשי בת"א
של חברה גדולה

דרושים

1. **מנהלת חשבונות**

סוג ג' — ד'
עם נסיון של שנתיים לפחות

2. **מנהל חשבונות**

לעבודה במדור הכספים
סוג ג' — ד'
עם נסיון של שנתיים לפחות, בהתאמה כרטסת הלקוחות ונסיון בעבודה במחשב
למתאימים תנאים טובים.

— ● —

לפנות בכתב־יד בפירוט קורות־חיים לת.ד. 3101 ת"א עבור „מנהל/ת חשבונות".

— סודיות מובטחת —

לחברה ותיקה
בציוד הנדסי ואלקטרוני

דרושים

1) **מהנדס אלקטרוניקה**

בעל נסיון וידע ובעל יוזמה.
שליטה מלאה בעברית ואנגלית.

2) **הנדסאי אלקטרוניקה**

בעל נסיון
היודע עברית ואנגלית
תנאים טובים

לפנות ת.ד. 7095 ת"א עבור מס' 74

סודיות מובטחת!

לחברה גדולה בחיפה

דרושה

כתבנית עברית-אנגל

שעות העבודה: 08.00 — 16.00.

להתקשר טלפונית 04—528255

דרוש/ה מיד

מנהל/ת חשבונות

בעל/ת נסיון

ידיעת השפה האנגלית הכרחית

נא לפנות בכתב לת.ד. 26031 ת"א בציון נסיון ומשכורת מבוקשת.

לרדמונד אמקור בע"מ
— ירושלים

מפעל לייצור מנועים חשמליים

דרושה:

* **פקידת רישום עבודה וקבלת קהל**

נא לפנות טלפונית למס' 02—521106/7 למר ד. אליאב.

סודיות מובטחת

למוסד ציבורי גדול בירושלים

דרושים

1. **מנתח מערכות**

הדרגה: בהתאם לכשירויות המועמד.
לעבודה בהקמת מערכה חדשה לניהול כח אדם.
דרושה השכלה אקדמאית ונסיון של 3 שנים לפחות בהקמת מערכות אינפורמציה.

2. **מתכנן**

(מעריכות תכנך — תקציב)

הדרגה: ד'—ג' (דלת־גימל) בדירוג מב"ט.
העבודה קשורה ביישום שיטות תכנון ותקציב חדשות המפעלתן תוך הקמת מאגרי אינפורמציה ודיווח.
תינתן עדיפות לבעלי השכלה אקדמאית בניהול עסקים ו/או בכלכלה ו/או סטטיסטיקה.

3. **בוחן ארגון ושיטות**

הדרגה: דרגה בדירוג מב"ט או בדירוג האחיד בהתאם לכשירויות המועמד.

המעונינים יפנו בכתב תוך פרוט קורות חיים, השכלה ונסיון בעבודה לת.ד. 93, ירושלים.

לחברה א"י לאוטומובילים בע"מ

מפיצי Ford בישראל

למוסכנו דרושים

מכונאים

(כולל דיזל)

רצוי נסיון בתיקון משאיות, לאחר שרות צבאי

—◆—

המעונינים מתבקשים לפנות אישית למנהל המוסך עברי׳ רחוב 6 ת"א.

דרוש

מדריך למיכון חקלאי וטרקטורים

להפעלת בית מלאכה לימודי

—◆—

בעלי הכשרה ונסיון מתאימים יפנו אל המנהל בית הספר להנדסאים חקלאיים „יד בנים" ד.נ. אשרת טל. 04—910042

לחברת נסיעות ותיקה ומבוססת

דרושים

1. **עובד/ת מנוסה**

למחלקת תיירות קבוצתית

2. **מזכירה כתבנית**

אנגלית הכרחית

שעות העבודה: 8.30 — 1.00 15.30 — 18.00

מועמדים רציניים לפנות בכתב ת.ד. 322 ת"א

סודיות מובטחת

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

דרוש מכונאי אחזקה
לטיפול במכונות וחשמל
במפעל לייצור מכשירים וחלקים
תנאים טובים בהתאם לכישורי המועמד
בעלי נסיון וידע יפנו לפילוט רדיו.
רח' הצפירה 19 תל־אביב, בשעות העבודה

לחברת בניה במגדל־העמק
דרושים:
א. מנהל עבודה ראשי
בעל נסיון בניהול צוות. עובדים עם רשיון נהיגה.
ב. מנהלי עבודה
לפנות בכתב ת.ד. 141 מגדל־העמק

מודול בטון (ישראל) בע"מ
דרך העצמאות 45, חיפה
דרושות
מפעילה למכונת הנה"ח אוליבטי
פקידה למחלקת חשבונות
ידיעה בהדפסה הכרחית
לקביעת ראיון נא לפנות לטל. 528211 חיפה

מיכלי כרמל תעשיית קרטון גלי בע"מ
דרושה מזכירה למנכ"ל
הכישורים:
* בוגרת בי"ס תיכון.
* שליטה בעברית ואנגלית, כולל הדפסה בשתיהן.
* נסיון של שלוש שנים כמזכירה עצמאית.
בהצעות נא לפנות למיכלי כרמל ת.ד. 860 חיפה, טלפון 538261—04 עבור מזכירה.

טבע TEVA
לטבע חברה לתעשיה פרמצבטית וכימית
לצורה התיכון בע"מ
דרוש מהנדס תעשיה וניהול
לתפקיד בכיר בחברה
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1142 ירושלים 91 000.

לחברה א"י לאוטומובילים בע"מ
מפיצי Ford בישראל
דרושים
* מחסנאים
לחלקי חילוף לרכב
בעלי נסיון של שנה לפחות במקצוע זה, לאחר שרות צבאי.
* אחראית למזכירות
נסיון בארגון משרד, כתבנית מנוסה בעברית, רצוי גם אנגלית, רצוי נסיון בהפעלת מרכזיה.
המעוניינים מתבקשים לפנות להרצגו בתל־אביב לאגף כח אדם, רח' הסבלבר 43 בשעות העבודה.

"חלמיש" חב' ממשלתית-עירונית
לשיקום הדיור בתל-אביב-יפו בע"מ
דרושים
עוזר/ת למנהל מדור נכסים וגביה
הכישורים:
1. השכלה תיכונית
2. יכולת הבעה בכתב ובעל־פה בעברית
3. כושר ניהול קורספונדנציה באופן עצמאי
4. ידע בסיסי בהנהלת חשבונות
5. התמצאות בניהול נכסי דלא ניידי רצויה.
הדרגה המוצעת: י"ב—י"ג (28—30) (נקודות) בדירוג האחיד
נא לפנות בכתב לפי הכתובת: חברה "חלמיש", שדרות ירושלים 45, יפו.

למלון בעל 4 כוכבים
בתל-אביב
דרוש בר־מן BAR MAN
בעל נסיון
לעבודה בערבים בלבד
מועמדים בעלי נסיון מתבקשים להתקשר טלפון 244121, תל־אביב

לחברת ביטוח דינמית
דרוש חתם בכיר
בביטוח אלמנטרי
למועמד המתאים סיכויי התקדמות מהירה.
נא לפנות לת.ד. 26086, תל־אביב.

דרוש/ה ספר/ית נשים
אם את/ה ספר/ית נשים המחפש/ת מספרת נשים משגשגת עם קהילת תמורת 5000 ל"י בלבד
תוכלו להיות עצמאיים עם הכנסה בטוחה. אנו מציעים למכירה, כידית את סלון "שריה" בפבג' קילנוע דיר הרצליה. למעוניינים רציניים בלבד.
טלפונים: 863949, 936652.

לחברה בניה ליד תל-אביב
דרוש אדם צעיר
לתפקיד עוזר למנהל
לעבודות גמר בניה
אפשרויות קידום בעבודה בהתאם לכישורים
*
טלפון: 285241

דרוש/ה דחוף מנהל/ת חשבונות
הכישורים הדרושים:
* ידע בהתאמות בנקים
* הסבתות והתאמות לקוחות
לפנות טלפון 614596/7 בין השעות 8 ל־4 תל־אביב

דרושים עגורנאים
לעבודה בבנין
על עגורן פוטן וליבהר
לעבודה באזור המרכז
בדבר פרטים נא לפנות לאחים גולדשטיין בין השעות 18—15, טלפון 725137

למפעל לעיבוד שבבי בחולון
דרושים
* כרסמים
* חרטים
* מסגרים מכניים
תנאים טובים למתאימים.
להתקשר לטלפונים 263857, 267068.

לחברת בנין גדולה בתל־אביב
דרושה מרכזנית
לחצי יום עבודה
מ־8.00—13.00
או מ־13.00—16.00
בימים ב' ד' ה' שעות העבודה 16.00—19.00
לפנות טלפון 265294

לתפקיד בכיר
בחברה גדולה בתל־אביב
דרוש רואה־חשבון
עד גיל 35
בהצעות נא לפנות בכתב בציון פרטים אישיים ונסיון קודם לת.ד. 834 תל־אביב.
— סודיות מובטחת —

דרוש מנהל חשבונות ראשי
ידיעת אנגלית הכרחית
סודיות מובטחת
ת. ד. 33195, תל־אביב

לחברת תיירות ובתי מלון
בנתניה דרושה
מזכירה אישית למנהל כללי
כישורים: ידיעת השפה העברית והאנגלית על בוריין כולל הדפסה ● נסיון רב בעבודת משרד.
להגיש הצעות בכתב לנתניה, ת.ד. 178, ובטלפון 37652—053.
התנאים יקבעו בהתאם לכישורים!

למרכז הנופש לנוער
"הרי יהודה" יער ירושלים
דרושים
* חדרניות
* מלצרים/יות
* ועובדי מטבח
על המעוניינים להתקשר עם מזכירות מרכז הנופש, טל. 531246, 527065—02 או לת. ד. 3353 ירושלים לקביעת מועד לראיון.

לחברת השמירה דרושים
צעירות וצעירים
לעבודה במשמרות מעניינת
בתנאי התקופה הזו
כישורים:
* לאחר שרות צבאי
* דוברי אנגלית.
תנאים טובים.
לפנות למשרדנו בבבל ההגנה ליד
בימים א'-ה' בשעות לפני הצהריים.
שמירה • אבטחה • חקירות
מערכות אזעקה

מסעדת הדגים בעין־גב
מחפשת מלצרים, מלצריות ועוזרים למלצרים
על המעוניינים לפנות למסעדה טל. 50166—067 או לשלוח הצעתם בכתב, לקיבוץ עין־גב.

למשרד פרסום בתל־אביב
דרושה פקידה אחראית
לעבודה במשרה מלאה
להתקשר בין השעות 8.00—12.00
טלפונים: 230521, 248905

לחברה הנדסית
דרושים
* מהנדס בנין
* הנדסאי בנין
לעבודות פיקוח
תנאים טובים מובטחים.
טלפון 251018, ת.ד. 33201 תל־אביב
סודיות מובטחת.

לחברה תעשייתית
באזור אשדוד
דרוש חשב
תאור התפקיד: בקרה כספים, הנהלת חשבונות, תיקצוב, דיווח תקציבי, דיווח מאזנים.
דרישות התפקיד: רואה חשבון או מנהל חשבונות ראשי מנוסה, רצוי נסיון תעשיתי.
לפנות בכתב, בצרוף תולדות חיים אל ת. ד. 29057 תל־אביב.
— סודיות מובטחת —

קבוץ בעמק בעל רקע אזורי הנבאי בכיר
מעוניין בהצעה מתאימה
טל. 95264—055
בע"ש—שבת.

דרושים פועלים
בעלי נסיון בהרכבה
רצוי עם רשיון נהיגה.
תנאים טובים.
טל. 32445
בשעות העבודה

דרושה לבורסמות
כתבנית תעשיתית
מוסמכת מבחר
לפנות טלפנים
ת"א 57872 — 55715

דרושים מורים
בשעות לפנה"צ (08.00—12.00)
לאלקטרוניקה הייה בלמידה
לכתוב לת.ד. 26214 תל־אביב

מהנדס מכונות
בוגר הטכניון
מעונין בעבודה מתאימה
לפנות ת. ד. 157 רמת גן

למשרד עו"ד דרושה
מזכירה כתבנית
לחצי יום
נא לפנות בצרוף תולדות חיים לת. ד. 11426

למעבדי באר־שבע דרוש דחוף
מפעיל לג'י־סי־בי 4
לפנות הרצל 82
טלפון 057/3601

למלון הניב בירושלים דרושים:
* בוהל המשכבות
* טבח מעולה
טלפון 234161—02

מעוניין בהצעות עבודה
לשופל — 955
טלפון 908700 שבפון הרק כשבה

לחברה בחיפה
דרוש מכונאי אחזקה
יוצא צבא. בוגר בי"ס מקצועי
בדבר פרטים נא לפנות לחיפה
טל. 88559, 88560

לחברה קבלנית
דרוש למשרה קבועה בת"א
מהנדס/הנדסאי בצוע
בעל נסיון של 3 שנים
מפעיל מנוף זחלי
נורד ושב 3/4 יורד מניקב
בעל נסיון.
בא לפנות בכתב לת.ד. 10132 חיפה או לטלפון 731901—03 בשעות הערב בין השעות 19—21.

אקדמאי 27
נסיון במינהל, שהגות, רכש מודעות, כאבדי פרסים, ידיעות ראשוניות בפרסומה
מחפש משרה מתאימה
ת.ד. 433 פתח־תקוה

לדפוס אופסט
אבנים באחדיה בע"מ
דרוש
חותך
לפנות טלפון: 915063 או במקום רחוב טנקר פינת עמל, קרית אריה פתח־תקוה
למר משה צבתי

ישראלי צעיר
הנמ"ים התקופה השתל־מות של 4 שנים ב־אנגליה
בעל נסיון מעשי ברית יהודי במחוק מוצרי צריכה מעוניין בהמשך־קה בארץ בניהול שיווק וקדום מכירות, נהול מכירות וכו'). יבקר בארץ באמצע חודש כרך.
○
בהצעות נא לפנות ל־ת.ד. 4100 תל־אביב, עבור מס' 2127.

למשרד יבוא במרכז ת"א
דרושה
מזכירה אחראית
בעלת נסיון עבודה של 3 שנים לפחות, ידיעה שוטפת באנגלית ועב־רית (כולל הדפסה) הכרחיים.
לפנות טל. 622274/5, 612252.

דרוש דפס מולטיליט
למשרה בעלת אחריות אירגונית
תנאים טובים
לפנות בטלפון 925051 למיכללה.

לבי"ס תיכון
דרושים מורים
בעלי נסיון — למשרות חלקיות
בבוקר: להיסטוריה, אזרחות, ספרות, לשון, גדנ"ע, מתמטיקה.
לערב: שרטוט בנין.
לפנות: ת.ד. 2246 ת"א וטלפון 611584
בבוקר: 9—1
בערב: 7—4

למשרד איגי בירושלים
דרוש
איש מכירות
נסיון בחומרי בנין
פרטים בכתב לת.ד. 395 ירושלים
טלפון 233366—02

לבית מלון גדול בירושלים
דרושים: חשמלאי שרברב
בעלי נסיון
נא לטלפן: 222161—02 ירושלים

אחים גולדשטיין בע"מ
רמת־גן הרצל 75
טלפון 725137
דרוש מהנדס ביצוע
לעבודה מתוקשה וקונסטרוקטיבית באזור המרכז
לפנות למשרדנו בשעות 16.00—18.00

לעבודה מעניינת בענף הפרסום
דרוש בחור צעיר
● בעל ידע בספורט
● המוכן לרכוש מר־דעות — להתפקיד רכז מחי מודעות —
לפנות:
מרכז "אדוני"
רח' אנגל 2
(פינת רוטשילד 98)
בשעות 13 — 12
לאפריים

ל"דולפין" נגרית רהיטים
אזור התעשיה, רעננה
דרושים:
נגרים סוג א'א' ומתלמדים
תנאים טובים
לפנות לטלפונים: 981553, 921507

לחב' "אלרום"
דרוש מכונאי מטוסים
בעל רשיון גוף ומנוע
להתקשר: 5477—057

דרושים
1. מהנדס בנין — לפיקוח באתר
2. מכנאי בנין — לפיקוח באתר
3. שרטט/ת קונסטרוקציות
למתאימים תנאים מצוינים.
לקביעת ראיון להתקשר טל. 241196 08.00—15.00.

למשרד רואי חשבון בצפון תל-אביב
דרושה
פקידה/כתבנית
בפרטים נא לפנות טלפונית 259280, 254603

למפעל מזון בפתח־תקוה
דרושים
1. חשמלאי אחזקה בכיר
2. מסגרי אחזקה בכירים ועוזרים
3. מפעילי מכונות
לעבודה במשמרות
נא לפנות בין 9.00—17.00 ל־911578

דרושה עובדת משק בית מנוסה
לעבודה במשרה מלאה 8 שעות ביום
להתקשר טלפונית 744614 בשעות אחה"צ הערב

"בטוב בע"מ"
מפעל מתכת לעיבוד פח ומוצריו
רח' הברזל 25, רמת־החייל ת"א
דרוש
מהנדס או הנדסאי
לתפקיד עוזר למנהל ייצור
רצוי בעל נסיון בעבודות פח
נא לפנות בכתב, לפי הכתובת הנ"ל, בצרוף תולדות חיים ותנאי שכר מבוקשים.

טלרד
תעשיות
טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ
אם הנך
מהנדס או
טכנאי אלקטרוניקה
בעל נסיון בפתוח מערכות
DATA TRANSMISSION
ומערכות
PCM
תוכל למצוא עבודה מעניינת ואחראית
באגף הפתוח ב"טלרד"
המעונינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם למחלקת כח אדם בטלרד — ת.ד. 50 לוד.
— סודיות מובטחת —
חברות בנות: ציתור-חולון
קרן אלקטרוניקה - אשקלון

לבתי־ספר תיכוניים־מקצועיים ברשת "עמל"
דרושים מורים ומדריכים
לשנת הלימודים תשל"ד במקצועות הבאים:

האיזור	המקצועות
איזור הצפון	
חדרה, טבריה, נהריה, צפת	* גיאוגרפיה, עברית וספרות, היסטוריה, תנועת העבודה ואזרחות, אנגלית, צרפתית, מתמטיקה, פיסיקה, כימיה, ביולוגיה, לבורנטים.
	* טכנולוגיה, מכניקה, מסגרות־יד, אלקטרוניקה, חשמל, מכונאות־רכב.
	* פקידות ומינהל, הנהלת־חשבונות.
איזור המרכז	
תל־אביב, פתח־תקוה, רמלה, טייבה	* גיאוגרפיה, עברית וספרות, תנ"ך, היסטוריה, תנועת העבודה ואזרחות, אנגלית, מתמטיקה, פיסיקה, כימיה, חינוך גופני.
	* מכונאות, תעופה, חשמל, מיכשור ובקרה, אלק־טרוניקה, שרטוט מכונות, טכנולוגיה, מסגרות־יד.
	* ספרנים/ות.
איזור ירושלים	
ירושלים	* אנגלית, מתמטיקה, כימיה, ביולוגיה.
בית־שמש	* טכנולוגיה, פקידות, הנהלת־חשבונות.
איזור הדרום	
באר־שבע	* תנ"ך, מתמטיקה, פיסיקה, אלקטרוניקה, מסגרות־יד.

נא לפנות בכתב אל רשת "עמל", אגף כח־אדם, ת. ד. 303 תל־אביב, בציון פרטים מלאים.

חברת אלקטרוניקה לישראל בע"מ
eci
רחוב גבורי ישראל 88, ת"א
דרושים:
* טכנאי אלקטרוניקה לעבודות פקוח בקורה ובדיקות בתהליך ייצור של מוצר מתוחכם, נסיון במעגלים דיגיטליים הכרחי.
* טכנאי אלקטרוניקה בעל נסיון יכולת עצמאית בתכנון הרכבה ובדיקת מעגלים.
* פועלות ייצור אלקטרוניקה בעלות נסיון בעבודות היזם הולחמה.
*
מועמדים העונים על דרישות הכישורים הנ"ל מתבקשים לפנות טלפונית למחלקת כח אדם טל. 255181 תל־אביב בין השעות 8—16

מערכות קשר, טלמטריה ובקרה • מערכות נווט ובקורה למגדלי פיקוח • מערכות ומכשירי קשר פנים • ספקי כח, ממירים ומסננים • אנטנות VHF-UHF • אביזרי למוד

ביה"ס להנדסאים
הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה מכנית
דרוש לתפקידי הוראה והדרכה
מהנדס אוירונוטיקה
הכשורים:
א) משוחרר צה"ל, יוצא חיל האויר.
ב) מהנדס אוירונוטי.
ג) בעל נסיון בהדרכה ובאחזקה.
מועמדים מתאימים העונים לדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב להנהלת ביה"ס ת. ד. 4459, חיפה ולצרף קורות חיים.

هكذا من الاصل

הימים הללו

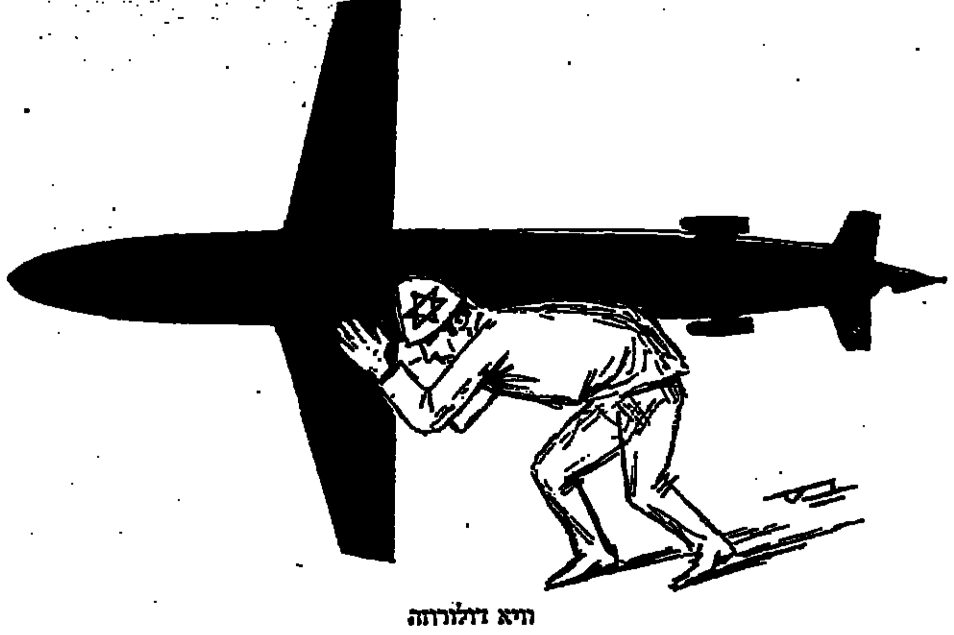

ויא דולורוזה

מכתבים למערכת הארץ

עוד על המטוס הלובי

חיוני להקים ועדת חקירה לבדי־קת אסון המטוס הלובי, לפי הנתונים אשר פורסמו עד כה נראה כי האח־ריות רובצת על הרמטכ"ל ומפקד חיל־האוויר.

היה שיקול מוטעה בירייה לעבר מטוס נוסעים, הנמצא בשלבי יציאה אחרונים מהמרחב האווירי — אפילו נראה חשוד ועוין. השיקול לירות היה נכון אילו היה המטוס ממשיך להתקדם לתוך הארץ.

הסיכוי — ולו הקטן ביותר — כי המטוס עלול להיות מטוס נוסעים היה חייב להימנע מפגיעה בו.

אריה רוזהב

חיפה

*

ברור שראשי המדינה מוכרחים להצדיק את הפלת המטוס הלובי אך הציבור, באינסטינקט הבריא שלו, מרגיש שהדבר היה מיותר וניתן היה למנעו. עם זאת ייתכן שהצי־בור טועה וכל מה שאירע היה בלתי נמנע.

על־כן צריכה הממשלה להוציא ל־אור את כל פרטי הפרשה לכמן נדע אם לא היה כבוש כאסון זה; אם אכן נעשו טעויות בדרג המדיני או ה־צבאי, יש לדעתי להעניש את האש־מים בכך, אפילו מדובר בדרגים ה־גבוהים ביותר.

ישראל אבושטיין

באיתני, קניה

*

ביקורת עצמית היא חיובית ובריאה. אולם כה שכותבים עיתונאים ופרשנים כסופיים לאחר האסון ה־טראגי בשמי סיני, גובל ממש ב־מאזוכיזם משפיל ומחפיר, הנותן נשק בידי שונאינו להשחירנו עוד יו־תר, וגם מוסיף שמן למדורה של השמצות וגידופים מכל צד.

תיפסק ההלקאה העצמית ובקשת הסליחה. יש להצטער באמת ובתמים על האסון הטראגי, אולם אין להצ־טדק על שאנו נשארנו בחיים ואח־רים נהרגו בטעות.

שהוב רק

תל־אביב

הערכות פסימיות

ברצוני להגיב על המאמר הראשי שעסק בוועידה הראשונה של ה־רשימה הממלכתית („הארץ" 22.2).

ועידה הנפגשת יום אחד אינה המקום להצגת מצע פרוגרמאטי מפו־רט בעניני כלכלה וחברה, אלא מש־משת לדיונים וסיכומים של עקרו־נות יסוד. המצע של הרשימה ה־ממלכתית ינוסח ויסוכם בקרוב על־ידי המרכז שנבחר לשם כך, והוא יציג בלי ספק שורה ארוכה של הצעות מעשיות. אף על פי כן, היו בדברי נואמים שונים לא מעט הצ־עות קונקרטיות בעניני חברה ו־כלכלה.

הרשימה הממלכתית איננה מפלגה לא־סוציאליסטית — כדברי המאמר הראשי — הנמצאה בין גח"ל למר־כז החופשי. הרשימה הממלכתית רואה עצמה גוף פוליטי עצמאי ה־נמצא בין גח"ל לבין מפלגת העבו־דה — ובכאן ערכה ויחודה בנוף הפוליטי הישראלי כמפלגה הממ־לכתית והנושאת את המסורת הממ־לכתית של תנועת העבודה ושל דוד בן־גוריון ורפ"י, המטושטשים מאוד בתוך המערך.

אין זה מוזר כלל שהרשימה הממ־לכתית תומכת במשה דיין כבראש־הממשלה המיועד אף שדיין שייך למפלגה אחרת. לדעתנו דיין הוא המועמד המתאים ביותר לתפקיד זה מכל המועמדים המוצעים היום. ה־רשימה הממלכתית איננה, כבקשת מבחוריה להצביע בעד מנהיגים אלא בעד עקרונות ודרך.

ציבור הבוחרים יוכיח בוודאי כי להערכות הפסימיות של „הארץ" ל־גבי עתידה של הרשימה הממלכתית אין כיסוי ואילו אנו משוכנעים כי הרשימה תשמור על כוחה ואף תג־בירו — באשר היא ממלאת חלל ריק וציפיות רבות של ציבור בו־חרים גדול, הגדל והולך.

ח"כ יגאל הורביץ

הכנסת, ירושלים

לא גובים דמי תרופות

במאמר מאת אמנון ברזילי „מד־ריך לקופות החולים" („הארץ" 23.2) כתוב: „דמי החבר הנמוכים יחסית בקופות החולים הקטנות עשויות ל־הטעות במידה מסוימת, שכן כל הקופות גובות דמי תרופות".

ברצוננו לציין, שהקופה שלנו, קו־פת חולים לעובדים לאומיים, השניה בגודלה במדינה, לא גבתה ואינה גובה עד היום דמי תרופות מחבריה. חברי קופת חולים שלנו פטורים מתשלום [illegible]

ת. לזר

המחלקה ליחסי ציבור של קופת חולים לעובדים לאומיים

השכלה וטעם

מדי שבוע מתפרסם במוסף „הא־רץ" המדור של הגב' בושס „במחי־צתן של המנוחות". כתבות במסגרת המדור מצטיינות בדרך כלל במידה רבה של רגישות אמנותית הגן מעו־ינות ומאלפות.

עם זאת ברצוני להסתייג מגישת הכתבה „אהבה משתלמת" (מוסף „הארץ" 16.2). לגישתי לבקר יצי־רה זו או אחרת, אך מיותר לדעתי, להיטפל בלהט הדברים ולכלול ב־בקורת היצירה דברי ביקורת לא פחות חמורים על הקהל. אצטט ל־דוגמה: „הוא (הכוונה להומור) עשוי לפי מתכונתם השכלית של המחו־זים הנרהבים": „מי שמתציף לקהל הצופים ולרמתם השכלית של המחז־זים הרהובים זוכה להצלחה".

איני מקבלת את האבחנה המת־נשאת בין „ההמונים הרחבים" הנב־צרים כביכול מדעת לבין המיעוט הנבחר של אניני הטעם בעלי רמת המשכל הגבוהה. אין מקום להכ־ללות כה פסקניות. יש להבין כי בקרב הקהל ישנו אנשים לא מע־טים, שרמתם השכלית והאינטלק־טואלית איננה נופלת מזו של הגב' בושס.

יתר על כן — אין בהכרח מיתאם גבוה בין מנת משכל והשכלה ל־בין טעם באמנות.

מוטב אם כן להתרכז בביקורת ביצירה היצירה על מגבלותיה ו־ליקוייה ולהניח לקהל הצופים — המשכיל או הפחות משכיל — להסיק מסקנות.

כרים בן פורץ

חיפה

ניצלו מהתחשמלות?

בבאמרו העשירי של יאיר קוטלר על רשות השידור („ניצלו מהתחשמ־לות", „הארץ" 20.2) צוטטו מפי דברים כאילו אמרתים לו במפורש. מאחר שמעודי לא נפגשתי עם יאיר קוטלר אין לי אלא להניח שהלה שאב את האינפורמציה הכלולה ב־מאמר מתוך פרוטוקול של ישיבת סיכום שהתקיימה לאחר הפקת שתי הבכיות הבידור. ישיבה זו נערכה בעקבות דו"ח שהגשתי להנהלה ו־אשר עותקים ממנו הופצו למנהלי היחידות הנוגעות בדבר.

אין שחר לטענת מר קוטלר כאילו „התקלה נשמרה בסוד", הוא ראיה: הוא עצמו לא התקשה לאתר אינ־פורמציה זו. יש כאן יותר מקורטוב של רדיפה אחרי סממן של סנסאציה. מן הפיסקה השניה במאמר מש־תמע כאילו היה קשר בין התקלה בוידיאו־טייפ לבין סכנת התחשמ־לות ואין זה כך.

אילן גוריון, מפיק־במאי

ירושלים

יאיר קוטלר משיב: בשום מקום לא כתבתי כאילו מר גוריון שוחח עמי או התראיין.

מר גוריון עצמו קבע כי התקלה היתה בבחינת „תקלה משעת", ולא ראשונה בסוגה.

ראיתי שמעתי

פרסים לעובדי הדסה

הנהלת המרכז הרפואי של הדסה בירושלים וועד עובדי הדסה בבירה החליטו להעניק פרסים כספיים לעובדיהם שעבדו ב„יום השלג" תוך גילוי מסירות ואחריות למופת.

יו"ר הוועד, אליהו קפמן, הודיע בחוזר מיוחד לציבור העוב־דים כי יוענקו 3 סוגי פרסים: עובדים אשר הגיעו לבית־החולים כרגיל ובתום יום העבודה חזרו לביתם יקבלו פרס של 25 ל"י. עובדים אשר הגיעו לבית־החולים ונשארו לבקשת הממונים עלי־הם עד למחרת היום יקבלו פרס של 50 ל"י. נהגים אשר עבדו תוך סיכון עצמי כדי לקיים את הקשר עם העיר יקבלו פרס 100 ל"י.

„ועד העובדים גאה בציבור העובדים שלנו שבכל מקרה של שעת חרום מגלה מסירות למופת" — כותב יו"ר הוועד בחוזר המודיע לעובדים על הענקת הפרסים.

רשיונות לתחנות רדיו

בימים אלה, כאשר פקחי רשות השידור עושים „ציד" על מח־זיקי מקלטים שאינם משלמים אגרה, הגיעה לידי התראה מטעם משרד הדואר הכללי של ממשלת המנדט לבעלי מקלטים על פקיעת תוקף רשיונותיהם.

לפני כמה שנים לא היתה צריך המלה מקלט בשימוש בהתראה מדובר על „רשיון להחזקת תחנת רדיו"... „החזקת רדיו בלי רשיון גורמת לעונש קשה לבעליו" — נאמר בה.

משרד הדואר הכללי

החזקת רדיו בלי רשיון גורמת לעונש קשה לבעליו

ת. גריפיטס

עיתון ירדני נגד הרצח בעזה

העתון הירדני „אל־דסטור" פירסם השבוע מאמר בחתימת „אורתי", היוצא נגד רצח הכומר יוהנה נימרי בעזה.

בעל המאמר כותב כי הידיעה על רצח זה נתקבלה בצער רב ע"י הירדנים הערבים ואזרחי מדינות אחרות. „האב נימרי הפגין תמיד את התנגדותו להקמת מדינת ישראל ושילטונות ישראל גיזבו כסף רב כדי לעצרו ב־1948, כאשר השתלטו על בית־שאן, שם כיהן ככומר של העדה הקאתולית", טוען בעל המאמר, המגנה את הרצח על הצעדים שנקט בוואתיקן וב־או"ם, כדי „להבטיח את האופי הערבי של רצועת עזה".

„ביקורו ברבת־עמון בקיץ שעבר, יחד עם רשאד אל־שאווא, ראש עיריית עזה, כדי להביע למלך חוסיין השתתפות בצער לרגל מותו של אביו טלאל, עורר את זעם שילטונות ישראל... שילטונות ישראל יזכו בשושים אצל האב נימרי בקשר לאפש־רות שהוא יכהן כראש עיריית עזה לאחר התפטרותו של רשאד אל־שאווא, אך הכומר הקאתולי סירב לקבל הצעה זו, כותב ה־עיתון הירדני.

רו"ק

דיין — בראש העבודה

משה דיין הוא האדם היחיד ה־מסוגל להתמודד עם בעיות הפנים של הידרדרות מוסר העבודה, יחסי עבודה, פשיעה ושאר יחסי אנוש, הידרדרות התחתרות תחת כל השגינו. מפלגת העבודה, שהנהיגה את ה־מדינה בדרך המדינה לכל אורך ה־דרך, חייבת להתעלות מעל לחישו־בים אישיים וכיתתיים ולהעמיד ב־ראשה את משה דיין.

בבחירות הקרובות יסתוף עמו דיין את רוב הבלתי מזוהים, הבלתי מפ־לגתיים, העולים החדשים ולא מעט מתומכי מפלגות אחרות. הוא האדם היחיד המסוגל להביא למפלגת ה־עבודה רוב מוחלט או קרוב לכך. הוא הראשון בתולדותינו שיוכל ל־הנהיג ממשלה בעלת חזית לאו־מית ולא מפלגתית.

זאב תמיר

תל־אביב

משקיע רציני
מעונין בפרדס או שטח חקלאי (עדיף באזור השרון) או בבנין תפוס בסכום של עד
1,500,000 ל"י
בהצעות רציניות נא לפנות ת.ד. 1334 ת"א למס' 9807735

חמצן לחולי לב
אלקטרוסיגנל
גאולה 42, ת"א. טל. 57614

במעט ללא שינוי במחירים!!
* מצלמות, מסרטות, מקרנות ופלשים במבחר גדול.
* סרטי שקופיות ל־650 שקופיות!!
* גלויות שחור־לבן — 40 אגורות!!
* צלומי פספורט — ברגע!!
פיתוח צבעוני מעולה!!!
פוטו־ברנר
חיפה, רחוב החלוץ 12

מעונין לקנות
קופה רושמת
סודה
נא לפנות ת.ד. 24120
תל־אביב

„מלדזי" הסמל של המתווך הנאמן
אגודת המתווכים לנכסי דלא ניידי בישראל

חברה רצינית
מתפשת לרכוש
שטח תעשייתי
כ־25 דונם
באיזור
התעשייה
בהרצליה
רק מוכרים רציניים ללא מתווכים יפנו בציון פרטים מלאים לת.ד. 2862 ת"א.

המפלגה הליברלית

תכנית שבועית

הנהלה

היום, 2.3.73, ישיבת ההנה־לה, בבית מרכז המפלגה קו־מה ד' באולם „מירנבורג". בשעה 8.30 בבקר.

ישיבת המרכז

ביום רביעי — 7.3.73, ישיבת המרכז, בבית המפלגה בת"א, קומה ד' באולם „מירנבורג". בשעה 5 אחה"צ.

המח' לעולים חדשים וארגון הנשים — מרחב ת"א—יפו

שבת — 2.3 בשעה 11.00 לפנה"צ, במסגרת „קידוש ל־עולים" בבית ציוני אמריקה, ירצה מר דב ברשינסקי — מזכ"ל ארגון עולי בריה"מ ליד המפלגה הליברלית על ה־נושא: „ההתעוררות הציונית ברוסיה הסובייטית". הפותח: מר מרדכי דיין — יו"ר מח' העולים הארצית. המנחה: גב' צ. לינקר.

ארגון הנשים — נתניה

שבת — 2.3 בשעה 7.00 ב־ערב, במסגרת „עונג שבת ל־עולים חדשים" בבית האורח ירצה מר גדיבי. הפותח והמנ־חה: גב' יהודית גוטהילף.

מיעוטים

ביום ראשון — 4.3 בשעות אחה"צ, תתקיימנה פגישות עם פעילי נציגי המיעוטים מאזור הגליל — נציגי הכפ־רים: קיסרא, עבלין, בועיינה, בהשתתף ז. גרגנו.

מרחב תל־אביב—יפו

ביום ראשון — 4.3 בשעה 7.30 בערב, תתכנס מזכירות המרחב, בבית המפלגה קומה ו', בהשתתף רפאל הצבי — מזכ"ל המפלגה והעו"ד יצחק ברמן — יו"ר מזכירות המר־חב.

הגליל העליון והתחתון

ביום שני 5.3 בשעה 7.00 ב־ערב, תתקיים ישיבת מזכירי סניפי אזור הגליל העליון ו־התחתון, במועדון המפלגה ב־טבריה, רח' הגליל (מול „קונטיננטל"), בהשתתף גרגנו וא. אבן.

קרית שמונה

ביום שני — 5.3 בשעה [illegible] בצהרים, יערך סיור ב[illegible] המפלגה בקרית שמונה.

„קדימה" — חוג יוצ' הונגריה — ירושלים

ביום שני — 5.3 בשעה [illegible] בערב, פגישת חברים ו[illegible]דים בהשתתף מהנדס ד. [illegible] — יו"ר החוג, ד"ר ש. [illegible] אמריק — חבר ההנהלה ה[illegible]צית של החוג וא. בלי[illegible] מזכיר מח' הקליטה, בב[illegible] המפלגה בירושלים, רחוב חבצלת 9.

סניפי אזור הדרום

ביום שלישי — 6.3 ב[illegible] 6.00 בערב, ישיבת מ[illegible] סניפי אזור הדרום במ[illegible] המפלגה בראשל"צ, רח' צ[illegible] בהשתתף נציגי המרכז.

ארגון הנשים — פתח־תקוה

ביום שלישי — 6.3 ב[illegible] 8.00 בערב, במסיבת תה בבית הגב' דבורה ב[illegible] רח' כצנלסון 26.

דור צעיר — נס־ציונה

ביום שלישי — 6.3 ב[illegible] 9.00 בערב, מפגש [illegible] „בבית פרדס" רח' [illegible] השתתף י. פלומין.

חוג עולי דרום אמריקה — אשקלון

יום שלישי — 6.3 בשעה [illegible] בערב, במלון „אשקלון" ([illegible]רידר), ירצה מר א. ל. [illegible]ציון — יו"ר מרכז המפ[illegible] וגזבר הסוכנות היהודית [illegible] בעיות פוליטיות בשפה הספ[illegible]דית. הפותח: ד"ר א. [illegible] דהופר.

הוועדה לאקדמאים

ביום חמישי — 8.3 ב[illegible] 8.00 בערב, מפגש אקדמא[illegible] בבית „בני ברית" בת"א, ק[illegible]לן 10, בהשתתף אלוף (מיל) אברהם יפה שירצה על: גב[illegible]לות בטחון על רקע סכויי שלום. ינחה: עו"ד ידידי בארי. בתום ההרצאה יפו[illegible] דיון.

באר־שבע, אשקלון, אשדוד

ביום חמישי — 8.3 יסייר הח"ח: ח"כ ג. פת, ר. הצב[illegible] ו. גרגנו בסניפים הבאים באר שבע — בשעה 1.00 לפנה"צ, אשקלון — בשעה 2.00 בצהרים, באשדוד — ב[illegible] שעה 4.00 אחה"צ.

שיקולים פוליטיים

תיאור ה„סנוף" על־ידי אורי מיל־שטיין (מוסף „הארץ" 23.2) מראה בבירור כי שיקולים של שילטון פו־ליטי היגחו את מנהיגי הישוב ואת ראשי ההגנה לפני קום המדינה.

לפי ספר ההגנה שנכתב על־ידי איש ההגנה יהודה סלוצקי מתקבל הרושם כאילו כוונתם העיקרית של אנשי אצ"ל ולח"י היתה להישתלט על הישוב היהודי ולא לגרש את ה־שליט הזר הבריטי. עתה בא מר מילשטיין ומראה כי ההיפך הוא הנכון: כי בן־גוריון, אליהו גו־לומב, שמעון אבידן והבריהם הש־תדלו, קודם כל, לשמור על שילטו־נם אפילו על חשבון אינטרסים של המאבק הלאומי.

דווקא מנחם בגין הוא שמנע מל־חמת אחים ושילם על כך בהפסד עוצמה פוליטית. חלק מהמדיניות ה־מרכזיות בסזון מנהיגות את המדינה עד עצם היום הזה, והשאלת השאלה האם יגאל אלון, מפקדו הראשון של הסזון המשמש כיום כסגן ראש ה־ממשלה ושר החינוך, או שמעון אבידן, מפקדו השני של הסזון ו־כיום מזכיר הקיבוץ הארצי, ורבים אחרים, אינם פועלים אף עתה לפי אותם שיקולים.

אין ספק כי הבנה של התפתחו־יות העבר בישוב, על סמך עובדות מהימנות, עשויה להסביר במידה רבה את הארועים, היחסים והמגמות ב־ימינו אלה.

דן קרפן

רמת־גן

וילונות מפלסטיק
לחדרי אמבטיה, מטבח
תוצרת חוץ
מפות טרילן
מכסים שטיחים
גפנר, תל־אביב, פינסקר 29
פ. טרומפלדור טל. 288770.

בראשון לציון
מספרה
גדולה ומפוארת
למכירה/להשכרה
פרטים טל. 941738 בערב
או ת.ד. 17 ראשל"צ.

בכפר־סבא
למכירה
שטח של 16,683 מ"ר מיועד לבניה (מגורים ומסחר) חלקה 61, גוש 6435 על יד התחנה המרכזית, לטלפון 289417.

חיים שבאלה...

תפוחים גדלים על העצים... זאת אנו יודעים מאז בריאת העולם (ראה פרשת אדם וחוה...)
עגבניות אדמדמות מבשילות בגן הירק. פרחים צבעוניים מגיש גבר לאשה (לפעמים אשה לגבר...)
על כך הרבו משוררים לכתוב.
וכל זה פשוט ומובן מאיליו...לא בדיוק.
האם שמעתם על מחלות צמחים? על מזיקים קטלניים לפרי? על כל אותם גורמים עוינים לחקלאות שאם לא יסולקו לא יבשיל התפוח על העץ, העגבניה תיבש ובעל הפרח יוריד ראשו?
אך זה אינו קורה (לפחות לא בישראל).
בכל הענווה אנו סבורים כי זאת אולי מכתנו־אנו־יצרנו תכשירים לקטילת מזיקים להדברת מחלות צמחים ולקטילת עשבים רעים. ונחת יש לנו לראות את ילדינו נוגסים בתפוח בשל ועסיסי.
מכתשים באר־שבע
המפעלים כימיים בע"מ

מפעלי כור כימיה בכל חלקי הארץ
בשרות: החקלאות, התעשיה, הבניה ומעונו של האדם.

מכתשים - באר־שבע	כימיקלים להגנת הצומח והחי, כימיקלים לתעשיה, שרפי פוליאסטר.
אגן - אשדוד	כימיקלים להגנת הצומח, קוטלי עשבים, מווסתי צמיחה.
אסקר - חיפה	צבעים, מוצרי אספלט, צבעי דפוס, פסים טרומיים לסימון כבישים.
חרושת חומרי נפץ - זכרון־יעקב	חומרי נפץ לשימוש אזרחי.
מ.א.י. - ירושלים	חומרי חיסון בעלי חיים.
שרפים ופולימרים - חיפה	פוליאסטר, פלסטיפקטורים, חומרי עזר לתעשית פלסטיקה.
אמיר פלסטיקה משוריינת - חיפה	לוחות פוליאסטר משוריין, מוצרי פוליאוריתן למזרונים ולבידוד, מערכות לבניה ולתעשיה.
רוטופלס - ירושלים	מיכלים ומוצרים אחרים מפלסטיקה ביציקה רוטטיבית.
תרכבות ברום - באר־שבע	תרכבות ברום להגנת הצומח ולתעשיה והומרים מונעי בעירה.

כור כימיה בע"מ

AUDI 100
מכונית למופת

מספר מצומצם של מכוניות מסדרת AUDI 100 ניתן עדיין להספקה לפני 1.4.73 ללא ההעלאות שתחולנה אז, מוכרן מספר מכוניות (לגביהן שולמו הדוקר מנסים ערב הפיחות) גם ללא הפרשי השער על מחיר המכוניות בלבד.

כל הקודם — זוכה!

AUDI NSU

עדיפות באמצעות הטכניקה

שתי שאילתות על פשע מאורגן

מאת סופר „הארץ"

שתי שאילתות בנושא פשע מאורגן בישראל על רקע סידרת כתבות על התארגנות הפשע בחיפה מאת אבי ולנסין, שפורסמו ב„הארץ", הגיש בימים אלה ח"כ אורי אבנרי (העולם הזה) לשרי המשטרה והמשפטים.

(ראה מאמר ראשי בעמוד 13)

בשאילתה לשר המשטרה מבקש ח"כ אבנרי לדעת אם הסיק היועץ המשפטי לממשלה מסקנות כלשהן בעקבות הסידרה ואם כן — מה הן.

ח"כ אבנרי שואל „האם בדק היועץ המשפטי לממשלה כמו־כן את תיקו של דוד (סוכבה) רחימי, שהועמד לדין בפרשת הריגתו של אלי ארפי, שלגבי נסיבות הריגתו טוען אבי ולנסין, בעל הסידרה, כי היו להטים ומחדלים, שהביאו למעשה לזיכוי של דוד רחימי מאשמת גרימת המוות ולהרשעתו בעבירת תקיפה בלבד"?

איגוד קציני ים עומד להכריז על שביתה

מאת סופר „הארץ"

בעקבות סירוב בעלי האניות להיענות לתביעות איגוד קציני הים הנוגעות להסכם עבודה חדש, עומד האיגוד להכריז על שביתה ביום במארס, אם עד אז לא ימצא פתרון לחילוקי הדעות. הודעה על כך הועברה לממונה על יחסי עבודה.

השביתה, אם תפרוץ, תקיף את חברות הספנות וישתתפו בה גם חברי האיגוד המועסקים ברשות הנמלים (נווטים) וכן במשרד התחבורה ובקבאיא.

אלמוגי: יו"ר המטה חייב לדעת עד מאי

מאת סופר „הארץ" לעניני מפלגות

✶ יו"ר מטה הבחירות של המערך חייב לדעת עד סוף מאי מי יהיה מועמד המפלגה לראשות הממשלה, כדי שיוכל לארגן את מערכת הבחירות בהתאם למועמד זה, אמר אתמול שר העבודה, מר יוסף אלמוגי, בפגישה עם הנהלת חוג לשילוב של מפלגת העבודה בתל־אביב.

על ספיר בראש ממשלה

בתשובה לשאלה אם הוא נוטה לראות במר פנחס ספיר מועמד לראשות הממשלה אם תפרוש גב' מאיר, השיב כי למרות השקפותיו היוניות (של מר ספיר) אין לו ספק שהיה ממשיך, כראש ממשלה, במדיניות שלפי עקרונות התורה שבכתב ובעל פה של המערך.

✶ (ע). — מטוס אליטליה שנועד להמריא מלוד לרומא עוכב אתמול למחצית השעה, לאחר שאלמוני טילפן למשרדי החברה בלוד והודיע שבמטוס הוטמנה פצצה. בבדיקה לא נמצא דבר והמטוס המריא ליעדו.

✶ (ע). — גופתו של סטודנט בן 23, תושב נתניה, נמצאה אתמול בחצר בית ברחוב ז'בוטינסקי בעיר. משערים שהסטודנט, שסבל מדיכאון, [illegible]

בוטל פס"ד בענין אגני החימצון בחולות ראשל"צ

ביהמ"ש המחוזי: שופט השלום לא התייחס בפסק דינו לראיות

(ע). תיק התביעה בענין אגני החימצון בחולות ראשון לציון יוחזר לבית משפט השלום ברחובות לשם פסק דין חדש, לאחר שבית המשפט המחוזי בת"א ביטל פסק דין קודם של שופט השלום שלמה יפרח, אשר קבע כי אי־אפשר להגיש תביעה לפי חוק כנוביץ.

באותו פסק דין קבע שופט השלום כי מכיוון שלא הותקנו תקנות לחוק כנוביץ, אי־אפשר לפעול לפיו. מסיבה זו זיכה את מקורות ואת איגוד ערים גוש דן (ביוב) מאשמה של גרימת ריחות רעים מאגני החימצון.

שופטי בית המשפט המחוזי בתל אביב ביטלו אתמול פסק דין זה וקבעו כי התיק יוחזר אל שופט השלום לשם מתן פסק דין חדש.

לפני כשנה הוגשו [illegible] באמצעות עו"ד ידידיה בארי ובהסכמת מלרין, לבית משפט השלום בקובלנה פלילית פרטית נגד מקורות ואיגוד הערים גוש דן. הם טענו כי מי הביוב, שהוזרמו לאגני החימצון בנובמבר־דצמבר 1971, גרמו [illegible] ריחות רעים [illegible] חוק כנוביץ.

אחרי ששופט השלום קבע כי אי־אפשר להגיש תביעה לפי החוק, שלא הותקנו לו תקנות, ערערו על כך נציגי מלרין, וביניהם ראש עיריית ראשון לציון עו"ד חנניה גיברשטיין, ראש המועצה האזורית גן רוה, מר יצחק ארז.

פרקליט המערערים, עו"ד ידידיה בארי, טען בבית המשפט, כי השופט שגה בפירוש החוק.

הוא ציין כי השופט שמע את כל הראיות במשפט ואף את טענות הסיכום של הצדדים, ורק לאחר מכן פסק, כי בגלל המצב החוקי כלהתחולה לא היתה אפשרות להגיש את התביעה.

שופטי בית המשפט המחוזי בתל־אביב, ד"ר יצחק רוזן, חיים אריליך ואהרן אלסקר, קיבלו את טענות המערערים. השופטים ציינו בביקורת, כי שופט השלום בכלל לא התייחס בפסק הדין לכל חומר הראיות שהובא בפניו.

עכשיו יצטרך שופט השלום לפסוק מחדש בענין זה, אך בהתאם לראיות שהובאו לבית המשפט.

✶ מר גרשון מנגן נבחר בפעם השלישית ליו"ר התאחדות הסוכנויות [illegible] בישראל באספה הכללית של התאחדות שנערכה אתמול בתל־אביב. מר מנגן מילא מכבר כמזכיר הכללי של ההתאחדות. [illegible]

טנק שרמן — אמבולנס

מאת כתבנו הצבאי של „הארץ"

על קיומו של טנק־אמבולנס בצה"ל שנועד לפינוי נפגעים מאזורים הנמצאים תחת אש ארטילרית ושבו יש מקום לצוות רפואי היכול לבצע טיפולים קלים בעת הפינוי — פורסם אתמול לראשונה בכתב העת של צה"ל „מערכות השריון". הטנק [illegible] בעת מלחמת ההתשה כאשר התעוררה בעיית פינויים של נפגעים מאזורים הנתונים באש ושהוו חשופים לאויב. לא אחת נפגעו גם אנשי הפינוי כאשר באו לחלץ נפגעים מתוך המולה. כדי להתגבר על בעיות אלו ועל מנת לזרז את הליך הפינוי, גם כשהאש כבדה, הוכן הטנק הנזכר. הטנק בנוי על תובת שרמן, אלא כי הצריח הועבר קדימה. במקום זה נבנה בחלקו האחורי תא גדול [illegible] בו אביזרים [illegible] כיתקנים המאפשרים לערוך טיפולים קלים. יש בו מקום לארבע אלונקות. צוות של הטנק כולל רופא, [illegible] חובשים, כמפקד טנק הנהג.

דיין בעד שוויון שכר לערביי השטחים העובדים בישראל

אינו הולך לעשות „מסע צלב" בעד צירופם להסתדרות

מאת סופר „הארץ"

„אינני הולך לעשות מסע צלב בעד צירופם להסתדרות של הפועלים הערביים מהשטחים העובדים בתחום הקו הירוק" — אמר אתמול שר הבטחון, מר משה דיין, בהתייעצות שנערכה בלשכתו של מזכיר ההסתדרות, מר יצחק בן־אהרן, בהשתתפות שר העבודה מר יוסף אלמוגי ויועציהם לעניני השטחים, על הצעת ההסתדרות בענין תנאי העסקת פועלים מהשטחים בקו הירוק.

מר דיין אמר עוד, בהגיבו על התכנית ההסתדרותית להבטחת תנאי שכר שווים לפועלי השטחים בישראל כמו לעמיתיהם היהודים: „לא איכפת לי אם ערבים יצטרפו או לא יצטרפו להסתדרות. אין לזה כל משמעות". עם זאת קיבל שר הבטחון את התכנית להנהיג שוויוניות בתנאי השכר לפועלים הערביים ולתת להם הגנה סוציאלית במקומות העבודה בהם הם מועסקים, כמו לכל פועל יהודי.

בן־אהרן הבהיר מהי משמעות התכנית ההסתדרותית ואף כי הביע במרכז מפלגת העבודה עמדה נגד סיפוח שטחים, אמר כי ההסתדרות מחוייבת לכל פועל העובד במשק המאורגן, אם כי פועלי השטחים, כבוחנים הם אינם מוכנים להתקשר עם ארגון פועלים ישראלי לרגל ההשלכות של ההתקשרות כזאת במישור הפוליטי.

על הצעות בים מכיר ההסתדרות [illegible] בהסכמים לקרנות הפנסיה של ההסתדרות והאוצרות על ידי הצעת המרכזות, הגיב מר אלמוגי כי משרדו פועל על פי החלטת הממשלה והחלטותיה, לפיכך ההפרשות נגבות לפי שעה על ידי משרד העבודה ומועברות לקרן המיוחדת להנאים הסוציאליים של הפועלים מהשטחים. הוא אמר כי הצעת ההסתדרות התלסד תהיה כמחייבת דיון בקודם בממשלה.

מקימים תנועת „נוצרים למען משה"

(ע). הליגה להגנה יהודית תסייע ל„נוצרים למען משה" לעשות בישראל „פעולה מיסיונרית הפוכה כמו של „היהודים למען ישו", כדי לשכנע את הממשלה שים הכרח בחקיקת חוק נגד המיסיון — אמר אתמול הרב מאיר כהנא, מנהיג הליגה להגנה יהודית במסיבת עתונאים בבית סוקולוב בת"א.

במסיבה השתתפו שלושה צעירים נוצרים מארה"ב, השוהים בארץ, שהכריזו כי הם יוזמים את הקמת התנועה של „נוצרים למען משה", לאחר שהגיעו להכרה שהנצרות צריכה לאמץ את משה כנביא, ולא את ישו. לדבריהם כבר נרשמו 25 איש.

הרב כהנא אמר, כי „הנוצרים למען משה" יפתחו ביניים הקירבים בפעולות המטה בשגרירויות וקונסוליות זרות בארץ וכן בבתים פרטיים של נוצרים, במקביל לפעולות ההסברה של המיסיונרים בארץ.

הרב אמר עוד, כי הוא תומך בפעולות האלימות שננקטו לאחרונה נגד מרכזי המיסיון. לאחר שנים רבות של חוסר פעולה.

בתחילת המסיבה הודיע ד"ר חיים ליאם פרל, רופא יהודי מארה"ב, על הקמת „הקיבוץ הציבורי" בארה"ב כדי לסייע להגליית ערבים מישראל, באמצעות הליגה. הוועדה עומדת להקים חברה, שתופיע מניות, בסך של 25 דולר כל אחת. החברה, שתיקרא בית הדריון, תרכוש אדמות מערבים בישראל הרוצים למכור את רכושם, כדי להגר מהארץ.

יחקרו הפקדת כספי ועד בחשבון אחד מחבריו

מאת סופר „הארץ" בדרום

הוועד הבבקר של מועצת פועלי אשדוד יחקור בפרשת הצ'ק בסך 45 אלף ל"י ששילמה „הסנה" לעובדי התעופל כהחזר תשלומים, אך לא הוכנס לקופת הוועד אלא לחשבונו הפרטי של אחד מחברי הוועד.

חבר הוועד, שהכניס את הצ'ק לחשבונו הפרטי, החזירו לקופת הוועד לפי תביעתו של היו"ר מר יהושע פרץ. הוא ניסה מעשהו בכך שהיה בבדיקות רפואיות ולא התפנה להעביר את ההמחאה לקופת הוועד.

בחירות בתיפעול

אתמול נערכו בחירות לוועד עובדי התיפעול המונים 2400 איש. התארגנה קבוצה נגד הוועד היוצא בראשות מר פרץ, אך נראה כי בכל זאת ייבחר שוב לראשות הוועד.

הקלפיות לא ייפתחו אלא אחרי שתוגשו, היום, רעות הביקורת של ההסתדרות אם גם 300 העובדים הזמניים בעלי זכות בחירה.

חשודי פיצוץ לא ישוחררו בערבות

(ע). פרץ בנימין ויחזקאל אסלאן, החשודים בגרימת הפיצוץ ליד דלת ביתו של מפקד כלא רמלה, יישארו במעצר, לאחר שבית המשפט העליון קיבל את ערעורה של המדינה על החלטת השופטת המחוזית גב' חנה אבנור, לשחררם בערבות.

בקבלו את הערעור ציין אתמול נשיא בית המשפט העליון, השופט ד"ר שמעון אגרנט, כי העבירה המיוחסת לחשודים „חמורה לא רק מפני שנקבע בצידה עונש מאסר של 20 שנה, אלא מפני שהיא פגעה בתפקידו של מנהל בית הכלא לקיים בדרך תקינה את הסדרים הנהוגים שם ומקשה עליו להשליט מרותו על אסירים לבל יפרו את המשטר המשמעתי הקיים במוסד זה".

הובא מלט מדרום אפריקה

ישראל תייבא עשרות אלפי טונות מלט מדרום אפריקה דרך נמל אילת. משלוח ראשון של 15 אלף טונות מלט הגיע לנמל אילת. פריקתו החלה אתמול. זה משלוח ראשון מתוך עשרות אלפי טונות שיובאו מדרום אפריקה.

✶ (ע). — 300 איש הפגינו אתמול בערב, מטעם התנועה הלאומית לצמצום הפער החברתי, בכיכר מנורה בירושלים. ההפגנה נקראה על ידי תא הסטודנטים של התנועה, במחאה על עליית המחירים וכוונת הממשלה לבטל סובסידיות על מיצרכים חיוניים.

✶ (ע). שני עצורים שפוטים, יעקב בוסלובסקי 21 מתיא וצירלי פרץ 19 מבית שמש, שחיכו להעברתם לבית הכלא לריצוי עונשם נמלטו מחדר המעצר במשטרת אילת.

2

שמונה שנות מאסר לאנס

(צ.) — מאסר שמונה שנים הוטל אתמול על צעיר בן 19 שאנס שתי נערות ונסה לאנוס שלישית בקרית המלאכה בתל־אביב.

הנאשם ברוך חוקק מתל־אביב, הודה באשמה בפני השופטים ז. צלטנר, גב' ש. ולנסטין ומ. בייסקי.

הנאשם, כפי שמסר תובעו, הוא ... שהוא עבר בתל־אביב מול מ. סראטר, ספר בכתב האישום כי הנאשם נהג להתחזות כשומר קרית המלאכה. כאשר פגש אליו צעירות ושאלו אותו את הדרך ניצל את ההזדמנות והוליכן אל מרתף בבנין. בשני מקרים אנס את הצעירות ובצעירה שלישית נכשל מעשהו. המקרה הראשון אירע בנובמבר 1971 ושני המקרים האחרונים באוגוסט אשתקד.

בנסיבות הענין החליטו השופטים להחמיר בעונשו של הנאשם, למרות שאין לו כל הרשעות קודמות.

שלוש שנות מאסר על אונס ילדה פגועה

(צ.) — שני הושבי כפר זרקה, בני 19 ו־21, נידונו אתמול בבית המשפט המחוזי בחיפה לשלוש שנות מאסר לאחר שהורשעו באונס פגועה ובעוד כספה, בספטמבר אשתקד.

נהרג בתאונה

(צ.) נהג כבדר, פאול נוימן (55) מ מושב בצרה שליד רעננה, נהרג אתמול בבוקר בתאונת דרכים בכביש השרון, ליד צומת בצרה.

הודעת שוא על פצצה בשגרירות הטורקית

הודעה כוזבת על הטמנה פצצה בשגרירות הטורקית בתל אביב — מסר אתמול אלמוני בטלפון לשמירות. דובר המשטרה מסר, כי כוח משטרה הוזעק למקום סרק את הבנין הזכה כבינו אך לא גילה דבר.

200.000 איש יכשיר משרד העבודה עד סוף 1976

מאת סופר הפרלמנטרי של „הארץ"

מנכ"ל משרד העבודה, מר אריה גורא, מסר אתמול בוועדת הכספים כי עד סוף 1976 יכשיר משרדו כ־200,000 איש, בעיקר לענפי התעשיה והבנין.

בהתבוננות נשים צופה המשרד כי עד 1976 יוספו 75,000 עובדות ושצור השתתפות נשים בכח העבודה יגיע לכ־35.5 אחוז, בהשוואה ל־33.5 אחוז כיום.

✶ לשכת מפלגת העבודה החליטה אתמול, כי שליחי המפלגה שייבחרו כמזכירי מועצות פועלים, או מזכירי אגודים מקצועיים, לא יכהנו כחברים בהנהלות הרשויות המקומיות.

אבן: היש לנו גבולות מוכרים ובטוחים של מחשבה ומעשה חברתי ורעיוני?

„הולכת ונחסמת כל אפשרות מציאותית פרט לשלום שיושג בהידברות ופשרות"

✶ קורא ליצירת סגנון לאומי יותר מאוזן ובוטח

(ע). אותם מדינאים ערבים הסבורים כי תיתכן בעתיד מערכת בצבאית אליהם — שאינה סבירה בהווה — טעות טרגית בידם. לאט לאט הולכת ונחסמת כל אפשרות מציאותית, פרט לשלום אשר יושג על ידי הידברות ופשרות" — אמר אתמול שר החוץ, מר אבא אבן, בהופעתו בטכס חלוקת תארים ל־700 בוגרים באוניברסיטת חיפה.

שר החוץ קרא בנאומו ליצירת סגנון לאומי יותר מאוזן ובוטח, נוכח התקלות המרובות הנגרמות לאחרונה על ידי סגנון יותר מאשר על ידי מדיניות.

אחרי שדיבר על הגבולות, שיש לתקנם בכיוון של מניעת מלחמות בעתיד, היקשה מר אבן: „היש לנו גבולות מוכרים ובטוחים של מחשבה ומעשה חברתי ורעיוני?" בהקשר זה הזכיר כמה ארועים שהסעירו את הציבור באחרונה, כגון המקרה שבו נרצח ערבי ואשה יהודיה ספגה מכות על דברים שברשות היחיד, השקפות נלעגות ומעליבות של כת יהודים מתנכרים, הפועלים לא על ידי הוויכוח והסיעון הקולע, כי אם על ידי הרמת אגרוף, ומכתבי־רעל לתושבים ערבים הדרושים שמולדתם בארץ הזאת, ובהם הסתה לגירוש תמורת בצע כסף. כן הזכיר כי מנהל מאמץ רצוף על ידי קבוצה אלימה וחבוטה מוח שמקרוב באה, להחריף ריב בין יהודים וערבים בירושלים וחבירון על חשבון הדו־קיום הסקט שקוים וטופח בעמל מרובה.

כדוגמה נוספת הזכיר השר את המקרה של המיבצע האוירי ההכרחי שהיה מכוון נגד חבלנים רצחניים ושנפגעו בו יושבי כפר דרוזי בלבנון. במקרה זה, ציין מר אבן, התעודרה מהומה דווקא על כך שנביע מוסמך של הממשלה הודה בטעות והצטער עליה. מהפרסום נאמר כי אילו נישול ערבים הוא תנאי בלתי נמנע של הגשמה ציונית והנין זו אלא דיבה. כאשר בקרב המפלגה הגדולה ביותר יש ערעור על קו של פיתוח המפלגה — התרופה המיידית אינה להאבק עם דעות, כי אם לסגור את העתון.

המטוס הלובי

בדבריו על פרשת המטוס הלובי אמר מר אבן: „בשונמה הנפש היתפעמה בציבורנו עקב מותם של עשרות חפים מפשע במטוס אוהדי, מנסים כמה כותבי מאמרי מערכת להתנהם בהודעה שאינה אמיתית, כאילו עתונות העולם לא גינתה בחריפות את מבצעי הרצח במינכן והסבה בלוד, אשר להבדיל מהמאורע של השבוע שעבר לא פעלו בשוגג כי אם במזיד ובמחושב".

עוד הוסיף השר לחשבון הנפש של העתונות, כי דרכה מעבירים דברים חסרי שחר על חשבון כבודו של קברניט מת המוטל לפנינו, ובהודעה האגמה — בושת ההתנצלות לבוא מפי בעלי היוזמה המהירה.

„הטלוויזיה הלאומית, מצלמת את העברתן של עשרות גוויות למצרים, וכל דברי הפרשן הם והאור יבש על יעילות המבצע, ללא ביטוי מספיק להזדעזעות האנושית הכנה המורגשת בכל הארץ".

על רקע זה שאל השר. „כלום יכול האורח בארץ והידיד בחו"ל להיוקל ברציפות כזו של חויזנות מכאיבים, בלי ללמוד מן הפרט המכבר על הכלל המדאיג?

„הצד הפסיכולוגי שבתופעות הנידונות הוא מצב רוח של התגוננות, כיאה למדינה חלשה הנתונה לסכנות ואיומים. אולם אין זו אלא בתמונה של האמת. עובדה היא שאנו משמשים מטרה לאיומים והתנכלויות, אך עובדה נוספת היא שישראל היא, בסופו של חשבון, מציאות איתנה ומוצקת".

נגד „גבורות הגיאיות"

עם זאת הביע התנגדות להפגנת „גבורות וגיאיות" על כל צעד ושעל, והדגיש, כי „השאלה הגשאלת לגבי ישראל אינה ביחס לעוז רוחה ותושייתה אלא לגבי איכותה האנושית. מדינה חוקה אינה צריכה לצעוק ולהכות בתופים של עצבנות, כדי שקולה יהיה נשמע. היפוכו של דבר — סגנון לאומי בוטח ומאוזן מתיישב יפה עם כוח בטחוני מפרות וקו מדיני איתן וסביר. הבעיה היא להבליט את התופש, הסובלנות, השוויון, הצדק החברתי, היצירה הרוחנית והאחוה האנושית, כסימני הכר מרכזיים של חברה בוטחת ואיתנה", אמר מר אבן.

התפטר ועד עובדי חב' החשמל בדרום

הרקע — סכסוך עם השובתים וההסתדרות

מאת עקבום חדד סופר „הארץ"

ועד עובדי חברת החשמל במחוז הדרום הגיש אתמול את התפטרותו למועצת העובדים על רקע הסכסוך בינו ובין עובדי מחלקת הרשת השובתים זה היום הרביעי. הרקע להתפטרות הוא שאין העובדים וההסתדרות מקבלים את דעת הוועד. בדיון שהיה אתמול אצל הממונה על תיק חברת החשמל בוועד הפועל, מר צבי נתנזון, לא נתקבלה עמדת הוועד ולא הושגה כל תוצאה. עובדי מחלקת הרשת החליטו להמשיך בשביתה.

חברי ועד הפעולה, העומדים בראש המאבק לבטל את ההחלטה להעביר שני עובדים ממחלקת הרשת למקומות עבודה אחרים, האשימו אתמול את חברי הוועד בשבירת העובדים, „הנאבקים למען זכויותיהם", על־ידי הרוקה מנהיגיהם. הם ציינו כי על אף שהוועד התפטר עליו לתת את הדין על מחדליו.

✶ טכס קריאת רחוב ע"ש ד"ר אברהם סטופ ז"ל, מראשי הציונות הכללית, נערך אתמול ברמת־גן. הרחוב נמצא בשכונת נוה יהושע.

צפוי מחסור־ירקות בעוד שבוע

„ימשך חודשיים"

(ע). מנכ"ל משרד החקלאות, מר א. ברום, אמר אתמול ברדיו כי בעוד שבוע צפוי מחסור בירקות, בעיקר בעגבניות, פלפל וחצילים, שימשך כחודש וחצי־חודשיים, ויש להניח שהמחירים יעלו בעקבות המחסור.

מר ברום הטעים כי רק עתה יחל הצרכן להרגיש את הנזק שנגרם על ידי הקרה בענף הירקות, משום שבמשך כחודשיים מאז הקרה הבשילו הירקות בשטחים שנקפאו ולא היה מחסור.

ביחס לתפוחי אדמה אמר, כי יש יבול להתגבר על המחסור על ידי יבוא.

ביחס לענף פרי ההדר שניזוק בקרה, אמר מר ברום, כי יתכן שהכנסות המדינה במטבע זר לא יפחתו ואולי אף יעלו, משום שמחירי הפרי בחו"ל טובים מאד. ההכנסה למיכל פרי גבוהה יותר בעשרה סנט עד עשרים במוצע מאשר לפני שנה. השוק המקומי בפרי הדר לא יסבול ממחסור (ראה על נזקי הקרה בעמ' 12).

בתכנית הטלויזיה „מוקד" (יום ב', כ"ד אדר א' תשל"ג, 26.2.73)

נשאל ח"כ המפד"ל ד"ר יצחק רפאל על ידי העתונאי לוי יצחק הירושלמי:

„מדוע אין המפד"ל מצטרף להסתדרות?"

השיב ח"כ רפאל: — אנחנו רואים מה זה „העובד הדתי".

המראיין: — נדמה לי כי בשנים האחרונות נמצא „העובד הדתי" בעליה?

ח"כ רפאל: — גם לאחר העליה אנחנו יודעים מה זה.

ובאמת, מה זה „העובד הדתי"?

✶ „העובד הדתי" פועל בדרכי נועם לקרב המוני חברי ההסתדרות לערכי היהדות ומורשת־ישראל.

✶ „העובד הדתי" פועל בהצלחה ליצור גשר של הבנה לקירוב לבבות בין דתיים ללא־דתיים.

✶ „העובד הדתי" יזם הקמתם ופעולתם של מאות בתי־כנסת בעיירות־פיתוח וישובי עולים.

✶ „העובד הדתי" פעיל בהתיישבות העובדת וביוזמתו הוקמו בתי־כנסת להפארת בקיבוצים ובמושבים.

✶ „העובד הדתי" הביא להכשרת מאות מטבחי פועלים במקומות העבודה ובמפעלי ההסתדרות.

✶ „העובד הדתי" פעיל יותר מכל גורם אחר בקליטתם הרוחנית של העולים החדשים.

✶ „העובד הדתי" מקיים סמינרים לתודעה יהודית והוציא ספרות, בשפות שונות, לחינוך לחיי יהדות.

✶ „העובד הדתי" דאג להקמת רשת ענפה של שיעורי תורה וחוגים ללימוד היהדות במקומות ישוב קטנים ומרוחקים ממרכז הארץ.

✶ „העובד הדתי" מקובל במקומות עבודה, במועדוני פועלים, במושבים וקבוצים, ורבבות עובדים רואים בו מייצג נאמן של ערכי תורת ישראל.

✶ „העובד הדתי" לא היה מעורב בפרשיות כלכליות ובשערוריות מוסריות ואיננו נושא לרינונים.

אולם, מה הוא המפד"ל?

✶ מפלגה שפוליטיקנים מקצועניים שולטים בה לפי חפצם.

✶ מפלגה המתגדרת בערכים רוחניים ודתיים אך סוחרת בהם ללא בושה בשוק הפוליטי.

✶ מפלגה שאזלו רעיונותיה ומפגינה פשיטת־רגל ערכית ומבוכה אידיאולוגית.

✶ מפלגה שהרחיקה משורותיה אישי רוח ומחשבה ואימצה לה אידיאולוגית הרחוב.

✶ מפלגה שגרמה להרס הרבנות בישראל על־ידי המלכת והורדת רבנים לפי אינטרסים מפלגתיים.

✶ מפלגה שהצליחה ליצור תדמית שלילית לציבור הדתי בישראל וגרמה לקיטוב בין דתיים ללא־דתיים.

✶ מפלגה שדחתה את פאר יצירתה „הקיבוץ הדתי" לקרן זוית ושללה ממנו כל השפעה.

✶ מפלגה שתנועת הנוער המפוארת שלה „בני עקיבא" נאבקת בתוכה על קיומה.

✶ מפלגה שעשתה את המיקוח הפוליטי עיקר ואת החינוך לערכים — טפל.

✶ מפלגה שריב ומדון אוכלים בה מבפנים ומבחוץ.

✶ מפלגה שראשיה מנסים להיבנות על־ידי השמצת הזולת.

לכל הדעות: המצב הדתי בישראל הולך ומתערער לאחר כל שנות פעולתה של המפד"ל.

לכל הדעות: המצב הדתי בהסתדרות הולך ומשתפר כתוצאה מפעולתו של „העובד הדתי".

ההבדל ברור.

„העובד הדתי" באמת נמצא בעליה בשנים האחרונות.

אפשר איפוא להבין ללבו של ח"כ יצחק רפאל.

„העובד הדתי"

סיעת החברים הדתיים בהסתדרות ובמפלגת־העבודה

מח' ההסברה

עסק מסובך...

מומחי הביטוח של "איחוד" מתעוררים לחיים ברגע שהם שומעים את המילים: קשה... מסובך... בלתי אפשרי. זוהי הזדמנות פז בשבילם להוכיח את כושר היצירה שלהם בביטוח — כושר יצירה בביטוח?

בדיוק. קח למשל מפעל מסובך זה. שום חוזה סטנדארטי שבעולם אינו יכול לכסות את כל סיכוניו. אנשי "איחוד" ידעו לבטח את המפעל על כל סיכוניו הם מומחים לביטוח תעשיות.

ביטוח ימי ותעופתי וביטוחים בלתי שגרתיים. ובזה ביחוד. הייחוד של איחוד!

איחוד סוכנויות בטוח בע"מ

משרד ראשי:

תל־אביב. רח' אחוזת־בית 6 טלפון 51381 - 03

סניפים: ירושלים. רח' יפו 33. בית יואל. טלפון 227352 - 02 • חיפה. רח' יפו 53. טלפון 535201 - 04

נתניה. רח' שער הגיא 8. טלפון 23889 - 053

مكبر من الأصل

هكذا من الأصل

הבורסה במצב קפאון

בשוקי ההון והכספים
מאת מרדכי צבי

שוק המניות נקלע בשבוע שחלף למצב של קפאון. היקף העסקים ירד בצורה הלולה ואנשי הבורסה גילו סימני לאות בולטים. אוירה דומה שררה גם בשאר ענפי הבורסה והדבר רק העמיק את חוסר העניין הכללי.

המחזורים בשוק המניות היו השבוע כן הנמוכים בשנה האחרונה: יום א' — 4.6 מיליון ל"י. יום ב' — 1.7. יום ג' — 2.3 מיליון ל"י. יום ד' — 3.1 ואתמול 1.7 מיליון ל"י. אין ספק כי הדבר נובע בראש ובראשונה מהסטת הכסף הגדול מפעילות בשוק המניות אל עבר עיסקות בריבית גבוהה. אמנם בצויים עדיין רבים בעלי סכומים עצומים המתכונים לחידוש הגיאות בשוק המניות. אולם בהעדר האוירה המתאימה נמנעים אלה מפעילות שוטפת בהיקף רחב ומסתפקים בנסיונות גישוש מצומצמים. כשם שמוכנים לקנות כמויות כמויימות, ממהרים למכור כאשר נדמה שמגמת השוק כלפי מטה. כך אירע אתמול: שערי רוב המניות נסוגו, אך היקף העסקים המצומצם מראה כי המדובר בעיקר בפעילות הסוחרים וקומץ ספקולנטים. הקהל הרחב ממתין בצד.

בכורה מעודדת לישפרו

הופעת הבכורה של מניות ישפרו היתה מעודדת. שער המניות נסגר על 113 לעומת בסיס הנפקה של 110, כלומר עליה של כ־3%. בהתחשב בתנאי השוק והאוירה הכללית היה משום עידוד למנפיקים נוספים בעתיד. דומה כי הקהל צמא ל„פרצופים" חדשים בבורסה. אגרות החוב הניתנות להמרה של החברה עלו בנקודה אחת, ל־101.

ירידה לדולר

הדולר נח"ר נעלם השבוע מגוף הבורסה. אמנם בשוקי הכספים של אירופה נחלש הדולר התחזק חליפות, עד כי אנשי הכספים כבר חדלו להתרגש מכך. על כל פנים לישראלים רבים עבר החשק לעסוק בספקולציות של מטבעות זרים. אחדים שניסו להרויח מצפיות ספקולטיביות של ייסוף המארק או הפרנק השוייצי, קיבלו לחץ דם גבוה למראה ההשבנות שהגישו להם הבנקים הישראליים. מבחינה זו נראה כי עמלות הבנקים הם בלם יעיל יותר מכל הוראות הפיקוח שמקיימת ישראל.

הירידה בשער הדולר השחור, ל־4.42 — 4.40 ל"י, היתה עלולה להיות חריפה יותר לו בוטל הפיקוח על מטבע חוץ. אנשי כספים סבורים כי בצד כזה, בנסיבות של היום, היה מביא לשער זהה, בין השער הרשמי לזה שבשוק הפתוח. אלא שבגלל הספקולציה החריפה בשוקי הכספים באירופה, הנהיגו מדינות רבות פיקוח חמור על תנועות מטבע חוץ וישראל מתחילה כבר להצטייר בתחום זה כמדינה ליברלית בהשוואה למדינות אחרות.

ואילו הזהב עבר אף הוא התהפכות בשבוע שחלף, בהתאם לתנודות בבורסות העולם. המחיר בארץ נע בין שיא של קצת יותר מ־13,000 ל"י לק"ג, לקצת פחות מ־12,000 ל"י הק"ג. מעניין לציין כי כיוון זרימת הזהב היה הפעם הפוך: מישראל לאירופה. רבים בארץ העדיפו לממש רווחים מעליית מחיר הזהב באירופה.

אלה המתלבטים בחיפוש אחר השקעה בטוחה וגם מכניסה יכולים לפנות עתה בשקט לשוק צמודי המדד. מילוות הפיתוח נמצאים בנסיגה וזה בגלל נטיית מוסדות לממש חלק מתיקיהם. עקב המהמור בזילות. כעת ניתן להשיג מילוות עם תשואה נטו של יותר מ־5%, צמוד למדד. בהנחה של מדד עליה בשיעור 13% לשנה, זוהי רבית כוללת של 18%.

מדד שערי המניות בבורסה התל־אביבית
100 — 31.3.67

	1.3.73	28.2.73
כל המניות	301.90	303.54
כספים וביטוח	255.74	256.84
מזה: בנקים מסחריים	288.09	289.92
בנקים למשכנת.	245.68	247.51
מוסדות מימון ענפיים	244.25	244.76
חברות להשקעה	256.30	258.05
תעשייה	443.42	443.82
מסחר ושירותים	441.25	446.88
מקרקעין בינוי ופיתוח (פרט להדרים)	265.57	268.50

בועידת ההסתדרות הרפואית האמריקאית

* החלפת מסתמי־לב
* פרופראנולול לחולי נפש
* טרשת העורקים הכליליים

(י.). בשמונה השנים האחרונות הוחלפו בישראל מסתמי־לב במסתמים תותבים ב־500 חולים שהיו להם ליקויים, מומים ופגמים, ולפעמים הוחלפו שנים או שלושה מסתמים בעת ובעונה אחת. גילם של המנותחים נע בין שנתיים ל־70 שנה.

פרופ' מוריס לוי, שהרצה אתמול בכנס הבין־לאומי של ההסתדרות הרפואית האמריקאית הנערך במלון הילטון בתל־אביב על הנושא החלפת מסתמי־לב במסתמים־תותבים, ציין כי הניתוחים בוצעו במחלקת ניתוחי־לב בבית החולים בילינסון ובשיתוף עם בית הספר לרפואה באוניברסיטת תל־אביב. הוא הזכיר את עוזריו, הד"ר דניאל אשכול, ב. וידנה, ד"ר ו. סלומון ומ. אייגן.

פרופ' לוי הוסיף כי מעקב שנערך במשך שנים אלה אחרי כל החולים שנותחו, העלה כי 80 אחוז מן החולים חיים כיום ומרביתם חזרו לעבודה סדירה ולחיים תקינים.

פרופראנולול להפרעות נפשיות

על טיפול בפרופראנולול במובלים בהפרעות נפש — תרופה מקובלת הניתנת על ידי הרופאים לחולי־לב ואשר נתגלתה באחרונה כתרופה המסייעת לאלה שלקו בהפרעות נפשיות, הרצה ד"ר אברהם עצמון מבילינסון ובית הספר לרפואה באוניברסיטת תל־אביב. תרופה זו ניתנה ל־44 חולים שסבלו מהפרעות נפשיות שונות. התברר כי היא עזרה למרבית החולים, פרט לאלה שסבלו מסכיזופרניה כרונית ומהפרעות נפשיות כתוצאה מנזק אורגני במוח.

אחת המסקנות ממחקר זה היתה כי כאשר חל שיבוש בשיעור הכימיקלים שבגוף האדם, גורר הדבר אחריו גם חוסר־איזון בתכונות הנפשיות. על ידי מתן התרופה אפשר יהיה לאזן את שיעור הכימיקלים בגוף ולאזן גם את התיפקוד הנפשי של האדם החולה.

טרשת העורקים הכליליים

פרופ' ס. דרייפוס, מבית הספר לרפואה באוניברסיטת ת"א ומנהל מחלקה פנימית באיכילוב, אמר בהרצאתו כי מאז 1950 עלה שיעור התמותה בישראל ממחלת טרשת העורקים הכליליים פי שניים וחצי. ב־1950 מתו 80 איש על כל 100 אלף תושבים, וב־1971 207 איש על כל 100 אלף. העליה בתמותה הולכת וגדלה כל שנה.

פרופ' דרייפוס הציע לתושבי הארץ שלא לאכול יותר מדי ובעיקר להימנע מאכילה מופרזת של שומנים מן החי.

המומחים גם מראים כי יש לעסוק בפעילות גופנית, להפסיק לעשן, להפחית את הרעש והצפיפות בערים ובישובים, ולהקטין עד כמה שאפשר את גורמי המתיחות הנוצרים עקב גורמים חברתיים שונים.

לדבריו מי שיוכל להקפיד על שמירת כללים אלה יוכל לשמור עצמו ממחלה זו.

שכונת מונטיפיורי בת"א למלאכה ולמשרדים

התנאי: לא יהוו מיטרד
✱ יופרדו מהמגורים

מאת יהודית וינקלר, סופרת „הארץ"

הויכוח הממושך על עתידה של שכונת מונטפיורי בתל־אביב הוכרע השבוע על ידי הועדה המחוזית לתכנון ובניה בהחלטה ליעד את השכונה למלאכה ומשרדים, תוך הפרדה בינם ובין המגורים ובתנאי שלא יהוו מיטרד לתושבי המקום.

מחוגי ועדת התכנון המחוזית נמסר כי השכונה, השוכנת במקום נמוך בין כביש פתח־תקוה לבין נחל איילון, נועדה כסבבה למלאכה, אך מתוך התחשבות בכמה מאות משפחות הקשורות למקום ומתגוררות בו שנים רבות, ערערה עיריית תל־אביב על הועדה והאיזור למלאכה בלבד. בחוגי העיריה, בלחץ סיעת גח"ל, התגבשה הצעה לשריין שמורה מרחובות השכונה למגורים בלבד. העיריה הקפיאה היתרי בניה ורישוי עסקים למלאכה בהמתינה להחלטתה של ועדת התכנון המחוזית. בהחלטתה קובעת הועדה כי בבנייני מגורים קיימים ואלה שיוקמו לא יותר הפעלת בתי מלאכה, מוסכים ועסקים מסחריים אחרים, ואילו במבנים התופשים מגורים או אזורים שיינבו למטרות מלאכה ומשרדים, יותנה הרשיון באישור עיריית תל־אביב כי מטבעם לא יהוו מיטרד של רעש וריחות לתושבי הבתים הסמוכים. ועדת התכנון המחוזית החליטה לדרוש מהעיריה לקבוע רשימת מלאכות ועסקים שבהפעלתם לא יהיה משום מיטרד. הרשימה טעונה אישורה של ועדת התכנון המחוזית, לפני שיוצאו רשיונות עסק והיתרי בניה חדשים.

המתכננים סבורים כי באורח טבעי הלך ותעלם עם הזמן שכונת המגורים באיזור, כך שבעוד 10 עד 15 שנה ייבדק מחדש יעודה של שכונת מונטפיורי מתוך הנחה כי בכורח המציאות והפך לאיזור מלאכה ותעשיה קלה בצד משרדים ועסקים אחרים שיגרדו אליה מחוסר שטחים פנויים במרכזים עירוניים אחרים.

תיקון

בתשובת אלף שם, סופר „הארץ" באנגליה, לד"ר ישראל כץ (מהותו של הסעודיין 1.3, צ"ל פועלים מרמזים משתכרים למעלה מ־100 ל"י לשבוע, ולא למעלה מ־10 ל"י כפי שנדפס בטעות.

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית
1.3.73

מניות			
בנקים מסחריים			
חברות לאחזקות בנקאיות			
איחוד (מ)	345		341
אי.די.בי. בכ'	273.5	—3.5	274.5
אי.די.בי. ר"ג (ש)	270.5	—3.5	270.5
אי.די.בי. ב' (ש)	351.5		
אגוד (ש)	437	+1	434
איי בריט' ר"מ (מ)	333		
איי בריט' (מ)	329	—0.5	
דיסקונט א' (ש)	690		693
מזרחי (מ)	190	—2	188
פועלים ר"מ (מ)	427		427
פועלים (מ)	408		408
בל"ל (ש)	403.5	—1.5	404.5
בל"ל חדשות (60%) (ש)	400		
בנקים למשכנתאות			
אפותיקאי (מ)	289	—1	287
כרמל (מ)	155	—5	155
משכנת' בנין	262		
פת' משכנת' (מ)	245		
שכון בכ'	244		242
כספות בכ'	250		249
כספות ר"מ	236	—7	241
שכון רג'	258		256
מוסדות מימון ענפיים			
שלהן	134.5	+0.5	135
אוצר לתעשיה	254		254
חקלאות	87.5	—0.5	88
פת' העסקה בכ'	78	—1	
ביטוח			
הסנה	258		254
סהר	244.5	—0.5	250
צור	162	—4	
מסחר ושירותים			
בית הרכב	81	—0.5	
דלק (ש)	228.5		223
דלק (מ)	238		236
קרור 1	449		
קרור 10	409	+1	401
השכל	70	+0.5	
ספנות	220	—9.5	219
צים	380		
מקרקעין, בינוי, פתוח והדרים			
אזורים	249	—4	245
אפריקה 1	327		
אפריקה 10	300	+3	296
הכי הישוב ש'	218	—2	214.5
הכשי הישוב מ'	218	—5	219
כולל בונה כ'	148	—2	145
נכסים	249	—1	246
ישרס	193	—2	191
מהדרין	177.5		176.5
מטעי הדר	107.5		107
משקיעים	124.5	+0.5	
נאות אביב	102.5		100
פרי אור	167		166
ריאלקו	133	—1.5	
רסקו מכ'	116.5	—3.5	120.5
רסקו רג'	97		98
ישפרו	110.5		113
תעשיה			
אליאנס	570		
אלקו 1	109		109
אלקו 2.5	106		
אלקטרה 1	302	—3	
אלקטרה 5	305.5	+1.5	303
ארגמן בכ'	358		
ארגמן (מ)	340	+1	339
אתא ב'	159	—1.5	157.5
אתא ג'	158.5	—0.5	156
דובק	425	—5	420.5
כבלים	209.5		207
טבע (מ)	850	—5	
כימיקלים	57.5		
ל' אפשטיין	76.5	+0.5	
מולר	248		
פיניציה (מ)	125	—1	
פניציה 10	119.5		
ביד הודה	392	+6	395
עסיס	266	+0.5	266
נחושתן	355	+3	
ערד	135		
סבן	138		
תדל	302	—2	300

חבי להשקעות			
אלגר (מ)	104		105
אלרן (מ)	254		253
מרכזית	299.5		
פועלים השקי	300		300
פז	110.5	—4.5	113.5
חלפסון 1	201		
חלפסון 10 (מ)	123	—0.5	124
אמפא	150		146
דיסקונט השק. (מ)	263.5	—1	262.5
מזרחי השק.	125		125
בל"ל השק.	245	—1	244
פריון	118	—1	117
חסותה	117.5	—3	119
יצוא השק.	86.5	+0.5	88
כור	181		181
כלל השק.	228.5	+0.5	227
כלל תעשיות	232.5	—5.5	229
עוז	198.5		
פמ"ה	70		69
נפט			
נפטא	68.5		
לפידות (ש)	140.5	—0.5	
לפידות (מ)	163		
אגרות חוב להמרה			
שטרי הון בל"ל	163	—0.5	162
שטרי הון בל"ל	123.5	—0.5	123
פת' משכנת'	122.5	—2	122.5
הכשי הישוב	109	—0.5	108.5
אלקטרה	212	—2.5	
אתא	107.5	+1	
דיסקונט השק.	128	—2	128
מזרחי השק.	105	—3	105
אי.די.בי. ב'	110		109.5
ישפרו	101		101
מניות הנכחרות במטבע חוץ			
אתיקו א' (מ)	75.5		
8% אתיקו (מ)	103		
7% פ' התעשיה (ש)	214		
6% פ' התעשיה ג' (ש)	176		
6% פ' תעשיה גג (ש)	107.5		
6% פ' תעשיה גג 1 (ש)	106.5	—0.5	
גזית (ש)	79		

אגרות חוב

צמודות לדולר		
5% זוטא ים המלח (ש)	213.5	—1
5% זוטא ים המלח אקס (מ)	130	—5
6% חשמל חטיבה ב' (ש) ●	131	—3.8
חלפסון קלור מאיר 6.5% אג"ח (ש)	87	
הוליס 5	132.5	
הוליס 6	131.5	+0.5
הוליס 7	133.2	+3
הוליס 8	102.1	
הוליס 9	101.6	—0.7
הוליס 10	105	+1
הוליס 11	103	—1
הוליס 13	104.5	+2
הוליס 14	103.2	+0.4
הוליס 15	101.6	+1.5
הוליס 16 אקס	102.9	—6
הוליס 17	104.5	+1
הוליס 18	102	—1.8
הוליס 19	105.7	—3
הוליס 6 פריון	130.7	—0.5
צמודות למדד		
קרן הריבית		
מלוה במוגן 1968		
סדרה א'	166.7	—1.4
סדרה [illegible]	166	
סדרה מ"א	163.6	
מלוה במוגן 1969		
סדרה א'	159.1	—1.4
סדרה ס'	154.9	—2
סדרה מ"א	153.5	+0.7
מלוה קליטה 1962		
אינדקס	132.6	אין מסחר
מלוה קליטה 1963		
אינדקס	132.6	אין מסחר
מלוה קליטה 1964		
אינדקס	138.5	אין מסחר
מלוה קליטה 1965		
אינדקס	110.1	199.5
מלוה קליטה 1966		
אינדקס	118.7	אין מסחר

מפתח: ר"מ — רגילות מבוכרות; א' — מניה א'; ב' — מניה ב'; ג' — מניה ב'; (ש) — על שם; (מ) — מוכ"ז; בלתי מסומנות — מניות רגילות; ● מוכרים בלבד; ✱ — קונים בלבד.

שערי מטבע חוץ בין בנקאיים (Interbank)
אתמול 1.3.1973 באירופה

מסירה מיידית (Spot)

ל"י 1 £ שטרלינג	$ ארה"ב	2.4930/40
ל"י 1 $ ארה"ב	מרקים גרמניים	2.8342/52
"	פלורינים הולנדים	2.8545/50
"	פרנקים שוויצריים	3.1225/325
"	פרנקים בלגיים	39.40/45
"	פרנקים צרפתיים	4.5100/5200
"	לירות איטלקיות	561/563
"	ינים יפניים	265/266

מסירה מאוחרת (Forward)

חודש:	£/$ 2.4867/82	$/פר"ש 3.1085/205	$/מר"ג 2.7912/72
חודשיים:	" 2.4790/805	" 3.0975/1105	" 2.7712/72
3 חודשים:	" 2.4725/40	" 3.0905/1025	" 2.7617/77
6 חודשים:	" 2.4535/50	" 3.0737/888	" 2.7222/332

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
ארלון ($ 31% / אינדקס 69%)	124.03	120.99
דקל	476.4	453.5
ברוש	204.4	194.7

המנהל: חברה להשקעות של בנק דיסקונט בע"מ

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר יחידה	מחיר פדיון	מחיר שוק
צבר	291.4	277.6	284.5
ארז	141.4	134.7	138.1
איתן	118.80	—	115.89

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ

BBC LONDON
BUSINESS ENGLISH 15.— ל"י
LETTER WRITING 15.— ל"י
SCIENCE ENGLISH 15.— ל"י
AVIATION ENGLISH 24.— ל"י
MARITIME ENGLISH 18.— ל"י
להשיג בסוכנות של שרות השדור הבריטי רח' קרליבך 11, ת"א.

THE AMERICAN JEWISH COMMITTEE — ISRAEL OFFICE
THE ISRAEL INTERFAITH COMMITTEE
invite their Jewish, Christian and Moslem friends to an
INTERFAITH MEMORIAL MEETING
commemorating the men, women and children who lost their lives in the tragic plane crash in the Sinai Desert
Monday, March 5, 1973 5—6 p.m.
Morris Schaver Auditorium — Bet Agron
37 Rechov Hillel, Jerusalem

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה ללא עת של אשתי, אמנו ואחותנו היקרה
אידה מדנס ז"ל
לבית שפנגלט
מבשאנוב — פולין
הלויה תצא היום, יום שישי כ"ח אדר א' תשל"ג (2.3.73) בשעה 11.30 לפנה"צ, מבית החולים תל־השומר ביתן ותתקיים בשעה 12.30 בבית העלמין בחולון.
אוטובוס יעמוד לרשות הבאים.
המשפחה המתאבלת

אנו מודיעים בצער על מותה הפתאומי של אשתי, אמנו ובתנו היקרה
טובה גילר ז"ל
הלויה תתקיים היום, יום ששי, כ"ח באדר א' תשל"ג (2.3.73) בשעה 11.00 ותצא מבית הלויות העירוני רח' דפנה 5 תל־אביב לבית העלמין בחולון.
השרויים באבל:
בעלה: נתנאל גילר
בנותיה ובניה: שולמית פלג ומשפחתה
שרה שאוב ומשפחתה
ישראל גיל ומשפחתו
חיים גילר ומשפחתו
וכל בני המשפחה בארץ ובחו"ל

לאבן עזרא יוחנן
עמך באבלך על מות
אמך ז"ל
מפקדי וחיילי יחידה ד.צ. 2300 צה"ל

כרמל אחוזה טכסי
משתתפים בצער המשפחה על מות חברנו
ד"ר ילינק ריכרד

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו
יפה (שינדל) פרוגל ז"ל
תתקיים אזכרה וגלוי מצבה בבית העלמין בחולון ביום ב', ב' באדר ב' 6.3.73 בשעה 16.00.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים ליד בית הדר בת"א בשעה 15.15, וברח' אבישי רמת גן בשעה 15.30.
תודתנו לכל מנחמינו בע"פ ובכתב
בעלה: אריה פרוגל
בניה: פנחס פרג ומשפ'
משה פרוגל ומשפ'

להרשקוביץ צבי
אתך באבלך על מות
אחיך
הנהלת ליאו גולדברג בע"מ
וצוות העובדים

על פטירתו הפתאומית של יקירנו
ישראל גרטנר ז"ל
אבלים
מהנדס י. דימנט בע"מ
חברה קבלנית לבנין ולעבודות ציבוריות
והעובדים

למר י. מ. גלעדי
מנהל כללי של המחלקה לכספים בירושלים
השתתפותנו הכנה באבלך במות
אחיך ז"ל
הסוכנות היהודית לא"י
המחלקה לעליה וקליטה

תודתנו נתונה לכל ידידינו וחברינו שניחמונו בעל פה ובכתב בהלקח מאיתנו ללא עת ביום 20.2.1973 יקירנו
יעקב פרבר ז"ל
(מקרית ישמח משה)
אשתו: שרה
אחיותיו: בינה קאופמן
גרטרוד סלומון
ויתר בני משפחה

למר י. מ. גלעדי
מנכ"ל מחי הכספים של הסוכנות היהודית
השתתפותנו הכנה במות עליך אחיך
[illegible]
אורי ז"ל
עמיגור — ניהול נכסים בע"מ
מועצת המנהלים, ההנהלה והעובדים

לחברתנו בעבודה [illegible]
לאה זוקין ומשפחתה
אתך באבלך על מות
אביך ז"ל
חרושת חומרי נפץ בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים

לחברת מדיג'וס בע"מ
עימכם באבלכם על מותו של מנהלכם
ד"ר בוריס קישון ז"ל
התאגדות למוצרי הדר ושימורים
והמפעלים המאוגדים בה

לאתי והבנות, ולמשפחת מימרן
אתכם אנו באבלכם הכבד, בהלקח מכם ללא עת חברנו היקר
רמי מימרן ז"ל
חבריו לעבודה
ההנהלה ומורשי החתימה והפקידים
בבנק ברקליס דיסקונט
אזור ירושלים

למר י. מ. גלעדי
המנהל הכללי של המחלקה לכספים, הסוכנות היהודית
השתתפותנו הכנה באבלך על מות אחיך
אורי גלס ז"ל
ותנחומינו לך ולמשפחה
מבקר הסוכנות היהודית
המנהל הכללי
ועובדי משרד המבקר

הננו מודיעים בצער על פטירתו של
ד"ר ריכרד ילינק
משפחת ילינק
משפחת יעלי
משפחת ריבס

למר **ליאופולד זילברמן**
אתך באבלך על פטירת אביך
שלמה זילברמן ז"ל
אמישראגז

תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובעל־פה במות יקירנו
פרופ' ד"ר זיסמן מונטנר ז"ל
גלי מונטנר (לבית מאטיק)
יהושע מונטנר ומשפחתו

לחברנו **לוי יצחק ומשפחתו**
תנחומים במות
האב ז"ל
הנהלת קואופרטיב „דן"
החברים והעובדים

במלאת שלושים לפטירת ראש משפחתנו היקר
ברוך מ. מילר
ז"ל
תערך אזכרה וגלוי המצבה
בבית העלמין הישן בחוף הכרמל, ביום שני, א' אדר ב' תשל"ג, 5 במרץ 1973 בשעה 3.00 אחה"צ.
הסעה תצא מבית המנוח, דרך הים 22, בשעה 2.30.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובעל־פה.
המשפחה

למנהלנו
מר **ליאופולד זילברמן**
אנו מתתפים באבלך על פטירת אביך
שלמה זילברמן ז"ל
ראנד
חברה למכשירי מטבח ובית בע"מ

בית הספר הארצי
משטרת ישראל
משתתף בצערה של
שוטרת **מזל לוי**
במות עליה
אביה ז"ל

חידון סאליק

בכל יום ששי
בנוסף השבועי של הארץ

תנור חימום ווליס (דגם 75)

מתנת חברת אמקור

ועוד שפע פרסים יקרי-ערך

אוניברסיטת קורנל

המחלקה ללשונות וספרויות שמיות

הודעה

בוגרי אוניברסיטאות בעלי תואר של B.A. או M.A. יתקבלו ללימודי השתלמות, במקצועות המפורטים למטה, לשם קבלת התואר של דוקטור לפילוסופיה:

ספרות המקרא
ארמית
ראשית הנצרות
ספרות עברית חדשה
פילוסופיה עברית של ימי-הביניים
היסטוריה של עם-ישראל
(מראשית ימי-הביניים ואילך)
המחשבה היהודית בעת החדשה
ספרות ערבית
מחשבת האיסלאם

בקשות לשם התקבלות בבית-הספר ללימודי השתלמות של קורנל, בצירוף תעודות מתאימות ולא פחות משתי המלצות, תתקבלנה עד ה-10 באפריל, 1973. קיימת אפשרות של סיוע כספי מסוים למועמדים בעלי השגים מדעיים ניכרים.

לשם קבלת ידיעות נוספות יש לפנות אל:

CORNELL UNIVERSITY
Department of Semitic Languages and Literatures
166 Rockefeller Hall
Ithaca, N.Y. 14850

אוניברסיטת תל-אביב

מהודה לרישום ולקבלה

מודיעה על

המשך רישום מועמדים ללימודי המוסמך (לקראת תואר שני)

למכון לקרימינולוגיה ולמשפט פלילי

רשאים להירשם בוגרי אוניברסיטה שציונם הוא „טוב" לפחות: במשפטים, בפסיכולוגיה, בסוציולוגיה או במדעי החינוך, בביה"ס לעבודה סוציאלית, מסיימי ביה"ס לרפואה. במקרים מיוחדים יוכלו גם בוגרי חוגים אחרים להגיש את מועמדותם, ובקשתם תובא לדיון בפני ועדת הקבלה.

הרישום יסתיים ביום ה', כ"ט באייר תשל"ג 31.5.73. עקב מספר המקומות המוגבל, לא תהיה אפשרות לטפל בבקשות לאחר מועד זה.

טופסי רישום ניתן לקבל על ידי פניה על גבי גלויה, או אישית במשרד הרישום, בנין מכסיקו, קרית האוניברסיטה, רמת-אביב.

שעות הקבלה:

בימים א' — ה' בשעות 08.00 — 14.00
בימי ד' גם בשעות 15.00 — 17.00
טלפון: 3-2-411191

אולפן אמריקאי

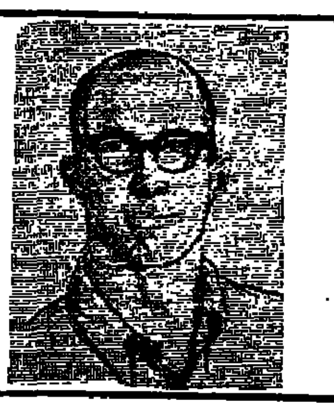

אנגלית שוטפת

- תל-אביב: רח' דיזנגוף 158;
- ירושלים: רח' שלמון 1 (כיכר-ציון);
- חיפה: רח' ביאליק 13;
- באר-שבע: רח' העצמאות, בנין קולנוע „שביט".

שעות הקבלה: בימים א', ב', ג', ד', ה' מ-16.00 עד 20.00.

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה לרפואה
הועדה ללימודים מתקדמים

רישום ללימודי „מוסמך" לשנת הלימודים תשל"ד 1973/74

בפקולטה לרפואה מתקיימים לימודים ב-5 תכניות המעניקות למסיימים את התואר „מוסמך". הם כוללים כ-400 שעות לימוד ועבודת גמר. לקבלה נדרשת תעודת „בוגר" של האוניברסיטה העברית, בציון כללי „טוב" או תעודה מקבילה על מוסד גבוה אחר בארץ ובחו"ל, ברמת הישגים דומה.

ההרשמה לכל התכניות תסתיים ב-31.8.73.

מדעי הרפואה הבסיסיים:

ללימודים אלה, המשותפים לפקולטה לרפואה ולמדעי הטבע, מתקבלים גם תלמידי רפואה שסיימו את לימודיהם הפרה-קליניים והמפסיקים את לימודיהם לשנה אחת לפחות. למסיימים יוענק התואר „מוסמך למדעי הטבע" (M.Sc.) במדעי הרפואה הבסיסיים. מסלולי ההתמחות הינם: אנטומיה, ביוכימיה, ביולוגיה התפתחותית, פיסיולוגיה, פרמקולוגיה, פתולוגיה, תזונה ואנדוקרינולוגיה. ההרשמה תתקיים במזכירות המדור ללימודים מתקדמים, ביה"ס לרפואה שבמרכז הרפואי בעין-כרם (טלפון 02-38441, קו פנימי 007). יעוץ לתלמידים יינתן במזכירות ועדת הלימודים של מדעי הרפואה הבסיסיים (טל' 02-38441, קו פנימי 007).

נאורוביולוגיה:

לימודים אלה מעניקים למסיימים את התואר „מוסמך למדעי הטבע" (M.Sc.) בנאורוביולוגיה (מדעי הטבע). עבודת גמר ניתן לבצע באחד התחומים הבאים: נאורואנטומיה, נאורופיסיולוגיה, נאורופרמקולוגיה, נאורופתולוגיה, נאורואנדוקרינולוגיה ופסיכו-פיסיולוגיה. ההרשמה והיעוץ יתקיימו במזכירות המדור ללימודים מתקדמים, ביה"ס לרפואה שבמרכז הרפואי בעין כרם (טלפון 02-38441, קו פנימי 007).

מיקרוביולוגיה:

לימודים אלה, המשותפים לפקולטה לרפואה ולמדעי הטבע, מעניקים למסיימים את התואר „מוסמך למדעי הטבע" (M.Sc.) במיקרוביולוגיה עבודת גמר ניתן לבצע ביחידות ובמחלקות הבאות: אימונולוגיה, ביולוגיה מולקולרית, אנטומולוגיה, בקטריולוגיה, בקטריולוגיה רפואית, הלמינטולוגיה, וירולוגיה, כימיה מיקרוביולוגית, מיקרוביולוגיה קלינית, מיקרוביולוגיה שימושית, פרוטוזואולוגיה. ההרשמה תתקיים אצל הגב' א. בליזובסקי במזכירות הפקולטה למדעי הטבע (טל' 531221 קו פנימי 312). יעוץ לתלמידים יינתן במזכירות המכון למיקרוביולוגיה, ביה"ס לרפואה (טל' 02-38441, קו פנימי 022).

מדעי הרוקחות:

ללימודים אלה, המתקיימים בביה"ס לרוקחות, מתקבלים בעלי תואר „בוגר" לרוקחות B. Pharm. או תואר המקביל לו. למסיימים יוענק התואר „מוסמך למדעי הרוקחות" (M. Pharm.) הלימודים מתקיימים בשני מסלולים: הכימי והפרמקולוגי-רוקחי. עבודת גמר ניתן לבצע במחלקות: כימיה פרמצבטית, פרמקולוגיה שימושית, רוקחות, פרמקוגנוזיה, המעבדה לכימיה של חומרי טבע. ייעוץ והרשמה יתקיימו במזכירות ביה"ס לרוקחות שבמרכז הרפואי בעין כרם (טלפון 02-38441, קו פנימי 075).

בריאות הציבור:

לימודים אלה מעניקים למסיימים את התואר „מוסמך לבריאות הציבור" Master (M.P.H.) of Public Health הלימודים ועבודת הגמר מתבצעים במחלקה לרפואה חברתית ואצל מורים מספר במחלקות אחרות. הלימודים כוללים בנוסף לעבודת הגמר כ-900 שעות לימוד שניתן לבצע במשך שנה אחת או לחלקן לשנתיים. התכנית מותאמת לרופאים, רופאי שיניים, רופאים וטרינריים, מהנדסים, אחיות, מחנכי בריאות, עובדים סוציאליים וכן בוגרים במדעי הטבע והחברה המכשירים עצמם לעבודה מעשית, מחקר או הוראה בשטחים שונים של רפואה חברתית ובריאות הציבור. ההרשמה במזכירות המדור ללימודים מתקדמים ביה"ס לרפואה (טל' 02-38441 קו פנימי 007). יעוץ במזכירות המחלקה לרפואה חברתית (טל' 02-38441 קו פנימי 573).

כן מקיימת תכנית זו לימודים בקורס בינלאומי בשפה האנגלית; יעוץ ופרטים כנ"ל.

פרסי לימוד מוענקים לתלמידים לאור הישגיהם בלימודי ה„בוגר"

כן קיימות אפשרויות של תעסוקה במחקרים בהוראה הבוגרי.

בית הספר הריאלי העברי בחיפה

הרשמת תלמידים חדשים לשנת הלימודים תשל"ד
לכתות-היסוד ב' — ו'
(שנות הלימודים השניה עד השישית)

תתחיל ביום ראשון, ל' באדר א' תשל"ג, 4.3.73

פרטים הרשמה לכתות ב'-ו' יסודיות במשרד ההרשמה בבנין הראשי של ביה"ס בהדר-הכרמל, ביום הראשון של ההרשמה בשעות 08.30 — 13.00, ובכל יום בשעות 12.00 — 13.00, ובימים ב' ה' גם בשעות 16.00 — 17.00; וכן במזכירות כתות היסוד בחטיבת הדר-הכרמל, רח' קסל פינת שמריהו לוין; בחטיבת מרכז-הכרמל, דרך הים 10; ובחטיבת אחוזה, רח' קרית-ספר — בכל יום בשעות 10.30 — 11.30.

הערה: בימי חול המועד פסח — בשעות 12.00 — 13.00 במשרד ההרשמה בבנין הראשי בהדר בלבד!

שכר לימוד מדורג: כתות היסוד של ביה"ס מוכרות כמעמד של כתות מוכרות על ידי משרד החינוך והתרבות, והוא בגן שכר-לימוד מדורג לפי המשפחה, שנקבע ע"י משרד החינוך. על ידי כך ניתנת אפשרות ללמוד בכתות אלו גם לתלמידים מוכשרים, שהוריהם בעלי אמצעים מוגבלים.

אוניברסיטת חיפה

מודיעה

כי נמשכת ההרשמה לשנה"ל תשל"ד

ללימודי תואר ראשון בחוגים:
במדעי הרוח
בבית-הספר לחינוך (כולל המחלקה להכשרת מורים ובית"ס לחינוך של התנועה הקבוצית — „אורנים")
במדעי החברה
בבית-ספר לעבודה סוציאלית
במכללת עמק יזרעאל „אהל שרה"

ללימודי תואר שני בחוגים:
ספרות עברית; הסטוריה של עם ישראל;
הסטוריה כללית; אנגלית; חינוך;
סוציולוגיה; מדעי המדינה

וללימודי ספרות — למודי תעודה

ההרשמה נמשכת עד יום ה' י"א באדר ב' (15.3.73)

בחינת המיון הכלל-אוניברסיטאית
תערך ביום ב' כ"ט באדר ב' (2.4.73).

המועמדים מתבקשים לעיין במדריך לנרשמי מלשנה"ל תשל"ד בכל הנוגע למועדי בחינות הכניסה ולתהליכי הרשמה וקבלה.

חוברות הסברה וטפסי הרשמה ניתן להשיג בנקודות מכירה הבאות:

1. מפעל השכפול של אגודת הסטודנטים באוניברסיטת חיפה, בימים א' — ה' בשעות 09.30 — 17.30.
2. חיפה — ההדר, רח' החלוץ 22.
3. קרית מוצקין — פינת הנשיא, ויצמן 10.
4. צפת — גרינבאום ואב, בנין מלון יאיר, רח' ירושלים 59

סטודנטים המעוניינים לרכוש את החוברות בדואר, מתבקשים לצרף המחאת דואר ע"ס 3.25 ל"י לפקודת אגודת הסטודנטים באוניברסיטת חיפה והחוברת תשלח לביתם. חיילי צה"ל הפונים באמצעות הדואר הצבאי, יקבלו חוברות ללא תשלום.

עירית רחובות — המחלקה לחנוך

הודעה להורים

רישום מוקדם של ילדים לגנים עירוניים בגיל 4 (ילידי 1969), יתחיל ביום 4.3.73

פרטים במודעות על לוחות המודעות העירוניים

במחוז ירושלים

החלה ההרשמה לקורסי בוקר

בנושאים הבאים:

- ✶ גזירה ותפירה שמושית
- ✶ גזירה ותפירה בגדי ילדים
- ✶ גזירה ותפירה לפי "בורדה"
- ✶ קרמיקה אמנותית

נמשכת ההרשמה לקורסי ערב

פרטים והרשמה: רח' יפו 68, טל. 233367, 226455 ת-ם (בית סלומון).

המכון להשתלמות מקצועית משלבת

משרד העבודה

אורט ישראל

משרד החינוך והתרבות

קורס שנתי להכשרת עתודה של מנהלים לבתי-ספר יסודיים

משרד החינוך והתרבות עומד לקיים בשנת תשל"ד קורס שנתי להכשרת עתודה של מנהלים לבתי-ספר יסודיים, ממלכתיים וממלכתיים-דתיים (מחוז ב'), התנאות הקורס בשנת הלמודים הנוכחית.

הקורס יתקיים בעיקרו בבית-ספר לעובדי הוראה בכירים בירושלים, בתנאי פנימיה, על חשבון המשרד.

התלמידים יקבלו בשנת למודיהם את משכורתם הקבועה, אך לא יותר ממשכורת משרה אחת. עובדי הוראה המעונינים להגיש את מועמדותם לקורס ימלאו טופס מיוחד של המנהל הכללי (תשל"ג-שכפול / 8) מיום כ"ד באדר א' תשל"ג (26 בפברואר 1973) וישלחו בהתאם.

הטופס נשלח אל כל מוסדות החינוך.

אוניברסיטת חיפה

ביה"ס המשותף

רישום תלמידים לשנה"ל תשל"ד

יתחיל ב-4.3.73 וימשך עד 18.3.73

יתקבלו ילדים גילאי 11 עד 14 (כולל 14)

ההרשמה במשרד ביה"ס באוניברסיטת חיפה-חדר 156, בשעות הבוקר 8.30 — 12.00.

ההורים מתבקשים להביא את תעודות השליש הראשון של שנה"ל הנוכחית של המועמדים להרשמה.

אוניברסיטת הנגב

באר-שבע

מודיעה

נמשכת ההרשמה לסמסטר ב' תשל"ג

ללימודים לקראת התואר השני (M.Sc.) במדעי הטבע:

כימיה (בחסות מדרשת פיינברג של מכון ויצמן למדע)
פיסיקה (בחסות מדרשת פיינברג של מכון ויצמן למדע)
ביולוגיה (בחסות האוניברסיטה העברית, ירושלים)

ללימודים מתקדמים במדעי הטכנולוגיה (מטעם הטכניון מ.ט.ל. חיפה):

הנדסת מכונות, הנדסת חשמל, הנדסה כימית, הנדסת חומרים, הנדסת תעשיה וניהול.

הלימודים בסמסטר ב' תשל"ג יחלו ב-11.3.73.

המעונינים בקבלת פרטים נוספים וטפסי הרשמה, מתבקשים לפנות אל מזכירות ללימודי מוסמכים, אוניברסיטת הנגב ת.ד. 2053, טל' 2209, (057)4404, או אישית לחדר מס' 25 במלון עין-גדי (לשעבר) בין השעות 11.00—13.00 (מלבד יום ו').

המכון לפריון העבודה והייצור

היחידה לסחר וחקר צרכנים

קורס לחקר צרכנים (שווקים)

מיועד: למנהלים ולאחראים לשיווק.

משך הלימודים: כחודשיים, פעמיים בשבוע, בשעות 17.00 עד 20.00.

תשקיף ישלח לפי פניה בטלפון או בכתב

- פרטים והרשמה: תל-אביב, רח' סולד 4, טל. 253131 שלוחה 317.

ביה"ס להנדסאים

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית

מודיע על סיום ההרשמה בחיפה

א) לכתות מסלול יום (מועד מרץ)

הנדסאי אלקטרוניקה (שלישית)	הנדסאי מכונות (שלישית)	הנדסאי בניה (רביעית)

ב) לכתות מסלול הערב (נפתחו ביום 11.2.73)

הנדסאי חשמל	הנדסאי כימיה

ג) לכתת קדם הנדסאים (רביעית)

תנאי קבלה:

1) מתקבלים לכתות ההנדסאים גומרי י"ב תיכון או תיכון מקצועי בעלי תעודות גמר או תעודות בגרות (אינטרנית או אקסטרנית).
2) מתקבלים לכתות קדם ההנדסאים גומרי י"א תיכון או תיכון מקצועי, לרבות גומרי בתי ספר תלת שנתיים.

ההרשמה מיד — חצר הטכניון, הדר הכרמל. כל יום בין השעות 08.00 — 13.00 ובימים א' ג' ה' בשעות 16.00 — 18.00 (טלפונים 530265, 661151 קוים 45, 7).

בסמ"ת

בית הספר להנדסאים וטכנאים

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

יום טכני

צבור התלמידים, ההורים, המחנכים ואנשי התעשיה מוזמן לסיור ב„יום הטכני"

אשר יערך בבית ספרנו, רח' בלפור פינת מסדה, בימים שני ושלישי, 5 ו-6 במרץ 1973.

בכל יום יתקיימו שני סיורים מודרכים:

סיור ראשון מתחיל בשעה 15.15
סיור שני מתחיל בשעה 18.15

במסגרת היום הטכני ניתן לראות מדגם מייצג של כל אחת ממחלקות בית ספרנו ולקבל מידע על האפשרויות הפתוחות בפני כל תלמיד עם כניסתו לביה"ס.

ייעוץ והכוון למועמדים לשנת הלימודים תשל"ד לכתות ט' ולכתות ח' — נמשך.

פרטים נוספים ניתן לקבל במזכירות בית הספר, טלפון 661150 שלוחה 26.

שלח

שרות יעוץ לאלה הרוצים להתקבל לאוניברסיטאות בחו"ל, ולאלה המתקשים להתקבל.

השרות כולל יעוץ אישי, התכתבות, קביעת היעד המתאים לך, מילוי טפסים, תרגומים — כל מה שדרוש בכדי להתקבל.

ת.ד. 29259 ת"א, טל. 03-243224.

משרד החנוך והתרבות

המחלקה להכשרת עובדי הוראה

מועצה אזורית באר טוביה — מכללה בין איזורית "אחוה"

מודיעה על:

פתיחת ההרשמה לשנה"ל תשל"ד

למסלולי הכשרה הבאים: —

גננות א' משך הלימודים שנתיים.
תתקבלנה תלמידות בוגרות י"ב כיתות, כמו כן תתקבלנה מועמדות מבוגרות מסיימות שרות בצה"ל שאין להן השכלה פורמלית מלאה במידה שתמצאנה מתאימות ע"י ועדת קבלה מיוחדת.

גננות ב' עוזרי גננת, עוזרות פדגוגיות משך הלימודים שנה אחת.
תתקבלנה מועמדות בוגרות י' כיתות בנות 17 ומעלה.

מטפלות מחנכות במעוני יום משך הלימודים שנתיים.
שנה ראשונה בוקר שנה שניה עבודה מעשית בשכר והשתלמויות בערב.
תתקבלנה מועמדות בוגרות י' כיתות מעל גיל 18.
תלמידות שתתקבלנה תופיע בהלואות מותנות המוצבה בתנאים כמקובים למענקים.

אין פנימיה במסגרת המוסדות.

פרטים נוספים באמצעות דאר או טלפון

מכללת „אחוה" (ליד קסטינה- בכניסה למושב יונן)
ת.ד. 85 קרית מלאכי טל. 96283 — 055.

مكان من الأصل

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

מירוץ נגד הזמן להפשרת הקפאון

הכח — מרמורק במאבק קצוות ✶ הפועל ת"א מול מכבי פ"ת ✶ שמשון בחיפה נגד מכבי ✶ הפועל פ"ת יארח את בית"ר ירושלים ✶ נתניה — באר שבע

ליגה לאומית

מאת סופר „ספורט הארץ"

כאשר שלוש קבוצות הצמרת משחקות בביתן, דשתי האחרונות בדירוג כופיעות במגרשים זרים, אין לצפות לכאורה לשינויים מרחיקי לכת במחזור ה־23 של הליגה הלאומית, סיפ־תת מחר את סידרת המשחקים הבין־משטחיים.

אבל כיוון שכבר הוכח הפונה לא פעם, כי התחזיות לחוד — ומציאות לחוד, קשה להניח כי המצב יוקפא לשבוע נוסף. תמונה כחזורים לפני סיום המערכה היבנה, סוף סוף, לחול התצורות בשמעותיה — מפני שהד זמן קצר הקבוצות מסוייכות עלולות לאחר את המועד, בין אם הן רצות לאליפות, בין אם בגבהן היחלצות בירידה.

הראשון נגד האחרון

הכח רמת־גן יארח במשחק הקצות של השבת את הפועל מרמורק, המב־לה סיכוי התאוששות אחרי שצימצם את הפער בתחתית לשתי נקודות בלבד. לרוע מזלה של מרמורק, אין הכח היריב המתאים שיסייע לה בהאבקתה, כי גם יהודה בפיסגה צובבם לשתי נקודה. הכוחו העיקרי לאליפות ודאי יסיק את המסקנה הנכונה במשחקיה האחרונים, ואם יספר את כוח המחק שלו — אין ספק שינצח.

כבמקומו של הפועל תל־אביב פי־רושו של דבר, כי יהיה עליו לנצח את מכבי פתח־תקוה במשחק הבי־תי בבלומפילד (ב־3 — הסעה הראי־שית כמהר), כדי שלא לאבד כסי־כויי להדביק את הכח. זה אמנם הציבור הוגיתי כי מכבי פתח־תקוה,

טבלת הליגה הלאומית

.1	הכח רמת־גן	22	12—28	32
.2	הפועל ת"א	22	22—36	30
.3	הפועל ירושלים	22	15—21	26
.4	מכבי פ"ת	22	29—33	25
.5	מכבי יפו	22	15—24	24
.6	הפועל באר־שבע	22	28—30	23
.7	הפועל כפר־סבא	22	18—20	23
.8	מכבי תל־אביב	22	20—21	22
.9	מכבי חיפה	22	26—23	22
.10	בית"ר תל־אביב	22	21—20	21
.11	הפועל חיפה	22	25—23	20
.12	בית"ר ירושלים	22	24—18	20
.13	מכבי נתניה	22	30—18	18
.14	הפועל פ"ת	22	23—16	16
.15	שמשון תל־אביב	22	35—25	16
.16	הפועל מרמורק	22	33—20	14

אף שהוא מדורג רביעי, יחסר את השאפתנות המפויה של יריבו והיה זו על כן הפתעה, אפילו יסיים בתיקו.

הסיכוי התיאורטי למלא תפקיד מכריע בשלב הסופי של המאבק על הכתר, ודאי יהרבן את הפועל ירו־שלים במשחקו הביתי נגד מכבי יפו. אבל אין לשכוח, כי יפו איננה מהק־בוצות הנשברות בנקל, והעובדה שהיא עשויה לתפוס את מקומה הש־לישי של יריבתה — אם תנצח בבפ־תיע — היא בעלת משמעות רבה.

סוד ההצלחה

ארבע קבוצות נוספות, מלבד מר־מורק, יהיו מעורבות מחר במישרין בקלחת התחתית. מבין אלה, המגוד ביותר מצבו של שמשון — הן בגלל משחק החוץ שלו נגד מכבי בחיפה, הן בשל הפרש שעריו הגרוע במקום ה־15. אחרי סידרת כשלונות רצופה אין כל סיבה להאמין, כי דווקא בחי־פה יגלה לפתע שמשון מחדש את סוד ההצלחה. מקומו התשיעי של מכבי חיפה לכאורה מאפשר לו לשחק בשלווה, ולנצל את יתרונו הביתי, אבל שאננות כזו עשויה להועיל לשמשון ולסייע לו לעשות את מה שאינו צפוי.

משחק התחתית המובהק של המח־זור יהיה בפתח־תקוה בין הפועל המקומי לבית"ר ירושלים, המדורגים במקומות ה־14 וה־12. אחרי מהפיכת־ החצר בפתח־תקוה, עם פיטורי המאמ־ן רוזבה רוזנבוים ומינויו של בועז קופמן במקומו, צפויה התעוררות מבעיתו בקבוצה להצדיק צפו הב־. אבל החולשה שמגלה פתח־תקוה במשך כל העונה אין בה כדי לשמש ערובה להצלחה מיידית, בפרט לא נגד יריב מסוגו של בית"ר ירושלים, שהיה גם הוא את מאבקו לפני כמה שבו־עות ומאז לא נחל שום הפסד.

הזדמנות לנתניה

למכבי נתניה יהיה מחר עוד הז־דמנות להתרחק מהאיום הישיר של הנשירה, אבל נראה שיהיה עליו לגלות יותר רצינות ויעילות — כדי שלא להתאכזב פעם נוספת גם לאחר משחקו הביתי נגד הפועל באר־שבע.

כל יתר המשחקים אינם בעלי חשי־בות מיוחדת לגבי הדירוג. מכבי תל־אביב יארח בשעה 1 בבלומפילד את הפועל חיפה, ובגלל כושרו המאכזב כל מה שניתן לצפות מהאלוף הוא התיקו ה־15 בעונה זו, גם מפני שהי־ריב החיפאי אינו כנראה מסוגל להרבה יותר מזה.

שקול יהיה כן הסתם גם המיפגש בכפר־סבא בין הפועל המקומי לבית"ר תל־אביב, שחוסר יציבותו עלול לעלות לו בהפסד נוסף — או להקנות לו נצחון מפתיע.

אופניים

סירוץ אופניים לבוגרים ולנוער, לאורך 77 ק"מ, יהיה מחר משעה 7 בבוקר במסלול רמלה—באר־שבע.

כדורמים

משחקי הגמר בליגת החורף לנוער עד גיל 16, בכדורמים, יהיו מחר משעה 9 בבוקר בבריכת מכון וינ־גייט. פירוט המשחקים: הפועל ת"א — הפועל גבעת־ברנר, הפועל בת־ים — בית הנוער העברי בירושלים, הפועל ת"א — הפועל בית־יצחק, הפועל בת־ים — הפועל פתח־תקוה, הפועל גבעת־ברנר — הפועל בית־יצחק, בית הנוער בירושלים — הפועל פתח־תקוה.

קליעה

שתי תחרויות קליעה יהיו מחר משעה 9 בבוקר. בתל־אביב תחרות באקדח אויר; באילת־השחר — התמודדות בין מחוז הצפון למחוז היכון.

שוער בית"ר תל־אביב, שמואל דוד, ברגע של חוסר אונים — לאחר כיבוש שער היתרון לזכות מכבי תל־אביב, בדרבי העירוני שהסתיים במחזור הקודם ב־1:1. (צילום: אסף קוטין).

הפועל ראשל"צ (נגד חולון) עשוי לחולל מיפנה חדש

בני יהודה מול רמת עמידר במחוז הדרום

ליגה א'

מאת סופר „ספורט הארץ"

עם תחילת המפנה במירוץ לכרי־שת הכרטיס הלאומי, בפתיחת השליש האחרון של משחקי ליגה א', אפשרי מחר חילוף נוסף בעמדת הצמרת במחוז הדרום, בה מקדים הפועל חו־לון את בני־יהודה בנקודה.

המובילים מחולון יוצאים מחר למאבק קשה ו„מריח הפתעה" נגד קבוצת התחתית של הפועל ראשון־לציון (מדורגת 15, במספר נקודות זהה למדורגת 14, הפועל אילת, שהבא למיפגש־חוץ בבאר־יעקב). באותה שעה (ב־3 אחר־הצהריים בבבעתיים) יארחו בני־יהודה את מכבי רמת־עמידר (מדורג 9), שאין לו דאגות־תחתית. אם ינצחו בני־יהודה יעלו שוב לראש הדירוג, בכל מקרה שחולון תאבד אפילו נקודה אחת.

צמרת ליגה א' — דרום

.1	הפועל חולון	20	31—11	32
.2	בני־יהודה	20	38—17	31
.3	הפועל יהוד	20	32—26	25

יתר משחקי מחוז הדרום: הפועל דימונה — הפועל לוד, מכבי שעריים — הפועל אשדוד, הפועל רמלה — בית"ר רמלה, הפועל קרית־אונו — הפועל בית־שמש.

תקותה של עכו

במאבק במחוז הצפון צפוי שבוע נוסף של רגיעה, כאשר המוליך את הטבלה, הפועל חדרה, נהנה מיתרון מוחלט של 5 נקודות — יתרון שה־פועל עכו, המדורג שני, מקווה לצמצם ממנו מחר שתי נקודות. החדרתים יוצאים למשחק־חוץ קשה בהרצליה, נגד המכבי המקומי המדורג שלישי, שעד לפני שבועות מעטים עוד קיווה להתמודד על הבכורה. עכו, שתארח בביתה את קבוצת מרכז הטבלה של הפועל נהריה (מדורג 11), מצפה לנצחון ביתי, ומנגד לכשלון של חד־רה — כדי לפתוח „דף חדש" במאבק על כרטיס העליה.

צמרת ליגה א' — צפון

.1	הפועל חדרה	20	43—12	34
.2	הפועל עכו	20	29—18	29
.3	מכבי הרצליה	20	27—17	25

יתר משחקי מחוז הצפון: הפועל טבריה — הפועל מחנה־יהודה, הפועל טירת־הכרמל — הפועל צפת, הפועל נהלאל — הפועל מגדל־העמק, הפ־ועל קרית־שמונה — הפועל הרצליה, הפועל גבעת־חיים — הפועל רמת־גן, הפועל בני־נצרת — בית"ר נתנ־יה.

דרום אפריקה חוזרת לגביע דייויס

תחל היום בהתמודדות עם טניסאי אורוגוואי

טניס

יוהנסבורג, 1 (סוכנות „ספורט הא־רץ"). נבחרת גביע הדייוויס של דרום־אפריקה תשתתף השנה שוב בתחרויות אלה — לאחר שבשנים האחרונות לא הורשתה ליטול בהן חלק. דרום־אפריקה הושעתה ב־1969 לתקופה בלתי מוגבלת, על־ידי הה־אחודה הבינלאומית, בגלל מדיניות ההפרדה הגזעית הנהוגה בה.

כדי למנוע חיכוכים עם מדינות אפריקאיות אחרות, שאינן מוכנות להתמודד עם דרום־אפריקה, שובצה נבחרת זו באזור האמריקאי. בסיבוב הראשון של המשחקים תיפגש נב־חרת דרום־אפריקה עם נבחרת אורו־גוואי, בין ה־2 ל־4 במארס.

נבחרת גביע דייויס של דרום־אפריקה תכלול את השחקנים ריי מור, פרו מקמילאן ופאט קרמר.

אוקר הכניע את מטרבלי

שיקאגו, 1 (עי"ר). בסיבוב השני של טורניר הטניס המקצועני, הכניע כאן ההולנדי תום אוקר את הטובא־סי אלכס מטרבלי — 3:6, 1:6. הד־רום־אפריקאי ריי מור הפתיע בנצ־חון על הניו־זילאנדי בראיין פרלי 6:7, 4:6. הבריטי רוג'ר טיילור ניצח את היוגוסלבי בורה יובאנוביץ 5:7, 4:6.

אתלטיקה

4 תחרויות אתלטיקה יהיו היום ומחר ברחבי המדינה. שתי תחרויות מטעם הפועל יהיו היום בשעה 3 אחר הצהריים באיצטדיוני הפועל פתח־תקוה ובבאר־שבע. מחר בשעה 10 לפני הצהריים יהיו שתי תחרויות נוספות: באיצטדיון המכביה מטעם מכבי ובמכון וינגייט מטעם הפועל.

לין וקליין נגד מכבי ת"א

הפועל ת"א במגידו

כדורסל

מאת סופר „ספורט הארץ"

מחזור מרתק צפוי הערב בליגה הלאומית בכדורסל. במשחק המרכזי יארח האלוף, מכבי תל־אביב, בהיכל הספורט ביד־אליהו (ב־8), את קבו־צת הפועל ירושלים. יהיה זה מיפגש מיקנטי בין הכוכב הירושלמי, מייק לין, לבין כוכב מכבי. תהיה זו גם הפעם הראשונה שמאמן הפועל ירו־שלים, רלף קליין, יוביל קבוצה מול מכבי תל־אביב.

ברמת־השופט יהיה מיפגש מסקרן בין הפועל מגידו להפועל תל־אביב. שתי הקבוצות מתמודדות על הסבבות, זו שתנצח הערב תהיה בעמדה עדי־פה. משחק תחתית חשוב יהיה בניר־דוד בין מכבי חיפה להפועל גיד־דוד/בית־אלפא. בקרית־חיים, תארח קבו־צת התחתית של הפועל המקומי את מכבי רמת־גן, ־המאבק אף הוא על הסגנות. בגבעת־ברנר ייפגשו בית"ר ירושלים והפועל גבעת־ברנר/נען, ובגבת יארח הפועל גבת/יגור את הפועל אשדות־יעקב.

לניגרד חובבמוד 64:95 בגביע אירופה

לניגרד, 1 (עי"צ). קבוצת הכ־דורסל ספארטאק לניגרד ניצחה כאן את חובבמוד באדאלונה 64:95 (34:41), במשחק הראשון בחצי־גמר בגביע־אירופה למחזיקות גביע.

במשחק חצי־הגמר השני, בספליט, גברה יוגופלאסטיקה על מוביל־קאמו־ר מילאנו 81:96 (35:51).

מונזון עזב את בית החולים ימשיך להתאגרף

סנטה־פה, ארגנטינה, 1 (עי"ר). אלוף העולם באיגרוף במשקל בינוני, הארגנטיני קרלוס מונזון בן ה־30, שנפצע ביום ב' בזרועו מכדור שנפלט מאקדחו — עזב את ביתה יומיים אחרי שאושפז. הוא קיבל אישור רפואי, לפיו יוכל להמשיך בפעילות בזירה.

מונזון הכחיש מכל וכל את הידי־עה, כאילו אשתו פצעה אותו. „היא בכלל לא היתה בבית באותו זמן".

נאפולאס הגן על תוארו העולמי

לוס־אנג'לס, 1 (עי"ר). אלוף העו־לם באיגרוף במשקל חצי־בינוני, המכסיקאי חוזה נאפולאס בן ה־32, הגן כאן על תוארו כשהכניע בנוק־אאוט בסיבוב השביעי את הקובאני ארני לופאז, בן ה־27.

נאפולאס גרם בסיבוב השני לחתך רציני ליד עינו השמאלית של לו־פאז.

טניס שולחן

במסגרת הליגה הלאומית יהיו הערב ב־8 שלושה מיפגשים: מכבי צפון — הפועל פתח־תקוה, הפועל ת"א — מכבי ת"א, מכבי חיפה — בית"ר נס־ציונה. במוצאי־שבת יהי מחזור אליצור משאות־יצחק הפועל חיפה.

האבקות

שלוש תחרויות יהיו הערב בשעה 8 במחוז הדרום: הפועל באר־שבע — הפועל יבנה; מרכז: מכבי ת"א — הפועל ירושלים; צפון: הפועל חיפה — הפועל בקעה־אל־גרביה.

המטרה של טוטנהאם ונוריץ': זכיה שניה בגביע הליגה

100 אלף צופים יחזו מחר במשחק בוואמבלי

כדורגל

לונדון, 1 (עי"ר). משחק הגמר של גביע הליגה האנגלי יהיה בשבת באיצטדיון וואמבלי בלונדון, בין נוריץ' לטוטנהאם.

יהיה זה משחק הגמר ה־12 בגביע הגביע, בעונת 1970/71, בנצחה את זה. טוטנהאם נטלה פעם אחת את אסטון־וילה (0:2). נוריץ' עשתה זאת ב־1961/62, כשגברה בגמר על רוצ'דייל.

בליגה: דרבי — לידס

לונדון, 1 (עי"ר). מחזור מרתק צפוי גם בליגה האנגלית בכדורגל. האלופה, דרבי־קאונטי ומחזיקת הג־ביע, לידס, שהוגרלו באמצע השבוע להפגש ברבע גמר הגביע האנגלי, ישחקו השבת על מגרשה של דרבי. הדרבי העירוני המלהיב של מחזור זה יהיה בליברפול, כשאברטון — התופסת את המקום ה־14 — תארח בגודיסון־פארק את ליברפול, הרא־שונה בטבלה.

מנצ'סטר־יונייטד, הניצבת במקום ה־21, תארח את ווסט־האם (7), כשתופיע עם כוכב יונייטד לשעבר, טאד מקרוגל.

יתר המשחקים: וולבס (11) — מנצ'סטר־סיטי (9), צ'לסי (10) — בירמינגהאם (19), ארסנל (2) — שפילד־יונייטד (16), סאוטהמפטון (12) — לסטר (15), קובנטרי (13) — קריסטל־פאלאס (18).

ווסט־ברומיץ' — ארסנל 0:1

קבוצת התחתית של ווסט־ברומיץ' זקפה לזכותה נצחון מרשים, במשחק דחוי בליגה האנגלית, כשגברה במג־רשה על ארסנל 0:1. ניוקאסל ניצחה בביתה את דרבי־קאונטי 0:2. וולבס ניצחה את בירמינגהאם 0:1.

ריינג'רס — היברניאן 1:2

גלאזגו, 1 (עי"ר). קבוצת ריינג'רס ניצחה במשחק חוזר, בסיבוב הרבי־עי של הגביע הסקוטי, את היברניאן 1:2. היא תתמודד ברבע הגמר עם ארודריי.

יוון — יוגוסלוויה 0:2

אתונה, 1 (עי"צ). במשחק בין־ארצי על גביע אירופה לנבחרות צעי־רות ניצחה כאן יוון את יוגוסלוויה 0:2 (0:0).

המבצע יסתיים ב־31.3.73

שפע פרסים בחידון הספלים!
בכל יום ו'
במוסף השבועי
של הארץ

לירמיהו אשד
מזל טוב
להולדת הנכד
והכנסתו בבריתו של אאע"ה
הסוכנות היהודית לא"י
המחלקה לעליה וקליטה

לצורך הקמת מפעל לייצור ברזל בנין
מחפשים בעלי הון מתאימים
השקעה גבוהה עם רווחיות גבוהה מאד.
בהצעות רציניות נא לפנות לת.ד. 1075 רחובות

פרויד ובנו „בונים בע"מ" 220506, 269627

הדירה לכל החיים
דירות פאר בכל הגדלים
חנויות ומשרדים ברחבי תל-אביב.

הצעות מכירה חודשיות:
1) דירות בנות 3 חדרים ברח' נהלל 12.
2) דירות מפוארות ברחוב רופין 22.
3) מבחר דירות וחנויות ב־279 דיזנגוף
פרסום אמיר 269760

המועצה המקומית
קרית-אונו
מכרז מס' 5/73
אולם ספורט והתעמלות ליד ביה"ס ע"ש „שרת" בקרית-אונו

המועצה המקומית קרית־אונו מבקשת הצעות מקבלנים לבצוע אולם ספורט והתעמלות ליד ביה"ס „שרת" בקרית־אונו.

פרטי המכרז והתכניות ניתן לקבל תמורת סך של —.120 ל"י במשרדי מהנדס המועצה בכל יום בין השעות 9.00—12.00.

על המציע לצרף 5% מערך הצעתו בערבות בנקאית לתקופה של ארבעה חודשים או ערבות אחרת לשביעות רצונו של גזבר המועצה. ללא הערבות הנ"ל לא תובא הצעתו לדיון.

בצוע העבודה יש להתחיל מיד ולסיימה לא יאוחר משלושה חדשים מיום קבלת הוראה מהמהנדס לתחילת העבודה.

תנאי תשלום:

מכל חשבון שיאושר ע"י המפקח ישולמו 2/3 (שני שליש) במזומן והשאר בתשלומים חדשיים בשטרות לתקופה של 12 חדשים בצרוף רבית של 11% (אחד עשר אחוז).

יש לשלוח את ההצעות בדואר רשום לפי הכתובת הרשומה על גבי המעטפה המצורפת למכרז עד להאריך 12.3.73. הצעה שתשא חותמת הדואר לאחר התאריך הנ"ל לא תובא לדיון.

אין המועצה המקומית מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

אביגדור ורשה
ראש המועצה

בכל יום ו' במוסף השבועי של „הארץ"

חידון

קוראי „הארץ" בכל רחבי העולם, מיוון עד ארה"ב ומאפריקה עד אוסטרליה מנסים את מזלם במבצע הפרסים הגדול של מוסף „הארץ".
ואתה - האם כבר נסית? אינך חייב לפתור את כל החידונים - די בפתרון חידון אחד כדי להשתתף בהגרלת הפרסים. פתור ושלח מיד!

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל״י לשורה / יום ו׳: 1.20 ל״י לשורה

פרקי היום בתנ״ך

המשנה היומית

דף יומי

הלכה יומית

הדלקת הנרות

תורנות רופאים בפי המחוזות

תורנות בתי מרקחת

תורנויות בתי חולים

דירות

קבלנים מציעים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

וילות ובתים

2-2½ חדרים

1-1½ חדרים

דירות בדמי מפתח

דירות בשכר חודשי

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

هكذا من الأصل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 59 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

אולמות

[illegible]

משרדים

[illegible]

מגרשים

[illegible]

השקעות

[illegible]

עסקים

[illegible]

בתי מלאכה

[illegible]

מחסנים

[illegible]

חנויות

[illegible]

הכשרה לעבודה

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

מכוניות למכירה

[illegible]

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחירים: יום הו' 1.00 ל"י למלה / יום ו': 1.20 ל"י למלה

● אבטובוס 1970 מצויין ... ראשונה, בעבודה ...

● סוזוקי 60 — 65 סמ"ק מצויין, טל. 222747 ... 14.00.

● פיאט 1100 1968 במצב מצויין. 9200 טל. 807075.

● מיני מינור סוף 81, טל. ... בנירברג, ושי פורי. 14.00

● אוסטין 1100, 84, במצב טוב ... רדיו ותוס...

● לבירה פיאט 600 במצב טוב. טלפון: 243355 ...

● פורד אנגליה מטופל 1500 ...

● לפלוט טויוטה קורולה 1970 ...

● פריגץ 4, 1970 יד ראשונה ...

● פולקסוואגן יד ראשונה, ההנדסה היחידה המכניקה ...

● פיאט 850 1963 (לא בשבת)

● אופל קדט — קרוואן 1964, יד ראשונה.

● דודג' דארט 1970 ...

● אופל רקורד 1966, 1700, יד ראשונה ...

● ג'יפ לנד רובר ...

● פיאט 850 70 048180 רדיו + גגון. משפה 16.50

● היפוריה 1300 1969 יד שניה, 10,000 ק"מ ...

● פולקסוואגן 1600 קופה, מודל 1968, מצויין ...

● קורטינה מודל 1969 אימפלה ...

● כ.מ.אי. פריגץ 1968 במצב טוב + רדיו ...

● פולקסוואגן 1961 במצב טוב, אחרי אוברול ...

● פיני מינור 1061 צבע רמה 2 צמיגים, גיר, קלץ' ...

● פריגץ 4 89 7500 ל"י טלפון ...

● ראף 1064 אוטומטי מנוע ...

● קורטינה סופר 63 סמס 5 ... רדיו טלפון ...

● בהזדמנות פורד זודיאק ...

● מוסקה 1000 ...

● מוסיתא מכחרית ...

● הונדה 175 יחפוסה במצב נהדר, טלפון 779981

● לפבירה הונדה 350 1970 במצב מצויין טלפון 784116

● לפבירה מילו 89 במצב חדש + כסף לשנה ...

● לפבירה לפבירה 1965 מצב מצויין טלפון 771511 — צרוח

● לפבירה מודל 70 5000 ק"מ במצב מצויין ...

● אוסטין 1961 2% ...

● הונדה 50, 72 ...

מציעים למכירה

שותפי רכב

ביקוש רכב

השכרת רכב

בתי"ס לנהיגה

אופנועים וקטנועים

● למכירה ארון מיפולים לי תינוק — כסם לבוטיקמטי 144, תל-אביב.

● למכירה רהוט ציור קיר מלם לבנייה פירים טלפון — 19.30—14—16 915226

● בהזדמנות! למכירה מייר ... דיזל טלפון 03-233701 היבא.

● תלישת מכנסיים תוצרת חוץ מהירים נוחים ...

● למכירה מנוע 1 כ"ס ...

● פיום קסטות "סטנדרט" ...

● רקולים, אמפליפיירים, מיקרופונים ...

● פים פים לוקסוס ...

● בהזדמנות ציור למכירה ...

● מקרר אבקור פאר — 400. כיפה זונית פרדיין — 150.

● למכירה 2 מערכות להשר ...

● למכירה 2 בפות טלוויזיה ...

● תכשיטי כסף זהב ושער ...

● למכירה מסידבוי סירה ...

● רדים המכור בע"מ ...

● ארון ומזנון 4 דלתות ...

● מקרר מסינה, הגור בישול ...

● מערכת סטריאופונית ...

● למכירה רדיו טרנזיסטור ...

● ארון מורכב 5 דלתות — (500) ארון קיפולים (280) ומיטה תינוק (75) במצב מצויין 414602

● למכירה ציור בלא לקנין ...

● למכירה בהזדמנות ציוד ...

● למכירה זוג רמקולים ...

● עגלה תינוק אדומה ...

● ההזדמנות! טלוויזיות ...

● נברשות אמנותיות מכירת ...

● בהזדמנות באמנות כיתית ...

● טיפה בטולה מצלמה ...

● ארון ספרים, ארון לכלי ...

● בהזדמנות למכירה 2 רמקולים ...

● מכונת חישוב אלקטרונית ...

● למכירה בהזדמנות ציוד ...

● לרגל נסיעה פג'ו 504 — 1972 24,000 ק"מ. 788992

● למכירה טייפ סטריאופוני ...

רוצים לקנות

● קונה רהיטים משומשים ופריג'ידרים, ירושות, חיבור לים ועתיקות. 827164

● "חלוכה" קונה רהיטים משומשים, פריג'ידרים ויורד שית בקפום 874241

● קונה כל הפצי בית משר משים, פריג'ידרים, רהיטים וטלוויזיות 874267 בערב טל' 862856

● קונה רהיטים ישנים, פריג'ידרים, חיפולים וירושות 874856 ויקטור.

● קונים מלווה קלימה ובמי הון! דיין, שדרות רוטשילד 10, תל-אביב.

● כלוות קלימה ובמתו ...

● קונה חיפולים פריג'ידרים, רהיטים, מטלטלים. ... טל' 50591

● לנוחיותך קונה כל מיני היפולים במחירים נוחים אברהם, טלפון 82330

● הידלברג שפינות אר תיות ורגאלים למכירה ...

● עקיבא קונה, טלפון — ...

● קונים היפולים בגדי נשים ...

● קונים מקררים, רהיטים וכל דברי בית ...

● בכונת כתיבה חשמלית + ...

בתי-ספר ושיעורים

● שיעורים פרטיים בערבית למתחילים ולמתקדמים טלפון 613876

● מורה לאנגלית למתחילים, נותן שעורים בבתי התלמידים ת.ד 1334 תל-אביב. 15394/ר

ציוד בנין

● חברת "ברזל" בע"מ, רחוב מקוה ישראל 2 ת"א, טלפון 615632, כניה, מכירה והשכרה ציוד לבנין, פגומים וגני ישורים.

סירות

● למכירה מנוע לסירת מרוץ פרקורי 65 כ"ס ...

● מפרשיות מרגם מיני ...

צילומים

● מכירת בילויה בהזדמנות ...

מכذا من الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

הלוח הכפול ירושלים

ידיעות אחרונות: הלל 28 טל.
הארץ: המבצלת 5 טל. 224245

מקרים

● הצהרה, ביטוח, צביעה (ב בית הלקוח) — תיקונים, כביה ובכירת הרשים ומיזור בבית, „קרור פוינר" מקררי הירקון 9, תל־אביב.

● מרכז המקררים !!! קניה, מכירה, החכרה. 25—20 לחודש. תיקון וקניה בבית הלקוח. צלנוב 13, פנת לוינ־סקי 47 טל׳ 821864.

שעונים

מכונות כביסה

מכונות כתיבה

מכונות גילוח

הלבשה

דגים, שמש ושמשל

חיות בית

מתיחים

שונות

בולים ומטבעות

טפסים

חקלאות

הרצאות וכינוסים

מי מצא?

שרותים

חיות בית

כלי נגינה

הלוואות

הודעות

חוגים

● מסג׳יסטית עוזיאל 25 — רמת גן, ק״ש אוטובוס 61 ל רמת יצחק, לרדת בלוחמי סיני.

● לקיבוצניקים/ות מושבניקים/ות הצעת מיוחדת עבורכם ב„רעים". תל־אביב, חיפה.

● לאקדמאים/ות בגילים 25—35 הצעות מתאימות במ־יוחד עבורכם ב„רעים".

טיולים

● הוזל לארץ הקסם בזול מחירים בזולים לצעירים: גילאים 12—30 אירופה ו־ארה״ב לדוגמא: ת״א — פריס, בריסלס או אמסטרדם — 55 דולר (ללא מיסים).

נופש

● פנה בכפר הנופש בראש הנקרה. הזמנת מקומות: טל׳ 04—869640.

שידוכים

תורנות רופאים לפי המקומות

ירושלים
● הזמנה רופאים בשעות מקרים החופים מ־8 בערב עד למח־רת ב־7 בבוקר, טלפון 101. בהתנות מד״א פרעות ורפואה מיוחלים החופים מ־7 בערב עד לחצות — מיוחד למקרים החופים בלבד.

תורנויות בתי חולים

● היום: ביקור חולים (יל־דים, פנימית).
● הדסה (נשים, כירורגית, עיניים).
● שבת: שערי צדק (ילדים), ביקור חולים (נשים), הדסה (פנימית, כירורגית, עיניים).

תורנות בתי מרקחת

● ליל שבת: אורה, המלך ג׳ורג׳ 27, טל׳ 222043. פרטיו: כרמיים, בל״ל, תחנבגאי, רובע הנוצרים, העיר העתי־קה, טל׳ 83401. פרמי לואיש אלג׳אהר, בית הנינא, טל׳ 88039.

בתי כנסת

● בהיברו יוניון קולג׳, רח׳ דוד המלך 13, תפילת שחרית בשבת ב־10.

דירות

וילות ובתים

קבלנים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

2-2½ חדרים

דירות בדמי מפתח

חדרים מרוהטים

● חדר מרוהט יפה + שר־מבת בתחביה טל׳ 7064.

ביקוש דירות

● מחפשת לקנות דירה 3—4 חדרים ברחביה או לשכור להתקשר 60829 מ־8—5 בי־מות חול.

אולמות

● אולם 250 מ״ר + הסמל בת, טלפון, שרותים, להשכרה, במרכז בשכ״ח, להתקשר 34104.

משרדים

חנויות

מגרשים

עסקים

השקעות

השגה לעבודה

הצעות עבודה

מכוניות

ביקוש רכב

שרותי רכב

אופנועים וקטנועים

חציעים למכירה

ציוד בניין

תמסגדות

שונות

שידוכים

כלי נגינה

שעונים

חיות בית

רהיטים

מקררים

בתי״ס לנהיגה

הלוח הכפול נתניה

קבלנים מציעים

● דירות מאר 4 חדרים ב־קרי ירושלים פונה לבונים לבנות לבדרדים, רחוב שמואל הנציב 5.

דירות בשכר חודשי

נופש

דירות

דירות למכירה

הידעת כי

זוגות נישאים, בשנה הראשונה לנישואיהם, זכאים להנחה ניכרת מדמי המנוי

ראה מודעה בעמוד 21

הארץ

הלוח הכפול חיפה והצפון

קבלת מודעות: הנביאים 28, טל. 667981
הארץ: גורדון 20, טל. 661166

תרופות רופאים לפי התחומות

תרופות בתי חולים

תורנות בתי מרקחת

דירות

וילות ובתים

דירות למכירה 5 חדרים ויותר

2-2½ חדרים

משרדים

אולמות

דירות מרוהטות

המשך לוח ירושלים

מלוויה

ריקודים

תריסים

רוצים לקנות

חדרים מרוהטים

דירות בשכר חודשי

ביקוש דירות

דירות בדמי מפתח

משרדים

מחסנים

חנויות

עסקים

ביקוש עבודה

הכשרה לעבודה

הצעות עבודה

מכוניות

הלוח הכפול באר-שבע

וילות ובתים

דירות למכירה

הודעות לציבור

מכרז מס' 261/72

משרד החקלאות

המחלקה לנכסים, ביצוי ומשק

מקררים

הלבשה

מכונות כביסה

חיות בית

שונות

דירות

דירות מרוהטות

דירות בשכר חודשי

עסקים

הצעות עבודה

מכוניות

שרותים

ביטוח

מציעים למכירה

אשדוד

דירות למכירה

דירות בשכר חודשי

וילות ובתים

ביקוש רכב

אופנועים וקטנועים

מציעים למכירה

רוצים לקנות

כלי נגינה

רהיטים

מכונות כביסה

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרה פנויה של:

ראש מרכז החישובים

לטיפול המחשבים המותקנים של האוניברסיטה הכוללת מערכת 6400 ומערכת C.D.C. וכן מכשירים ומערכות נוספות.

מכרז מס' 35/73

תיאור התפקיד: אחריות לתכנון ופיתוח מערכות המחשב ומסופים באוניברסיטה וכן פיתוח שירותי המחשב למחקר, הוראה ומינהל; ייעוץ ליחידות וגופי האוניברסיטה בנושאי ציוד מחשבים, מסופים ושירותי מחשב; ניהול מרכז החישובים המרכזי לרבות מתן שירותי ייעוץ; פיתוח כ"א מקצועי וצוותים מקצועיים במרכז החישובים.

דרישות התפקיד: השכלה אקדמית ורצויה השכלה גבוהה בתחומים רלוונטיים; ידע ונסיון רב במערכות מחשב גדולים ורצוי בשירות למחקר הוראה ומינהל וכן נסיון של 5 שנים לפחות בניהול מרכז חישובים גדול; ידע ונסיון בשיתוף זמן (Time Sharing) ובתכנות רב-תכנות (Multi Programming); ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.

הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

על המועמדים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים עד תאריך 1.4.73 אל: מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מספר 35/73".

ההסתדרות הציונית העולמית

המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה

ת.ד. 7523, ירושלים

תלמידים לשעבר של בית המדרש ע"ש מונטיפיורי ברמסגייט ובלונדון החיים בישראל מתבקשים להתקשר עם מחלקתנו לפי הכתובת הנ"ל.

משרד השיכון

תכנית החסכון לבנין

חסכון בר-מצוה — **מפעל החסכון לבנין 1971**

בנוסף לתחנות ההרשמה ברחבי הארץ, עומדות לרשות הצבור

תחנות הרשמה של „טפחות"

בנק משכנתאות לישראל בע"מ: —

בירושלים — רח' הלני המלכה 9, בימים א'—ה' בשעות 8.30—12.30 ר' 16.00—18.30, וביום ו' בשעות 8.30—12.30

בחיפה — רח' הנמל 48, בימים א'—ו' בשעות 8.30—12.30
רח' הנביאים 20, בימים א'—ה' בשעות 9.00—13.00 ר' 16.00—19.00, וביום ו' בשעות 9.00—13.00

בתל-אביב — רח' השמונאים 123, בימים א'—ו' בשעות 8.30—12.30
רח' פרישמן 42, בימים א'—ה' בשעות 9.00—13.00 ר' 15.30—18.30 וביום ו' בשעות 9.00—13.00

באשדוד — מרכז מסחרי א', רחבת שרת, בימים א'—ה' בשעות 8.30—12.30, ר' 16.00—18.00, וביום ו' בשעות 8.30—12.30

בבאר-שבע — רח' מצדה, מרכז הנגב, בימים א'—ה' בשעות 8.30—12.30, ר' 16.00—18.00

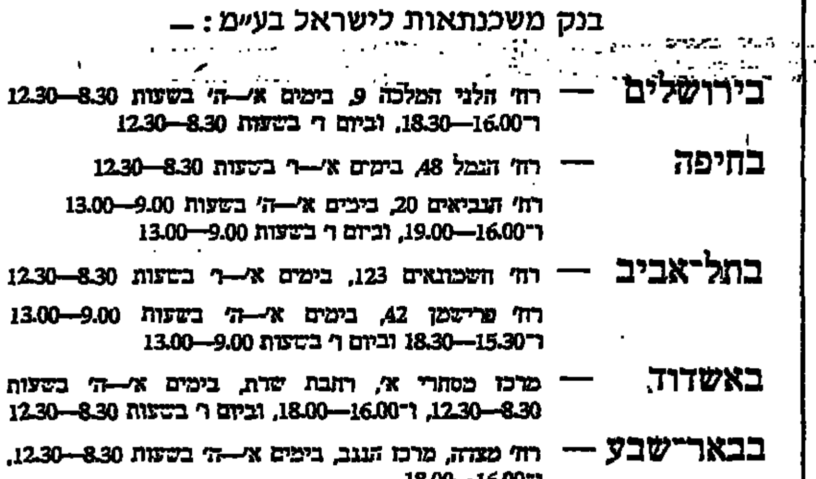

הִיתָּמוּ למענם על הארץ שלנו

השבועון לילדים ולנוער, המיועד לגילאים 8—15

והמומלץ על ידי משרד החינוך והתרבות.

(גזור כאן)

לכבוד
הארץ שלנו
בית ההוצאה והמנויים
ת.ד. 233
תל-אביב — 61000

שנה	חצי שנה	רבע שנה
48.— ל"י	25.— ל"י	13.— ל"י
במקום: 57.60	במקום: 28.80	במקום: 14.40

הנני מזמין בזה את „הארץ שלנו" החל מתאריך ______ ומבקש להמציאו לפי הכתובת והשם הרשומים מטה.

(מחק 2 משבצות הבלתי מתאימות בתוך ה"ש)

כתובת הילד למשלוח העתון:	שם ההורים או המזמין
שם משפחה ______	שם משפחה ______ שם פרטי ______
שם פרטי ______	רחוב ______ מס' ______
רחוב ______ מס' ______	עיר ______ מיקוד ______ מס' טל. ______
עיר ______	מקום עבודתו ______
מיקוד ______ מס' טל. ______	

תשלומים: המחאה אישית בנקאית; לזכות הוצאת עתון „הארץ" בע"מ בצרוף טופס זה.

קוראי הארץ שלנו תלמידים טובים יותר

12 מיתומי מינכן עוד לא קיבלו כספי הצלב האדום הגרמני

דאגה בקרב המשפחות; תמיהה בחוגים משפטיים

מאת אליעזר לוין, כופר „הארץ"

12 מיתומי הספורטאים הישראלים שנרצחו במינכן עוד לא קיבלו את הכספים שתרם הצלב האדום הגרמני למשפחות החללים, אף כי חלפו ששה חדשים מיום הרצח. הוועדה הציבורית, שדנה בשעתו בנושא, החליטה כי כל ילד יקבל 100 אלף ל"י. הכספים, 1.2 מיליון ל"י, נמצאים עד היום בחשבון פיק בדולרים של מגן־דוד־אדום בבנק בתל־אביב.

הורי הילדים כבר פנו כמספר פעמים לוועדה הציבורית, לרשות הספורט ולגורמים אחרים ודרשו את הכסף, אך לשווא. לפני מספר שבועות ביקר בארץ יו"ר הועד האולימפי הגרמני, וילי דאומה, והם ביקשו בציני המשפחות להפגש עמו כדי לזעוק לו על הסחבת בחלוקת הכספים; מוסדות הספורט לא איפשרו להם לאתר את מר דאומה ולהפגש עמו.

תגובת יעקב ארנון

יו"ר הועדה הציבורית, ד"ר יעקב ארנון, אישר כי עוכבה חלוקת הכספים לילדי הספורטאים. הוא אמר כי המדובר בילדים מתחת לגיל 18. לדבריו, נובע העיכוב מכך שמחפשים דרך כיצד להבטיח שהכספים יהיו בחשבון הסגור, כלומר שהמשפחות לא יוכלו למשוך את הכסף, אלא את הריבית בלבד, והקרן תעמוד לרשות הילדים בהגיעם לבגרות. הוצע לפתוח חשבונות עם חתימה כפולה — אחת של הורה ואחת של אישיות ציבורית. ד"ר ארנון אמר כי פנה אל האפוטרופוס הכללי כי ביקשו להיות בעל החתימה השניה, אולם האפוטרופוס (לדברי ד"ר ארנון) „אינו נלהב להיות שותף".

מקורות משפטיים הביעו אתמול תמיהה על העיכוב בחלוקת הכספים. הם אמרו כי הועדה הציבורית יוצרת סיבוך שלא לצורך ומעוררת על ידי כך דאגה בקרב המשפחות לגבי הכספים שלא חולקו (מכלל 4.65 מיליון ל"י חולקו עד היום לאלמנות, לבנים בוגרים ולהורי הנספים כ־3.4 מיליון ל"י). המקורות המשפטיים אמרו כי יש פרקטיקה פשוטה ומקובלת למקרים כאלה, המופעלת במקרים שבהם מקבלים קטינים פיצויים (על מות הורה וכדומה): ההורים משקיעים את הכסף באגרות ממשלתיות לזמן ארוך, לפי אישור האפוטרופוס הכללי, ואסור להם למשוך את הקרן אלא באישור בית־משפט.

200 מ' ל"י נזקי הקרה הישירים והעקיפים

קרן הביטוח לנזקי טבע תשלם כ־70 מיליון ל"י פיצויים על נזקי הקרה למשקים שהובטחו אצלה, — על כך מסר אתמול מר אליעזר בן־יעקב, יו"ר ועדת הקרה של המרכז החקלאי, בדו"ח שלו בישיבת מזכירות מחלקת ההתיישבות.

לפי סיכומי הקרן לנזקי טבע, מתפלגת הערכת הנזק כדלקמן: הדרים — 40 מיליון ל"י, ירקות — כ־17 מיליון ל"י, פרחים — 4,5, בננות — 3,5, מידגה — 2,4 אבוקדו — 1.8 מיליון ל"י.

נמסר כי נזקי הקרה הישירים והעקיפים אם מביאים בחשבון גם את אובדן ההכנסה ונזקי העצים והיבולים בשנים הבאות, יסתכמו בכ־200 מיליון ל"י.

ידלין: יוזמה פזיזה

מגיב על גילוי הדעת של חברים מחצרים

„חברי הכובים בקיבוץ חצרים ט־עו בהתרזם להוציא גילוי דעת ובו האשמות חמורות צידוק כלפי גורמים ממשלתיים בענין עליית יהודי בריה"מ — אמר אתמול מזכיל מפלגת העבודה, מר אהרן ידלין, בתגובה לגילוי הדעה שפירסמה קבוצת חברים מקיבוץ חצרים („הארץ" מאתמול).

מר ידלין אמר: „הצטערתי שחברי נתנו פומבי להתרגשותם בתום הרצאה של העולים מרוסיה בטרם שמעו אינפורמציה מוסמכת. אינפורמציה זו, שברובה בעלת אופי סודי, היתה נמסרת להם אילו ביקשו שיבוא אליהם מרצה מטעם הגורמים המוסמכים".

מר ידלין הוסיף וציין, כי „השלטונות הסובייטיים מוטרדים בכל דרך אפשרית, פרט לאלימות שהיא פסולה לגופה ואף תוציא את המטרה. ד"ר מ. אפלמן, כתושב באר־שבע, הוא שכן של הצרים, ומאומץ על ידי הקיבוץ, ומכאן הרגישות לדבריו, אך יש להצטער על יוזמה פזיזה ולא שקולה זו", אמר.

הגיש עתירה נגד שר הבטחון

מאת מופר „הארץ" בירושלים

משה גבאי, סטודנט לפיסיקה באוניברסיטה העברית, הגיש אתמול לבג"צ, עתירה נגד שר הבטחון שיבוא ויגמק מדוע לא יעמיד לדין את נותני ההוראה להשתמש באש כדי לגרום לנחיתת המטוס הלובי, או ימנה ועדת חקירה ציבורית שתבדוק אם ההסבר של נותני ההוראה מניח את הדעה או שיש להעמידם לדין.

מר גבאי מציין בעתירה, כי שירת בצה"ל ומשרת כחייל מילואים, ועד כה האמין, כי הצבא הוגן לשמור על טוהר הנשק. לדבריו, הפלת המטוס לא נעשתה תוך שמירה על עקרון זה ולכן הוא מבקש להקים ועדת חקירה ממלכתית שתבדוק את הפרשה ותסיק מסקנות.

שופט בית המשפט העליון מר חיים כהן, החליט להעביר את הדיון בעתירה להרכב של שלושה שופטים. מועד הדיון עוד לא נקבע.

* הנהלת ארגון התעופה האזרחית בארה"ב מקרקעה הוראה לפיה תחייב אל־על החל בראשית אפריל להשיב מראש רשיון לכל טיסה שבר לארה"ב וממנה.

דובר אל על הגיב: „לא קיבלנו כל הודעה כזאת ומשום כך איננו מתייחסים לנושא".

ארץ
חברה לבטוח בע"מ

המשרד הראשי: בית ארץ
רחוב יבנה 32, תל־אביב — טלפון 614431
סניף ירושלים, רחוב בן־יהודה 5, טלפון 11—232810
סניף חיפה, רחוב הבנקים 5 (בית פל אפריק) טל. 511431 521439

אב יעיד נגד בנו

מקרה ראשון שבו יעיד אב, סמל משטרה, נגד בנו, הנאשם בשוד כוזיין של בנק, יהיה בשבוע הבא בבית המשפט המחוזי בת"א.

אתמול החליטו השופטים, כי לאחר תיקון החוק דבר זה אפשרי, ובכך נעתרו לבקשת התביעה, להביא את האב כעד נגד בנו.

התובע, סגן פרקליט מחוז תל־אביב עו"ד ס. שראטר, האשים את שמעון פתי ומאיר בן־לולו, כי ב־מאי 1972 שדדו 4105 ל"י מבנק הפועלים באזור.

אתמול כאשר עמדו לסיים את שמיעת עדי התביעה, ביקש עו"ד שראטר להוסיף עד נוסף לרשימת עדי התביעה, את סמל פתי מה־משטרה אביו של הנאשם.

הסנגור, עו"ד יעקב הצלר, התנגד בתקיפות וטען כי לפי החוק אסור לאב להעיד נגד בנו או להיפך, מלבד במקרים של אלימות של האב נגד בנו או אלימות של בן כלפי אביו.

השופטים, ז. צלטנר גב' ש. ולנשטיין וב. בייסקי, קבעו קביעה עקרונית כי העדות מותרת. הם ציינו, כי אחרי תיקון החוק אין הגבלה של עדות אב נגד בנו רק במקרה של אלימות ישירה כלפיו, אלא די אם העבירה הנדונה היא עבירה אלימה, ומכיוון שעבירת השוד היא כזאת, התירו את עדות האב.

האב יעיד בשבוע הבא.

בחצי היום הושבת אתמול

השידור עלול להשתבש גם היום

מאת כופר „הארץ" בירושלים

מגאזין החדשות ברדיו, „בחצי היום", הושבת אתמול על ידי ועד הטכנאים, שהחליט לערוך אסיפה בשעת שידור התכנית, כמחאה על כך שהמהנדס הראשי של הרשות, מר שלמה גל, דוחה את יישום התיקונים בשכרם.

באסיפה החליטו כי אם עד היום בצהרים לא תחול תזוזה בעמדת ההנהלה, יקיימו אסיפת עובדים בשעת הצהרים, אשר תשבש שוב את שידור „בחצי היום".

את תגובת דובר רשות השידור לא ניתן היה לקבל אמש.

124 שובתי אמישרגז נצטוו לחזור לעבודה

(ע.). בית הדין האזורי לעבודה בת"א ציווה על 124 עובדי אמישרגז לחזור לעבודה תקינה, על אף שהבקשה לצו מניעה הוגשה מטעם הנהלת החברה נגד 22 חברי ועד העובדים בלבד.

הועד עומד להגיש בקשה לרשות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה. כן נמסר, כי מנכ"ל אמישרגז פנה אל חברי הועד וביקש שיחזרו לעבודה בלי צווי בית המשפט, אולם הם לא נענו והודיעו כי העובדים חוזרים לעבודה על פי הצווים שהוצאו.

עקורי בירעם הפגינו בגוש חלב * יפגינו גם הבוקר

(ע.). כ־600 עקורי בירעם הפגינו אתמול בגוש חלב במחאה על התכנית לשקמם בכפר בניגוד לרצונם. בהפגנה היו גם כמה עשרות עקורים שבאו מחיפה ועכו.

המפגינים הגיעו לשטח אל עקבה המיועד לשיקום תוך קריאת „רוצים בירעם ושלום". לאחר מכן התפזרו בשקט. הם יפגינו הבוקר שוב. מחר ב־10 הם מתכוננים לעלות לבירעם הנטושה כדי לערוך תפילה בכנסיה.

המשטרה: איננו מעדיפים את מגור

הגוררים ביקשו להפגין היום בירושלים

(ע). דובר המשטרה, ניצב משלה מיכאל בוכנר, קרא אתמול לחברת הגרירה שמגור ולאיגוד המוסכים לבטל את שביתת הגוררים כדי שלא לפגוע בבעלי הרכב.

מר בוכנר אמר את דבריו בשיחה עם כתבי המשטרה במסיבת עתונאים בבית סוקולוב בתל־אביב. הוא הוסיף, כי השביתה מכוונת נגד הציבור ונגד בית המשפט העליון, שדחה את עתירתם לביטול המכרז לגרירת רכב אחרי תאונות, אשר בו, זכתה חברת מגור.

מר בוכנר הטעים, כי תוך קריאת ידיעות בעתונות, מתקבל הרושם שמבקשים לייחס למשטרה העדפה כביכול של חברת גרירה מסויימת על פני אחרות. לדבריו המיכרז שהוציאה המשטרה לפני חצי שנה נועד לדאוג לצבור בעלי כלי הרכב כדי שיזכו לגרירה במחיר הזול ביותר. במיכרז זכתה מגור שהציעה כ־20 לירות לגרירה לעומת שמגר שהציעה כ־35 לירות. מר בוכנר אמר, כי המשטרה תפנה למגור בהתאם לכללי המיכרז, אלא אם כן יעדיף בעל הרכב הפגוע חברת גרירה אחרת. מר בוכנר הדגיש כי כל כוונתה של המשטרה היתה להיות הוגנת כלפי הצבור כדי שיקבל שרות זול.

מזכיר איגוד המוסכים, מר צבי פיק, הודיע כי השובתים הגישו בקשה למשטרה לקבלת רשיון להפגנת מכוניות הגרר שנועדה להערך היום בירושלים.

דוקטור כבוד לשזר מהיברו יוניון קולג'

בטכס חגיגי שנערך אתמול בקמפוס של היברו יוניון קולג' בירושלים, הוענק תואר דוקטור כבוד לכבוד היהדות לנשיא המדינה מר זלמן שז"ר.

* עם הקמת צוות מומחים בין־משרדי שהוטל עליו לעבד הצעה למתן תמריצים לעיירות פיתוח, הודיע אתמול שר המסחר והתעשיה, מר חיים בר־לב בביקורו בכרמיאל.

כלל ופרט

האמן ביתיס תיאודורקיס היה בכנסת כבן בישיבת המליאה והתקבל לאחר מכן אצל יו"ר הכנסת, מר ישראל ישעיהו. בארוחת צהרים, בה השתתפו חה"כ מ. שחל וי. יפרח, אירח אותו ח"כ ע. אסוראי, כנציג המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה.

אסותא אלישע

נולדו ל: —

הלל ומרדכי ריזר — בת

הנה ואברהם עזרא — בן

רחל ויוסף פריד — בן

מריון ויוסף ביק — בת

הפרה ונחמיה קפלן — בת

ריזל ואליהו כץ — בן

מלכה ורפאל כר — בן

רות ופרייס כהנא — בת

אריה ואריה הרשקוביץ — בת

נרי וגדעון הגיס — בת

רחמה ומחמוד מיכלף — בן

יהודית ורחמים אהרוני — בן

עליזה ואברהם אבימל — בת

שרה וניסים שוהם — בת

שרות חיתולים הביתה
למגבות לבתי־חולים
אסותא 'אלישע'
תל־אביב 245211
חיפה 87414

חוג ידידי המדרשיה בישראל ובבריטניה
קרית יעקב הרצוג
חטיבת הבינים של מדרשית נעם, כפר סבא
מודיעים על קיום
מחנה נופש - שוחרי תורה ומדע - תשל"ג
לתלמידים מוכשרים ומצטיינים - מסיימי כתות ה'
של בתי הספר הממ"ד, או מסגרת דומה
אשר יתקיים בבית הספר, בקרייתנו החדשה בכפר־סבא
בזמנים: מ־ בתמוז (8.7.73) עד י"ז בתמוז (17.7.73)
מספר המשתתפים מוגבל ל־80 תלמיד, אשר יעמדו במבחני הקבלה.
שאלונים ופרוספקטים אפשר להשיג:
מרכז מחנה הנופש קרית יעקב הרצוג
חטיבת הבינים של מדרשית נעם
כפר סבא ת"ד 55
טל. 927537
ההרשמה תסתיים בט' בניסן ש"ז (11.4.73).

למכירה:
8 נולי אריגה אוטומטיים
קרומפטון נוילס W-3
רוחב בבברק 192 ס"מ
16 נולי אריגה אוטומטיים
דרייפר X-D עם סידור לינו
רוחב בבסרק 130 ס"מ
כל הנולים עם שאפט-מאשין
לפנות בשעות 11 — 8 לפנה"צ טלפון 824374 תל־אביב

מכתבי תודה
ממאות
רוכשי דירות
בפתח-תקוה
?
אצלנו זה מקובל
!
בביקורך במשרדי "גן" בפתח־תקוה, תוכל לעיין
באלבומים ולקרוא את מכתבי התודה ששלחו מאות רוכשי דירות.
בחברת "גן" פתח-תקוה
יקחו אותך לסיור באתרי הבנייה השונים בפתח־תקוה־
למען תראה במו עיניך ותווכח בטיב וברמת הבניה.
אז תבין מדוע אנו מקבלים מכתבי תודה ממאות דיירים.
מבחר דירות בכל חלקי פתח תקוה
הלוואות לא צמודות עד 40,000 ל"י
ע"י משכנתא בנקאית רגילה בין 15,000 - 25,000 ל"י
והלוואה נוספת של חב' "גן" בסך 15,000 ל"י
העובדות הוכיחו הדיירים יגידו:
דירה בחברת "גן" תקנה - כשתגור בה מרוצה תהיה.
"גן"
חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ
פתח תקוה, רח' חיים עוזר 20

מפעל ספרותי ראשון במעלה:
משה שמיר
מבחר כתבים
במלאת 25 שנים למדינה ו־25 שנים להופעת רומאן הבכורה שלו
גאה הוצאת "עם עובד" להכריז
על הוצאת מבחר כתבי משה שמיר.
זה עתה הופיעו מחדש
שלושה מן הרומאנים הנודעים ביותר
בספרות העברית החדשה:
הוא הלך בשדות (פרס אוסישקין)
רומאן הבכורה של משה שמיר, אשר הוכתר והקנה למחברו את מעמדו בספרות העברית.
במו ידיו—פרקי אליק (פרס ברנר)
"ספר ארצישראלי כל־כך, אנושי כל־כך, יש בו הרבה אהבה ורוך ושהד..." (מנימוקי השופטים)
מלך בשר ודם (פרס ביאליק)
הרומאן ההיסטורי רחב הממדים, אשר תורגם ללשונות רבות וזכה לפרסום עולמי.
מחיר שלושת הכרכים (1111 ע"מ) 47.50 ל"י
הוא הלך בשדות (295 ע"מ) 14.50 ל"י
במו ידיו (257 ע"מ) 13.50 ל"י
מלך בשר ודם (559 ע"מ) 19.50 ל"י
לרכוש את שלושת הספרים עד 31.3.73 במחיר מחל:
40.00 ל"י בלבד כולל דמי משלוח.
עם עובד
גזור ושלח
לכבוד "עם עובד"
מזאה 22, תל אביב
ברצוני לרכוש את ספריו של הסופר משה שמיר במהדורתם החדשה במחיר הנחה מיוחד של 40.00 ל"י בלבד, (במקום 47.50 ל"י).
מצ"ב המחאה ע"ס ______ ל"י
שם ______
משפחה ______
כתובת ______
תאריך ______ חתימה ______

אל קוראי „הארץ" בארה"ב ובקנדה
לנוחיותכם קיים משרד של העתון בניו־יורק לקבלת מינויים חדשים, לחידוש מינויים קיימים ולקבלת מודעות מכל הסוגים ל„הארץ" ול„הארץ שלנו":
Israel Communications Inc.
110 East 59th Street
New York, N.Y. 10022
Tel. 421-5547.
נציגים בלעדיים של „הארץ" בארה"ב ובקנדה.

הזדמנות
חיסול כללי
גלריה תמונות
לזמן קצר בלבד!
ת"א, רח' דיזנגוף 177

האזינו היום
בשעה 12.00
במסגרת התכנית
במקצב יוצר
סיפורו של רב חובל במיכלית כימיקלים
עורך ומגיש
משה טימור

הלוח הכפול
עמודים: 7, 8, 9, 19, 11, 22, 23, 24, 25, 26, 27
הכל בכל בכול בלוח הכפול

נשיא רביעי
למדינת ישראל
מקרב הציבור הספרדי

אזרחי ישראל יראו עשית צדק בבחירת נשיא רביעי למדינת ישראל מקרב הציבור הספרדי. מן הראוי, שהמפלגות בישראל, העומדות להחליט על מועמד מתאים ישתפו את הציבור הספרדי עצמו בבחירה.

לתפארת המדינה יהיה אותו הנשיא שיבחר מקרב אלו, ששרתו את התנועה הלאומית מאז המדינה בדרך, בעל כשורים מתאימים והמקובל על כל חלקי האוכלוסיה במדינת ישראל.

יצחק-משה עמנואל
יו"ר „ישראל הצעירה"
תנועת הספרדים ובני עדות המזרח
2.3.1973